Počet výstupů:

89 + 115

(originál + duplicity)

BLESK

1. Koronavirus ONLINE: Šest obětí a 1775 nemocných v Česku. Rukavice v obchodech a 15 tisíc pro OSVČ

11:43 | 25.03.20 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Blesk.cz - Články ● *AUTOR:* ČTK, trm, Darina Jíchová, simao, kal, Mii, for, jn -

Česko hlásí už šest mrtvých, novým koronavirem se nakazilo přitom již 1775 lidí. Deset nakažených je v odlehčovací sociální službě Sovy v Českém Krumlově, 13 seniorů pak v pražské Thomayerově nemocnici. Vláda znovu rozhodla o změnách v omezení, od pátku mohou otevřít zámečnictví a také automyčky, v obchodech pak musí být povinně jednorázové rukavice nebo jiná ochra na. Zároveň připravila podporu pro živnostníky, kteří dostanou 15 tisíc měsíčně. Série zákazů v Česku bude platit minimálně do 1. dubna, nově můžou být lidé na veřejných místech nejvýš po dv ojicích – s výjimkou rodiny a práce. Dění kolem šíření nemoci sledujeme na Blesk.cz online.

- **Nový koronavirus Covid-19 se šíří extrémně rychle**. Vyvolává onemocnění s příznaky chřipky **(horečkou, kašlem, problémy s dýcháním).** Aktuální počet nakažených a mrtvých můžete sle dovat zde, tady pak i s přehlednými grafy. Zde dokonce na videu.
- V neděli 1. března ministr zdravotnictví Adam Vojtěch (za ANO) potvrdil první tři případy výskytu nákazy přímo v ČR. **Ve čtvtek 26. března počet vystoupal na 1775 .**
- Neděle 22. března přinesla prvního mrtvého v Česku – **95letého seniora s pozitivním testem na koronavirus** a dalšími zdravotními potížemi, který byl hospitalizovaný v Nemocnici Na Bulovce.
- Mezi první mrtvé patří také muž z havířovské nemocnice (roč. 1975), pacientka (†71) ve Všeobecné fakultní nemocnici. Dále muž (†83) z Bulovky, senior (†88) ze středních Čech, který zemřel dom a. **Šestým mrtvým je pacient z Thomayerovy nemocnice (†75), který měl i Parkinsonovu chorobu.**
- **V Česku je omezen volný pohyb osob, nařízení má platit do 1. dubna.** Ven se smí pouze se zakrytými ústy a nosem na veřejnosti, Češi nesmí až na výjimky vycestovat a k nám nesmí cizinci. Co všechno se ještě nesmí?

Koronavirus a karanténa v Česku
13:51
Dnes
!

Vláda ve čtvrtek znovu upravila omezení platná pro stav nouze. Zákaz prodeje a služeb se od pátečního rána nebude vztahovat na zámečnictví či opravu, údržbu a instalaci strojů a zařízení pro domácnost, omezeny nebudou ani automyčky. **Obchodům zároveň nakázala, aby u vchodu byly pro zákazníky jednorázové rukavice.** Kabinet přišel také s dalšími úlevami pro živnostní ky. **OSVČ, které pandemie zasáhla, vyplatí po dobu stavu nouze 15 tisíc korun měsíčně.**

Celý článek čtěte ZDE.

13:40
Dnes

Univerzita Karlova nabízí přístup k počítačům pro výzkumné výpočty související s koronavirem. Zájemci se mohou obrátit na Ústav formální a aplikované lingvistiky Matematicko-fyzikální fakulty (Matfyz). Univerzita prostřednictvím výzkumného zařízení – infrastruktury **LINDAT**/CLARIAH-CZ – poskytne **výpočetní kapacitu v objemu 1000 centrálních procesorových jednotek od 1. dubna po dobu tří měsíců.**

13:37
Dnes

Nemocnice ve Frýdku-Místku od dnešního poledne znovu otevřela své gynekologicko-porodní oddělení. Uzavřeno bylo kvůli **prokázané nákaze COVID-19 u zdravotní sestry** z tohot o pracoviště. Zdravotnické zařízení o tom informovalo na svých facebookových stránkách.

Oddělení dočasně přerušilo provoz 13. března. **„Všem zdravotníkům, kterým skončila karanténa, byl udělán test na COVID-19 a u všech byl negativní,** proto můžeme obnovit provoz na n ašem gynekologicko-porodním oddělení," uvedla nemocnice.

13:36
Dnes

Řecko hlásí další úmrtí v souvislosti s nemocí COVID-19, koronaviru podlehl 46letý vojenský důstojník. **Počet obětí nákazy v zemi se tak zvýšil na 23.** Turecko možná kvůli šíření viru přist oupí k **absolutnímu zákazu vycházení,** uvedl tamní ministr vnitra.

13:32
Dnes

O schválení vyplaty peněz pro OSVČ ve výši 15 tisíc korun chce ministryně financí Alena Schillerová požádat Poslaneckou sněmovnu 7. dubna.

„Nepotřebujeme schválit výši, ale kompetenci pro finanční správu tyto peníze vyplácet," doplnila vicepremiérka.

13:29
Dnes

Náhrada škody za ušlý zisk podnikům a OSVČ nenáleží. **„S tím se nedá počítat, protože by to byly biliony a ohrozili bychom tak fungování státu,"** upřesnila Schillerrová, že podnikatelé an i nikdy nemohli žádat o škody způsobené vyhlášením stavu nouze.

13:20
Dnes
!

V Thomayerově nemocnici jsou podle ministra zdravotnictví Adama Vojtěcha nakažení už všichni pacienti oddělení následné péče. Nakazili se prý zřejmě od někoho z personálu.

13:17
Dnes

„Měli jsme myšlenku v minulosti, že bychom jejich ceny zastropovali. Narazili jsme ale na problém, že jich je několik druhů a tím bychom se začali cyklit. Začínáme důsledně ko ntrolovat, kam dezinfekce z licencovaných provozů jde," doplnil ministr Havlíček, podle kterého bylo klíčové, že stát měl kontrolu nad lihem a nebyl závislý na jiných provozech, ze kterých by musel dezinfekci kupovat.

13:17
Dnes

Město Nový Jičín nechá v pátek plošně vydezinfikovat všechny autobusové zastávky a místa, kde stojí nádoby na směsný i tříděný odpad. Město se tím snaží snížit riziko šíření koronaviru.

13:13
Dnes

V Brně ode dneška jezdí senior bus, který mohou starší lidé využít na cestu k lékaři. Objednání je možné na infolince s telefonním číslem **800 140 800.** Služba byla přerušená kvůli pokynu magistrátu, město pak senior bus využívalo k rozvozu obědů a nákupů. Nyní bude opět k **dispozici pro seniory ve všední dny od 7 do 15 hodin.** S ohledem na nynější epidemii koronaviru **bud e mít řidič speciální ochranné prostředky.**

13:09

Dnes

O příspěvek 15 tisíc korun budou moct žádat lidé, kteří mají podnikání jako hlavní příjem. Schillerová odhaduje, že se to bude týkat 400 tisíc až půl milionu osob.

13:07
Dnes

Ministryně financí Alena Schillerová odmítla, že by vláda chtěla firmám znemožnit žádat o odškodné, když vydává nařízení mimo rozhodnutí vlády, ale ministerským nařízením.

„Zdravotní zákon přesahuje nouzový stav. Opatření mohou být vydávána i mimo nouzový stav. Ten dopad je úplně stejný," odmítla Schillerová s tím, že se opírá o stanovisko ministerstva vnitra.

„**Otevřeně říkám, že tu máme z minulosti také jiné případy, jako například Diag human. Chceme jasně stanovit a jasně pomáhat. Ale chceme také zároveň zamezit spekulacím, že by stát měl hradit škody i za dobu, kdy se firmám dařilo dobře. Chceme zabránit spekulantům v tom, aby tento systém zneužívali,**" doplnila vicepremiérka.

„**To, že to děláme teď podle zdravotního zákona, je tak, jak se to dělat má. To opatření, které tam je, dopadá na situace, že bychom mu odebírali majetek. Ale nedá se vykládat tak, že bychom někomu nahrazovali zisk z jeho ekonomického vrcholu.**"

13:05
Dnes

Přepravní společnost Liftago spustí službu Dobrovoz.cz pro urgentní rozvozy zdravotnického materiálu a další potřebné prostředky. **Ty budou zajišťovat dobrovolní řidiči zdarma** a zapojit se do ní mohou všechny úřady, firmy i dobrovolní dárci, informovalo dnes Liftago.

12:57
Dnes

Armáda bude mít od příštího týdne 14 mobilních týmů, které budou odebírat vzorky. „ **Pokud bude potřeba, jsme připraveni navýšit jejich počet až na 33,**" doplnil šéf obrany.

„Zajistili jsme přepravu milionů kusů zdravotnického materiálu, jak vládním speciálem, tak ukrajinským letadlem Ruslan," dodal Metnar s tím, že tento letoun má dorazit také příští týden.

12:54
Dnes

Ministr obrany Lubomír Metnar uvítal, že vláda schválila vyhlášku, podle které budou mít nárok na ošetřovné také příslušníci armády.

Vojáci a vojákyně by měli mít stejný nárok na oštřovné, jako mají zaměstnanci bezpečnostních sborů. „**Pevně věřím, že si to zaslouží, a děkuji za schválení této vyhlášky,**" dodal Metnar.

12:51
Dnes

Ve srovnání s víkendem jsme zvedli kapacitu ošetření o 100 %, proto je jasné, že se ta čísla zvýšila.

„**Chystáme se ta tvrdá opatření snižovat,**" připustil šéf Ústředního krizového štábu, vše ale záleží na tom, jak budou lidé dodržovat současná nařízení.

„**Máme ještě celou řadu rezerv. Ukazuje se, že ve stravovacích provozech jsou problémy, že jídelny fungují jako vysoká koncentrace osob,**" varoval Prymula a doporučil, aby na obědy chodili lidé vždy ve stejných skupinkách, aby se nepotkávali s jinými.

„Opatření budeme odbourávat postupně, tak jak nám to výhled dovolí. Pokud je odstraníme dříve, tak to může být problém, který tu nechceme navodit," **dodal Prymula.**

Odmítl také zároveň, aby vojáci odjeli posílit kolegy do Itálie. „ Budeme je potřebovat tady, i když požadavku na jejich vyslání rozumím," **doplnil náměstek Prymula.**

12:43
Dnes

Krizová situace vyvolaná nákazou koronavirem by se mohla zlepšit dříve než za dva až tři měsíce. Při setkání s podnikateli v Moskvě to dnes prohlásil ruský prezident Vladimir Putin. Šéf Kremlu zpochybnil tvrzení některých západních expertů, že zastavení epidemie je dlouhý proces. „**Z této situace se určitě dostaneme a může to být dříve,**" konstatoval Putin.

12:46
Dnes

Ministr zdravotnictví Adam Vojtěch potvrdil počty nakažených pacientů v ČR. Ve středu přibylo 291 nakažených, celkem je v ČR 1775 potvrzených případů onemocnění nákazou COVID 19.

„**Výkyv za včerejší data je výrazný. Není třeba z toho dělat nějaké závažné závěry. Je to jen jeden den,**" okomentoval Vojtěch situaci.

Obchodníci mají podle Vojtěcha za povinnost poskytovat zákazníkům jednorázové rukavice nebo igelitové pytlíky. „ **Což je další protiepidemiologické opatření. Virus se drží na různých površích. Je to pro nás důležité.**"

Vojtěch také nařídil, aby každý poskytovatel lůžkové péče zřídil dispečink ochranných prostředků. „**Je nutné, aby se s ochrannými prostředky zejména FFP3 zacházelo tak, jak má,**" zdůvodnil Vojtěch, podle kterého nebude nikdy zdravotnického materiálu dostatek.

Ministerstvo zdravotnictví také podle Vojtěcha spustilo psychologickou podporu na lince 1212, kde stačí zmáčknout volbu číslo 5. „ **Je jasné, že ta situace je vážná a na řadu lidí to dopadá velmi tvrdě. Tady lidé mohou získat podporu,**" uzavřel.

12:41
Dnes

Jen několik desítek poslanců dorazilo dnes osobně do bruselského sídla Evropského parlamentu, který večer čeká dálkové **hlasování o návrzích ke zmírnění dopadů koronavirové krize**. Parlament v rámci prevence šíření nákazy **vůbec poprvé umožnil zákonodárcům hlasovat elektronicky.** Většina politiků toho využije a pošle své hlasy **e-mailem ze svých domovských zemí.**

12:37
Dnes

Volnější režim pro hotely a penziony

„Uvolnili jsme více režim pro hotely a penziony. Je možné ubytovávat všechny osoby, které budou požadovat ubytování z důvodu zaměstnání nebo podnikání. Platí pro cizince s povolením pobytu na území ČR," uvedl Havliček nové mírnější opatření pro ubytovací zařízení.

12:35
Dnes

Vláda s definitivní platností dnes schválila ošetřovné pro OSVČ.

A to ve výši 424 Kč za den v maximální částece 13 144 Kč měsíčně, s tím, že bude stanoveno pro všechny děti do věku 13 let. Žádost se podává u více než 200 živnostenských úřadů. Může se podávat elektronicky na základě čestného prohlášení.

„**Současně jsme se dohodli, že toto bude platit jako pro běžné zaměstnance. Tedy do skončení limitu, kdy děti nebudou moct navštěvovat školu,**" doplnil Havlíček.

V pondělí se začnou také podávat žádosti pro bezúročné úvěry. „ **Platí i pro mikrofirmy. Bude to nejen bezúročný úvěr, ale také roční odklad splácení,**" doplni ministr průmyslu a obchodu.

12:30
Dnes

Schillerová chce také v legislativní nouzi předložit zákon o spotřebitelském úvěru.

Vede prý také jednání s řediteli bank, které působí na území ČR. „ **Víceméně na ně apeluji, aby vydali nějaký balíček, kde by odložili splátky na dobu minimálně tří měsíců, ale i delší, a aby snížili, nebo odpustili úroky živnostníkům,**" ředitelé prý tvrdí, že klienti jsou pro ně důležití, a nechtějí nikomu zabavovat majtek kvůli možnosti nesplácení. „Děláme vše pro to, aby se nikdo nedostal do problémů," dodala Schillerová.

Ministryně spravedlnosti Marie Benešová podle Schillerové vyjednává také o změně insolvenčního zákona. „ **Zvažuji i zavedení nějakého moratoria, aby nebyl podávaný návrh na insolvence,**" zákon by měl být na vládě v příštím týdnu.

Vláda podle vicepremiérky řeší také problém exekucí. Vše se podle Schillerové týká především OSVČ, které se mohly dostat do problémů.

12:26
Dnes

Lůžková zařízení, která poskytují následnou péči, mohou dál přijímat pacienty. Pondělní nařízení vlády, které to zakazovalo, ministerstvo zdravotnictví změnilo. **Zákaz přijímání nových klientů dál platí pro lázně,** jim to vláda zakázala od 19. března. Mohou jen dokončit už zahájené lázeňské pobyty.

12:26

Dnes
!

Ministryně financí připraví na pondělní vládu materiál, ve kterém podpoří částkou 15000 měsíčně OSVČ, kterým vláda zavřela provozovny nebo nějak omezila jejich podnikání.

„**Jsou to lidé, kteří se mnohdy ocitli ze dne na den bez příjmu. Chceme, aby tento stav byli nějak schopni adekvátně zvládnout,**“ zdůvodnila Schillerová.

OSVČ tak budou mít vedle odpouštění plateb záloh na sociálním a zdravotním pojištění, popřípadě ošetřovného, ještě i tuto podporu. „ **Budu muset připravit ve stavu legislativní nouze právní úpravu,**“ řekla ministryně.

Příspěvek budou vyplácet finanční úřady. Částka se bude vyplácet po dobu stavu nouze.

12:17
Dnes

Pražští hasiči: **Asistujeme zdravotnickým záchranářům při výjezdu a po návratu zajistíme dekontaminaci.**

12:15
Dnes

V domově v Praze-Chodově se nakazili koronavirem dva lidé, u dalších je podezření. Senioři byli převezeni do nemocnice. Z domova byla první oběť viru.

12:13
Dnes

Koronavirem se nakazil primář Uherskohradišťské nemocnice. Neurologie se uzavře, do karantény půjde asi deset zdravotníků, příznaky onemocnění nemají.

12:12
Dnes

V některých zemích jihovýchodní Asie dnes prudce vzrostl počet lidí nakažených koronavirem. **Malajsie zaznamenala dosud největší denní nárůst infikovaných, o 235.** Nakažených je tak v této zemi už více než 2 000.

V Indonésii vzrostl počet obětí nákazy o 20 – na 78 . Nakažených je v nejlidnatější muslimské zemi 893, o 103 více než ve středu.

Vietnam, který dosud drží počet infikovaných na poměrně velmi nízké úrovni, **hodlá na dva týdny zakázat shromažďování více než 20 lidí.**

12:07
Dnes
!

Zákaz maloobchodního prodeje a prodeje služeb v provozovnách se od pátečních 06:00 **nebude vztahovat na zámečnictví či opravu, údržbu a instalaci strojů a zařízení pro domácnost.** Vyplývá to z aktualizovaného mimořádného opatření, které zveřejnilo ministerstvo zdravotnictví. **Omezeny nebudou ani myčky automobilů.**

Opatření platí do středy 1. dubna 06:00. Ministerstvo zároveň nařídilo provozovatelům prodejen potravin, aby **u vchodu bezplatně poskytovali zákazníkům jednorázové rukavice nebo jiný ochranný prostředek na ruce.**

12:04
Dnes
!

Vláda premiéra Andreje Babiše (ANO) dnes **znovu probírá koronavirovou krizi a další opatření pro Česko.** Naposledy ministři „potichu“ přitvrdili, když **změnili v pondělí pravidla pro pohyb lidí, ten je možný maximálně po dvojicích.** Lidé by také neměli jezdit na víkendy na chaty a chalupy. A ozývají se i firmy. Nové nařízení, které je opřené o zákon o veřejném zdraví, podle kritiků **prakticky vylučuje, aby se firmy dočkaly odškodnění za současné ztráty.** Co dalšího vláda ještě přichystala?

Sledujte přímý přenos

12:00
Dnes

Přepravní firmy vyzvaly banky, aby kvůli zamezení šíření koronaviru dočasně **zvýšily limit pro bezkontaktní platby.** Ze stávajících 500 Kč navrhují **navýšení na 1 500 až 2 000 Kč,** což je nejčastější výše plateb uskutečňovaných v současnosti na dobírku. Lidé by při placení **nemuseli zadávat PIN a snížila by se tak nutnost kontaktu mezi kurýrem a zákazníkem na minimum .**

11:54
Dnes

Vláda schválila výjimku pro dokládání příjmů u některých dávek v dubnu , uvedla na twitteru ministryně práce a sociálních věci Jana Maláčová (ČSSD).

11:51
Dnes
!

Počet obětí koronaviru ve Španělsku překročil 4 000, když ministerstvo zdravotnictví oznámilo 655 nových úmrtí. Nákaza se už potvrdila u 56 188 lidí.

11:50
Dnes

Centrum 3D tisku Protolab s pomocí 14 různých pracovišť VŠB-Technické univerzity Ostrava (VŠB-TUO) **začalo vyrábět ochranné pomůcky pro zdravotníky.** V univerzitním kampusu funguje zhruba **30 stolních 3D tiskáren**, které ze svých laboratoří zapůjčila nejen univerzitní pracoviště, ale i jednotliví výzkumníci. **Na tiskárnách by při nepřetržitém provozu mohlo být vyrobeno až 255 ochranných štítů za den.**

11:40
Dnes

Jak hodnotí další opoziční strana, ODS, kroky vlády v době koronavirové pandemie? Které návrhy opozice koalice nevyslyšela? Nejen o tom bude hovořit živě v Epicentru předseda ODS Petr Fiala.

Přímý přenos začíná v 11:40.

‹
12345
›

SEKCE: Zpravodajství

DUPLICITY (>70% SHODA): Koronavirus ONLINE: Šest obětí a 1775 nemocných v Česku. Rukavice v obchodech a 15 tisíc pro OSVČ (Blesk.cz - Články); Koronavirus ONLINE: Šest obětí a 1775 nemocných v Česku. Rukavice v obchodech a 15 tisíc pro OSVČ (Blesk.cz - Články); Koronavirus ONLINE: Šest obětí a 1775 nemocných v Česku. Rukavice v obchodech a 15 tisíc pro OSVČ (Blesk.cz - Články); Koronavirus ONLINE: Šest obětí a 1775 nemocných v Česku. Rukavice v obchodech a 15 tisíc pro OSVČ (Blesk.cz - Články); Koronavirus ONLINE: Šest obětí a 1775 nemocných v Česku. Rukavice v obchodech a 15 tisíc pro OSVČ (Blesk.cz - Články); Koronavirus ONLINE: Šest obětí a 1775 nemocných v Česku. Rukavice v obchodech a 15 tisíc pro OSVČ (Blesk.cz - Články); Koronavirus ONLINE: Šest obětí a 1775 nemocných v Česku. Rukavice v obchodech a 15 tisíc pro OSVČ (Blesk.cz - Články); Koronavirus ONLINE: Šest obětí a 1775 nemocných v Česku. Rukavice v obchodech a 15 tisíc pro OSVČ (Blesk.cz - Články); Koronavirus ONLINE: Šest obětí a 1775 nemocných v Česku. Rukavice v obchodech a 15 tisíc pro OSVČ (Blesk.cz - Články); Koronavirus ONLINE: Šest obětí a 1775 nemocných v Česku. Rukavice v obchodech a 15 tisíc pro OSVČ (Blesk.cz - Články); Koronavirus ONLINE: Šest obětí a 1775 nemocných v Česku. Rukavice v obchodech a 15 tisíc pro OSVČ (Blesk.cz - Články); Koronavirus ONLINE: Šest obětí a 1775 nemocných v Česku. Rukavice v obchodech a 15 tisíc pro OSVČ (Blesk.cz - Články); Koronavirus ONLINE: Šest obětí a 1775 nemocných v Česku. Rukavice v obchodech a 15 tisíc pro OSVČ (Blesk.cz - Články); Koronavirus ONLINE: Šest obětí a 1775 nemocných v Česku. Rukavice v obchodech a 15 tisíc pro OSVČ (Blesk.cz - Články); Koronavirus ONLINE: Šest obětí a 1775 nemocných v Česku. Rukavice v obchodech a 15 tisíc pro OSVČ (Blesk.cz - Články); Koronavirus ONLINE: Šest obětí a 1775 nakažených v Česku. Rok bude špatný, řekli bankéři (Blesk.cz - Články); Koronavirus ONLINE: Sedm obětí a 1775 nakažených v Česku. Rok bude špatný, řekli bankéři (Blesk.cz - Články);

2. LINDAT/CLARIAH-CZ nabízí kapacity pro boj se SARS-CoV-2 a Covid-19

VELKÉ VÝZKUMNÉ INFRASTRUKTURY

17:04 | 25.03.20 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Vyzkumne-infrastruktury.cz - Články ● *AUTOR:* Ilona Trtíková

LINDAT/CLARIAH-CZ

Výzkumná infrastrukturaa její hostitelská instituce – Ústav formální a aplikované lingvistiky Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy – nabízí svou výpočetní kapacitu pro výzkumné výpočty v ěnované boji s koronavirem SARS-CoV-2 a onemocněním Covid-19 v objemu ~1000 CPU po dobu 3 měsíců, počínaje 1. dubna 2020. Více informací, jak zažádat o účet a kvóty v clusteru, technick ém popisu schopností clusteru (jak spouštět úlohy, přenášet data apod.) naleznete na **https://covid.ufal.mff.cuni.cz**. Přístup bude umožněn na základě rozhodnutí výzkumné infrastruktury při resp ektování pravidla „kdo dřív přijde“, pokud budou splněna výše uvedená kritéria.

Výzkumná infrastruktura **LINDAT**/CLARIAH-CZ dále nabízí, že od 1. dubna 2020 po stejnou dobu, tj. v délce 3 měsíců, umožní neomezený* přístup ke službám **zpracování textů v přirozeném ja zyce**. K většině těchto služeb lze získat přístup prostřednictvím rozhraní REST API, a to bez jakéhokoli ověření a/nebo autorizace. Tyto API umožňují používat nástroje pro zpracování jazyka (NLP), a to přímo z kódu nebo skriptů. Lze tak automatizovat např. analýzu příspěvků na sociálních sítích v 80+ jazycích (viz nástroj „UDPipe“), překlad do a z angličtiny do a z několika jazyků EU a další p odobné služby.

Limitem je výlučně výpočetní kapacita serverů webových služeb **LINDAT/CLARIAH-CZ. Při vyšším zatížení nemůžeme garantovat specifickou dostupnost. Je rovněž možné stáhnout nástroje a používat je „offline“, např. v dostupném clusteru popsaném výše, nebo kdekoli jinde. Přesné podmínky použití naleznete ve výše uvedeném seznamu služeb a nástrojů.*

Hlavní kontakt: Jan Hajič – hajic@ufal.mff.cuni.cz

Technická podpora: Milan Fučík – fucik@ufal.mff.cuni.cz

LINDAT/CLARIAH-CZ je společným distribuovaným českým národním uzlem evropských sítí výzkumných infrastruktur **CLARIN ERIC** (*Common Language Resources and Technology Infrastruct ure*) a **DARIAH ERIC** (*Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities*). Sdružuje 11 výzkumných organizací, které působí v oblastech humanitních věd a umění v ČR – v oblastech lingvi stiky, historie a historické bibliografie, kultury a vědy v oblasti kultury, dějin umění, filozofie, filmové kultury, vizuálního umění, muzikologie a dějin hudby, etnologie, folkloru, archeologie a také v někt erých mezioborových oblastech.

***LINDAT**/CARIAH-CZ – Digitální výzkumná infrastruktura pro jazykové technologie, umění a humanitní vědy*

SEKCE: Zdraví a zdravotnictví

DUPLICITY (>70% SHODA): LINDAT/CLARIAH-CZ a ÚFAL MFF UK nabízejí kapacity pro boj se SARS-CoV-2 a Covid-19 (Vyzkumne-infrastruktury.cz - Články);

3. KORONAVIRUS ONLINE: Počet nakažených v Česku dál roste! Rusko zítra zastaví mezinárodní lety

Prima

07:56 | 26.03.20 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Prima.iprima.cz - Zpravodajství ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Počet nakažených koronavirem v Česku se k dnešnímu ránu zvýšil na 1775 případů. Během středy přibylo 291 případů. Vyléčených je deset, zemřelých šest. Podle opatření Ministerstva zdravot nictví navíc mohou být lidé nejvýše ve skupinkách po dvou od úterý na veřejně dostupných místech. Výjimkou jsou rodiny.

Veškeré dění i dnes sleduje online:

16:00 V Itálii se koronavirem nakazilo už přes 6 tisíc zdravotníků. Podle italské agentury ANSA zemřeli dnes další dva italští lékaři a celkový počet obětí mezi zdravotníky vzrostl na 39. Do lombards kého Bergama dorazila stovka zdravotníků z Ruska.

15:55 Po celém světě je momentálně evidováno přes 492 tisíc pozitivních případů onemocnění COVID-19, 22 178 obětí a 118 022 vyléčených. Co se týká obětí na životech je na tom nejhůře Itálie s e 7503 zemřelými (74 386 případů nákazy), následuje Španělsko s 4089 oběťmi (56 188 případů), Čína má 3287 obětí (81 285 případů nákazy), Irán 2234 obětí (29 406 případů), Francie 1331 ob ětí (25 233 případů) a přes tisíc obětí mají ještě USA, a to 1037 (68 905 případů nákazy). Data eviduje statistický server Worldometers.

15:47 Ministryně financí Alena Schillerová sdílela stručný informační materiál, v němž mohou občané přehledně a stručně vidět, co všechno přináší liberační balíček daňových opatření kvůli koronaviru. Informační linka Finanční správy na čísle 225 092 392 je občanům k dispozici od pondělí do pátku mezi 9 a 17 hodinou.

15:40 V Evropě by mohl kvůli pandemii nového koronaviru nastat nedostatek čerstvého ovoce a zeleniny. Kvůli mimořádným opatřením v boji s onemocněním COVID-19 se komplikuje přeprava zbo ží i lidí nutných ke sklizni, varují podle ČTK dodavatelé.

15:29 O spuštění nové bezplatné linky, na které mohou občané vyhledat „první psychologickou pomoc“, informoval ministr zdravotnictví Adam Vojtěch. „Situace ohledně koronaviru může pro někter é občany znamenat velkou psychickou zátěž, proto jsme spustili na bezplatné tel. lince 1212 první psychologickou pomoc.“

15:24 Ministr průmyslu a obchodu Karel Havlíček na Twitteru připomněl, že kromě 15 tisíc čistého pro každého živnostníka, budou moci OSVČ žádat o ošetřovné ve výši 13 tisíc korun. Jde o další opatření pro podporu malých podnikatelů navazujících na odpuštění záloh na sociální a zdravotní pojištění od března do srpna, odklady plateb, kompenzace mezd zaměstnanců a bezúročné úvěry.

15:16 Česká národní banka očekává kvůli pandemii koronaviru silnou recesi, ve které se ekonomika bude nacházet po zbytek roku. Vývoj celkově vede k potřebě dalšího významného snížení letošn ích sazeb.

15:09 Na Ruzyni právě přistálo letadlo s 500 m3 zdravotnického materiálu, informoval ministr vnitra Jan Hamáček.

15:01 Svaz Vietnamců věnoval ČR 40 tisíc roušek, SAPA věnovala 20 tisíc roušek, informovala vláda na Twitteru s poděkováním Vietnamu a vietnamské menšině u nás.

14:57 Na celém světě jsou miliony lidí v domácí izolaci, a tak na sociálních sítích vznikají různé výzvy. Čutáme si s toaletním papírem, sdílíme fotky z dětství nebo si dáváme online panáka na kuráž a uvolnění. Nyní se po internetu šíří další výzva. Milá, chytlavá, poučná a pro každého! Tato výzva roztancovala nejen Česko!

14:51 Počet případů koronaviru v severoitalském regionu Lombardie, do kterého spadá i finanční centrum Milán, ve čtvrtek vzrostl podle tamního guvernéra Attilio Fontany o 2500. „Dnešní čísla nej sou bohužel dobrá,“ uvedl podle Reuters a dodal, že předběžné údaje ukazují, že celkový počet případů v regionu vzrostl za jediný den o zhruba 2500. Počet případů v oblasti, která je nejvíce zasa žená nemocí COVID-19, ve středu vzrostl o 1643 na 32 346 nakažených. V celé Itálii je podle posledních včerejších údajů 74 386 případů a 7503 obětí.

14:42 S dalšími opatřeními přišlo Ministerstvo vnitra také v souvislosti s nemocnicemi. „Každý poskytovatel vytvoří prostor pro rozdělení pacientů vstupujících do zařízení k další péči a metodiku,“ in formoval Adam Vojtěch. Nemocnice také vyčlení prostory pro poskytování péče pacientům s podezřením na onemocnění, nebo již s probíhajícím onemocněním koronaviru. Každá nemocnice taktéž zřídí dispečink, aby mohla řídit své zásoby, potřebu a přidělování ochranných pomůcek. Musí mít maximální přehled.

14:35 „Prodloužili jsme zákaz maloobchodního prodeje a prodeje služeb v provozovnách, s výjimkou vybraných prodejen,“ informoval v návaznosti na tiskovou konferenci ministr zdravotnictví Ada m Vojtěch na Twitteru. Výjimky mají nově zámečnictví, servis výrobků a strojů pro domácnost, myčky automobilů i činnost týkající se pohřbívání.

14:30 Roboty, kteří dokážou sterilizovat prostory, v nichž jsou pacienti s koronavirem, nabízí nemocnicím v ČR otrokovická společnost HCR CZECH. Firma se stala exkluzivním dodavatelem robotů jihokorejské společnosti Hanwha pro český a slovenský trh. HCR CZECH již podle informací ČTK jedná s prvními nemocnicemi. „Sterilizační“ roboti mají na pohyblivém těle připevněno plně automa tické pohyblivé rameno držící UV zářič, který sterilizaci prostor provádí.

14:25 Fakt, že je hudba Johna Lennona stále aktuální, potvrdil mladý lékař z americké Minnesoty ve videu, kde přezpíval hit Imagine od zesnulého člena legendárních The Beatles. V komentářích p od videem na sociální síti, kam lékař video umístil, se okamžitě strhla lavina děkovných a obdivných komentářů ze všech koutů světa.

14:22 Podrobnosti přímé pomoci OSVČ ve výši 15 tisíc korun měsíčně budou podle ministryně financí v řádu dnů. Žádat budou podnikatelé u Finanční správy ČR.

14:19 Živnostníci budou moci odložit platbu záloh zdravotního pojištění. Minimální odvody za období od března do srpna jim stát zcela odpustí. Novelu podepsal prezident Miloš Zeman. Prezident p odepsal rovněž zákon, který pozastavuje elektronickou evidenci tržeb (EET) po dobu nouzového stavu země.

14:17 Bankovní rada ČNB dnes snížila základní úrokovou sazbu o 0,75 procentního bodu na jedno procento. Naposledy rada snížila sazby na mimořádném jednání 16. března, a to o půl procentní ho bodu. Cílem bylo zmírnění dopadů situace způsobené epidemií koronaviru na české firmy, podnikatele a domácnosti, informuje ČTK.

13:59 Vláda nakonec upustila od myšlenky zastropování cen dezinfekcí, které se kvůli markantním rozdílům v cenách staly v poslední době předmětem hlasitých debat. Dezinfekcí je velké množství druhů a technicky by to podle ministryně financí nebylo proveditelné. Vláda nicméně schválila, že Ministerstvo průmyslu a obchodu bude kontrolovat, kam dodávky dezinfekce směřují a jakým způs

obem, doplnil ministr průmyslu a obchodu a dopravy Karel Havlíček na tiskové konferenci po mimořádném jednání vlády.

13:55 Policie na jižní Moravě řeší už několik případů restaurací, které obsluhovaly hosty, i když měly být zavřené v rámci nouzového stavu kvůli pandemii koronaviru. Policisté v posledním případě n ašli otevřenou hospodu s obsluhou ve Vyškově. Zákazníci si tak v klidu popíjeli pivo a další alkohol, o rouškách, které měli mít na obličeji, nemůže být ani řeč.

13:52 Ministryně financí Alena Schillerová odmítla právní výklad, podle něhož by firmy zasažené opatřeními vydanými podle krizového zákona měly nárok na odškodné za ušlý zisk. Schillerová na ti skové konferenci zopakovala své středeční tvrzení, že podle jejího právního názoru se náhrady týkají pouze zabaveného majetku nebo nařízení práce, nikoli ušlého zisku.

13:42 Univerzita Karlova (UK) nabízí přístup k počítačům pro výzkumné výpočty související s koronavirem. Univerzita prostřednictvím výzkumného zařízení – infrastruktury **LINDAT**/CLARIAH-CZ p oskytne výpočetní kapacitu v objemu 1000 centrálních procesorových jednotek od 1. dubna po dobu tří měsíců. Lidé budou také moci bez omezení využít softwarové nástroje pro analýzu textu ve ví ce než 80 jazycích, které jsou vhodné například pro analýzu sociálních sítí. Zájemci se mohou obrátit na Ústav formální a aplikované lingvistiky Matematicko-fyzikální fakulty, informovala ČTK s odk azem na tiskovou zprávu UK.

13:36 Nákaza koronavirem se prokázala již u několika desítek lékařů a zdravotníků. O minulém víkendu jich podle ministra zdravotnictví Adama Vojtěcha byly tři desítky, další nakažení přibyli v násl edujících dnech. Podezření se pak objevilo u desítek dalších členů zdravotnického personálu, například u středočeské záchranné služby, kde musela část zaměstnanců včetně ředitele do karantén y, nákaza koronavirem se u nich ale nepotvrdila.

13:34 Pohyb je v současné době zvláště důležitý. Armáda ČR publikovala další instruktážní video, díky němuž si můžete zacvičit s Hradní stráží. Čtvrtý díl je zaměřen na kardiocviky a lehké posilov ání.

13:28 Do rezortu zemědělství na udržení potravinové soběstačnosti ČR poputuje 3,3 miliardy korun, uvedl ministr průmyslu a obchodu Karel Havlíček. Další peníze směřují do Podpůrného a garanč ního rolnického a lesnického fondu (PGRLF) na pomoc podnikatelům v zemědělství s úvěry. Dle ministryně financí Aleny Schillerové bylo na oba programy vyčleněno 4,3 miliardy korun. Podpora v r ámci PGRLF podle Havlíčka spočívá v odložení splátek úvěrů, uvolnění zástav, odkladu splátek jistiny u úvěrů a stanovení sazeb u dotovaných částí úroku úvěrů.

13:24 Armáda ČR na Twitteru uvedla, že má v pohotovosti 33 odběrových týmů, které podpoří hygieniky v průběhu chytré karantény.

13:20 Vláda uvolní režim pro některé české občany, kteří dojíždějí za prací do Rakouska a Německa – takzvané pendlery. Pravidla o karanténě kvůli prevenci šíření nového typu koronaviru a nutnos ti pracovat mimo území České republiky alespoň tři týdny se nebudou vztahovat na zdravotníky, sociální pracovníky a příslušníky integrovaného záchranného systému. Uvedl to ministr zdravotnictví Adam Vojtěch. O změně informovalo již ve středu Ministerstvo vnitra v návaznosti na žádosti německé a rakouské vlády.

13:12 Letecký most z Číny Česká republika využívá i pro přepravu pomoci jiným. „Slovenská policie si dnes vyzvedla část daru, který společně pro ČR a SR zajistily společnosti EPH a J&T. Nákla d přiletěl na palubě China Eastern," uvedl ministr vnitra Jan Hamáček.

13:07 Česká republika podle ministra vnitra Jana Hamáčka dnes nabídne Itálii a Španělsku pomoc formou dodávky 10 tisíc ochranných obleků pro zdravotnický personál.

13:03 Podnikatelé budou moci v rámci programu COVID II od pondělí žádat o bezúročné úvěry s ročním odkladem splátek. Minimální hranice půjčky nebude stanovena a žádosti by měly být přijímány do výše 15 milionů korun. Program budou moci využít na rozdíl od první vlny živnostníci a drobní podnikatelé. O úvěry bude možné žádat u většiny komerčních bank, se kterými se nyní pod episují smlouvy. Ručit za půjčky bude stát prostřednictvím Českomoravské záruční a rozvojové banky (ČMZRB), uvedla ČTK.

12:58 Stát uvolňuje režim pro hotely a penziony, které nově mohou poskytovat své služby lidem, kteří je potřebují využít z důvodu výkonu své pracovní činnosti. Informoval o tom na tiskové konferen ci po dnešním jednání vlády vicepremiér a ministr dopravy a průmyslu Karel Havlíček. Nadále platí výjimka ze zákazu prodeje a poskytování ubytovacích služeb pro cizince do doby opuštění České republiky či cizince s pracovním povolením na území ČR.

12:52 Šéf krizového štábu Roman Prymula značný nárůst pozitivně testovaných dal do souvislosti rovněž se znatelným nárůstem testování. Podle něj se úřady chystají na snižování poměrně restrik tivních opatření, ale za podmínky, že ta jednodušší opatření se dodržovat budou.

12:44 Dezinfekce není nikdy dost! Proto ve svých laboratořích začala Fakulta životního prostředí univerzity v Ústí nad Labem vyrábět podle návodu Světové zdravotnické organizace desítky litrů de zinfekčních prostředků na ruce. První várka putovala městu Jirkov na Chomutovsku, kde se městský úřad stará o distribuci desinfekcí do rukou zdravotníků nebo hasičů. Další balení obdrželi lékaři a lékařky z Dětského střediska Suchdol a z Dětského střediska Stříbrníky.

12:40 Ministryně financí Schillerová plánuje rovněž drobným podnikatelům zjednodušit situaci s úvěry, kupříkladu odložením splátek. Připraví proto novelu zákona o spotřebitelském úvěru.

12:32 Vláda bude měsíčně vyplácet 15 tisíc korun drobným podnikatelům postiženým mimořádnými opatřeními vlády. Bude se tak dít po dobu trvání opatření, informovala na tiskové konferenci mini stryně financí Alena Schillerová.

12:25 Tisková konference po mimořádném jednání vlády:

12:20 Vláda podle ministryně práce a sociálních věcí Jany Maláčové schválila výjimku pro dokládání příjmů u některých dávek v dubnu. „Již přiznané dávky teď poběží dál až do dalšího kvartálu," u vedla na Twitteru.

12:14 Některé států jihovýchodní Asie se potýkají s prudkým nárůstem počtu lidí nakažených koronavirem SARS-CoV-2. Malajsie eviduje dosud největší denní nárůst infikovaných – o 235 nových p řípadů. Celkově je v zemi již 2031 nakažených a 23 obětí. V Indonésii, která je nejlidnatější muslimskou zemí, vzrostl počet obětí o 20 na 78. Nakažených je v zemi 893 lidí. Vietnam hodlá na dva týd ny zakázat srocování více než 20 lidí.

11:58 Zákaz maloobchodního prodeje a prodeje služeb v provozovnách se od pátečních 06:00 nebude vztahovat na zámečnictví či opravu, údržbu a instalaci strojů a zařízení pro domácnost. Vyplývá to z aktualizovaného mimořádného opatření, které na webu zveřejnilo Ministerstvo zdravotnictví. Omezeny nebudou ani myčky automobilů. Od začátku měl y výjimku například prodejny potravin, lékárny či drogerie.

11:48 Počet obětí koronaviru ve Španělsku překročil 4000, když ministerstvo zdravotnictví oznámilo 655 nových úmrtí. Nákaza se už potvrdila u 56 188 lidí.

11:36 Firma Bosch Jihlava má první potvrzený případ na pracovišti, muž je v domácí karanténě a má mírný průběh nemoci.

11:35 Už více než půl milionu lidí se v Británii přihlásilo k iniciativě, jež má pomoci v boji proti pandemii nemoci, kterou způsobuje koronavirus. Na Twitteru o tom dnes informoval ministr zdravotnict ví Matt Hancock. Dobrovolníci mohou mimo jiné pomáhat starším a nemocným lidem v preventivní izolaci. Hancockův náměstek zároveň odmítl, že by se nakaženému princi Charlesovi dostalo zvlá štního zacházení.

11:19 Čeští vojenští lékaři podle Metnara odjet pomáhat do Itálie nemohou. Armáda se podílí na boji s koronavirem v ČR a zdravotníci jsou nutní doma, uvedl.

11:14 V Ústeckém kraji vzrostl na 65 počet případů prokázané nákazy novým typem koronaviru. Hygienikům se zatím daří zjišťovat kontakty nakažených.

11:00 Vojáci dostanou možnost si vzít služební volno, aby se mohli kvůli uzavřeným školám postarat o malé děti. Navrhuje to vyhláška Ministerstva obrany.

10:37 Česká obchodní inspekce varuje před nabídkami typu „Roušky a respirátory? Máme skladem u dodavatele!" Velmi často se na Českou obchodní inspekci obracejí v posledních dnech spotře bitelé s tím, že zaplatili na internetu za roušky či respirátory, které nedorazily. ČOI důrazně apeluje na spotřebitele, aby zvážili nákup na internetu u prodejců, kteří nemohou zajistit doručení vašeho z boží nebo se dokonce vymlouvají na to, že zboží je teprve u dodavatele, zbožím nedisponují, ale peníze přitom požadují již dnes.

10:31 V karanténě na ochranu před šířením koronaviru je nyní s e-neschopenkou přes 21 900 lidí. Nejvíc jich je v Praze a Moravskoslezském kraji. Počet osob v izolaci se za poslední den zvedl ve všech krajích. Vyplývá to ze statistiky elektronických neschopenek, kterou aktualizuje Česká správa sociálního zabezpečení. Podle ministryně práce Jany Maláčové (ČSSD) od začátku března do s středečního odpoledne do karantény s e-neschopenkou nastoupilo celkem 30 152 lidí.

10:20

10:10 Nejvíce nakažených hasičů v Praze je stále ve stanici Krč. Desinfekce proběhla ale i na stanicích Satalice a Strašnice. Stovka hasičů zůstává v karanténě, 31 je nakažených. Jejich video k v ýzvě IZS se stalo virálním

09:47 Město, které nikdy nespí, usnulo! Jindy přeplněné metro a ulice zejí prázdnotou! Obyvatelé New Yorku by se měli připravit na to, že polovina z nich se nakazí koronavirem, povrdil st arosta města Bill de Blasio. Ve městě, které je v USA hlavním ohniskem nákazy, zatím nemocí COVID-19 onemocnělo téměř 18 000 lidí a bezmála tři stovky nemoci podlehly. New York, největší am erické město, má 8,4 milionu obyvatel.

09:40 Pomoc lidem, kteří uvízli v Kanadě:

09:32 Německo se zavázalo, že dá na podporu ekonomiky zasažené dopady pandemie jeden bilion eur (27,6 bilionu Kč), což je asi 30 procent hrubého domácího produktu. Česká republika kvůli p andemii zpětinásobila návrh rozpočtového deficitu na letošní rok z původních 40 miliard na 200 miliard korun.

09:17

09:07 Ve středu přibylo 291 nakažených, zatím nejvíce za jeden den. Nejvyšší byl ale ve středu i počet testovaných lidí, laboratoře provedly 4098 testů.

08:48 Počet nakažených koronavirem v Česku se k dnešnímu ránu zvýšil na 1775 případů. Během středy přibylo 291 případů. Vyléčených je 10, zemřelých šest.

08:31 Nálada německých spotřebitelů se kvůli koronaviru prudce zhoršila. Její index pro duben klesl nejníže od roku 2009. Oznámil to institut GfK.

08:20

08:15 Od 9.00 hodin se ve Strakově akademii uskuteční další mimořádné jednání vlády.

Vláda projedná další mimořádná opatření k omezení dopadů koronavirové krize.

08:07 Kvůli koronaviru musel změnit zasedání a hlasování i Evropský parlament.

08:02 Mexická vláda nařídila od dnešního dne v souvislosti se šířením koronaviru přerušit veškeré aktivity, které nejsou nezbytně nutné. Za nezbytné služby, které budou nadále fungovat, se považují například nemocnice, výroba paliv, produkce elektřiny, správa vodovodů a kanalizací a rovněž fungování veškerých orgánů zajišťujících pořádek. Mexiko ve středu evidovalo 475 nakažených (předtím jich bylo 405) a šest mrtvých.

07:59 Vláda dál pomáhá lidem v návratu ze zahraničí.

07:45 Současná situace má i pozitiva. Zlevňují pohonné hmoty! Benzin je v Česku nejlevnější za téměř čtyři roky, nafta za 2,5 roku. Pokles cen zrychluje. Natural 95 je průměrně za 28,83 Kč/l, nafta za 28,60 Kč/l.

07:35 Nakazil se i následník britského trůnu. Podívejte se na včerejší reportáž.

07:29 Pevninská Čína hlásí nárůst nových potvrzených případů nákazy koronavirem, za středu jich bylo 67 oproti úterním 47. Všechny se týkají lidí, kteří do země přijeli ze zahraničí. Dnes o tom informuje agentura Reuters s odvoláním na národní zdravotní komisi. Z nejlidnatější země světa se koronavirus začátkem letošního roku rozšířil do ostatních částí planety.

07:15 Americký Senát dnes schválil rekordní balík na podporu tamní ekonomiky zasažené pandemií nemoci COVID-19. Hodnota stimulačních opatření je podle agentury AP 2,2 bilionu dolarů (55,2 bilionu korun). Sněmovna reprezentantů o nich bude hlasovat v pátek a prezident Donald Trump řekl, že je podepíše, jakmile je dostane na stůl.

07:00 Německo má podle nové bilance více než 36 500 potvrzených případů nákazy koronavirem. Počet obětí nemoci COVID-19 se zvýšil o 50 na 198.

SEKCE: Zpravodajství

4. KORONAVIRUS ONLINE: Počet nakažených v Česku dál roste! Zemřelo 9 lidí

07:56 | 26.03.20 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet • *ZDROJ:* Prima.iprima.cz - Zpravodajství • *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Počet nakažených koronavirem v Česku stoupl za dnešek o 162, na 1925. Zvýšil se také počet obětí nemoci, a to ze středečních šesti na devět. Vyléčených je deset pacientů. Nouzový stav bude podle předsedy krizového štábu Romana Prymuly nepochybně prodloužen, zatím platí do 11. dubna a jeho prodloužení musí nejprve schválit Sněmovna.

Veškeré dění i dnes sledujeme online:

22:06 USA už předstihly Čínu v počtu případů COVID-19. Vyplývá to z údajů serveru Worldometers.

21:29 Europoslanci volají po jednotnější reakci celé EU proti pandemii. Předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová poukázala na potřebu společné reakce a nezbytnost zachování jednotného trhu. „Když jsme potřebovali přístup „všichni za jednoho“, odpověď mnohých byla „jen pro mě“. Teď se to však zlepšuje. Volný pohyb zboží a služeb je jedinou možností, jak dostat zásoby tam, kde jsou potřebné. Stavění bariér mezi nás nemá jednoduše žádný smysl! Evropští občané si budou pamatovat, jaká rozhodnutí a opatření jsme dnes přijali.“ EP o tom informoval na svém Twiteeru.

21:15 Ministerstvo průmyslu připravuje třetí vlnu úvěrů v rámci pokračování programu bezúročných půjček COVID. Na záruky by měl stát vyčlenit 10 miliard korun, řekl ministr Karel Havlíček (ANO).

20:35 ČVUT se svými respirátory třídy FFP3 prošla další fází testů v Národní referenční laboratoři Státního zdravotního ústavu. Prověřily zachování certifikovaných vlastností respirátorů po sterilizaci. Respirátory pro zdravotníky z fakultních nemocnic se už vyrábí. ČVUT v pondělí uzavřela spolupráci s ministerstvem zdravotnictví.

20:20 I dobrovolní hasiči pomáhají svážet repatriované Čechy po návratu ze zahraničí kvůli mimořádným opatřením i v okolních státech. Píší o tom na svém Twitteru s tím, že další autobus pro naše občany vyjíždí už za pár hodin:

19:59 Volkswagen v Německu prodlužuje kvůli koronaviru odstávku svých továren, a to o čtyři pracovní dny. Uzavírka tak potrvá do 9. dubna.

19:52 I 16letá dívka je mezi dnes hlášenými oběťmi koronaviru ve Francii. Za poslední den tam zemřelo 365 lidí. Nakažených je už celkem 29155, mrtvých 1696, uvedly úřady.

19:36 Stát bude od pondělí testovat nový způsob vyhledávání možných nakažených koronavirem. Použije data z mobilů a platebních karet, takzvanou inteligentní karanténu. Test spustí na jižní Moravě. V celé zemi má být pak inteligentní karanténa používána po Velikonocích.

"Na jihu Moravy jsou i ty uzavřené oblasti, třeba Litovelsko. Každý pozitivní případ tam bude trasován, cílem je izolovat všechny jeho rizikové kontakty do tří dnů," řekl náměstek ministra zdravotnictví Roman Prymula. Nový systém má u každého nakaženého vytvořit stopu, kde se pohyboval posledních pět dní, a kdy se případně potkal s někým na delší dobu než 15 minut.

19:25 O 115 za jeden den narostl v Británii počet úmrtí na COVID-19, celkem už země hlásí 578 obětí. Přibylo také přes 2000 případů nákazy a počet nakažených je momentálně 11658.

19:12 Celosvětově počet nakažených COVID-19 překonal hranici půl milionu, obětí je ve světě přes 23000. Vyléčilo se už více než 120000 lidí. Nemoc zasáhla přes 180 zemí světa.

18:56 Šéf Světové zdravotnické organizace Tedros Adhanom Ghebreyesus vyzval skupinu největších ekonomik světa G20, aby výrazně navýšila výrobu ochranných prostředků pro zdravotníky bojující s koronavirem. Podle agentury Reuters varoval, že pandemie nemoci COVID-19 sílí a roste exponenciálně.

18:53 V hlavním městě je laboratorně potvrzeno 552 případů COVID-19. Za posledních 24 hodin přibylo 61 nových pacientů, informovali pražští hygienici.

18:50 Poslední dvě oběti koronaviru v Česku jsou dvě ženy z domova pro seniory v Praze-Michli. Podle předsedy krizového šrábu Romana Prymuly byly obě ve vysokém věku.

18:43 Předseda krizového štábu Roman Prymula nepochybuje, že nouzový stav bude v ČR prodloužen. Nyní platí až do 11. dubna, o prodloužení by rozhodovala Sněmovna.

18:23 V Itálii dál strmě stoupají počty nakažených i obětí nemoci COVID-19. Počet úmrtí na koronavirus tam překročil 8000, za poslední den se zvýšil o 662 lidí. Nakazilo se už přes 80000 lidí, od středy přibylo 6153 případů.

18:00 Počet případů nákazy koronavirem v Česku stoupl za dnešek o 162 - na 1925. Zvýšil se také počet obětí nemoci, a to ze středečních šesti na devět. Poslední, kdo nemoci podlehl, je osmdesátiletý pacient Fakultní nemocnice Hradec Králové. Trpěl podle nemocnice jiným, velmi vážným onemocněním, a před několika dny byl navíc pozitivně testován na nemoc COVID-19, kterou koronavirus způsobuje.

17:51 Hospodářsky nejsilnější země světa sdružené ve skupině G20 chtějí koordinovat svůj boj s pandemií nemoci COVID-19. Shodli se na tom dnes lídři těchto států, kteří po jednání zdůraznili, že naprostou prioritu musí mít řešení jejích zdravotních, společenských i ekonomických dopadů. Po summitu, který se konal prostřednictvím videokonference a trval hodinu a půl, zástupci zemí ve společném prohlášení zdůraznili, že chtějí zachovat finanční stabilitu a oživit hospodářský růst. Informovala o tom agentura Reuters.

17:50 Policie ČR bude zítra, tedy 27. 3. 2020, od 10:00 do 13:00 on-line odpovídat na dotazy týkající se tématu: CHATAŘI V DOBĚ NOUZOVÉHO STAVU.

17:33 Evropská rada se vzhledem k okolnostem koná také prostřednictví videokonference. Před samotnou radou tradičně koordinovali své pozice premiéři zemí V4. Dnes nově se slovenským premiérem Igorem Matovičem.

17:26 V Bohumíně na Karvinsku bude od pátku fungovat takzvaný rouškovník. Na stojánek umístěný před vchodem do Centra sociálních služeb v centru města budou lidé moci zavěsit látkové roušky pro opakované použití nebo si z něj naopak nějaké vzít pro svou potřebu. Fungovat bude každý všední den od 10:00 do 13:00. Novinářům to dnes sdělila mluvčí radnice Lucie Balcarová.

17:23 Italští vědci zkoumají, zda se koronavirus nedostal do Itálie mnohem dříve, než se dosud předpokládalo. V Lombardii, kde nyní denně umírají stovky lidí s nemocí COVID-19, totiž zdravotníci loni na podzim zaznamenali neobvykle vysoký počet pacientů se zápalem plic a příznaky chřipky. To by podle nich mohlo naznačovat, že koronavirus se možná nepozorovaně šířil měsíce předtím, než se ho podařilo poprvé detekovat, napsala agentura Reuters. Jiní odborníci ale tuto hypotézu odmítají.

17:19 „I když je pravděpodobné, že se virové částice mohou objevit i v moči a ve stolici, zatím nevíme, jak masově a zda to může být významná cesta vylučování. I kdyby se však do surové povrchové vody tento virus dostal, bude spolehlivě odstraněn a inaktivován stávající úpravou povrchové vody,“ uvedl František Kožíšek, vedoucí Národního referenčního centra pro pitnou vodu. V odpadních vodách, kam mohou lidé splachovat například infikované kapesníky nebo hleny, může ale virus SARS, se kterým Státní zdravotní ústav ve zprávě porovnává zkušenosti při doporučeních pro COVID-19, přežít až 14 dnů.

17:18 Pro neslyšící vznikla minisérie videí tlumočených do znakového jazyka, jak se se současnou pandemií vypořádat.

17:13 „Španělská vláda reagovala na šíření koronaviru pozdě a neobratně a země teď zažívá jednu z nejčernějších kapitol novodobé historie,“ napsal dnes komentátor britského deníku The Guardian. V anketě, kterou k textu nabídl na svých stránkách španělský deník La Vanguardia, s britským novinářem souhlasilo 96 procent čtenářů. V chatu španělského deníku ale mnozí připomněli, že britská vláda reagovala ještě později.

17:10 Policie varuje seniory v době šíření koronaviru před podvodníky, kteří zneužívají krizové situace a obohacují se na osaměle žijících starších lidech. Policie reaguje na slovenský případ, kdy byla seniorce nabídnuta zdravotní preventivní péče měřením teploty. Policie ČR to dnes uvedla na webu.

17:06 Plicní lékaři už mohou posílat své pacienty přímo na testy na COVID-19. Dosud k tomu potřebovali souhlas od praktických lékařů či hygieniků.

17:05 Dva tisíce litrů dezinfekce dopraví dnes a v pátek do Olomouce speciální nákladní automobil. Dezinfekční směs po dohodě s Národní radou osob se zdravotním postižením Olomouckého kraj

e objednala olomoucká radnice, která ji rozdělí mezi zdravotně postižené osoby, hasiče či strážníky.

17:02 Živnostníci a drobní podnikatelé, kteří kvůli šíření koronaviru museli v polovině března zavřít své provozovny a nesmí poskytovat zákazníkům své služby, mohou peníze potřebné na překlenutí tíživé situace získat i od drobných dárců. Využít mohou takzvaný crowfunding, při němž větší počet jednotlivců přispívá menším obnosem k cílové částce. Například portál Hithit už spustil kampaň Antivir, která má pomoci podnikatelům v turistickém ruchu, majitelům restaurací a kaváren, kadeřníkům nebo lidem, které živí třeba kultura, sport či wellness. Minimální cílová částka, kterou musejí sehnat, je v těchto případech 5000 korun. Už nyní mohou lidé finančně podpořit například rodinnou cukrárnu, masérské studio, fotoateliér, hudební klub a další provozovny i služby.

17:00 Některé velké banky se chtějí zapojit poskytnutím dat klientů do takzvané **chytré karantény**, tedy nového systému zachycování nakažených koronavirem a izolace jejich kontaktů. Část se ji ch nevyjádřila. Ministerstvo zdravotnictví chce chytrou karanténu spustit po Velikonocích. U infikovaných zmapuje kontakty zpětně za pět dní podle údajů z mobilního telefonu a platební karty.

16:58 V Pardubickém kraji je 32 mateřských a základních škol, které se postarají o děti od tří do deseti let. Ve skupině bude vždy maximálně 15 dětí. Původně kraj dával nabídku rodičům aktuálně n ejpotřebnějších profesí. Nyní ji rozšířil na všechny. Informaci zveřejnil hejtman Martin Netolický (ČSSD) na Facebooku.

16:52 Indické ministerstvo financí oznámilo, že chystá finanční balíček, který pokryje mimo jiné tříměsíční dodávky obilovin a čočky pro 800 milionů Indů, tedy pro asi 60 procent indické populace, n apsala dnes agentura AP. Od úterní půlnoci platí kvůli koronaviru v zemi celostátní zákaz vycházení, který má trvat tři týdny. Mnoho lidí závislých na denním příjmu se ale v současné situaci ocitlo zc ela bez prostředků.

16:50 V boji proti pandemii nového typu koronaviru pomáhá i fotbalový klub z Českých Budějovic. Funkcionáři a zaměstnanci Dynama už zhruba 14 dní nakupují pro seniory a potřebné věci jim voz í domů. Z hráčů A-týmu se zapojil obránce Jiří Kladrubský.

16:49 Firma Safety nano protect sídlící v České Kamenici na Děčínsku vyrobí až půl milionu roušek měsíčně. Zvýšený zájem o roušky zaznamenala ještě před propuknutím koronavirové nákazy v Č eské republice. Nyní, ani po zvýšení výrobních kapacit, není firma schopná pokrýt poptávku. Své roušky proto dodává zdravotníkům, médiím a firmám podílejícím se na zabezpečení chodu státu.

16:48 Pražský magistrát chce v hale Pražské tržnice v Holešovicích, ve které sídlí nevěstinec ShowPark, ubytovat bezdomovce. Důvodem je zabezpečit jim možnost dodržovat státem nařízenou ka ranténu. Prostory má podnik vyklidit do 72 hodin. Pokud se tak nestane, je město připraveno si vyklizení vymoci.

16:43 Švýcarské úřady požádaly státem kontrolovanou telekomunikační společnost Swisscom o poskytnutí jednodenních dat z mobilních telefonů. S jejich pomocí chtějí ověřit účinnost opatření om ezujících pohyb obyvatel s cílem zbrzdit šíření koronaviru SARS-CoV-2. Podle agentury Reuters to dnes sdělil mluvčí švýcarského Federálního úřadu veřejného zdraví.

16:41 Drastickým způsobem vyjadřovali v úterý svůj názor lidé ve městě La Línea de la Concepción ve Španělsku. Na sanitky, které převážely celkem 28 seniorů s potvrzeným koronavirem, házeli kamení ve snaze zabránit tomu, aby byli nakažení důchodci z asi 100 kilometrů vzdálené obce převezeni do jednoho z pečovatelských domovů v jejich městě.

16:36 Valašské Meziříčí na Vsetínsku nabídne lidem ke koupi bavlněné roušky a dezinfekční prostředky na ruce. V pátek bude na náměstí prodejní stánek, kde bude k dispozici 2000 roušek a 500 l itrů dezinfekce, uvedl dnes v tiskové zprávě mluvčí radnice Jakub Mikuš. Prodejní stánek bude otevřen od 10:00 do 15:00.

16:34 Fotbalový Real Madrid dál pomáhá v boji proti koronaviru. Španělský velkoklub dočasně přeměnil svůj stadion Santiago Bernabéu na centrální sklad se zdravotnickým materiálem. Real se do hodl s nejvyšší sportovní radou, že větší množství ochranných pomůcek a dalšího vybavení bude uskladněno na jednom místě, aby se ve španělské metropoli usnadnila a urychlila distribuce potřeb ných věcí lékařům a dalším lidem ze zdravotnictví. Fotbalisté Realu se už na začátku týdne rozhodli společně financovat vypravení charterového letu, který do země zdravotnický materiál dopraví.

16:30 Prezidenti a premiéři zemí EU zahájili videosummit věnovaný boji proti koronaviru a jeho ekonomickým dopadům. Jednají o dalších krocích proti krizi.

16:26 Počet případů nákazy COVID-19 v Japonsku přesáhl 1300, více než 45 nových infikovaných dnes hlásí Tokio. Japonsko se ale zatím nechystá vyhlásit nouzový stav. Japonský premiér Šinzó Abe dnes ale oznámil, že Japonsko zakáže vstup do země cizincům cestujícím z 21 evropských zemí; Česká republika mezi nimi není. Tisícovou hranici překročil počet nakažených v Thajsku, Filipí ny dnes hlásí 71 dalších případů, dohromady už 707. Na Filipínách si už epidemie vyžádala 45 obětí, což je oproti středě nárůst o sedm.

16:25 Nemocnice v Novém Městě na Moravě zavřela oddělení JIP kvůli potvrzení nemoci COVID-19 u jednoho zdravotníka. V nemocnici je to druhý případ.

16:24 V Olomouckém kraji je šest nakažených policistů, dalších sto je v karanténě. Nakaženo je i šest zdravotníků, kteří pracují na prostějovském infekčním oddělení.

16:23 V Nizozemsku i Belgii dál roste počet nakažených koronavirem i pacientů, kteří nemoci COVID-19 podlehli. Podle dnešní bilance zveřejněné ústavem veřejného zdraví (RIVM) se v Nizozems ku potvrdilo už 7432 případů nákazy, belgický zdravotnický úřad informoval o 6235 případech. Mrtvých je v Nizozemsku 434, v Belgii 220. Dvě sousedící země přijaly v boji proti viru odlišná opatření, což vytvořilo kuriózní situaci v obcích Baarle-Nassau a Baarle-Hertog, které jsou jedinou komunitou s částmi patřícími k území obou států.

16:21 Ve Fakultní nemocnici Hradec Králové zemřel osmdesátiletý pacient s velmi vážným onemocněním. Před několika dny k tomu byl pozitivně testován na COVID-19. **V České republice jde o sedmé úmrtí v souvislosti s nákazou novým koronavirem**, které úřady oznámily. Ve FN Hradec Králové je na infekční klinice v izolaci pět pacientů s potvrzeným onemocněním COVID-19. Jed na ze zaměstnankyň FN je s potvrzeným onemocněním koronavirem v domácí karanténě, pracuje na oddělení, kde se nákaza u několika pacientů objevila.

16:00 V Itálii se koronavirem nakazilo už přes 6 tisíc zdravotníků. Podle italské agentury ANSA zemřeli dnes další dva italští lékaři a celkový počet obětí mezi zdravotníky vzrostl na 39. Do lombards kého Bergama dorazila stovka zdravotníků z Ruska.

15:55 Po celém světě je momentálně evidováno přes 492 tisíc pozitivních případů onemocnění COVID-19, 22 178 obětí a 118 022 vyléčených. Co se týká obětí na životech, je na tom nejhůře Itálie se 7503 zemřelými (74 386 případů nákazy), následuje Španělsko s 4089 oběťmi (56 188 případů), Čína má 3287 obětí (81 285 případů nákazy), Irán 2234 obětí (29 406 případů), Francie 1331 o bětí (25 233 případů) a přes tisíc obětí mají ještě USA, a to 1037 (68 905 případů nákazy). Data eviduje statistický server Worldometers.

15:47 Ministryně financí Alena Schillerová sdílela stručný informační materiál, v němž mohou občané přehledně a stručně vidět, co všechno přináší liberační balíček daňových opatření kvůli koronaviru. Informační linka Finanční správy na čísle 225 092 392 je občanům k dispozici od pondělí do pátku mezi 9 a 17 hodinou.

15:40 V Evropě by mohl kvůli pandemii nového koronaviru nastat nedostatek čerstvého ovoce a zeleniny. Kvůli mimořádným opatřením v boji s onemocněním COVID-19 se komplikuje přeprava zbo ží i lidí nutných ke sklizni, varují podle ČTK dodavatelé.

15:29 O spuštění nové bezplatné linky, na které mohou občané vyhledat „první psychologickou pomoc“, informoval ministr zdravotnictví Adam Vojtěch. „Situace ohledně koronaviru může pro někter é občany znamenat velkou psychickou zátěž, proto jsme spustili na bezplatné tel. lince 1212 první psychologickou pomoc.“

15:24 Ministr průmyslu a obchodu Karel Havlíček na Twitteru připomněl, že kromě 15 tisíc čistého pro každého živnostníka, budou moci OSVČ žádat o ošetřovné ve výši 13 tisíc korun. Jde o další opatření pro podporu malých podnikatelů navazujících na odpuštění záloh na sociální a zdravotní pojištění od března do srpna, odklady plateb, kompenzace mezd zaměstnanců a bezúročné úvěry.

15:16 Česká národní banka očekává kvůli pandemii koronaviru silnou recesi, ve které se ekonomika bude nacházet po zbytek roku. Vývoj celkově vede k potřebě dalšího významného snížení letošn ích sazeb.

15:09 Na Ruzyni právě přistálo letadlo s 500 m3 zdravotnického materiálu, informoval ministr vnitra Jan Hamáček.

15:01 Svaz Vietnamců věnoval ČR 40 tisíc roušek, SAPA věnovala 20 tisíc roušek, informovala vláda na Twitteru s poděkováním Vietnamu a vietnamské menšině u nás.

14:57 Na celém světě jsou miliony lidí v domácí izolaci, a tak na sociálních sítích vznikají různé výzvy. Čutáme si s toaletním papírem, sdílíme fotky z dětství nebo si dáváme online panáka na kuráž a uvolnění. Nyní se po internetu šíří další výzva. Milá, chytlavá, poučná a pro každého! Tato výzva roztancovala nejen Česko!

14:51 Počet případů koronaviru v severoitalském regionu Lombardie, do kterého spadá i finanční centrum Milán, ve čtvrtek vzrostl podle tamního guvernéra Attilio Fontany o 2500. „Dnešní čísla nej sou bohužel dobrá,“ uvedl podle Reuters a dodal, že předběžné údaje ukazují, že celkový počet případů v regionu vzrostl za jediný den o zhruba 2500. Počet případů v oblasti, která je nejvíce zasa žená nemocí COVID-19, ve středu vzrostl o 1643 na 32 346 nakažených. V celé Itálii je podle posledních včerejších údajů 74 386 případů a 7503 obětí.

14:42 S dalšími opatřeními přišlo Ministerstvo vnitra také v souvislosti s nemocnicemi. „Každý poskytovatel vytvoří prostor pro rozdělení pacientů vstupujících do zařízení k další péči a metodiku,“ in formoval Adam Vojtěch. Nemocnice také vyčlení prostory pro poskytování péče pacientům s podezřením na onemocnění, nebo již s probíhajícím onemocněním koronaviru. Každá nemocnice taktéž zřídí dispečink, aby mohla řídit své zásoby, potřebu a přidělování ochranných pomůcek. Musí mít maximální přehled.

14:35 „Prodloužili jsme zákaz maloobchodního prodeje a prodeje služeb v provozovnách, s výjimkou vybraných prodejen,“ informoval v návaznosti na tiskovou konferenci ministr zdravotnictví Ada m Vojtěch na Twitteru. Výjimky mají nově zámečnictví, servis výrobků a strojů pro domácnost, myčky automobilů i činnost týkající se pohřbívání.

14:30 Roboty, kteří dokážou sterilizovat prostory, v nichž jsou pacienti s koronavirem, nabízí nemocnicím v ČR otrokovická společnost HCR CZECH. Firma se stala exkluzivním dodavatelem robotů jihokorejské společnosti Hanwha pro český a slovenský trh. HCR CZECH již podle informací ČTK jedná s prvními nemocnicemi. „Sterilizační“ roboti mají na pohyblivém těle připevněno plně automa tické pohyblivé rameno držící UV zářič, který sterilizaci prostor provádí.

14:25 Fakt, že je hudba Johna Lennona stále aktuální, potvrdil mladý lékař z americké Minnesoty ve videu, kde přezpíval hit Imagine od zesnulého člena legendárních The Beatles. V komentářích p od videem na sociální síti, kam lékař video umístil, se okamžitě strhla lavina děkovných a obdivných komentářů ze všech koutů světa.

14:22 Podrobnosti přímé pomoci OSVČ ve výši 15 tisíc korun měsíčně budou podle ministryně financí v řádu dnů. Žádat budou podnikatelé u Finanční správy ČR.

14:19 Živnostníci budou moci odložit platbu záloh zdravotního pojištění. Minimální odvody za období od března do srpna jim stát zcela odpustí. Novelu podepsal prezident Miloš Zeman. Prezident p odepsal rovněž zákon, který pozastavuje elektronickou evidenci tržeb (EET) po dobu nouzového stavu země.

14:17 Bankovní rada ČNB dnes snížila základní úrokovou sazbu o 0,75 procentního bodu na jedno procento. Naposledy rada snížila sazby na mimořádném jednání 16. března, a to o půl procentní ho bodu. Cílem bylo zmírnění dopadů situace způsobené epidemií koronaviru na české firmy, podnikatele a domácnosti, informuje ČTK.

13:59 Vláda nakonec upustila od myšlenky zastropování cen dezinfekcí, které se kvůli markantním rozdílům v cenách staly v poslední době předmětem hlasitých debat. Dezinfekcí je velké množství druhů a technicky by to podle ministryně financí nebylo proveditelné. Vláda nicméně schválila, že Ministerstvo průmyslu a obchodu bude kontrolovat, kam dodávky dezinfekce směřují a jakým způs obem, doplnil ministr průmyslu a obchodu a dopravy Karel Havlíček na tiskové konferenci po mimořádném jednání vlády.

13:55 Policie na jižní Moravě řeší už několik případů restaurací, které obsluhovaly hosty, i když měly být zavřené v rámci nouzového stavu kvůli pandemii koronaviru. Policisté v posledním případě n ašli otevřenou hospodu s obsluhou ve Vyškově. Zákazníci si tak v klidu popíjeli pivo a další alkohol, o rouškách, které měli mít na obličeji, nemůže být ani řeč.

13:52 Ministryně financí Alena Schillerová odmítla právní výklad, podle něhož by firmy zasažené opatřeními vydanými podle krizového zákona měly nárok na odškodné za ušlý zisk. Schillerová na ti skové konferenci zopakovala své středeční tvrzení, že podle jejího právního názoru se náhrady týkají pouze zabaveného majetku nebo nařízení práce, nikoli ušlého zisku.

13:42 Univerzita Karlova (UK) nabízí přístup k počítačům pro výzkumné výpočty související s koronavirem. Univerzita prostřednictvím výzkumného zařízení – infrastruktury **LINDAT**/CLARIAH-CZ p oskytne výpočetní kapacitu v objemu 1000 centrálních procesorových jednotek od 1. dubna po dobu tří měsíců. Lidé budou také moci bez omezení využít softwarové nástroje pro analýzu textu ve ví ce než 80 jazycích, které jsou vhodné například pro analýzu sociálních sítí. Zájemci se mohou obrátit na Ústav formální a aplikované lingvistiky Matematicko-fyzikální fakulty, informovala ČTK s odk azem na tiskovou zprávu UK.

13:36 Nákaza koronavirem se prokázala již u několika desítek lékařů a zdravotníků. O minulém víkendu jich podle ministra zdravotnictví Adama Vojtěcha byly tři desítky, další nakažení přibyli v násl edujících dnech. Podezření se pak objevilo u desítek dalších členů zdravotnického personálu, například u středočeské záchranné služby, kde musela část zaměstnanců včetně ředitele do karantén y, nákaza koronavirem se u nich ale nepotvrdila.

13:34 Pohyb je v současné době zvláště důležitý. Armáda ČR publikovala další instruktážní video, díky němuž si můžete zacvičit s Hradní stráží. Čtvrtý díl je zaměřen na kardiocviky a lehké posilov ání.

13:28 Do rezortu zemědělství na udržení potravinové soběstačnosti ČR poputuje 3,3 miliardy korun, uvedl ministr průmyslu a obchodu Karel Havlíček. Další peníze směřují do Podpůrného a garanč ního rolnického a lesnického fondu (PGRLF) na pomoc podnikatelům v zemědělství s úvěry. Dle ministryně financí Aleny Schillerové bylo na oba programy vyčleněno 4,3 miliardy korun. Podpora v r ámci PGRLF podle Havlíčka spočívá v odložení splátek úvěrů, uvolnění zástav, odkladu splátek jistiny u úvěrů a stanovení sazeb u dotovaných částí úroku úvěrů.

13:24 Armáda ČR na Twitteru uvedla, že má v pohotovosti 33 odběrových týmů, které podpoří hygieniky v průběhu chytré karantény.

13:20 Vláda uvolní režim pro některé české občany, kteří dojíždějí za prací do Rakouska a Německa – takzvané pendlery. Pravidla o karanténě kvůli prevenci šíření nového typu koronaviru a nutnos ti pracovat mimo území České republiky alespoň tři týdny se nebudou vztahovat na zdravotníky, sociální pracovníky a příslušníky integrovaného záchranného systému. Uvedl to ministr zdravotnictví Adam Vojtěch. O změně informovalo již ve středu Ministerstvo vnitra v návaznosti na žádosti německé a rakouské vlády.

13:12 Letecký most z Číny Česká republika využívá i pro přepravu pomoci jiným. „Slovenská policie si dnes vyzvedla část daru, který společně pro ČR a SR zajistily společnosti EPH a J&T. Nákla d přiletěl na palubě China Eastern," uvedl ministr vnitra Jan Hamáček.

13:07 Česká republika podle ministra vnitra Jana Hamáčka dnes nabídne Itálii a Španělsku pomoc formou dodávky 10 tisíc ochranných obleků pro zdravotnický personál.

13:03 Podnikatelé budou moci v rámci programu COVID II od pondělí žádat o bezúročné úvěry s ročním odkladem splátek. Minimální hranice půjčky nebude stanovena a žádosti by měly být přijímány do výše 15 milionů korun. Program budou moci využít na rozdíl od první vlny živnostníci a drobní podnikatelé. O úvěry bude možné žádat u většiny komerčních bank, se kterými se nyní pod episují smlouvy. Ručit za půjčky bude stát prostřednictvím Českomoravské záruční a rozvojové banky (ČMZRB), uvedla ČTK.

12:58 Stát uvolňuje režim pro hotely a penziony, které nově mohou poskytovat své služby lidem, kteří je potřebují využít z důvodu výkonu své pracovní činnosti. Informoval o tom na tiskové konferen ci po dnešním jednání vlády vicepremiér a ministr dopravy a průmyslu Karel Havlíček. Nadále platí výjimka ze zákazu prodeje a poskytování ubytovacích služeb pro cizince do doby opuštění České republiky či cizince s pracovním povolením na území ČR.

12:52 Šéf krizového štábu Roman Prymula značný nárůst pozitivně testovaných dal do souvislosti rovněž se znatelným nárůstem testování. Podle něj se úřady chystají na snižování poměrně restrik tivních opatření, ale za podmínky, že ta jednodušší opatření se dodržovat budou.

12:44 Dezinfekce není nikdy dost! Proto ve svých laboratořích začala Fakulta životního prostředí univerzity v Ústí nad Labem vyrábět podle návodu Světové zdravotnické organizace desítky litrů de zinfekčních prostředků na ruce. První várka putovala městu Jirkov na Chomutovsku, kde se městský úřad stará o distribuci desinfekcí do rukou zdravotníků nebo hasičů. Další balení obdrželi lékaři a lékařky z Dětského střediska Suchdol a z Dětského střediska Stříbrníky.

12:40 Ministryně financí Schillerová plánuje rovněž drobným podnikatelům zjednodušit situaci s úvěry, kupříkladu odložením splátek. Připraví proto novelu zákona o spotřebitelském úvěru.

12:32 Vláda bude měsíčně vyplácet 15 tisíc korun drobným podnikatelům postiženým mimořádnými opatřeními vlády. Bude se tak dít po dobu trvání opatření, informovala na tiskové konferenci mini stryně financí Alena Schillerová.

12:25 Tisková konference po mimořádném jednání vlády:

12:20 Vláda podle ministryně práce a sociálních věcí Jany Maláčové schválila výjimku pro dokládání příjmů u některých dávek v dubnu. „Již přiznané dávky teď poběží dál až do dalšího kvartálu," u vedla na Twitteru.

12:14 Některé států jihovýchodní Asie se potýkají s prudkým nárůstem počtu lidí nakažených koronavirem SARS-CoV-2. Malajsie eviduje dosud největší denní nárůst infikovaných – o 235 nových p řípadů. Celkově je v zemi již 2031 nakažených a 23 obětí. V Indonésii, která je nejlidnatější muslimskou zemí, vzrostl počet obětí o 20 na 78. Nakažených je v zemi 893 lidí. Vietnam hodlá na dva týd ny zakázat srocování více než 20 lidí.

11:58 Zákaz maloobchodního prodeje a prodeje služeb v provozovnách se od pátečních 06:00 nebude vztahovat na zámečnictví či opravu, údržbu a instalaci strojů a zařízení pro domácnost. Vyplývá to z aktualizovaného mimořádného opatření, které na webu zveřejnilo Ministerstvo zdravotnictví. Omezeny nebudou ani myčky automobilů. Od začátku měl y výjimku například prodejny potravin, lékárny či drogerie.

11:48 Počet obětí koronaviru ve Španělsku překročil 4000, když ministerstvo zdravotnictví oznámilo 655 nových úmrtí. Nákaza se už potvrdila u 56 188 lidí.

11:36 Firma Bosch Jihlava má první potvrzený případ na pracovišti, muž je v domácí karanténě a má mírný průběh nemoci.

11:35 Už více než půl milionu lidí se v Británii přihlásilo k iniciativě, jež má pomoci v boji proti pandemii nemoci, kterou způsobuje koronavirus. Na Twitteru o tom dnes informoval ministr zdravotnict ví Matt Hancock. Dobrovolníci mohou mimo jiné pomáhat starším a nemocným lidem v preventivní izolaci. Hancockův náměstek zároveň odmítl, že by se nakaženému princi Charlesovi dostalo zvlá štního zacházení.

11:19 Čeští vojenští lékaři podle Metnara odjet pomáhat do Itálie nemohou. Armáda se podílí na boji s koronavirem v ČR a zdravotníci jsou nutní doma, uvedl.

11:14 V Ústeckém kraji vzrostl na 65 počet případů prokázané nákazy novým typem koronaviru. Hygienikům se zatím daří zjišťovat kontakty nakažených.

11:00 Vojáci dostanou možnost si vzít služební volno, aby se mohli kvůli uzavřeným školám postarat o malé děti. Navrhuje to vyhláška Ministerstva obrany.

10:37 Česká obchodní inspekce varuje před nabídkami typu „Roušky a respirátory? Máme skladem u dodavatele!" Velmi často se na Českou obchodní inspekci obracejí v posledních dnech spotře bitelé s tím, že zaplatili na internetu za roušky či respirátory, které nedorazily. ČOI důrazně apeluje na spotřebitele, aby zvážili nákup na internetu u prodejců, kteří nemohou zajistit doručení vašeho z boží nebo se dokonce vymlouvají na to, že zboží je teprve u dodavatele, zbožím nedisponují, ale peníze přitom požadují již dnes.

10:31 V karanténě na ochranu před šířením koronaviru je nyní s e-neschopenkou přes 21 900 lidí. Nejvíc jich je v Praze a Moravskoslezském kraji. Počet osob v izolaci se za poslední den zvedl ve všech krajích. Vyplývá to ze statistiky elektronických neschopenek, kterou aktualizuje Česká správa sociálního zabezpečení. Podle ministryně práce Jany Maláčové (ČSSD) od začátku března do s tředečního odpoledne do karantény s e-neschopenkou nastoupilo celkem 30 152 lidí.

10:20

10:10 Nejvíce nakažených hasičů v Praze je stále ve stanici Krč. Desinfekce proběhla ale i na stanicích Satalice a Strašnice. Stovka hasičů zůstává v karanténě, 31 je nakažených. Jejich video k v ýzvě IZS se stalo virálním

09:47 Město, které nikdy nespí, usnulo! Jindy přeplněné metro a ulice zejí prázdnotou! Obyvatelé New Yorku by se měli připravit na to, že polovina z nich se nakazí koronavirem, povrdil st arosta města Bill de Blasio. Ve městě, které je v USA hlavním ohniskem nákazy, zatím nemocí COVID-19 onemocnělo téměř 18 000 lidí a bezmála tři stovky nemoci podlehly. New York, největší am erické město, má 8,4 milionu obyvatel.

09:40 Pomoc lidem, kteří uvízli v Kanadě:

09:32 Německo se zavázalo, že dá na podporu ekonomiky zasažené dopady pandemie jeden bilion eur (27,6 bilionu Kč), což je asi 30 procent hrubého domácího produktu. Česká republika kvůli p andemii zpětinásobila návrh rozpočtového deficitu na letošní rok z původních 40 miliard na 200 miliard korun.

09:17

09:07 Ve středu přibylo 291 nakažených, zatím nejvíce za jeden den. Nejvyšší byl ale ve středu i počet testovaných lidí, laboratoře provedly 4098 testů.

08:48 Počet nakažených koronavirem v Česku se k dnešnímu ránu zvýšil na 1775 případů. Během středy přibylo 291 případů. Vyléčených je 10, zemřelých šest.

08:31 Nálada německých spotřebitelů se kvůli koronaviru prudce zhoršila. Její index pro duben klesl nejníže od roku 2009. Oznámil to institut GfK.

08:20

08:15 Od 9.00 hodin se ve Strakově akademii uskuteční další mimořádné jednání vlády.

Vláda projedná další mimořádná opatření k omezení dopadů koronavirové krize.

08:07 Kvůli koronaviru musel změnit zasedání a hlasování i Evropský parlament.

08:02 Mexická vláda nařídila od dnešního dne v souvislosti se šířením koronaviru přerušit veškeré aktivity, které nejsou nezbytně nutné. Za nezbytné služby, které budou nadále fungovat, se považ ují například nemocnice, výroba paliv, produkce elektřiny, správa vodovodů a kanalizací a rovněž fungování veškerých orgánů zajištujících pořádek. Mexiko ve středu evidovalo 475 nakažených (p ředtím jich bylo 405) a šest mrtvých.

07:59 Vláda dál pomáhá lidem v návratu ze zahraničí.

07:45 Současná situace má i pozitiva. Zlevňují pohonné hmoty! Benzin je v Česku nejlevnější za téměř čtyři roky, nafta za 2,5 roku. Pokles cen zrychluje. Natural 95 je průměrně za 28,83 Kč/l, nafta za 28,60 Kč/l.

07:35 Nakazil se i následník britského trůnu. Podívejte se na včerejší reportáž.

07:29 Pevninská Čína hlásí nárůst nových potvrzených případů nákazy koronavirem, za středu jich bylo 67 oproti úterním 47. Všechny se týkají lidí, kteří do země přijeli ze zahraničí. Dnes o tom inf ormuje agentura Reuters s odvoláním na národní zdravotní komisi. Z nejlidnatější země světa se koronavirus začátkem letošního roku rozšířil do ostatních částí planety.

07:15 Americký Senát dnes schválil rekordní balík na podporu tamní ekonomiky zasažené pandemií nemoci COVID-19. Hodnota stimulačních opatření je podle agentury AP 2,2 bilionu dolarů (55,2 bilionu korun). Sněmovna reprezentantů o nich bude hlasovat v pátek a prezident Donald Trump řekl, že je podepíše, jakmile je dostane na stůl.

07:00 Německo má podle nové bilance více než 36 500 potvrzených případů nákazy koronavirem. Počet obětí nemoci COVID-19 se zvýšil o 50 na 198.

SEKCE: Zpravodajství

DUPLICITY (>70% SHODA): KORONAVIRUS ONLINE: Počet nakažených v Česku dál roste! Zemřelo 9 lidí (Prima.iprima.cz - Zpravodajství); KORONAVIRUS ONLINE: Počet nakažených v Česku dál roste! Zemřelo 9 lidí (Prima.iprima.cz - Zpravodajství);

5. Výzkumná infrastruktura LINDAT/CLARIAH-CZ a její hostitelská instituce – ÚFAL MFF UK – nabízí...

11:38 | 26.03.20 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

SoMe ● *ZDROJ:* Twitter.com - Příspěvky ● *AUTOR:* matfyz

Výzkumná infrastruktura **LINDAT**/CLARIAH-CZ a její hostitelská instituce – ÚFAL MFF UK – nabízí kapacitu pro výzkumné výpočty věnované boji s koronavirem SARS-CoV-2 a nemocí COVID-19 . https://t.co/E7JlQTJioI @LindatClariahCZ @UniKarlova

SEKCE: Kultura a vzdělávání

6. KORONAVIRUS ONLINE: Počet nakažených v Česku dál roste! Zemřel sedmý člověk

18:08 | 26.03.20 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Prima.iprima.cz - Zpravodajství ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Počet nakažených koronavirem v Česku se k dnešnímu ránu zvýšil na 1775 případů. Během středy přibylo 291 případů. Ve Fakultní nemocnici Hradec Králové zemřel osmdesátiletý pacient. V Č eské republice jde o sedmé úmrtí v souvislosti s nákazou novým koronavirem. Vyléčených je deset. Podle opatření Ministerstva zdravotnictví navíc mohou být lidé nejvýše ve skupinkách po dvo u od úterý na veřejně dostupných místech. Výjimkou jsou rodiny.

Veškeré dění i dnes sleduje online:

17:51 Hospodářsky nejsilnější země světa sdružené ve skupině G20 chtějí koordinovat svůj boj s pandemií nemoci COVID-19. Shodli se na tom dnes lídři těchto států, kteří po jednání zdůraznili, že naprostou prioritu musí mít řešení jejích zdravotních, společenských i ekonomických dopadů. Po summitu, který se konal prostřednictvím videokonference a trval hodinu a půl, zástupci zemí ve spol ečném prohlášení zdůraznili, že chtějí zachovat finanční stabilitu a oživit hospodářský růst. Informovala o tom agentura Reuters.

17:50 Policie ČR bude zítra 27. 3. 2020 od 10:00 do 13:00 on-line odpovídat na dotazy týkající se tématu: CHATAŘI V DOBĚ NOUZOVÉHO STAVU.

17:33 Evropská rada se vzhledem k okolnostem koná také prostřednictví videokonference. Před samotnou radou tradičně koordinovali své pozice premiéři zemí V4. Dnes nově se slovenským prem iérem Igorem Matovičem.

17:26 V Bohumíně na Karvinsku bude od pátku fungovat takzvaný rouškovník. Na stojánek umístěný před vchodem do centra sociálních služeb v centru města budou lidé moci zavěsit látkové roušky pro opakované použití nebo si z něj naopak nějaké vzít pro svou potřebu. Fungovat bude každý všední den od 10:00 do 13:00. Novinářům to dnes sdělila mluvčí radnice Lucie Balcarová.

17:23 Italští vědci zkoumají, zda se koronavirus nedostal do Itálie mnohem dříve, než se dosud předpokládalo. V Lombardii, kde nyní denně umírají stovky lidí s nemocí COVID-19, totiž zdravotníci l oni na podzim zaznamenali neobvykle vysoký počet pacientů se zápalem plic a příznaky chřipky. To by podle nich mohlo naznačovat, že koronavirus se možná nepozorovaně šířil měsíce předtím, n ež se ho podařilo poprvé detekovat, napsala agentura Reuters. Jiní odborníci ale tuto hypotézu odmítají.

17:19 „I když je pravděpodobné, že se virové částice mohou objevit i v moči a ve stolici, zatím nevíme, jak masově a zda to může být významná cesta vylučování. I kdyby se však do surové povrch ové vody tento virus dostal, bude spolehlivě odstraněn a inaktivován stávající úpravou povrchové vody," uvedl František Kožíšek, vedoucí Národního referenčního centra pro pitnou vodu. V odpadn ích vodách, kam mohou lidé splachovat například infikované kapesníky nebo hleny, může ale virus SARS, se kterým Státní zdravotní ústav ve zprávě porovnává zkušenosti při doporučeních pro C OVID-19, přežít až 14 dnů.

17:18 Pro neslyšící vznikla minisérie videí tlumočených do znakového jazyka, jak se se současnou pandemií vypořádat.

17:13 Španělská vláda reagovala na šíření koronaviru pozdě a neobratně a země teď zažívá jednu z nejčernějších kapitol novodobé historie, napsal dnes komentátor britského deníku The Guardian. V anketě, kterou k textu nabídl na svých stránkách španělský deník La Vanguardia, s britským novinářem souhlasilo 96 procent čtenářů. V chatu španělského deníku ale mnozí připomněli, že britská vláda reagovala ještě později.

17:10 Policie varuje seniory v době šíření koronaviru před podvodníky, kteří zneužívají krizové situace a obohacují se na osaměle žijících starších lidech. Policie reaguje na slovenský případ, kdy byl a seniorce nabídnuta zdravotní preventivní péče měřením teploty. Policie ČR to dnes uvedla na webu.

17:06 Plicní lékaři už mohou posílat své pacienty přímo na testy na COVID-19. Dosud k tomu potřebovali souhlas od praktických lékařů či hygieniků.

17:05 Dva tisíce litrů dezinfekce dopraví dnes a v pátek do Olomouce speciální nákladní automobil. Dezinfekční směs po dohodě s Národní radou osob se zdravotním postižením Olomouckého kraj e objednala olomoucká radnice, která ji rozdělí mezi zdravotně postižené osoby, hasiče či strážníky.

17:02 Živnostníci a drobní podnikatelé, kteří kvůli šíření koronaviru museli v polovině března zavřít své provozovny a nesmí poskytovat zákazníkům své služby, mohou peníze potřebné na překlenutí tíživé situace získat i od drobných dárců. Využít mohou takzvaný crowfunding, při němž větší počet jednotlivců přispívá menším obnosem k cílové částce. Například portál Hithit už spustil kampaň Antivir, který má pomoci podnikatelům v turistickém ruchu, majitelům restaurací a kaváren, kadeřníkům nebo lidem, které živí třeba kultura, sport či wellness. Minimální cílová částka, kterou musejí sehnat, je v těchto případech 5000 korun. Už nyní mohou lidé finančně podpořit například rodinnou cukrárnu, masérské studio, fotoateliér, hudební klub a další provozovny i služby.

17:00 Některé velké banky se chtějí zapojit poskytnutím dat klientů do takzvané **chytré karantény**, tedy nového systému zachycování nakažených koronavirem a izolace jejich kontaktů. Část se ji ch nevyjádřila. Ministerstvo zdravotnictví chce chytrou karanténu spustit po Velikonocích. U infikovaných zmapuje kontakty zpětně za pět dní podle údajů z mobilního telefonu a platební karty.

16:58 V Pardubickém kraji je 32 mateřských a základních škol, které se postarají o děti od tří do deseti let. Ve skupině bude vždy maximálně 15 dětí. Původně kraj dával nabídku rodičům aktuálně n ejpotřebnějších profesí. Nyní ji rozšířil na všechny. Informaci zveřejnil hejtman Martin Netolický (ČSSD) na facebooku.

16:52 Indické ministerstvo financí oznámilo, že chystá finanční balíček, který pokryje mimo jiné tříměsíční dodávky obilovin a čočky pro 800 milionů Indů, tedy pro asi 60 procent indické populace, n apsala dnes agentura AP. Od úterní půlnoci platí kvůli koronaviru v zemi celostátní zákaz vycházení, který má trvat tři týdny. Mnoho lidí závislých na denním příjmu se ale v současné situaci ocitlo zc ela bez prostředků.

16:50 V boji proti pandemii nového typu koronaviru pomáhá i fotbalový klub z Českých Budějovic. Funkcionáři a zaměstnanci Dynama už zhruba 14 dní nakupují pro seniory a potřebné věci jim voz í domů. Z hráčů A-týmu se zapojil obránce Jiří Kladrubský.

16:49 Firma Safety nano protect sídlící v České Kamenici na Děčínsku vyrobí až půl milionu roušek měsíčně. Zvýšený zájem o roušky zaznamenala ještě před propuknutím koronavirové nákazy v Č eské republice. Nyní, ani po zvýšení výrobních kapacit, není firma schopná pokrýt poptávku. Své roušky proto dodává zdravotníkům, médiím a firmám podílejícím se na zabezpečení chodu státu.

16:48 Pražský magistrát chce v hale Pražské tržnice v Holešovicích, ve které sídlí nevěstinec Showpark, ubytovat bezdomovce. Důvodem je zabezpečit jim možnost dodržovat státem nařízenou kar anténu. Prostory má podnik vyklidit do 72 hodin. Pokud se tak nestane, je město připraveno si vyklizení vymoci.

16:43 Švýcarské úřady požádaly státem kontrolovanou telekomunikační společnost Swisscom o poskytnutí jednodenních dat z mobilních telefonů. S jejich pomocí chtějí ověřit účinnost opatření om ezujících pohyb obyvatel s cílem zbrzdit šíření koronaviru SARS-CoV-2. Podle agentury Reuters to dnes sdělil mluvčí švýcarského Federálního úřadu veřejného zdraví.

16:41 Drastickým způsobem vyjadřovali v úterý svůj názor lidé ve městě La Línea de la Concepción ve Španělsku. Na sanitky, které převážely celkem 28 seniorů s potvrzeným koronavirem, házeli kamení ve snaze zabránit tomu, aby byli nakažení důchodci z asi 100 kilometrů vzdálené obce převezeni do jednoho z pečovatelských domovů v jejich městě.

16:36 Valašské Meziříčí na Vsetínsku nabídne lidem ke koupi bavlněné roušky a dezinfekční prostředky na ruce. V pátek bude na náměstí prodejní stánek, kde bude k dispozici 2000 roušek a 500 l itrů dezinfekce, uvedl dnes v tiskové zprávě mluvčí radnice Jakub Mikuš. Prodejní stánek bude otevřen od 10:00 do 15:00.

16:34 Fotbalový Real Madrid dál pomáhá v boji proti koronaviru. Španělský velkoklub dočasně přeměnil svůj stadion Santiago Bernabéu na centrální sklad se zdravotnickým materiálem. Real se do hodl s nejvyšší sportovní radou, že větší množství ochranných pomůcek a dalšího vybavení bude uskladněno na jednom místě, aby se ve španělské metropoli usnadnila a urychlila distribuce potřeb ných věcí lékařům a dalším lidem ze zdravotnictví. Fotbalisté Realu se už na začátku týdne rozhodli společně financovat vypravení charterového letu, který do země zdravotnický materiál dopraví.

16:30 Prezidenti a premiéři zemí EU zahájili videosummit věnovaný boji proti koronaviru a jeho ekonomickým dopadům. Jednají o dalších krocích proti krizi.

16:26 Počet případů nákazy COVID-19 v Japonsku přesáhl 1300, více než 45 nových infikovaných dnes hlásí Tokio. Japonsko se ale zatím nechystá vyhlásit nouzový stav. Japonský premiér Šinzó Abe dnes ale oznámil, že Japonsko zakáže vstup do země cizincům cestujícím z 21 evropských zemí; Česká republika mezi nimi není. Tisícovou hranici překročil počet nakažených v Thajsku, Filipí ny dnes hlásí 71 dalších případů, dohromady už 707. Na Filipínách si už epidemie vyžádala 45 obětí, což je oproti středě nárůst o sedm.

16:25 Nemocnice v Novém Městě na Moravě zavřela oddělení JIP kvůli potvrzení nemoci COVID-19 u jednoho zdravotníka. V nemocnici je to druhý případ.

16:24 V Olomouckém kraji je 6 nakažených policistů, dalších sto v karanténě. Nakaženo je i 6 zdravotníků, kteří pracují na prostějovském infekčním oddělení.

16:23 V Nizozemsku i Belgii dál roste počet nakažených koronavirem i pacientů, kteří nemoci COVID-19 podlehli. Podle dnešní bilance zveřejněné ústavem veřejného zdraví (RIVM) se v Nizozems ku potvrdilo už 7432 případů nákazy, belgický zdravotnický úřad informoval o 6235 případech. Mrtvých je v Nizozemsku 434, v Belgii 220. Dvě sousedící země přijaly v boji proti viru odlišná opatření, což vytvořilo kuriózní situaci v obcích Baarle-Nassau a Baarle-Hertog, které jsou jedinou komunitou s částmi patřícími k území obou států.

16:21 Ve Fakultní nemocnici Hradec Králové zemřel osmdesátiletý pacient s velmi vážným onemocněním. Před několika dny k tomu byl pozitivně testován na COVID-19. **V České republice jde o sedmé úmrtí v souvislosti s nákazou novým koronavirem**, které úřady oznámily. Ve FN Hradec Králové je na infekční klinice v izolaci pět pacientů s potvrzeným onemocněním COVID-19. Jed na ze zaměstnankyň FN je s potvrzeným onemocněním koronavirem v domácí karanténě, pracuje na oddělení, kde se nákaza u několika pacientů objevila.

16:00 V Itálii se koronavirem nakazilo už přes 6 tisíc zdravotníků. Podle italské agentury ANSA zemřeli dnes další dva italští lékaři a celkový počet obětí mezi zdravotníky vzrostl na 39. Do lombards kého Bergama dorazila stovka zdravotníků z Ruska.

15:55 Po celém světě je momentálně evidováno přes 492 tisíc pozitivních případů onemocnění COVID-19, 22 178 obětí a 118 022 vyléčených. Co se týká obětí na životech je na tom nejhůře Itálie s e 7503 zemřelými (74 386 případů nákazy), následuje Španělsko s 4089 oběťmi (56 188 případů), Čína má 3287 obětí (81 285 případů nákazy), Irán 2234 obětí (29 406 případů), Francie 1331 ob ětí (25 233 případů) a přes tisíc obětí mají ještě USA, a to 1037 (68 905 případů nákazy). Data eviduje statistický server Worldometers.

15:47 Ministryně financí Alena Schillerová sdílela stručný informační materiál, v němž mohou občané přehledně a stručně vidět, co všechno přináší liberační balíček daňových opatření kvůli koronaviru. Informační linka Finanční správy na čísle 225 092 392 je občanům k dispozici od pondělí do pátku mezi 9 a 17 hodinou.

15:40 V Evropě by mohl kvůli pandemii nového koronaviru nastat nedostatek čerstvého ovoce a zeleniny. Kvůli mimořádným opatřením v boji s onemocněním COVID-19 se komplikuje přeprava zbo ží i lidí nutných ke sklizni, varují podle ČTK dodavatelé.

15:29 O spuštění nové bezplatné linky, na které mohou občané vyhledat „první psychologickou pomoc“, informoval ministr zdravotnictví Adam Vojtěch. „Situace ohledně koronaviru může pro někter é občany znamenat velkou psychickou zátěž, proto jsme spustili na bezplatné tel. lince 1212 první psychologickou pomoc.“

15:24 Ministr průmyslu a obchodu Karel Havlíček na Twitteru připomněl, že kromě 15 tisíc čistého pro každého živnostníka, budou moci OSVČ žádat o ošetřovné ve výši 13 tisíc korun. Jde o další opatření pro podporu malých podnikatelů navazujících na odpuštění záloh na sociální a zdravotní pojištění od března do srpna, odklady plateb, kompenzace mezd zaměstnanců a bezúročné úvěry.

15:16 Česká národní banka očekává kvůli pandemii koronaviru silnou recesi, ve které se ekonomika bude nacházet po zbytek roku. Vývoj celkově vede k potřebě dalšího významného snížení letošn ích sazeb.

15:09 Na Ruzyni právě přistálo letadlo s 500 m3 zdravotnického materiálu, informoval ministr vnitra Jan Hamáček.

15:01 Svaz Vietnamců věnoval ČR 40 tisíc roušek, SAPA věnovala 20 tisíc roušek, informovala vláda na Twitteru s poděkováním Vietnamu a vietnamské menšině u nás.

14:57 Na celém světě jsou miliony lidí v domácí izolaci, a tak na sociálních sítích vznikají různé výzvy. Čutáme si s toaletním papírem, sdílíme fotky z dětství nebo si dáváme online panáka na kuráž a uvolnění. Nyní se po internetu šíří další výzva. Milá, chytlavá, poučná a pro každého! Tato výzva roztancovala nejen Česko!

14:51 Počet případů koronaviru v severoitalském regionu Lombardie, do kterého spadá i finanční centrum Milán, ve čtvrtek vzrostl podle tamního guvernéra Attilio Fontany o 2500. „Dnešní čísla nej sou bohužel dobrá,“ uvedl podle Reuters a dodal, že předběžné údaje ukazují, že celkový počet případů v regionu vzrostl za jediný den o zhruba 2500. Počet případů v oblasti, která je nejvíce zasa žená nemocí COVID-19, ve středu vzrostl o 1643 na 32 346 nakažených. V celé Itálii je podle posledních včerejších údajů 74 386 případů a 7503 obětí.

14:42 S dalšími opatřeními přišlo Ministerstvo vnitra také v souvislosti s nemocnicemi. „Každý poskytovatel vytvoří prostor pro rozdělení pacientů vstupujících do zařízení k další péči a metodiku,“ in formoval Adam Vojtěch. Nemocnice také vyčlení prostory pro poskytování péče pacientům s podezřením na onemocnění, nebo již s probíhajícím onemocněním koronaviru. Každá nemocnice taktéž zřídí dispečink, aby mohla řídit své zásoby, potřebu a přidělování ochranných pomůcek. Musí mít maximální přehled.

14:35 „Prodloužili jsme zákaz maloobchodního prodeje a prodeje služeb v provozovnách, s výjimkou vybraných prodejen,“ informoval v návaznosti na tiskovou konferenci ministr zdravotnictví Ada m Vojtěch na Twitteru. Výjimky mají nově zámečnictví, servis výrobků a strojů pro domácnost, myčky automobilů i činnost týkající se pohřbívání.

14:30 Roboty, kteří dokážou sterilizovat prostory, v nichž jsou pacienti s koronavirem, nabízí nemocnicím v ČR otrokovická společnost HCR CZECH. Firma se stala exkluzivním dodavatelem robotů jihokorejské společnosti Hanwha pro český a slovenský trh. HCR CZECH již podle informací ČTK jedná s prvními nemocnicemi. „Sterilizační“ roboti mají na pohyblivém těle připevněno plně automa tické pohyblivé rameno držící UV zářič, který sterilizaci prostor provádí.

14:25 Fakt, že je hudba Johna Lennona stále aktuální, potvrdil mladý lékař z americké Minnesoty ve videu, kde přezpíval hit Imagine od zesnulého člena legendárních The Beatles. V komentářích p od videem na sociální síti, kam lékař video umístil, se okamžitě strhla lavina děkovných a obdivných komentářů ze všech koutů světa.

14:22 Podrobnosti přímé pomoci OSVČ ve výši 15 tisíc korun měsíčně budou podle ministryně financí v řádu dnů. Žádat budou podnikatelé u Finanční správy ČR.

14:19 Živnostníci budou moci odložit platbu záloh zdravotního pojištění. Minimální odvody za období od března do srpna jim stát zcela odpustí. Novelu podepsal prezident Miloš Zeman. Prezident p odepsal rovněž zákon, který pozastavuje elektronickou evidenci tržeb (EET) po dobu nouzového stavu země.

14:17 Bankovní rada ČNB dnes snížila základní úrokovou sazbu o 0,75 procentního bodu na jedno procento. Naposledy rada snížila sazby na mimořádném jednání 16. března, a to o půl procentní ho bodu. Cílem bylo zmírnění dopadů situace způsobené epidemií koronaviru na české firmy, podnikatele a domácnosti, informuje ČTK.

13:59 Vláda nakonec upustila od myšlenky zastropování cen dezinfekcí, které se kvůli markantním rozdílům v cenách staly v poslední době předmětem hlasitých debat. Dezinfekcí je velké množství druhů a technicky by to podle ministryně financí nebylo proveditelné. Vláda nicméně schválila, že Ministerstvo průmyslu a obchodu bude kontrolovat, kam dodávky dezinfekce směřují a jakým způs obem, doplnil ministr průmyslu a obchodu a dopravy Karel Havlíček na tiskové konferenci po mimořádném jednání vlády.

13:55 Policie na jižní Moravě řeší už několik případů restaurací, které obsluhovaly hosty, i když měly být zavřené v rámci nouzového stavu kvůli pandemii koronaviru. Policisté v posledním případě n ašli otevřenou hospodu s obsluhou ve Vyškově. Zákazníci si tak v klidu popíjeli pivo a další alkohol, o rouškách, které měli mít na obličeji, nemůže být ani řeč.

13:52 Ministryně financí Alena Schillerová odmítla právní výklad, podle něhož by firmy zasažené opatřeními vydanými podle krizového zákona měly nárok na odškodné za ušlý zisk. Schillerová na ti skové konferenci zopakovala své středeční tvrzení, že podle jejího právního názoru se náhrady týkají pouze zabaveného majetku nebo nařízení práce, nikoli ušlého zisku.

13:42 Univerzita Karlova (UK) nabízí přístup k počítačům pro výzkumné výpočty související s koronavirem. Univerzita prostřednictvím výzkumného zařízení – infrastruktury **LINDAT**/CLARIAH-CZ p oskytne výpočetní kapacitu v objemu 1000 centrálních procesorových jednotek od 1. dubna po dobu tří měsíců. Lidé budou také moci bez omezení využít softwarové nástroje pro analýzu textu ve ví ce než 80 jazycích, které jsou vhodné například pro analýzu sociálních sítí. Zájemci se mohou obrátit na Ústav formální a aplikované lingvistiky Matematicko-fyzikální fakulty, informovala ČTK s odk azem na tiskovou zprávu UK.

13:36 Nákaza koronavirem se prokázala již u několika desítek lékařů a zdravotníků. O minulém víkendu jich podle ministra zdravotnictví Adama Vojtěcha byly tři desítky, další nakažení přibyli v násl edujících dnech. Podezření se pak objevilo u desítek dalších členů zdravotnického personálu, například u středočeské záchranné služby, kde musela část zaměstnanců včetně ředitele do karantén y, nákaza koronavirem se u nich ale nepotvrdila.

13:34 Pohyb je v současné době zvláště důležitý. Armáda ČR publikovala další instruktážní video, díky němuž si můžete zacvičit s Hradní stráží. Čtvrtý díl je zaměřen na kardiocviky a lehké posilov ání.

13:28 Do rezortu zemědělství na udržení potravinové soběstačnosti ČR poputuje 3,3 miliardy korun, uvedl ministr průmyslu a obchodu Karel Havlíček. Další peníze směřují do Podpůrného a garanč ního rolnického a lesnického fondu (PGRLF) na pomoc podnikatelům v zemědělství s úvěry. Dle ministryně financí Aleny Schillerové bylo na oba programy vyčleněno 4,3 miliardy korun. Podpora v r ámci PGRLF podle Havlíčka spočívá v odložení splátek úvěrů, uvolnění zástav, odkladu splátek jistiny u úvěrů a stanovení sazeb u dotovaných částí úroku úvěrů.

13:24 Armáda ČR na Twitteru uvedla, že má v pohotovosti 33 odběrových týmů, které podpoří hygieniky v průběhu chytré karantény.

13:20 Vláda uvolní režim pro některé české občany, kteří dojíždějí za prací do Rakouska a Německa – takzvané pendlery. Pravidla o karanténě kvůli prevenci šíření nového typu koronaviru a nutnos ti pracovat mimo území České republiky alespoň tři týdny se nebudou vztahovat na zdravotníky, sociální pracovníky a příslušníky integrovaného záchranného systému. Uvedl to ministr zdravotnictví Adam Vojtěch. O změně informovalo již ve středu Ministerstvo vnitra v návaznosti na žádosti německé a rakouské vlády.

13:12 Letecký most z Číny Česká republika využívá i pro přepravu pomoci jiným. „Slovenská policie si dnes vyzvedla část daru, který společně pro ČR a SR zajistily společnosti EPH a J&T. Nákla d přiletěl na palubě China Eastern,“ uvedl ministr vnitra Jan Hamáček.

13:07 Česká republika podle ministra vnitra Jana Hamáčka dnes nabídne Itálii a Španělsku pomoc formou dodávky 10 tisíc ochranných obleků pro zdravotnický personál.

13:03 Podnikatelé budou moci v rámci programu COVID II od pondělí žádat o bezúročné úvěry s ročním odkladem splátek. Minimální hranice půjčky nebude stanovena a žádosti by měly být přijímány do výše 15 milionů korun. Program budou moci využít na rozdíl od první vlny živnostníci a drobní podnikatelé. O úvěry bude možné žádat u většiny komerčních bank, se kterými se nyní pod episují smlouvy. Ručit za půjčky bude stát prostřednictvím Českomoravské záruční a rozvojové banky (ČMZRB), uvedla ČTK.

12:58 Stát uvolňuje režim pro hotely a penziony, které nově mohou poskytovat své služby lidem, kteří je potřebují využít z důvodu výkonu své pracovní činnosti. Informoval o tom na tiskové konferen ci po dnešním jednání vlády vicepremiér a ministr dopravy a průmyslu Karel Havlíček. Nadále platí výjimka ze zákazu prodeje a poskytování ubytovacích služeb pro cizince do doby opuštění České republiky či cizince s pracovním povolením na území ČR.

12:52 Šéf krizového štábu Roman Prymula značný nárůst pozitivně testovaných dal do souvislosti rovněž se znatelným nárůstem testování. Podle něj se úřady chystají na snižování poměrně restrik tivních opatření, ale za podmínky, že ta jednodušší opatření se dodržovat budou.

12:44 Dezinfekce není nikdy dost! Proto ve svých laboratořích začala Fakulta životního prostředí univerzity v Ústí nad Labem vyrábět podle návodu Světové zdravotnické organizace desítky litrů de zinfekčních prostředků na ruce. První várka putovala městu Jirkov na Chomutovsku, kde se městský úřad stará o distribuci desinfekcí do rukou zdravotníků nebo hasičů. Další balení obdrželi lékaři a lékařky z Dětského střediska Suchdol a z Dětského střediska Stříbrníky.

12:40 Ministryně financí Schillerová plánuje rovněž drobným podnikatelům zjednodušit situaci s úvěry, kupříkladu odložením splátek. Připraví proto novelu zákona o spotřebitelském úvěru.

12:32 Vláda bude měsíčně vyplácet 15 tisíc korun drobným podnikatelům postiženým mimořádnými opatřeními vlády. Bude se tak dít po dobu trvání opatření, informovala na tiskové konferenci mini stryně financí Alena Schillerová.

12:25 Tisková konference po mimořádném jednání vlády:

12:20 Vláda podle ministryně práce a sociálních věcí Jany Maláčové schválila výjimku pro dokládání příjmů u některých dávek v dubnu. „Již přiznané dávky teď poběží dál až do dalšího kvartálu," u vedla na Twitteru.

12:14 Některé států jihovýchodní Asie se potýkají s prudkým nárůstem počtu lidí nakažených koronavirem SARS-CoV-2. Malajsie eviduje dosud největší denní nárůst infikovaných – o 235 nových p řípadů. Celkově je v zemi již 2031 nakažených a 23 obětí. V Indonésii, která je nejlidnatější muslimskou zemí, vzrostl počet obětí o 20 na 78. Nakažených je v zemi 893 lidí. Vietnam hodlá na dva týd ny zakázat srocování více než 20 lidí.

11:58 Zákaz maloobchodního prodeje a prodeje služeb v provozovnách se od pátečních 06:00 nebude vztahovat na zámečnictví či opravu, údržbu a instalaci strojů a zařízení pro domácnost. Vyplývá to z aktualizovaného mimořádného opatření, které na webu zveřejnilo Ministerstvo zdravotnictví. Omezeny nebudou ani myčky automobilů. Od začátku měl y výjimku například prodejny potravin, lékárny či drogerie.

11:48 Počet obětí koronaviru ve Španělsku překročil 4000, když ministerstvo zdravotnictví oznámilo 655 nových úmrtí. Nákaza se už potvrdila u 56 188 lidí.

11:36 Firma Bosch Jihlava má první potvrzený případ na pracovišti, muž je v domácí karanténě a má mírný průběh nemoci.

11:35 Už více než půl milionu lidí se v Británii přihlásilo k iniciativě, jež má pomoci v boji proti pandemii nemoci, kterou způsobuje koronavirus. Na Twitteru o tom dnes informoval ministr zdravotnict ví Matt Hancock. Dobrovolníci mohou mimo jiné pomáhat starším a nemocným lidem v preventivní izolaci. Hancockův náměstek zároveň odmítl, že by se nakaženému princi Charlesovi dostalo zvlá štního zacházení.

11:19 Čeští vojenští lékaři podle Metnara odjet pomáhat do Itálie nemohou. Armáda se podílí na boji s koronavirem v ČR a zdravotníci jsou nutní doma, uvedl.

11:14 V Ústeckém kraji vzrostl na 65 počet případů prokázané nákazy novým typem koronaviru. Hygienikům se zatím daří zjišťovat kontakty nakažených.

11:00 Vojáci dostanou možnost si vzít služební volno, aby se mohli kvůli uzavřeným školám postarat o malé děti. Navrhuje to vyhláška Ministerstva obrany.

10:37 Česká obchodní inspekce varuje před nabídkami typu „Roušky a respirátory? Máme skladem u dodavatele!" Velmi často se na Českou obchodní inspekci obracejí v posledních dnech spotře bitelé s tím, že zaplatili na internetu za roušky či respirátory, které nedorazily. ČOI důrazně apeluje na spotřebitele, aby zvážili nákup na internetu u prodejců, kteří nemohou zajistit doručení vašeho z boží nebo se dokonce vymlouvají na to, že zboží je teprve u dodavatele, zbožím nedisponují, ale peníze přitom požadují již dnes.

10:31 V karanténě na ochranu před šířením koronaviru je nyní s e-neschopenkou přes 21 900 lidí. Nejvíc jich je v Praze a Moravskoslezském kraji. Počet osob v izolaci se za poslední den zvedl ve všech krajích. Vyplývá to ze statistiky elektronických neschopenek, kterou aktualizuje Česká správa sociálního zabezpečení. Podle ministryně práce Jany Maláčové (ČSSD) od začátku března do s tředečního odpoledne do karantény s e-neschopenkou nastoupilo celkem 30 152 lidí.

10:20

10:10 Nejvíce nakažených hasičů v Praze je stále ve stanici Krč. Desinfekce proběhla ale i na stanicích Satalice a Strašnice. Stovka hasičů zůstává v karanténě, 31 je nakažených. Jejich video k v ýzvě IZS se stalo virálním

09:47 Město, které nikdy nespí, usnulo! Jindy přeplněné metro a ulice zejí prázdnotou! Obyvatelé New Yorku by se měli připravit na to, že polovina z nich se nakazí koronavirem, povrdil st arosta města Bill de Blasio. Ve městě, které je v USA hlavním ohniskem nákazy, zatím nemocí COVID-19 onemocnělo téměř 18 000 lidí a bezmála tři stovky nemoci podlehly. New York, největší am erické město, má 8,4 milionu obyvatel.

09:40 Pomoc lidem, kteří uvízli v Kanadě:

09:32 Německo se zavázalo, že dá na podporu ekonomiky zasažené dopady pandemie jeden bilion eur (27,6 bilionu Kč), což je asi 30 procent hrubého domácího produktu. Česká republika kvůli p andemii zpětinásobila návrh rozpočtového deficitu na letošní rok z původních 40 miliard na 200 miliard korun.

09:17

09:07 Ve středu přibylo 291 nakažených, zatím nejvíce za jeden den. Nejvyšší byl ale ve středu i počet testovaných lidí, laboratoře provedly 4098 testů.

08:48 Počet nakažených koronavirem v Česku se k dnešnímu ránu zvýšil na 1775 případů. Během středy přibylo 291 případů. Vyléčených je 10, zemřelých šest.

08:31 Nálada německých spotřebitelů se kvůli koronaviru prudce zhoršila. Její index pro duben klesl nejníže od roku 2009. Oznámil to institut GfK.

08:20

08:15 Od 9.00 hodin se ve Strakově akademii uskuteční další mimořádné jednání vlády.

Vláda projedná další mimořádná opatření k omezení dopadů koronavirové krize.

08:07 Kvůli koronaviru musel změnit zasedání a hlasování i Evropský parlament.

08:02 Mexická vláda nařídila od dnešního dne v souvislosti se šířením koronaviru přerušit veškeré aktivity, které nejsou nezbytně nutné. Za nezbytné služby, které budou nadále fungovat, se považ ují například nemocnice, výroba paliv, produkce elektřiny, správa vodovodů a kanalizací a rovněž fungování veškerých orgánů zajištujících pořádek. Mexiko ve středu evidovalo 475 nakažených (p ředtím jich bylo 405) a šest mrtvých.

07:59 Vláda dál pomáhá lidem v návratu ze zahraničí.

07:45 Současná situace má i pozitiva. Zlevňují pohonné hmoty! Benzin je v Česku nejlevnější za téměř čtyři roky, nafta za 2,5 roku. Pokles cen zrychluje. Natural 95 je průměrně za 28,83 Kč/l, nafta za 28,60 Kč/l.

07:35 Nakazil se i následník britského trůnu. Podívejte se na včerejší reportáž.

07:29 Pevninská Čína hlásí nárůst nových potvrzených případů nákazy koronavirem, za středu jich bylo 67 oproti úterním 47. Všechny se týkají lidí, kteří do země přijeli ze zahraničí. Dnes o tom inf ormuje agentura Reuters s odvoláním na národní zdravotní komisi. Z nejlidnatější země světa se koronavirus začátkem letošního roku rozšířil do ostatních částí planety.

07:15 Americký Senát dnes schválil rekordní balík na podporu tamní ekonomiky zasažené pandemií nemoci COVID-19. Hodnota stimulačních opatření je podle agentury AP 2,2 bilionu dolarů (55,2 bilionu korun). Sněmovna reprezentantů o nich bude hlasovat v pátek a prezident Donald Trump řekl, že je podepíše, jakmile je dostane na stůl.

07:00 Německo má podle nové bilance více než 36 500 potvrzených případů nákazy koronavirem. Počet obětí nemoci COVID-19 se zvýšil o 50 na 198.

SEKCE: Zpravodajství

7. Univerzita Karlova poskytuje kapacitu výzkumné infrastruktury pro boj proti SARS-COV-2 a COVID-19

09:50 | 29.03.20 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Parlamentnilisty.cz - Zprávy ● *AUTOR:* Tisková zpráva

Výzkumná infrastruktura LINDAT/CLARIAH-CZ a její hostitelská instituce – Ústav formální a aplikované lingvistiky na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy nabízí svou výpočetní kapacitu pro výzkumné výpočty věnované boji s koronavirem SARS-CoV-2 a nemoci COVID-19 v objemu ~1000 CPU po dobu tří měsíců, počínaje 1. dubnem 2020.

Kromě toho bude poskytovat po stejnou dobu bez omezení své softwarové nástroje formou webových služeb, a to v oblasti analýzy textu (vhodné např. pro analýzu sociálních sítí) ve více než 80 jazycích.

V obou případech bude možné tyto služby a výpočetní kapacity využívat po zrychleném schválení vedením Ústavu a infrastruktury.Pro bližší informace potenciálních uživatelů byly vytvořeny speciální webové stránky, kde zájemci najdou postup a technické detaily (https://covid.ufal.mff.cuni.cz). Zájemci o využití softwarových služeb najdou vše potřebné na standardních stránkách VI **LINDAT**/CLARIAH-CZ na adrese https://lindat.mff.cuni.cz/en/services.

I když výuka a výzkum probíhá na těchto pracovištích v neztenčené míře i nadále, byť v online režimu a formou spolupráce na dálku, volná kapacita vznikla především zrušením nebo odkladem některých celosvětových konferencí a dalších akcí. Jako odpověď na výzvu ESFRI (https://www.esfri.eu), European Strategy Forum on Research Infrasructures) byly tyto kapacity poskytnuty pro boj proti koronavirové pandemii.

Další informace je možno získat na webu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v sekci věnované výzkumným infrastrukturám (https://www.vyzkumne-infrastruktury.cz/2020/03/**lindat**-clariah-ufal-mff-uk-boj-covid-19/), kde jsou rovněž odkazy na další české i zahraniční výzkumné infrastruktury, které pomáhají v boji proti COVID-19.

LINDAT/CLARIAH-CZ (https://lindat.cz) je společný distribuovaný český národní uzel celoevropských sítí CLARIN ERIC (Common Language Resources and Technology Infrastructure) a DARIAH ERIC (Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities). Sdružuje 11 výzkumných organizací, které působí v oblasti humanitních věd a umění v České republice – v oblasti lingvistiky, historie a historické bibliografie, kultury a vědy v oblasti kultury, dějin umění, filozofie, filmové kultury, vizuálního umění, muzikologie a dějin hudby, etnologie, folkloru, archeologie a také v některých mezi oborových oblastech.

Ústav formální a aplikované lingvistiky Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy byl založen v roce 1990 jako pokračování výzkumné a pedagogické činnosti bývalé Laboratoře algebraické lingvistiky, existující od počátku 60. let na Filozofické fakultě a později na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy. Ústav je především výzkumnou institucí, která se zabývá mnoha tématy v oblasti počítačové lingvistiky a zpracování přirozeného jazyka a která participuje na mnoha výzkumných projektech na národní i mezinárodní úrovni. Je také koordinačním pracovištěm velké výzkumné infrastruktury **LINDAT**/CLARIAH-CZ, která podporuje výzkum v České republice i ve světě poskytováním jazykových zdrojů, nástrojů a služeb v oblasti jazykových technologií a digitálních humanitních věd. Ústav formální a aplikované lingvistiky nabízí komplexní výukový program jak pro bakalářský a magisterský stupeň (Bc., Mgr.), tak pro doktorské studium (Ph.D.) v oboru počítačové lingvistiky. Všechny programy se vyučují v češtině a angličtině. Institut je také členem double degree magisterského programu LCT EU.

SEKCE: Zpravodajství

8. Využijte v boji proti COVID-19 volnou výpočetní kapacitu

22:28 | 02.04.20 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Natur.cuni.cz - Aktuality ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ

*MFF UK nabízí svou výpočetní clusterovou kapacitu (~1 000 CPU) pro výzkum zaměřený na boj proti SARS-CoV-2 a nemoci COVID-19 počínaje 1. dubnem 2020 po dobu tří měsíců. Dále také neomezený přístup ke svým službám zpracování přirozeného jazyka. Jeho hostitelská organizace je **LINDAT** / CLARIAH-CZ při Ústavu formální a aplikované lingvistiky (ÚFAL) na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy.*

Více najdete zde.

SEKCE: Kultura a vzdělávání

9. Zúčastněte se průzkumu pracovního života CORONA

VELKÉ VÝZKUMNÉ INFRASTRUKTURY

18:37 | 15.04.20 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Vyzkumne-infrastruktury.cz - Články ● *AUTOR:* Ilona Trtíková

WageIndicator

Nadaceinformuje o probíhajícím kontinuálním globálním online průzkumu „ *Život a práce v časech Corony* “. Průzkum mapuje změny životních a pracovních podmínek vyvolané novým druhem koronaviru SARS-CoV-2 a onemocněním Covid-19 v celkem 110 zemích světa. Proměny jsou vizualizovány prostřednictvím map a grafů. Infografika přehledně ukazuje den po dni důsledky nynější pandemie, kterým čelí většina pracující světové populace. Průzkum je zpracován na základě odpovědí na několik základních otázek týkajících se probíhající pandemie. Více informací naleznete na webových stránkách **CESSDA ERIC** (*Consortium of European Social Science Data Archives*) anebo na webových stránkách nadace WageIndicator.

WageIndicator je nezisková nadace, která si klade za cíl v celosvětovém měřítku sdílet a porovnávat mzdy a pracovní právo prostřednictvím svých webů ve 140 zemích, které navštěvují miliony uživatelů. WageIndicator je součástí projektu **SSHOC** (*Social Sciences and Humanities Open Cloud*), který je koordinován evropskou výzkumnou infrastrukturou CESSDA ERIC. Další evropská výzkumná infrastruktura **CLARIN ERIC** (*Common Language Resources and Technology Infrastructure*) poskytuje výzkumným aktivitám WageIndicatoru hostitelskou platformu.

ČR se na výzkumných aktivitách CLARIN ERIC podílí prostřednictvím velké výzkumné infrastruktury **LINDAT/CLARIAH-CZ** (*Digitální výzkumná infrastruktura pro jazykové technologie, umění a humanitní vědy*), koordinované Univerzitou Karlovou. Do výzkumných aktivit CESSDA ERIC je ČR zapojena prostřednictvím velké výzkumné infrastruktury **CSDA** (*Český sociální datový archiv*), jíž koordinuje Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

CESSDA ERIC – Consortium of European Social Science Data Archives

SEKCE: Zdraví a zdravotnictví

10. ČR jako členský stát mezinárodních výzkumných infrastruktur v reakci na Covid-19

19:27 | 16.04.20 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Msmt.cz - Ministerstvo ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Praha, 15. dubna 2020 - Epidemie nového druhu koronaviru SARS-CoV-2 a jím způsobeného onemocnění Covid-19 vyvolala po celém světě zdravotní, sociální a ekonomické dopady, v posledních desetiletích zcela bezprecedentního rozměru. Opatření zmírňující okamžité dopady této pandemie, jakož i reakce přinášející efektivní řešení výzev vyvolaných touto pandemií, musí být nutně založená na datech a poznatcích vyplývajících z těchto dat. Jednu ze stěžejních rolí v tomto kontextu hrají výzkumné infrastruktury zpřístupňující vědecké komunitě nejpokročilejší znalosti, technologické a datové zdroje, které účinný boj se SARS-CoV-2/Covid-19 vyžadují.

Výrazný efekt přitom přináší výzkumné infrastruktury mezinárodního rozsahu, charakteru a významu, které v rámci svých kapacit koncentrují kritické množství zdrojů pro realizaci nejnáročnějších vědeckých experimentů a studií, a tyto zdroje zároveň zpřístupňují svým uživatelům na nadnárodní úrovni.

ČR je jako členský stát řady mezinárodních výzkumných infrastruktur integrální součástí úsilí, které je celosvětovou výzkumnou komunitou v reakci na pandemii SARS-CoV-2 / Covid-19 rozvíjeno. Ať už se jedná o **mezinárodní organizace výzkumu, vývoje a inovací**, ustavené na základě mezinárodního práva veřejného, tak o **konsorcia evropských výzkumných infrastruktur** založená podle právního rámce EU, ČR vystupuje ve střetu se SARS-CoV-2 / Covid-19 jako aktivní člen vedoucích světových laboratoří. Níže uvedená zařízení poskytují svá rozsáhlá experimentální a datová zázemí na bázi otevřeného přístupu, který si vyžaduje v nynější situaci urychlená znalostní řešení, velmi často i na základě preferenčního přístupu upřednostňujícího provádění studií souvisejících s pandemií SARS-CoV-2/Covid-19 před ostatními výzkumnými pracemi.

EATRIS-CZ – Český národní uzel Evropské infrastruktury pro translační medicínu

- **EATRIS ERIC** (*European Advanced Translational Research Infrastructure in Medicine*) a jeho členové včetně **EATRIS-CZ** (*Český národní uzel Evropské infrastruktury pro translační medicínu*), p oskytují výzkumně-infrastrukturní zázemí k vývoji léčiv, vakcín a diagnostik, a to až k úrovním tzv. „prvního podání u člověka" a jejich klinickému ověření „proof-of-concept". EATRIS ERIC je partne rem v rámci projektu **TRANSVAC-2** financovaného EU, který urychluje vývoj vakcín proti SARS-CoV-2.
- **ECRIN-ERIC** (*European Clinical Research Infrastructure Network*) ve spolupráci se svými národními partnery, mezi které náleží také **CZECRIN** (*Český národní uzel Evropské sítě infrastruktur klinického výzkumu*), ustavil pracovní skupinu **COVID-19**, jež se věnuje zrychlenému postupu pro poskytování služeb v oblasti klinických studií souvisejících s onemocněním Covid-19.
- **BBMRI-ERIC** (*Biobanks and Biomolecular Resources Research Infrastructure Consortium*) a členské národní uzly, včetně **BBMRI-CZ** (*Banka klinických vzorků*), poskytují specifické informace o z drojích, které mohou zpřístupnit vědcům z akademického prostředí i ze soukromého sektoru pracujícím na vývoji vakcín a léčiv SARS-CoV-2 / Covid-19. Síť více než 600 bio-bank sdružených v rá mci BBMRI-ERIC poskytuje vědcům v tomto ohledu naprosto klíčové služby.
- **EATRIS ERIC**, **ECRIN-ERIC** a **BBMRI-ERIC** mj. ustavily společnou platformu **COVID-19 Fast Response Service**, jako vzájemně koordinovanou proceduru pro výzkumné pracovníky k získání urychleného přístupu k akademickým zařízením, službám a zdrojům těchto tří výzkumných infrastruktur, které spolupracují i pod záštitou aliance **AMRI** (*Alliance of Medical Research Infrastructure s*).

CZECRIN – Český národní uzel Evropské sítě infrastruktur klinického výzkumu

- **EU-OPENSCREEN ERIC** (*European Infrastructure of Open Screening Platforms for Chemical Biology*) se aktivně podílí na řadě aktivit zaměřených na studium koronaviru SARS-CoV-2, identifika ci léčiv onemocnění Covid-19 a vývoje diagnostiky. EU-OPENSCREEN ERIC a Evropská chemicko-biologická databáze, provozovaná **CZ-OPENSCREEN** (*Národní infrastruktura pro chemickou b iologii*), jsou pak i partnery návrhu projektu **EUROCOVID** k podpoře z rámcového programu Horizontu 2020.
- **Euro-BioImaging ERIC** (*European Research Infrastructure for Imaging Technologies in Biological and Biomedical Sciences*) a její český uzel **Czech-BioImaging** (*Národní infrastruktura pro bio logické a medicínské zobrazování*) poskytují zobrazovací technologie k realizaci biologického a lékařského výzkumu. Podrobné informace o službách poskytovaných v reakci na pandemii onemocn ění Covid-19 zveřejnil Euro-BioImaging ERIC na **vyhrazené webové stránce**.
- **Instruct-ERIC** (*Integrated Structural Biology European Research Infrastructure Consortium*), jehož součástí je rovněž **CIISB** (*Česká infrastruktura pro integrativní strukturní biologii*), zveřejnil kata log instrumentace podporující výzkum SARS-CoV-2 / Covid-19. Řada služeb Instruct-ERIC je dostupná přes vzdálený přístup bez nutnosti doručit vzorky k analýze osobně. Bližší informace jsou k dispozici na webovém portálu **Instruct-ERIC Covid-19 Resource Centre**.
- **ELIXIR** (*European Life-Science Infrastructure for Biological Information),* jehož českým partnerem je **ELIXIR-CZ** (*Česká národní infrastruktura pro biologická data*) v souvislosti s pandemií SARS-CoV-2 ustavil **informační webovou stránku** o podporovaných servisech. Případné související dotazy lze adresovat na **katharina.lauer@elixir-europeorg**.

CIISB – Česká infrastruktura pro integrativní strukturní biologii

- EMBL *(European Molecular Biology Laboratory)* již od prosince 2019 shromažďuje a zpracovává data týkající se viru SARS-CoV-2. Přes svoji bio-informatickou pobočku **EMBL-EBI**, která je záro veň největším evropským úložištěm molekulárně-biologických dat, pak EMBL vytvořila **specializovanou webovou stránku**, která pomáhá ukládat a sdílet data o viru SARS-CoV-2 do dalších mol ekulárních databází. Vědci mohou získat podporu před odesláním svých dat na **virus-dataflow@ebiacuk**. Jakékoliv dotazy týkající se tohoto tématu lze adresovat na **contact@virusresourceem blorg**.
- **CERN** (*European Organisation for Nuclear Research*) ustanovila zvláštní pracovní výbor posuzující možnosti využití technologií a kompetencí CERN ke globálnímu úsilí v boji s Covid-19. Návrhy pr o tuto skupinu mohou být zasílány na adresu **fight.covid@cernch**. Další informace jsou dostupné na **webových stránkách CERN**.
- **ESA** (*European Space Agency*) vyhlásila 2 nové iniciativy zaměřené na porozumění dopadů nemoci Covid-19 na společnost, ekonomiku a životní prostředí. Jedna z **nových výzev** je součástí elem entu „Věda pro společnost" programu ESA na pozorování Země. Kromě této výzvy ESA ve spolupráci s Evropskou komisí spustila i **zvláštní díl soutěže "Custom Script Contest"** , zaměřené pře vážně na využití dat z družic Sentinel. Soutěž je zaměřena pro experty v oblasti dálkového průzkumu Země, strojového učení i odbornou veřejnost, jež mohou předkládat návrhy, jak by družicová d ata mohla přispět ke zmírnění dopadů pandemie v ekonomických sektorech, jakými jsou průmysl, obchod, doprava či zemědělství, ale je otevřena rovněž pro jiné nápady. Vzdělávací sekce ESA sp ustila portál **Expedice: Doma**, jež má dětem a rodičům pomoci s domácím učením a se zábavou s využitím témat z kosmonautiky.
- **CESSDA ERIC** (*Consortium of European Social Science Data Archives),* ve kterém je ČR zastoupena skrze **CSDA** (*Český sociálněvědní datový archiv*), podporuje **Průzkum pracovního život a CORONA**, organizovaný **Nadací WageIndicator**. Průzkum se věnuje mapování změn životních a pracovních podmínek vyvolaných pandemií v 110 zemích světa. **CLARIN ERIC** (*Common Lan guage Resources and Technology Infrastructure*), jehož se v roli českého uzlu účastní **LINDAT/CLARIAH-CZ** (*Digitální výzkumná infrastruktura pro jazykové technologie, umění a humanitní vědy*) , pak poskytuje nadaci WageIndicator pro tento průzkum hostitelskou platformu.

EMBL – Evropská laboratoř molekulární biologie

SEKCE: Ministerstva

DUPLICITY (>70% SHODA): ČR jako členský stát mezinárodních výzkumných infrastruktur v reakci na SARS-CoV-2 / Covid-19 (Vyzkumne-infrastruktury.cz - Články);

VĚDA VÝZKUM.CZ

11. Česko jako členský stát mezinárodních výzkumných infrastruktur v reakci na COVID-19

05:18 | 18.04.20 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet • *ZDROJ:* Vedavyzkum.cz - Články • *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Epidemie nového typu koronaviru vyvolala řadu zdravotních, sociálních a ekonomických dopadů. Jednu ze zásadních rolí v řešení těchto dopadů představují velké výzkumné infrastruktury. Do ú silí o zmírnění dopadů způsobených epidemií COVID-19 se prostřednictvím těchto infrastruktur zapojuje také Česká republika .

Epidemie nového druhu koronaviru SARS-CoV-2 a jím způsobeného onemocnění Covid-19 vyvolala po celém světě zdravotní, sociální a ekonomické dopady, v posledních desetiletích zcela bezpre cedentního rozměru. Opatření zmírňující okamžité dopady této pandemie, jakož i reakce přinášející efektivní řešení výzev vyvolaných touto pandemií, musí být nutně založená na datech a poznatcí ch vyplývajících z těchto dat.

Jednu ze stěžejních rolí v tomto kontextu hrají výzkumné infrastruktury zpřístupňující vědecké komunitě nejpokročilejší znalosti, technologické a datové zdroje, které účinný boj se SARS-CoV-2/Covi d-19 vyžadují.

Výrazný efekt přitom přináší výzkumné infrastruktury mezinárodního rozsahu, charakteru a významu, které v rámci svých kapacit koncentrují kritické množství zdrojů pro realizaci nejnáročnějších v ědeckých experimentů a studií, a tyto zdroje zároveň zpřístupňují svým uživatelům na nadnárodní úrovni.

ČR je jako členský stát řady mezinárodních výzkumných infrastruktur integrální součástí úsilí, které je celosvětovou výzkumnou komunitou v reakci na pandemii SARS-CoV-2 / Covid-19 rozvíjeno. A ť už se jedná o mezinárodní organizace výzkumu, vývoje a inovací, ustavené na základě mezinárodního práva veřejného, tak o konsorcia evropských výzkumných infrastruktur založená podle práv ního rámce EU, ČR vystupuje ve střetu se SARS-CoV-2 / Covid-19 jako aktivní člen vedoucích světových laboratoří. Níže uvedená zařízení poskytují svá rozsáhlá experimentální a datová zázemí n a bázi otevřeného přístupu, který si vyžaduje v nynější situaci urychlená znalostní řešení, velmi často i na základě preferenčního přístupu upřednostňujícího provádění studií souvisejících s pandemií SARS-CoV-2/Covid-19 před ostatními výzkumnými pracemi.

EATRIS-CZ – Český národní uzel Evropské infrastruktury pro translační medicínu

EATRIS ERIC (*European Advanced Translational Research Infrastructure in Medicine*) a jeho členové včetně EATRIS-CZ (*Český národní uzel Evropské infrastruktury pro translační medicínu*), po skytují výzkumně-infrastrukturní zázemí k vývoji léčiv, vakcín a diagnostik, a to až k úrovním tzv. „prvního podání u člověka" a jejich klinickému ověření „proof-of-concept". EATRIS ERIC je partner em v rámci projektu TRANSVAC-2 financovaného EU, který urychluje vývoj vakcín proti SARS-CoV-2.

ECRIN-ERIC (*European Clinical Research Infrastructure Network*) ve spolupráci se svými národními partnery, mezi které náleží také CZECRIN (*Český národní uzel Evropské sítě infrastruktur klini ckého výzkumu*), ustavil pracovní skupinu COVID-19, jež se věnuje zrychlenému postupu pro poskytování služeb v oblasti klinických studií souvisejících s onemocněním Covid-19.

BBMRI-ERIC (*Biobanks and Biomolecular Resources Research Infrastructure Consortium*) a členské národní uzly, včetně BBMRI-CZ (*Banka klinických vzorků*), poskytují specifické informace o z drojích, které mohou zpřístupnit vědcům z akademického prostředí i ze soukromého sektoru pracujícím na vývoji vakcín a léčiv SARS-CoV-2 / Covid-19. Síť více než 600 bio-bank sdružených v rá mci BBMRI-ERIC poskytuje vědcům v tomto ohledu naprosto klíčové služby.

EATRIS ERIC, ECRIN-ERIC a BBMRI-ERIC mj. ustavily společnou platformu COVID-19 Fast Response Service, jako vzájemně koordinovanou proceduru pro výzkumné pracovníky k získání uryc hleného přístupu k akademickým zařízením, službám a zdrojům těchto tří výzkumných infrastruktur, které spolupracují i pod záštitou aliance AMRI (*Alliance of Medical Research Infrastructures*).

CZECRIN – Český národní uzel Evropské sítě infrastruktur klinického výzkumu

EU-OPENSCREEN ERIC *(European Infrastructure of Open Screening Platforms for Chemical Biology)* se aktivně podílí na řadě aktivit zaměřených na studium koronaviru SARS-CoV-2, identifikaci léčiv onemocnění Covid-19 a vývoje diagnostiky. EU-OPENSCREEN ERIC a Evropská chemicko-biologická databáze, provozovaná CZ-OPENSCREEN (*Národní infrastruktura pro che mickou biologii*), jsou pak i partnery návrhu projektu EUROCOVID k podpoře z rámcového programu Horizontu 2020.

Euro-BioImaging ERIC (*European Research Infrastructure for Imaging Technologies in Biological and Biomedical Sciences*) a její český uzel Czech-BioImaging (*Národní infrastruktura pro biologi cké a medicínské zobrazování*) poskytují zobrazovací technologie k realizaci biologického a lékařského výzkumu. Podrobné informace o službách poskytovaných v reakci na pandemii onemocnění Covid-19 zveřejnil Euro-BioImaging ERIC na vyhrazené webové stránce.

Instruct-ERIC (*Integrated Structural Biology European Research Infrastructure Consortium*), jehož součástí je rovněž CIISB (*Česká infrastruktura pro integrativní strukturní biologii*), zveřejnil katalo g instrumentace podporující výzkum SARS-CoV-2 / Covid-19. Řada služeb Instruct-ERIC je dostupná přes vzdálený přístup bez nutnosti doručit vzorky k analýze osobně. Bližší informace jsou k di

spozici na webovém portálu Instruct-ERIC Covid-19 Resource Centre.

ELIXIR (*European Life-Science Infrastructure for Biological Information*), jehož českým partnerem je ELIXIR-CZ (*Česká národní infrastruktura pro biologická data*) v souvislosti s pandemií SARS-CoV-2 ustavil informační webovou stránku o podporovaných servisech. Případné související dotazy lze adresovat na Tato e-mailová adresa je chráněna před spamboty. Pro její zobrazení musíte mít povolen Javascript..

CIISB – Česká infrastruktura pro integrativní strukturní biologii

EMBL (*European Molecular Biology Laboratory*) již od prosince 2019 shromažďuje a zpracovává data týkající se viru SARS-CoV-2. Přes svoji bio-informatickou pobočku EMBL-EBI, která je zároveň největším evropským úložištěm molekulárně-biologických dat, pak EMBL vytvořila specializovanou webovou stránku, která pomáhá ukládat a sdílet data o viru SARS-CoV-2 do dalších molekulárních databází. Vědci mohou získat podporu před odesláním svých dat na Tato e-mailová adresa je chráněna před spamboty. Pro její zobrazení musíte mít povolen Javascript. . Jakékoliv dotazy týkající se tohoto tématu lze adresovat na Tato e-mailová adresa je chráněna před spamboty. Pro její zobrazení musíte mít povolen Javascript. .

CERN (*European Organisation for Nuclear Research*) ustanovila zvláštní pracovní výbor posuzující možnosti využití technologií a kompetencí CERN ke globálnímu úsilí v boji s Covid-19. Návrhy pro tuto skupinu mohou být zasílány na adresu Tato e-mailová adresa je chráněna před spamboty. Pro její zobrazení musíte mít povolen Javascript. . Další informace jsou dostupné na webových stránkách CERN.

ESA (*European Space Agency*) vyhlásila 2 nové iniciativy zaměřené na porozumění dopadů nemoci Covid-19 na společnost, ekonomiku a životní prostředí. Jedna z nových výzev je součástí elementu „Věda pro společnost“ programu ESA na pozorování Země. Kromě této výzvy ESA ve spolupráci s Evropskou komisí spustila i zvláštní díl soutěže “Custom Script Contest”, zaměřené převážně na využití dat z družic Sentinel. Soutěž je zaměřena pro experty v oblasti dálkového průzkumu Země, strojového učení i odbornou veřejnost, jež mohou předkládat návrhy, jak by družicová data mohla přispět ke zmírnění dopadů pandemie v ekonomických sektorech, jakými jsou průmysl, obchod, doprava či zemědělství, ale je otevřena rovněž pro jiné nápady. Vzdělávací sekce ESA spustila portál Expedice: Doma, jež má dětem a rodičům pomoci s domácím učením a se zábavou s využitím témat z kosmonautiky.

CESSDA ERIC (*Consortium of European Social Science Data Archives*), ve kterém je ČR zastoupena skrze CSDA (Český sociálněvědní datový archiv), podporuje Průzkum pracovního života COVRONA, organizovaný Nadací WageIndicator. Průzkum se věnuje mapování změn životních a pracovních podmínek vyvolaných pandemií v 110 zemích světa. CLARIN ERIC (*Common Language Resources and Technology Infrastructure*), jehož se v roli českého uzlu účastní **LINDAT**/CLARIAH-CZ (*Digitální výzkumná infrastruktura pro jazykové technologie, umění a humanitní vědy*), pak poskytuje nadaci WageIndicator pro tento průzkum hostitelskou platformu.

EMBL – Evropská laboratoř molekulární biologie

Zdroj: MŠMT

SEKCE: Kultura a vzdělávání

LIDOVÉ NOVINY

12. Lidové noviny - strana 2 (automat)

22:15 | 31.05.20 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Tisk ● *ZDROJ:* MAFRA, a.s. - Lidové noviny (automat) - Archiv 2 ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ ● *STRANA:* 2

…například vytištěné na 3D tiskárnách. Důležitá je pro postup proti koronaviru i výpočetní kapacita, kterou poskytla například výzkumná infrastruktura ***LINDAT****/CLARIAH-CZ působící v rámci Univerzity Karlovy. Propagace vakcín? Zabírají seriály M A G DA L É N A LA N G O V Á PRAHA Ministerstvo zdravotnictví spustí osvětovou kampaň za očkování proti chřipce, v níž se bude snažit Čechy přesvědčit, aby k dobrovolné vakcinaci přistoupili. Proočkovanost české populace proti této respirační nemoci s podobnými příznaky jako covid-19 je téměř mizivá, což chce stát změnit. „Chystáme se podpořit podzimní oč…*

SEKCE: Deníky *MUTACE:* Čechy

DUPLICITY (>70% SHODA): Lidové noviny - strana 2 (automat) (MAFRA, a.s. - Lidové noviny (automat) - Archiv 2, Morava);

LIDOVÉ NOVINY

13. Testy na covid-19 jsou czech made

00:15 | 01.06.20 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Tisk ● *ZDROJ:* MAFRA, a.s. - Lidové noviny - Archiv 2 ● *AUTOR:* EVA PRESOVÁ ● *STRANA:* 2

Jsou tak malé, že jejich krásu je možné ocenit jen na mnohonásobně zvětšeném modelu, jejich užitečnost ale ocení všichni, kteří se rozhodnou zjistit, zda náhodou neonemocněli covid-19. Řeč je o speciálních nanočásticích v podobě magnetických kuliček.

PRAHA Vědci z Regionálního centra pokročilých technologií a materiálů Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci vytvořili miniaturní částice s magnetickým jádrem a tenkou křemennou slupkou na povrchu pro izolaci virové ribonukleové kyseliny. Dodali je výzkumníkům z Ústavu organické chemie a biochemie, kteří díky nim vyvinuli novou technologii a vytvořili testovací sady neboli kity.

Ty zásadně pomohly v době vrcholící koronavirové pandemie. „Protože se masivně testovalo po celém světě, nebylo v České republice k dispozici dostatečné množství kitů. Snažili jsme se je proto nahradit z dostupných zdrojů,“ vysvětlil LN biochemik Pavel Šácha z Ústavu organické chemie a biochemie (ÚOCHB).

Nyní míří české testovací sady do širší praxe. „Materiál jsme již dodali dvěma komerčním společnostem, které odebraly nanočástice pro řádově desítky tisíc testů,“ potvrdil LN chemik Radek Zbořil z Regionálního centra pokročilých technologií a materiálů (RCPTM).

Kvalitu českých kitů prověřili odborníci ve Státním zdravotním ústavu, pražských nemocnicích v Motole nebo Na Bulovce, v brněnském CEITEC, pražském BIOCEV nebo olomouckém Ústavu molekulární a translační medicíny. Státní zdravotní ústav potvrdil, že jsou zcela srovnatelné s produkty od předních světových dodavatelů Roche a ThermoFisher Scientific.

Jak to funguje

Při přípravě magnetických kuliček olomoučtí vědci využili know-how v oblasti syntézy magnetických nanočástic pro biomedicínské aplikace, zejména pro cílený transport léčiv a zobrazování pomocí magnetické rezonance. V těchto aplikacích používali podobné nanomateriály. „Ušetřili jsme tak spoustu času a vyvinuli nový syntetický protokol v řádu několika dnů,“ řekl LN Zbořil.

Syntéza nanočástic je několikastupňová a trvá několik hodin. Spočívá v řízené tvorbě a krystalizaci magnetických jader v roztoku. „Během přípravy se na povrchu magnetických nanočástic vytváří tenká vrstva oxidu křemičitého, která brání růstu větších částic a současně umožňuje účinné navázání molekul virové RNA (ribonukleové kyseliny – pozn. red.) v rámci diagnostiky covid-19,“ popsal Zbořil.

Následuje příprava testovací sady, která obsahuje několik roztoků a také důležité magnetické kuličky. „Roztoky se skládají z běžně dostupných chemikálií a jejich složení je vyladěno tak, aby kit izoloval srovnatelné množství RNA o dostatečné čistotě jako komerční sady,“ uvedl Šácha.

V prvním roztoku je balíček viru otevřen a virová RNA je zároveň ochráněna před agresivním prostředím dalších součástí výtěru. Po přidání kuliček se tato ribonukleová kyselina vysráží pomocí dalšího roztoku na skleněném povrchu. Potom vědci magnetické kuličky promývají dalšími roztoky, aby je dokonale očistili.

„Namíchat roztoky a rozdělit je do lahví není nijak náročné, je to jako když vaříte podle receptu. Nejvíce času nám trvalo ladění složení roztoků, aby kit dosáhl podobné účinnosti jako komerční kity v jiných firem,“ vysvětlil Šácha.

Následně výzkumníci smyjí virovou RNA z povrchu kuliček do připraveného roztoku. Když se RNA rozpustí, je v následujícím kroku pomocí laboratorního testu přepsána do DNA (deoxyribonukleové kyseliny obsahující genetickou informaci). Když je detekována genetická informace viru, člověk má covid-19 (a pozná se i jak moc se u něj virus množí), když není detekována, není virem infikován.

Akademická sféra se semkla

Do boje s onemocněním covid-19 se zapojily prakticky všechny české vysoké školy a také vědci z Akademie věd ve svých domovských ústavech. Jedním z nich je právě ÚOCHB. Rozjela se tak do sud nebývalá akademická spolupráce vědců z různých oborů a výzkumných pracovišť.

Jako jedna z prvních vysokých škol se angažovalo České vysoké učení technické, které pro sebe, vybrané instituce i široké okolí svého sídla na Praze 6 začalo už od první poloviny března urychlen

ě vyrábět velké množství dezinfekce. Jinde zase vyráběli speciální ochranné pomůcky pro zdravotníky, například vytištěné na 3D tiskárnách. Důležitá je pro postup proti koronaviru i výpočetní kapa cita, kterou poskytla například výzkumná infrastruktura **LINDAT**/CLARIAH-CZ působící v rámci Univerzity Karlovy.

SEKCE: Zdraví a zdravotnictví *MUTACE:* Čechy
PDF POPIS OBRÁZKŮ: Modely nanočástic, jejichž autorem je Martin Pykal ZDROJ RCPTM

DUPLICITY (>70% SHODA): Testy na covid-19 jsou czech made (MAFRA, a.s. - Lidové noviny - Archiv 2, Morava); Nové testy na covid-19 pochází z Česka. Jejich kvalita je srovnatelná se světovými kapacitami v oboru (24zpravy.com - Články); Nové testy na covid-19 pochází z Česka. Jejich kvalita je srovnatelná se světovými kapacitami v oboru (Lidovky.cz - Cestování);

14. CUBBITT: Automatický překladač, který už opravdu nahradí překladatele

09:09 | 26.10.20 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Sciencemag.cz - Články ● *AUTOR:* Pavel Houser

Jak již proběhlo médii, překladač CUBBITT dokázal překládat novinové články v kvalitě srovnatelné s běžnými lidskými překladateli. Podle výsledků zaslepeného testu byly překladu CUBBIT hodno ceny jako sice méně plynulé, ale zato přesnější. Na vývoji překladače se podílí Martin Popel z Ústavu formální a aplikované lingvistiky MFF UK, hlavní autor článku na toto téma publikovaného v Na ture Communications.

Popel M. et. al.: Nature Communication, 2020, DOI: 10.1038/s41467-020-18073-9
https://www.nature.com/articles/s41467-020-18073-9

Základní fakta o překladači obsahuje tisková zpráva MFF UK: Překladač z Matfyzu dohání v kvalitě běžné překladatele

Na vývoj překladače se dále podílejí vědci z Google Brain a z University of Oxford.
Jedna z nových myšlenek, díky které překladač dosáhl výrazného zlepšení oproti předchozím verzím, spočívala ve způsobu, jakým byla neuronové sítí při trénování střídavě předkládána autentická a syntetická paralelní data (páry českých vět a jejich automatických překladů do angličtiny).
V následujícím rozhovoru odpovídá Mgr. Martin Popel, Ph.D. na několik upřesňujících otázek:

Často zmiňovaná hardwarová náročnost neuronových sítí platí ve vašem případě pouze pro fázi učení, nebo i samotného provozu? Využíváte nějaké speciální GPU nebo tenzor ové procesory? (TPU)
Nejnáročnější je opravdu fáze trénování neuronové sítě. Já jsem ji trénoval několik týdnů na osmi GPU kartách (GTX 1080 Ti): Konečná fáze trvala 8 dní, ale tomu předcházely dvě fáze, kdy jsem př ipravoval lepší trénovací data (tzv. syntetická) a po každé trénovací fázi bylo potřeba ještě přeložit asi jeden milion slov. K překladům jsem využíval výpočetní cluster **LINDAT**/CLARIAH-CZ, a to jak GPU, tak CPU (podle aktuálně volné kapacity).
Překlad z angličtiny do češtiny na lindat.cz/cubbitt nyní běží na jedné GPU kartě. Původně běžel jen na CPU s rychlostí asi 1 věta (průměrné délky 15 slov) za sekundu. Rychlost je vyšší, když se př ekládá více vět naráz (třeba 32 vět).
Tenzorové procesory (TPU od Googlu) jsem nezkoušel, ale bylo by možné je použít i k trénování i k překladu.

Myslíte, že tento typ aplikace je vhodný k tomu, aby někdy běžel v mobilu, nebo spíše to bude vždy provozováno na serveru (nejen z hlediska samotného výkonu, ale dále vyžívaných sad dat)?
Můj současný model není vhodný pro současné mobily. Natrénovaný model má přes 200 milionů parametrů.
Existují ale techniky, kterými je možné model zmenšit (tzv. vydestilovat z něj menší model) a zrychlit, aniž by se příliš snížila kvalita překladu. V nedávném experimentu s kolegy z Edinburské university se nám podařilo překlad asi 20krát zrychlit, přičemž kvalita překladu (podle metriky BLEU) se snížila o pouhá 4 %.
Takovýto model by už mohl být použit i na moderních chytrých telefonech. V rámci projektu Bergamot (https://browser.mt/) se moji kolegové z Matfyzu snaží zprovoznit můj překladač přímo v prohlí žeči Firefox.
Pro úplnost dodávám, že překladače od Microsoftu či Googlu umožňují offline překlad na mobilech již nějakou dobu. Kvalita bývá ale výrazně nižší než při zapnutých datech.

Je to tak, že pro jakoukoliv dvojici jazyků se vaším postupem vygenerujete překladač stejně a jeho kvalita je tedy závislá jen na množství spárovaných vět, které jsou k dispozici ? Nebo to v průběhu učení neuronové sítě ještě nějak ručně ladíte, pro každou dvojici jazyků třeba jinak apod.?
Překladač mohu natrénovat pro libovolný pár jazyků, pro který mám dost trénovacích dat. Neuronová síť se sama naučí specifika daných jazyků, základní architekturu sítě není potřeba výrazně upr avovat (pro menší trénovací data se vyplatí použít menší model a změnit pár hyperparametrů trénování).
Kvalita překladu pak závisí nejen na množství dat, ale i na jejich kvalitě. Důležitou součástí mé práce tedy je čištění trénovacích dat – musím odfiltrovat věty, které jsou třeba v jiném jazyce nebo se nejedná o dobré překlady.
Při trénování překladače pak pravidelně měřím kvalitu překladu a občas se i dívám na přeložené věty, abych získal nějaký vhled do toho, jakých chyb se překladač dopouští. Podle toho pak mohu u pravit hyperparametry trénování nebo složení trénovacích dat.
Pro některé jazyky je pak výhodné znát jejich základní vlastnosti, třeba pro japonštinu rozdíl mezi písmy hiragana, katakana a kandži a rozdíl mezi písmem poloviční a plné šířky.
Samotná znalost daného cizího jazyka není pro natrénování neuronového překladače nezbytná (natrénoval jsem například anglicko-francouzský a anglicko-polský překladač, aniž bych uměl franco uzsky a polsky), i když se může někdy hodit.

Jak plánujete překladač dále využívat, myslím i obchodně? Jednáte o licencování?
Překladač chceme zachovat na adrese lindat.cz/cubbitt dostupný pro osobní nekomerční použití. Zároveň jednáme s několika firmami o komerčním použití. Osobně se chci zaměřit spíš na další výz kum a vývoj překladače, obchodní záležitosti rád přenechám jiným kolegům.

Myslíte, že by byl váš překladač dobře použitelný i pro knihy typu pop science, přičemž výsledný text by pak vyžadoval ne víc než běžnou redakci (která se provádí i po lidském překladateli)?

Kvalita překladu má mnoho složek. My jsme v naší evaluaci rozlišovali dvě základní: přesnost překladu (zachování významu) a plynulost (jak dobře to zní v cílovém jazyce bez ohledu na zdrojový).
Při překladu novinových článků byl hodnocen strojový překlad jako mírně přesnější, ale méně plynulý než lidský překlad.
Překlad beletrie jsme sice nevyhodnocovali, ale je jasné, že je mnohem náročnější (i pro lidské překladatele) a strojový překlad by tam byl výrazně horší.
Překlad populárně naučných knih je sice někde na rozmezí, ale i tak si myslím, že by současný automatický překlad vyžadoval více než běžnou redakci. To ale neznamená, že by nešel použít pro u rychlení celého procesu.

Jak se stalo, že jste dokázali vytvořit kvalitnější nástroj, než je např. Google Translator?
Je třeba zdůraznit, že překladač CUBBITT jsem nevynalezl celý sám, ale navázal jsem na dosavadní výzkum publikovaný vědci z akademické sféry, ale i firem jako Google a Microsoft.
CUBBITT znamená „Charles University Block-Backtranslation-Improved Transformer Translation“, přičemž architektura Transformer, která způsobila převrat v oblasti hlubokého učení, byla vynale zena a publikována vědci z Googlu. Dva z nich jsou spoluautory článku o CUBBITTu.
Můj přínos je zejména v metodě Block-backtranslation. Ta je teď publikovaná (článek v Nature Communications je open access, tedy zdarma), takže ji může použít kdokoliv – pro jakýkoliv jazykový pár. Pro úspěch anglicko-českého překladu byl ještě podstatný paralelní korpus CzEng , tedy databáze anglických vět a jejich českých překladů. Korpus CzEng budujeme s kolegy z Ústavu formální a aplikované lingvistiky už přes deset let a poskytujeme ho zdarma pro nekomerční výzkumné účely.
Pro velké firmy samozřejmě není z ekonomického hlediska anglicko-český překlad tak důležitý jako překlad do čínštiny, němčiny, francouzštiny apod. I velké firmy se musejí rozhodovat, pro které ja zyky nasadí nové technologie nejdřív a pro které jazyky až později. Předpokládám, že vliv na to nemá jen ekonomické hledisko, ale i otázka prestiže a aktuální konkurence. V této souvislosti bych r ád zmínil, že překonat kvalitu Google Translate se našemu týmu z Matfyzu podařilo již v roce 2013, byť tenkrát byl náš překladač založen na zcela jiných principech než dnešní CUBBITT. (podrobn osti Tech.ihned.cz)

Překladač je dostupný na adrese https://lindat.cz/cubbitt. Překladač CUBBIT zde kromě anglicko-českého překladu zajišťuje překlad z češtiny do angličtiny a překlad mezi angličtinou a francouzštin ou (v obou směrech). Další kombinace zajišťuje jiný typ překladače s nižší kvalitou.

SEKCE: Ostatní

15. Národopisná revue- strana 53 (automat)

00:00 | 23.12.20 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Tisk ● *ZDROJ:* Národní ústav lidové kultury - Národopisná revue (automat) ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ ● *STRANA:* 53

*…ti regionálních identit; poskytovatel podpory Ministerstvo kultury, Program NAKI II. Práce používá také data, která poskytuje výzkumná infrastruktura **LINDAT**/CLARIAH-CZ (https://lindat.cz) p odporovaná Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (projekt č. LM2018101). POZNÁMKY: 1. Užití dialektu má zjevně potenciál vytvořit mezi nářečními mluvčími atmosfé ru důvěry. Velmi ilustrativním příkladem je svědectví gynekoložky z jednoho našeho výzkumu, že spolehlivým prostředkem, jak u venkovských pacientek starší generace odstranit stud před gyne*

kologickým vyšetřením, je komunikova…

SEKCE: Kultura a vzdělávání *MUTACE:* Celá ČR

16. Ohlédnutí za školením Open science: od dat k publikaci

22:01 | 03.03.21 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet • *ZDROJ:* Cuni.cz (Univerzita Karlova) - Články • *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Rok 2021 začal pro Centrum pro podporu open science ve znamení vzdělávání. Ve dnech 3. a 4. února proběhlo rozsáhlé školení z projektu Rozvoj VaV UK II., které nabídlo akademickým a výzku mným pracovníkům Univerzity Karlovy vhled do světa otevřené vědy (open science).

Školení Open science: od dat k publikaci byla dvoudenní série přednášek zabývající se problematikou otevřené vědy, mimo jiné správou výzkumných dat, otevřenými výzkumnými daty, publikačním režimem open access či predátorskými praktikami ve vědecké činnosti. Byly představeny konkrétní platformy a podpůrné nástroje a celé školení bylo doprovázeno online kurzem v systému Moodle UK, kde mohli účastníci najít doplňující informace, rozšiřující materiály a zajímavé odkazy. Zaměstnanci Centra s radostí a díky u řady přednášek předali slovo externím přednášejícím a odborníkům z praxe.

Ačkoliv série školení byla původně plánovaná spíše jako prezenční akce s menším počtem účastníků (s cílem podpořit oborově zaměřenou diskuzi), epidemiologická situace nakonec přiměla Centr um změnit zamýšlený formát. Přesun do online prostředí nicméně umožnil školení otevřít více zájemcům (včetně těch mimo UK) a usnadnil také účast kolegům z mimopražských fakult. Zájem o škol ení předčil všechna očekávání zaměstnanců Centra: po celou dobu dvoudenního školení byla účast stabilně přes 100 účastníků.

Ve jménu otevřenosti jsou všechny záznamy přednášek volně dostupné na Youtube kanálu Ústřední knihovny UK a jejich prezentace v Zenodo komunitě Centra pro podporu open science.

Den první: od dat...

První den školení uvedl datový novinář Českého rozhlasu, Jan Cibulka, příspěvkem o otevřených výzkumných datech, ve kterém sdílel své zkušenosti z novinářské praxe a věnoval se také výhodá m sdílení výzkumných dat například v souvislosti s důvěryhodností výzkumu nebo občanskou vědou.

Aby bylo možné výzkumná data smysluplně sdílet (a nejen proto), je třeba o ně řádně pečovat. Druhá přednáška s názvem Správa výzkumných dat se proto zaměřila především na práci s daty v prů běhu výzkumného projektu s důrazem na zpracování plánu správy dat (data management plan, DMP). Součástí bylo jak teoretické představení jednotlivých částí DMP, tak také praktická ukázka jeji ch zpracování a představení nástroje DMPonline, ve kterém je možné plán správy dat vytvořit. Krátké hlasování v průběhu přednášky ukázalo, že praktickou zkušenost s tvorbou DMP měla jen malá část účastníků a zároveň si většina účastníků uvědomovala, že mají prostor pro zlepšení své práce s daty. Doufáme, že tato přednáška ukázala, jak lze využít data management plán pro usna dnění a zefektivnění práce s daty.

Obr.: Výsledky ankety mezi účastníky

Správa výzkumných dat a data management plan (DMP)

- Podrobný návod ke správě dat (zaměřený na humanitní obory) připravilo konsorcium CESSDA.
- Nástroj OSF (Open Science Framework) vám pomůže aplikovat principy otevřené vědy do výzkumného procesu.
- Data management plan můžete vytvořit například pomocí nástroje DMPonline nebo Data Stewardship Wizard.
- Pomocí portálu FAIRsharing.org můžete vyhledávat například oborové metadatové standardy nebo databáze.

První odpolední blok se věnoval praktické ukázce nástrojů pro správu výzkumných dat a oborových datových repozitářů. Nejprve byl představen nástroj Open Science Framework pro organizaci pr ojektu, který umožňuje začlenit principy otevřené vědy do všech fází výzkumného projektu. Účastníky školení zaujala obzvlášť možnost předregistrace výzkumného projektu a publikační formát regi stered reports. Následovala ukázka nástroje Data Stewardship Wizard pro tvorbu data management plánů. Účastníci tak měli možnost porovnat dva typy nástrojů pro tvorbu DMP a vybrat si, který by jim při práci vyhovoval více. Závěrem tohoto bloku byly představeny dva oborové repozitáře, **LINDAT**/CLARIAH-CZ a Český sociálněvědní datový archiv, kde přednášející seznámili účastníky s výhodami sdílení výzkumných dat prostřednictvím právě oborových repozitářů.

Na ukázky oborových repozitářů navazovala přednáška o sdílení výzkumných dat, jejímž podtitulem a mottem bylo “as open as possible, as closed as necessary” - tedy sdílení dat v co největším m ožném rozsahu, ale zároveň uzavření toho, co sdílené být nemůže. Přednáška se věnovala podrobně principům FAIR, dále pak motivaci pro sdílení dat a možným způsobům sdílení jako jsou oboro vé repozitáře nebo datové časopisy (data journals).

Sdílení výzkumných dat

- Výzkumná data je dobré sdílet prostřednictvím oborových repozitářů. Vhodný oborový datový repozitář můžete najít například prostřednictvím registru re3data.org.
- Příklady oborových repozitářů představených během školení: **LINDAT**/CLARIAH-CZ, Český sociálněvědní datový archiv.
- Nenajdete-li vhodný oborový repozitář, můžete využít některý z obecných repozitářů, např. Zenodo, Figshare nebo Dryad.
- Ať už se rozhodnete svá data sdílet či nikoli, vaše data by vždy měla být FAIR.

Po sdílení dat následovala přednáška s názvem EU quō vādis, ve které Ing. Janíček představil open science v kontextu evropské politiky. Zmíněna byla například Evropská datová strategie, její cíle a prostředky, kterými jich bude možné dosáhnout, jako je vytvoření infrastruktury, zajištění vzdělání nebo také možné změny v hodnocení vědy tak, aby byla podpořena otevřenost. Druhá část předn ášky se pak věnovala především evropské datové infrastruktuře European Open Science Cloud (EOSC) pro ukládání a zpřístupňování dat s využitím principů FAIR.

Během další praktické přednášky RNDr. David Antoš, Ph.D. představil služby e-infrastruktury CESNET s důrazem na datová úložiště. Členové akademické obce UK mohou využít například službu FileSender pro jednorázové zasílání velkých souborů, službu ownCloud pro synchronizaci a sdílení dat a další. Na závěr přednášky pak byl představen připravovaný Open Access repozitář pro pub likace a chystaný projekt na repozitář pro výzkumná data.

Služby infrastruktury CESNET

- FileSender je webová služba pro jednorázový přenos (velkých) souborů.
- ownCloud umožňuje automaticky synchronizovat data mezi různými počítači a mobilními zařízeními.
- Datová úložiště pro zálohování a archivaci dat.
- Kompletní katalog služeb e-infrastruktury CESNET naleznete na jejich webových stránkách.

První den školení byl zakončen představením možností podpory v oblasti open science na Univerzitě Karlově. Bylo představeno Centrum pro podporu open science a služby, které nabízí, a také rekt orátní DMP skupina, která se podílí na strategickém rozvoji správy výzkumných dat na UK a nastavení systému podpory vědců při správě dat a tvorbě data management plánů. Následovala diskuze , během které účastníci projevili o služby Centra zájem a ptali se především na otázky týkající se poplatků za open access publikování (tzv. APC), jako například možnosti využití slev či zda-li unive rzita plánuje zřídit fond na APC poplatky.

Podpora open science na UK

- Akademici na Univerzitě Karlově se mohou s otázkami, které se týkají otevřené vědy, obracet na Centrum pro podporu open science nebo na své fakultní koordinátory open access.
- Na stránkách Centra naleznete vždy aktuální informace o slevách na APC poplatky pro autory z UK.
- Centrum pro vás připravilo dva e-learningové kurzy na téma publikování v režimu open access a správa výzkumných dat.
- Prezentace z přednášek, informační letáky a další užitečné materiály naleznete v Zenodo komunitě Centra.

Open science komunita na UK: jak komunikovat?

Účastníci školení také zmínili, že by ocenili možnost mít s kým diskutovat například o problémech spojených se správou dat jako je využívání softwaru pro tvorbu DMP či konkrétní problémy s analý zou v programu R a podobně. Z následujícího hlasování a diskuze vyplynulo, že by účastníci rádi využili tuto skupinu jak k diskuzi, tak i k pasivnímu sledování novinek z oblasti open science. Účast níci také vyjádřili zájem tuto skupinu otevřít i akademikům mimo ČR pro širší možnosti spolupráce. V podrobnějších odpovědích v rámci dotazníku zpětné vazby pak účastníci vyjádřili zájem sdílet mezi sebou tipy na zajímavé semináře či konference věnující se otevřené vědě, sdílet zkušenosti s otevřenou vědou (např. se správou a sdílením dat, publikováním v otevřených časopisech nebo ob čanskou vědou), ale také by platformu rádi využili pro sdílení pracovních nabídek a hledání spolupracovníků a někteří by se i rádi podíleli na tvorbě institucionální politiky a podpory. Ve zpětné vazbě účastníci také zmiňovali, že by ocenili možnost rozdělit diskuzi podle různých témat či oborů a také možnost nechat si zasílat e-mailová upozornění. Centrum momentálně vyhodnocuje zpětnou vazb u k této iniciativě získanou z dotazníků a bude se rozvoji této platformy věnovat. Pokud byste se chtěli do této komunity a/nebo jejího formování zapojit nebo pro nás měli k tomuto tématu jinou zpětn ou vazbu, napište nám!

Obr.: Výsledky ankety mezi účastníky

Den druhý: ... k publikaci

Druhý den školení zahájil úvodním slovem prorektor pro vědeckou činnost prof. RNDr. Jan Konvalinka, CSc., který mimo jiné zdůraznil potřebu otevřenosti ve vědě a vyjádřil svou podporu činnoste m Centra pro podporu open science.

Následovala přednáška garantky open access Centra, která účastníky provedla světem publikačního režimu open access, jeho základními principy a koncepty. Účastníci této příležitosti využili a pt ali se mimo jiné na výhody a nevýhody zveřejňování článků na vědeckých sociálních sítích jako je ResearchGate nebo Academia.edu a velkým tématem bylo financování zlaté cesty open access a v ýdaje na publikační poplatky, nebo potenciální centrální dohody s vydavateli.

Open access publikování (nejen) na UK

- Centrum pro podporu open science provádí monitoring OA plateb a informace o výdajích Univerzity Karlovy z databáze OpenAPC naleznete na stránkách Centra v sekci Monitoring OA poplatků.
- Informace o tom, jak je UK nyní otevřená (zlatá vs. zelená cesta) najdete v jednoduchém přehledu Open Access Dashboard.
- Vhodný otevřený časopis naleznete pomocí databáze Directory of Open Access Journalas (DOAJ).
- Přehled politik a podmínek vydavatelů ve vztahu k autoarchivaci nabízí nástroj Sherpa Romeo.
- Vhodný otevřený repozitář naleznete pomocí databáze Directory of Open Access Repositories (OpenDOAR).

Po úvodu do problematiky open access následovala přednáška shrnující „open“ podmínky poskytovatelů financí na vědu a výzkum na národní i mezinárodní úrovni. Byla představena open science politika rámcového programu Evropské komise (EK) Horizont 2020 a jeho navazující verze Horizon Europe. Pozornost byla věnována i českým grantovým agenturám a nastínění pravděpodobného vývoje v souvislosti s transpozicí Evropské směrnice 2019/1024 o otevřených datech do českého práva, která bude mít vliv na zveřejňování výzkumných dat z projektů hrazených z veřejných prostř edků. Prostor pro diskuzi byl vyplněn dotazy týkajícími se platformy OpenAIRE či uznatelnosti nákladů na publikační poplatky open access po skončení doby trvání projektu.

Podmínky open science v politikách poskytovatelů financí

- Podporu žadatelům a držitelům grantů z evropských programů EK, ERC a dalších poskytuje Evropské centrum UK.
- EK spustila novou publikační platformu Open Research Europe umožňující příjemcům grantů z programu Horizon 2020/Horizont Europe ze všech oblastí výzkumu zdarma publikovat výsledky výz kumu v režimu open access.
- EK zároveň nabízí možnost ukládání publikační činnosti, dat, reportů a dalších digitálních výstupů vztahujících se k výzkumnému projektu do repozitáře Zenodo.
- Vhodné repozitáře pro uložení a zpřístupnění publikace lze také vyhledávat pomocí nástroje OpenAIRE.

V druhé polovině dne představila univerzitní specialistka open access tzv. predátorské praktiky ve vědeckém publikování. Přednáška Predátoři ve vědě: jak se nenechat nachytat účastníky upozorn ila na rizika publikování v nedůvěryhodných predátorských časopisech a účasti na tzv. predátorských vědeckých konferencích. Bylo představeno plno konkrétních příkladů charakteristik těchto nekalých praktik a způsobů zhodnocení legitimity vydavatele či organizátora. V rámci přednášky proběhly také tři ankety zaměřené na sdílení osobních zkušeností účastníků s predátory ve vědecké komunikaci.

Obr.: Výsledky ankety mezi účastníky

Z výsledků hlasování je patrné, že se autoři a vědci Univerzity Karlovy s tzv. predátory spíše setkávají a zejména ve spojitosti s časopisy a vydavatelstvími se jedná o známý pojem. Již v průběhu př ednášky se v chatu konferenční místnosti rozpoutala debata, kde účastníci sdíleli osobní zkušenosti s tímto rizikovým jevem. Jednoznačně se tedy ukázalo, že se jedná o téma, kterému je třeba věn

ovat zvýšenou pozornost.

Predátorské praktiky ve vědecké komunikaci

- S prověřením důvěryhodnosti časopisu, vydavatele či konference autorům Univerzity Karlovy pomohou fakultní koordinátoři open access.

  O koordinátorech open access se dočtete více v článku na stránkách UK.
- Odhalit predátorský časopis či vydavatele Vám pomůže nástroj Vím, kde publikuji.
- Predátorské konference lze prověřit pomocí nástroje Vím, kde konferuji..

Open science a právo

Série školení byla zakončena dvěma příspěvky s právním zaměřením. Přednášející Mgr. Matěj Machů, Ph.D. a JUDr. Daniela Králíková, Ph.D. se v první části věnovali problematice autorskoprávní, obecným otázkám rozsahu a limitů autorskoprávní ochrany z pohledu autorů děl a otázkám zaměstnaneckých děl zejména v kontextu UK. Přednáška nabídla vhled do autorskoprávního minima, de finovala, kdo je a není autorem a spoluautorem a co rozumíme autorským dílem. Účastníci školení v průběhu prezentace pokládali řadu otázek. Týkaly se zejména autorských a zaměstnaneckých d ěl a jejich možností licencování, jak je to s nárokováním zaměstnaneckého díla u autora se dvěma afiliacemi či možností zneplatnění smlouvy s vydavatelstvím.

Závěrečná přednáška se věnovala právu ve vztahu k otevřeným výzkumným datům. Opět byla účastníkům nabídnuta základní definice tohoto pojmu a byly představeny všechny výzvy, které tzv. op en data představují. Dotazy, které zazněly, se opět úzce týkaly praxe výzkumných pracovníků na UK, kupř. kdo je autorem dat při jejich naměření v univerzitní laboratoři, kdo formálně může data zv eřejňovat v režimu OA v rámci projektů z rámcového programu Horizont 2020, jak je to s modifikací dat starších 15 let apod.

Pestrost obou diskuzí ukázala, nakolik je autorskoprávní problematika ve vztahu k open science pro vědce na UK aktuální. Centrum pro podporu open science tuto potřebu již dlouhou dobu vnímal o a reagovalo na ni zřízením nové pracovní pozice v rámci Centra, a to právníka se specializací na open science. Nová kolegyně se k nám přidala v únoru 2021 a dotazy autorskoprávního charakter u ve spojitosti s otevřenou vědou jí mohou zaměstnanci a studenti UK zasílat na openlaw@cuni.cz.

Závěrem

Na závěr bychom chtěli velmi poděkovat všem našim externím školitelům, díky kterým jsme účastníkům mohli nabídnout praktické ukázky nástrojů pro práci s daty a přednášky zaměřené na právní problematiku. Velké díky patří samozřejmě i všem účastníkům, kteří se po celé dva dny aktivně zapojovali do diskuze a doplnili tak teoretické informace z přednášek o vlastní zkušenosti z praxe. A v neposlední řadě bychom chtěli poděkovat také panu prorektorovi pro vědeckou činnost, prof. RNDr. Janu Konvalinkovi, CSc., že laskavě převzal záštitu nad touto akcí a ujal se zahájení druhého dn e školení.

Těšíme se, že se s vámi setkáme na některé z dalších akcí, které bude Centrum pořádat.

Ohlasy účastníků série školení

Děkujeme za zhodnocení série školení a všechny komentáře a podněty, které nám účastníci zaslali prostřednictvím zpětnovazebního formuláře.

- "*Moc děkuji. Informace jsem ihned začala využívat v běžících projektech a připravovaných žádostech (Sherpa/Romeo, předpokládaná pravidla OA v Horizon Europe)* "
- "*Chtěla bych především moc poděkovat za velmi přínosné, informačně bohaté, zajímavé a kvalitně připravené školení. Hodně jsem si odnesla a rozšířily se mi obzory. Skvělá je kombinace s kur zem v Moodlu, kam se mohu kdykoli vrátit a vyhledat potřebné informace a odkazy. Velmi ráda se zúčastním dalších školení.*"
- "*Děkuji za pěkně zpracované téma a zajímavá témata, bez kterých se budoucí "výzkumníci" a žadatelé o granty zjevně neobejdou.* "
- "*Byl to skvělý nápad a výborně připravené, oceňuji i to, že je jste k tomu dali materiály k dispozici a ještě připravili kurz, myslím, že to strašně moc lidí bude využívat, protože přesně tohle nám ta dy chybělo, díky!*"
- "*Výborná organizace a průběh školení, kvalitní příspěvky.* "

Zaujala vás témata školení a myslíte, že by mohla být užitečná pro vaše kolegy či studenty? Pozvěte si nás do výuky! Domluvit lze také individuální přednášku pro vaši katedru či výzkumný tým.

S praktickými dotazy (zejména na open access publikování) se můžete obracet na svého fakultního koordinátora.

Série školení pro akademické a výzkumné pracovníky Univerzity Karlovy byla podpořena projektem OP VVV Rozvoj kapacit pro výzkum a vývoj UK II, reg. č.: CZ.02.2.69/0.0/0.0/18_054/0015222.

SEKCE: Kultura a vzdělávání

17. @admku Lindat... Viz odkazy tam. https://t.co/slAn81WiRg

23:08 | 09.03.21 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

SoMe ● *ZDROJ:* Twitter.com - Příspěvky ● *AUTOR:* tangero

@admku **Lindat**... Viz odkazy tam. https://t.co/slAn81WiRg

SEKCE: Zpravodajství

18. Open Science je novou infrastrukturou pokročilých vědeckých služeb

20:29 | 11.03.21 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Muni.cz - Články ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Volný přístup k vědeckým publikacím a řízené sdílení výzkumných dat – samozřejmě tam, kde je sdílení dat možné. To je nový trend ve vědecké komunikaci.

Mezi vědeckými pracovníky stále víc rezonuje potřeba systematického zajištění ukládání, anonymizace citlivých dat a jejich dlouhodobé archivace.

Téma Open Science se pomalu, ale jistě, stává všeobecně známé v rámci mezinárodní vědecké komunity a Masarykova univerzita v tomto směru není pozadu. Již více než rok Ústav výpočetní tec hniky ve spolupráci s Odborem výzkumu Rektorátu MU systematicky rozvíjí tuto agendu.

Open Science představuje na MU zejména implementaci podpory, služeb a nástrojů ve dvou klíčových oblastech. První je „Open Access“, tedy otevřené publikování a druhou „FAIR Data“, která se

vyznačuje správou a zpřístupňováním vědeckých dat.

Na MUNI se tato problematika řeší na několika úrovních, pro výzkumníky jsou nejdůležitější metodici, což jsou většinou zaměstnanci knihoven a projektových oddělení a jejich prací je individuální p oradenství a osvěta v oblasti otevřeného publikování a správy dat pro vědce.

V oblasti humanitních a společenských věd je důležitost Open Science vnímána většinou v závislosti na konkrétním oboru. „V některých oborech se tyto prvky již využívají, jinde je potřeba v tomto s měru ještě vyvinout úsilí. Velmi dobře jsou principy Open Science zavedené například na katedře psychologie fakulty sociálních studií, kde se promítají již do výuky studentů a veškeré koncové výst upy vědeckých výzkumů jsou zveřejněné v podobě otevřeného přístupu nebo otevřených dat. Dalším příkladem dobré praxe ze skupiny humanitních a sociálních oborů je filozofická fakulta, která již několik let dominuje v oblasti Digital Humanities a spravuje repozitář **LINDAT**/CLARIAH-CZ, který je reprezentativní ukázkou otevřených dat v oblasti humanitních věd na MU," popisuje koordinátor ka pro humanitní a společenské vědy Marika Hrubá.

V přírodovědných, lékařských a technologických oborech je téma Open Science tradičně spojované s publikováním odborných článků, ale stále častěji proniká i do oblasti správy výzkumných dat. D vě fakulty MU mají zřízený interní fond, ze kterého je možné za určitých podmínek hradit poplatek za publikování článku v otevřeném režimu. A na mnoha pracovištích MU je Open Science podporov ána v aktuálně řešených projektech.

Mezi vědeckými pracovníky stále víc rezonuje potřeba systematického zajištění ukládání, anonymizace citlivých dat a jejich dlouhodobé archivace. Některé obory produkují velké množství výzkumn ých dat a jejich správa musí být bezpečná. „U nás je zatím menší vůle k otevírání dat, sledujeme určitou obavu ze zcizení. Například před udělením patentu nebo před publikováním finálních výsledk ů v odborném časopise. Ovšem tato obava velmi často plyne z nedostatečné informovanosti ohledně fair principů. Výzvou v oblasti Open Science pro výše zmíněné obory je především zvýšit inform ovanost a zajistit technickou, metodickou a administrativní podporu," uvádí koordinátorka pro přírodovědné, lékařské a technologické obory na MU Pavla Foltynová.

Univerzitní strategie

Díky celouniverzitnímu dotazníkovému šetření, kterého se ve druhé polovině loňského roku zúčastnilo přes 450 osob, a který se týkal správy výzkumných dat na Masarykově univerzitě, má projekto vý tým podklady pro přípravu Strategie Open Science MUNI 2022–2028.

„Ze šetření vyplynulo, že i když by vědečtí pracovníci data rádi sdíleli a s kolegy na nich spolupracovali, často jim ale v této oblasti chybí podpora nebo infastruktura, tedy to, co řeší související právní a projektová témata a pokročilé konzultace. Většina dotazovaných výzkumníků však shledává za důležité uchovávání dat, a to v dostupné formě a čitelném formátu v delším časovém horizontu. Tře ba i po několik desetiletí či déle. Umožní to například pokročilé zpracování výzkumných dat ve formě data nebo text-miningu, což jsou techniky, které budou v informační době nabírat čím dál více n a důležitosti," shrnul manažer Open Access Jiří Marek.

Kromě lokálního školení na jednotlivých pracovištích tým Open Science každoročně organizuje širší workshop pro univerzitní vědeckou komunitu. První z nich se uskutečnil loni v říjnu a jeho součástí byla i přednáška Belgičana Karla Luyebena o evropské iniciativě „European Open Science Cloud", která by měla do roku 2025 přinést podporu a propojení celoevropské správy výzkumný ch dat.

„Vnímání tématu Open Science ze strany akademiků se stále mění a zlepšuje. „Všimli jsme si velkého posunu. Od původní většinové skepse je nyní více znatelná snaha tématu porozumět a využít j i pro svoji vědeckou práci. Vědci se čím dál častěji setkávají s podmínkou otevřeného přístupu jako s projektovou podmínkou u svých publikačních výstupů. Open Science tak již není jen politikou a vyjádřením postoje univerzity v rámci společenské odpovědnosti, ale stává se novou infrastrukturou pro vědecké prostředí – infrastrukturou pokročilých vědeckých služeb," dodává Marek.

SEKCE: Kultura a vzdělávání

DUPLICITY (>70% SHODA): Open Science je novou infrastrukturou pokročilých vědeckých služeb (Vedavyzkum.cz - Články);

Top Gentleman

19. Vzácná Lipnická bible z doby husitské se vrátí v létě na hrad Lipnice nad Sázavou

09:56 | 15.05.21 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet • *ZDROJ:* Topgentleman.cz - Články • *AUTOR:* NEZNÁMÝ

V létě se na hradě Lipnice nad Sázavou chystá významná událost spojená s českou historií a kulturou: přesně po 600 letech se sem jako na místo svého vzniku na dva měsíce vrátí vzácný originál s tředěvěkého latinského rukopisu tzv. Lipnické bible. Rukopis se stane hlavním exponátem výstavy Příběh Lipnické bible, která se otevře pro veřejnost v hradních prostorách od 26. června do 30. sr pna, zásluhou Národního památkového ústavu a zejména lipnického kastelána Marka Hanzlíka. Tato kulturní památka obrovské hodnoty bude po pěti letech jednání zapůjčena za přísných bezpečn ostních opatření z Muzea bible ve Washingtonu, které je dnes jejím majitelem. Vedle této výstavy připravuje pořádající Spolek Za záchranu rodného domu Jana Zrzavého v Okrouhlici vydání rozsáhlé monografie Lipnická bible. Štít víry v neklidných časech pozdního středověku.

„Lipnická bible, dosud málo známý latinský rukopis uložený v USA, je tichým svědkem neklidného času husitských válek. Jeho unikátnost spočívá nejen ve stáří, ale také v tom, v jak zachovalém st avu je," zdůrazňuje Ladislav Langpaul ze Spolku Za záchranu rodného domu Jana Zrzavého. „Bible obsahuje nejen výtvarný doprovod, ale i množství osobních poznámek, jak text vykládat v tehdej ších diskusích mezi katolíky a kališníky. S velkou pravděpodobností ji v době husitských válek užívaly obě znepřátelené strany, takže knihu můžeme i v současné době brát jako symbol inspirující s míření v Čechách," dodává Ladislav Langpaul.

Lipnická bible bude vystavena ve druhém patře Thurnovského paláce malebného hradu Lipnice nad Sázavou za přísných technických a bezpečnostních opatření. Do místnosti nesmí dopadat světl o a čidla budou hlídat správnou vlhkost. Vedle samotné knihy se návštěvníci výstavy **Příběh Lipnické bible** seznámí na informačních panelech se zajímavostmi z její historie i s širšími souvislostmi . Zároveň si kodex budou moci virtuálně prolistovat na dotykovém displeji.

Muzeum bible ve Washingtonu Lipnickou bibli zapůjčí do České republiky bezplatně a uhradí navíc přepravu a pojištění. Na nákladech se bude významně podílet soukromý sponzor z USA, který si nepřeje uvádět svoje jméno. Česká strana zajistí výstavní prostory a jejich zabezpečení.

Po skončení hlavní turistické sezóny bude originál Lipnické bible vystaven od 1. do 15. září 2021 v Zrcadlové síni Klementina v Praze, která je součástí Národní knihovny ČR.

Odborná kolektivní monografie Lipnická bible. Štít víry v neklidných časech pozdního středověku editorů doc. Lucie Doležalové PhD., Karla Pacovského a dalších šestnácti autorů shrnuje nejnovější výzkum o Lipnické bibli i širší kontext jejího vzniku. Kniha vyjde 26. června v den zahájení výstavy na hradě Lipnice nad Sázavou. Podpořit vydání knihy, financované vlastním nákladem Spolku Za záchranu rodného domu Jana Zrzavého, může veřejnost prostřednictvím crowdfundingového portálu HitHit zde.

Organizaci celého výročí Lipnické bible zajišťuje Spolek Za záchranu rodného domu Jana Zrzavého v Okrouhlici, výzkum prezentovaný ve zvláštní publikaci i na výstavních panelech byl realizován na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze s podporou projektů Centrum pro studium středověku (Progres Q07), Středověká studia ve studentské perspektivě (SVV č. 260 554) a projektu č. LM2018101 **LINDAT**/CLARIAH-CZ podpořeného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Výstavu bude ve svých prostorech na hradě Lipnici zajišťovat Národní památkový ústav ve spolupráci s Muzeem bible ve Washingtonu.

Vznik a historie Lipnické bible

Když v květnu 1421 neznámý písař dopisoval v Lipnici poslední řádky obsáhlé latinské bible, na níž usilovně pracoval už přinejmenším celý uplynulý rok, České království se zmítalo ve víru vleklé n áboženso-politické krize a k tomu muselo čelit vojenskému nátlaku usilujícímu složitou situaci vyřešit hlavně rychle a rázně. Lipnice nad Sázavou tehdy patřila jednomu z nejmocnějších mužů zem ě, Čeňkovi z Vartenberka. Ten zde v hradní kapli již před čtyřmi lety nechal za skandálních okolností vysvětit na kněze přívržence kalicha. O několik málo dní, nanejvýš týdnů později – začátkem čer vna 1421 – se pak tento český šlechtic zúčastnil slavného sněmu v Čáslavi, na němž byla odmítnuta platnost korunovace Zikmunda Lucemburského, a naopak přijata závaznost základního husitsk ého programu ve znění Čtyř pražských artikulů...

Fotografie Lipnické bible: Courtesy Museum of the Bible Collection. All rights reserved. Copyright Museum of the Bible, 2021

Zdroj: Jiří Sedlák, ArtsMarketing.CZ

SEKCE: Ostatní

20. @Ravenhir A co třeba Lindat https://t.co/9dbPcU2bRo

11:45 | 22.06.21 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

SoMe • *ZDROJ:* Twitter.com - Příspěvky • *AUTOR:* tangero

@Ravenhir A co třeba **Lindat** https://t.co/9dbPcU2bRo

SEKCE: Zpravodajství

21. Již třicet ročníků i impakt faktor ve Web of...

16:00 | 23.06.21 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

SoMe ● *ZDROJ:* Facebook - Příspěvky ● *AUTOR:* Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Již třicet ročníků i impakt faktor ve Web of Science má za sebou mezinárodní jazykovědný časopis Linguistica Pragensia, od roku 2013 vydávaný ve Vydavatelství FF UK a od roku 2016 zařazený do Emerging Sources Citation Index.V nejnovějším čísle se setkávají převážně germanistické a bohemistické studie autorů ze čtyř univerzit (Univerzita Karlova, Univerzita Palackého, Univerzita ve Splitu a Univerzita Vinnycja). Matematicko-fyzikální fakultu UK reprezentuje Václava Kettnerová se studií k valenci českých sloves založenou na databázových zdrojích **LINDAT**/CLARIAH-CZ. V nové rubrice „Research Projects“ podávají autoři z FF UK Ondřej Tichý, Zora Obstová a Aleš Klégr průběžnou zprávu o lexikografickém projektu, jehož cílem je digitalizace a sjednocení dvou českých onomaziologických slovníků za účelem vytvoření integrované digitální víceúčelové lexiko-sémantické databáze češtiny.⍰ Archiv článků najdete na webu časopisu: https://linguisticapragensia.ff.cuni.cz/en/magazin/2021-31-1-4/⍰ Tištěná čísla lze zakoupit v e-shopu FF UK: https://e-shop.ff.cuni.cz/

SEKCE: Instituce a organizace

22. ⍰ Lupa.cz píše zasvěceně o českém strojovém...

07:27 | 06.07.21 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

SoMe ● *ZDROJ:* Facebook - Příspěvky ● *AUTOR:* Na volné noze

⍰ Lupa.cz píše zasvěceně o českém strojovém překladači Cubbitt, který údajně dokáže v přesnosti překonat člověka a dokonce uspět v tzv. Turingově testu překladu, kdy není rozlišitelný od práce člověka.Článek končí tím, že podobné technologie mohou výrazně změnit nakladatelský trh a připravit o práci některé překladatele i editory. Překladač Cubbitt (**Lindat**) si můžete sami vyzkoušet na webu:https://lindat.mff.cuni.cz/services/translation/

SEKCE: Sociální sítě

23. Článek končí tím, že podobné technologie mohou výrazně změnit nakladatelský trh a připravit o práci...

07:34 | 06.07.21 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

SoMe ● *ZDROJ:* Twitter.com - Příspěvky ● *AUTOR:* navolnenoze

Článek končí tím, že podobné technologie mohou výrazně změnit nakladatelský trh a připravit o práci některé překladatele i editory. Překladač Cubbit (**Lindat**) si můžete sami vyzkoušet na webu:https://t.co/KhB4ouhiHc

SEKCE: Sociální sítě

24. @tomulinek @navolnenoze Jo, zrovna tohle slovo prostě Lindat nezná. Stejně je to celé fascinující.

10:24 | 06.07.21 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

SoMe ● *ZDROJ:* Twitter.com - Příspěvky ● *AUTOR:* Medvidekpu

@tomulinek @navolnenoze Jo, zrovna tohle slovo prostě **Lindat** nezná. Stejně je to celé fascinující.

SEKCE: Zpravodajství

25. Ohlédnutí za školením Jak podporovat open science

18:24 | 20.07.21 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Cuni.cz (Univerzita Karlova) - Články ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Centrum pro podporu open science UK na přelomu května a června 2021 uspořádalo ucelenou sérii školení věnující se tématům publikačního režimu open access a správy výzkumných dat. Jednalo se o obdobu úspěšného únorového školení, které ale tentokrát cílilo na technicko-administrativní pracovníky Univerzity Karlovy. Školení bylo doprovázené online kurzem v systému Moodle, kde byly pro účastníky připraveny doplňující informace, zajímavé odkazy a videa a také možnost zapojit se do diskuze o svých zkušenostech s otevřenou vědou.

Na následujících řádcích se dozvíte, co vše se v rámci školení Jak podporovat open science účastníci dozvěděli.

Shrnutí obsahu přednášek

Shrnutí připravili pracovníci Centra ve spolupráci s fakultními koordinátory open access z FHS, FTVS, KTF, LFP PedF a PF.

Průvodce světem open access

První den školení v dopolední části proběhl v duchu seznámení se s publikačním modelem open access, který se v současné době těší stále větší popularitě i podpoře. Tohoto úkolu se ujala Šárka Grofová, univerzitní specialistka open access na UK. V úvodu byla osvětlena čtyři základní kritéria, která tento model definují, tedy okamžitost, bezplatnost, trvalost a svoboda přístupu k výsledkům vědy a výzkumu – každý open access obsah je musí splňovat. Představena byla filozofie tohoto přístupu, především z hlediska jeho nesporně pozitivního dopadu na dostupnost a šíření vědeckých poznatků napříč globální společností, což se mj. prakticky projevilo, pokud můžeme vybrat jediný příklad, také ve flexibilnějším boji s aktuální pandemií. Probrány byly také podmínky poskytovatelů financí, kteří stále častěji tento model vyžadují, zároveň však také mohou poskytnout prostředky na hrazení publikačních poplatků (např. evropský program financování výzkumu Horizon Europe nebo program KAPPA Technologické agentury ČR).

Již během přednášky se na téma publikačních poplatků množily dotazy, které byly probrány v závěrečné diskusi. V souvislosti s tím nemohla být opomenuta tematika tzv. predátorských vydavatelů, jejichž působení znehodnocuje vědeckou činnost za účelem vlastního obohacení. Nejúčinnějším bojem proti nim je široká osvěta, které byl i zde věnován výrazný prostor. Na závěr byla představena a praktická podpora modelu open access na Univerzitě Karlově, která se v poslední době rozrůstá, především v podobě Centra pro podporu open science, které vzniklo v roce 2020 při Ústřední knihovně Univerzity Karlovy.

Nástroje zelené a zlaté cesty: open access prakticky

Druhá přednáška prvního dne se věnovala praktické ukázce nástrojů a služeb pro open access publikování a vyhledávání. Tereza Simandlová, garantka pro oblast open access, nejdříve představil a nástroje pro zelenou cestu, konkrétně repozitáře pro ukládání publikací (adresář repozitářů OpenDOAR, repozitář Zenodo) a službu Sherpa/RoMEO, která pomáhá orientovat se v postoji vydavatelů k otázce autoarchivace preprintů a postprintů. Ukázala také vzory dodatků k licenčním smlouvám, které mohou zajistit možnost autoarchivace nad rámec licenční smlouvy.

U nástrojů zlaté cesty se přednáška zaměřila na služby pro vyhledání vhodného časopisu/vydavatele (DOAJ, DOAB) a pro ověření jejich kvality (Journal Citation Reports, Master Journal List, Scop

us). Přednášející také upozornila na pomůcky, které mohou vědcům usnadnit identifikaci důvěryhodného časopisu.

Závěrečná část byla věnována agregátorům a vyhledávacím službám nad volně dostupnou vědeckou literaturou, jejichž přehled můžete nalézt také v sekci Podpora na stránkách Centra pro podpo ru open science.

Správa výzkumných dat

Přednáška věnovaná tématu správy výzkumných dat byla zaměřena na vysvětlení obsahu a významu plánu managementu dat. V úvodu byl definován základní pojem „výzkumná data“, kterým jsou označovány informace vytvořené za účelem zjištění či reprodukování výsledků výzkumu. Efektivní správa výzkumných dat umožňuje zejména snazší tvorbu a revizi odborných textů, vyšší úroveň z abezpečení dat a nižší míru rizika jejich ztráty, podporuje celkovou integritu výzkumu a zvyšuje reputaci výzkumu.

Za účelem snazší správy výzkumných dat je vhodné vytvářet tzv. plán managementu dat, který blíže specifikuje charakteristiku dat a jejich vytváření během výzkumu a obsahuje informace o jejich d ostupnosti a využití. V plánu má být pozornost věnována především sběru dat, dokumentaci, souvisejícím etickým a právním otázkám, skladování dat a jejich ochraně a sdílení. Příklady již vyplněný ch plánů managementu dat lze nalézt například na stránkách nástroje DMPonline. Plány je možné v případě potřeby aktualizovat, což se dotýká i programu Horizon Europe, kde je nutné do šesti m ěsíců předložit první verzi plánu managementu dat.

Během přednášky byly také krátce představeny nástroje DMPonline a Data Stewardship Wizard, které lze pro tvorbu data management plánů využít.

Popis výzkumných dat: Je to FAIR?

V této přednášce byly vysvětleny základní principy FAIR správy dat jakožto základního kamene pro práci s daty a byla postupně osvětlena jednotlivá písmena označení FAIR, tedy Findable, Access ible, Interoperable a Reusable, co do významu a hlavně obsahu.

Dodržením FAIR principů u vědeckých dat vznikne takové prostředí, ve kterém bude možné data procházet a zpracovávat různými systémy a tím se vytvoří skvělý základ pro práci s daty na národní, ale i mezinárodní úrovni. FAIR data jsou snadno vyhledatelná, dostupná, interoperabilní a opětovně využitelná a jako taková jsou velmi efektivní a finančně výhodná.

Přednáška se také zabývala tím, jak moc otevřená by měla data být a zdůraznila princip „ *as open as possible, as closed as necessary* “, což znamená: Otevřená tak jak je to možné a zároveň uzav řená, jak je to nutné. A v neposlední řadě byly představeny principy FAIR architektury a nástroje pro posouzení principů FAIR dat.

Výsledky anket mezi účastníky

Otevřená výzkumná data: Jak se vypořádat s replikační krizí

Třetí blok školení byl zahájen přednáškou o sdílení výzkumných dat s podtitulem „Jak se vypořádat s replikační krizí“. Jedním z podnětů pro otevírání výzkumných dat je totiž právě tzv. replikační kri ze, tedy situace, kdy se ukázalo, že mnoho publikovaných studií není možné zopakovat a snahy dospět ke stejným výsledkům končí neúspěšně. Přednáška představila některé z příčin a nastínila m ožná řešení, z nichž jedním je právě sdílení výzkumných dat. Hlavní část přednášky se pak věnovala motivaci pro sdílení výzkumných dat, možným úskalím a podrobněji jsme se podívali také na rů zné způsoby sdílení dat s důrazem na používání a vyhledávání datových repozitářů. Závěrem byl představen vývoj v oblasti datových politik akademických časopisů, které nyní často sdílení podklad ových dat k publikacím podporují. Doprovodný kurz v systému Moodle pak navícdoplnil ještě témata citování výzkumných dat nebo anonymizace.

Na přednášku o otevřených datech navázal Pavel Straňák praktickým představením oborového repozitáře **LINDAT**/CLARIAH-CZ, který je vyvíjený Ústavem formální a aplikované lingvistiky MFF U K. Přednášející popsal, jak repozitář napomáhá tomu, aby byla data FAIR a seznámil účastníky s výhodami, které se pojí s ukládáním dat do repozitáře, jako je např. jejich zabezpečení, možnost lic encování a verzování a také snadné vyhledávání datových sad díky perzistentním identifikátorům a nalezitelnosti záznamů prostřednictvím vyhledávačů jako je Google.

European Open Science Cloud (EOSC) - evropské prostředí pro vědecká data

Třetí blok školení byl zakončen přednáškou o evropském prostředí pro vědecká data. Evropská Unie si uvědomuje význam digitálních dat, a proto vytváří jednotný trh s daty, na němž se tato budou moci pohybovat po celé Evropské unii. EU se tak stane atraktivní, bezpečnou a dynamickou datovou ekonomikou. Za tímto účelem vzniká evropská datová infrastruktura EOSC, která je určena jak pro akademickou sféru, tak průmysl. Cílem této infrastruktury je především ukládání a zpřístupňování vědeckých dat s využitím principů FAIR a součástí je též nastavení pravidel pro spolupráci již e xistujících struktur a služeb. Uchovávání a sdílení těchto dat by mělo být prostřednictvím oborových repozitářů.

Ti, kteří se budou zabývat daty, musí mít nastavena pravidla financování a legislativy, která bude nutno dodržovat k umožnění validace výsledků. Pravidla pro přístup a využívání dat by měla být spr avedlivá, praktická a jasná.

Momentálně se řeší implementace vědeckých dat, persistentní identifikátory, interoperabilita a vzdělávání pracovníků zabývajících se vědeckými daty. Nastane i změna v hodnocení vědy a to tak, a by byla podpořena otevřenost vědeckých a výzkumných dat. V České republice jsou momentálně zapojeni do EOSC: CESNET, Masarykova univerzita a Vysoká škola báňská – technická univerzita Ostrava.

Open science optikou práva

Poslední den školení byl zahájen přednáškou s právní tématikou. Principy otevřené vědy jsou podstatnou měrou ovlivněny právem; to může představovat bariéry otevřenému publikování, na druhou stranu však může nabídnout nástroje, které otevřené publikování usnadňují.

V první části přednášky byly představeny základní instituty autorského zákona; pozornost byla věnována zejména vymezení autorského díla a dvou specifických kategorií děl, která jsou v prostředí Univerzity Karlovy velkým tématem: díla zaměstnaneckého a díla školního. V chatu se diskutovalo, zda je přípustné, aby autorem autorského díla bylo i zvíře či umělá inteligence. Byl připomenut i z námý případ opičího selfie, kdy soudy projednávaly případ fotografa Davida Slatera, na jehož fotoaparát si pořídil selfie makak chocholatý. Soudy rozhodly ve prospěch fotografa, když konstatovaly, že nositelem autorských práv k autorskému dílu může být jedině člověk. Ačkoliv se jedná o rozhodnutí amerických soudů, lze tento závěr aplikovat i na české právní prostředí, neboť p odle českého autorského zákona může být autorem výhradně fyzická osoba.

Druhá část přednášky se věnovala databázím. Důležitá je skutečnost, že ne každá databáze je chráněnou databází. Můžeme tedy rozlišit databázi nechráněnou, databázi chráněnou autorským prá vem (tzv. kreativní) a databázi chráněnou zvláštním právem pořizovatele databáze (tzv. prostou). Vedle toho můžou (ale nemusí) být autorským právem chráněny i jednotlivé prvky databáze. Tyto r ežimy ochrany se přitom vzájemně nevylučují; naopak mohou existovat souběžně.

Závěrečná část přednášky nastínila možné způsoby užití autorských děl – tedy situace, za kterých autorské dílo lze v souladu s právem užít, a to buď na základě smlouvy nebo na základě zákona. Vedle zákonných licencí byla pozornost věnována obecné typové licenční smlouvě dle občanského zákoníku a veřejným licencím. Americká nezisková organizace Creative Commons uvádí šest typ ů veřejných licencí s cílem podpořit otevřenou vědu. V případě pochyb o vhodnosti licence nabízí Creative Commons nástroj, který po zodpovězení několika jednoduchých otázek vygeneruje nejvho dnější licenci.

Boříme mýty o open science: otevřená diskuze

Výsledek ankety mezi účastníky Poslední přednášku celého školení, či spíše diskuzi s názvem Boříme mýty o open science moderovaly společně Šárka Grofová a Dagmar Hanzlíková. V úvodu jsme si připomněli, že open science má velmi široký záběr – jde o dlouhodobý proces, který se dotýká v profesním i soukromém životě mnoha osob. Přechod k otevřené vědě vyžaduje změny návyků a p řesvědčení, což může být nepříjemné a může to budit různé obavy. Na cestě k open science se setkáváme s různými mýty, které nejčastěji vyplývají z nepochopení nebo nedorozumění.

Diskuze byla zaměřena na tři typické příklady, které vycházejí z vědecké praxe: doktorandka, která chce publikovat v režimu open access, ale její vedoucí považuje OA časopisy za nekvalitní, a naví c nemá žádné finanční zdroje k publikaci; archeolog, který si neví rady se sdílením dat a má obavy z jejich zneužití; vědec, který „žije“ open science, ale naráží na nepochopení ze strany kolegů. Úč astníci kurzu společně hledali odpovědi na to, jak vyřešit úskalí spojená s otevřeným publikováním, jak vyvracet jednotlivé mýty a jak obhajovat open science. Z čilé diskuze vzešlo, že klíčem úspěš né argumentace je nezastírat problémy, které open science přináší, pochopit roli tohoto fenoménu v moderním světě a dobře znát její principy (nebo vědět, kde je najít, např. na stránkách Centra pro podporu open science). Cesta k otevřenému sdílení vědeckých poznatků je minimálně v českém prostředí ještě dlouhá, ale, jak se během celého školení ukázalo, nezbytná.

Závěrem

Tým Centra pro podporu open science srdečně děkuje všem účastníkům za aktivní participaci, přispívání do diskuze na aktuální témata z reálné praxe a přispění k budování podpory open science na Univerzitě Karlově. Dále děkujeme externímu školiteli Pavlu Straňákovi za představení oborového repozitáře a ředitelce Ústřední knihovny UK Radce Římanové za úvodní slovo a podporu. V nep oslední řadě si ceníme práce fakultních koordinátorů open access z fakult zapojených do projektu RKV II, kteří přispěli ke vzniku tohoto ohlédnutí za školením.

Chcete zůstat v obraze o tom, co se děje na poli open science? Přihlaste se do elektronické konference oa-l@cuni.cz.

Série školení pro technicko-administrativní pracovníky Univerzity Karlovy byla podpořena projektem OP VVV Rozvoj kapacit pro výzkum a vývoj UK II, reg. č.: CZ.02.2.69/0.0/0.0/18_054/0015222.

Centrum pro podporu open science UK na přelomu května a června 2021 uspořádalo ucelenou sérii školení věnující se tématům publikačního režimu open access a správy výzkumných dat. Jednal o se o obdobu úspěšného únorového školení, které ale tentokrát cílilo na technicko-administrativní pracovníky Univerzity Karlovy. Školení bylo doprovázené online kurzem v systému Moodle, kde b yly pro účastníky připraveny doplňující informace, zajímavé odkazy a videa a také možnost zapojit se do diskuze o svých zkušenostech s otevřenou vědou.

Na následujících řádcích se dozvíte, co vše se v rámci školení Jak podporovat open science účastníci dozvěděli.

Shrnutí připravili pracovníci Centra ve spolupráci s fakultními koordinátory open access z FHS, FTVS, KTF, LFP PedF a PF.

První den školení v dopolední části proběhl v duchu seznámení se s publikačním modelem open access, který se v současné době těší stále větší popularitě i podpoře. Tohoto úkolu se ujala Šárka Grofová, univerzitní specialistka open access na UK. V úvodu byla osvětlena čtyři základní kritéria, která tento model definují, tedy okamžitost, bezplatnost, trvalost a svoboda přístupu k výsledkům vědy a výzkumu – každý open access obsah je musí splňovat. Představena byla filozofie tohoto přístupu, především z hlediska jeho nesporně pozitivního dopadu na dostupnost a šíření vědeckých p oznatků napříč globální společností, což se mj. prakticky projevilo, pokud můžeme vybrat jediný příklad, také ve flexibilnějším boji s aktuální pandemií. Probrány byly také podmínky poskytovatelů fi nancí, kteří stále častěji tento model vyžadují, zároveň však také mohou poskytnout prostředky na hrazení publikačních poplatků (např. evropský program financování výzkumu Horizon Europe neb o program KAPPA Technologické agentury ČR).

Již během přednášky se na téma publikačních poplatků množily dotazy, které byly probrány v závěrečné diskusi. V souvislosti s tím nemohla být opomenuta tematika tzv. predátorských vydavatelů, jejichž působení znehodnocuje vědeckou činnost za účelem vlastního obohacení. Nejúčinnějším bojem proti nim je široká osvěta, které byl i zde věnován výrazný prostor. Na závěr byla představen a praktická podpora modelu open access na Univerzitě Karlově, která se v poslední době rozrůstá, především v podobě Centra pro podporu open science, které vzniklo v roce 2020 při Ústřední kni hovně Univerzity Karlovy.

Druhá přednáška prvního dne se věnovala praktické ukázce nástrojů a služeb pro open access publikování a vyhledávání. Tereza Simandlová, garantka pro oblast open access, nejdříve představil a nástroje pro zelenou cestu, konkrétně repozitáře pro ukládání publikací (adresář repozitářů OpenDOAR, repozitář Zenodo) a službu Sherpa/RoMEO, která pomáhá orientovat se v postoji vydavat elů k otázce autoarchivace preprintů a postprintů. Ukázala také vzory dodatků k licenčním smlouvám, které mohou zajistit možnost autoarchivace nad rámec licenční smlouvy.

U nástrojů zlaté cesty se přednáška zaměřila na služby pro vyhledání vhodného časopisu/vydavatele (DOAJ, DOAB) a pro ověření jejich kvality (Journal Citation Reports, Master Journal List, Scop us). Přednášející také upozornila na pomůcky, které mohou vědcům usnadnit identifikaci důvěryhodného časopisu.

Závěrečná část byla věnována agregátorům a vyhledávacím službám nad volně dostupnou vědeckou literaturou, jejichž přehled můžete nalézt také v sekci Podpora na stránkách Centra pro podpo ru open science.

Přednáška věnovaná tématu správy výzkumných dat byla zaměřena na vysvětlení obsahu a významu plánu managementu dat. V úvodu byl definován základní pojem „výzkumná data“, kterým jsou označovány informace vytvořené za účelem zjištění či reprodukování výsledků výzkumu. Efektivní správa výzkumných dat umožňuje zejména snazší tvorbu a revizi odborných textů, vyšší úroveň z abezpečení dat a nižší míru rizika jejich ztráty, podporuje celkovou integritu výzkumu a zvyšuje reputaci výzkumu.

Za účelem snazší správy výzkumných dat je vhodné vytvářet tzv. plán managementu dat, který blíže specifikuje charakteristiku dat a jejich vytváření během výzkumu a obsahuje informace o jejich d ostupnosti a využití. V plánu má být pozornost věnována především sběru dat, dokumentaci, souvisejícím etickým a právním otázkám, skladování dat a jejich ochraně a sdílení. Příklady již vyplněný ch plánů managementu dat lze nalézt například na stránkách nástroje DMPonline. Plány je možné v případě potřeby aktualizovat, což se dotýká i programu Horizon Europe, kde je nutné do šesti m ěsíců předložit první verzi plánu managementu dat.

Během přednášky byly také krátce představeny nástroje DMPonline a Data Stewardship Wizard, které lze pro tvorbu data management plánů využít.

V této přednášce byly vysvětleny základní principy FAIR správy dat jakožto základního kamene pro práci s daty a byla postupně osvětlena jednotlivá písmena označení FAIR, tedy Findable, Access ible, Interoperable a Reusable, co do významu a hlavně obsahu.

Dodržením FAIR principů u vědeckých dat vznikne takové prostředí, ve kterém bude možné data procházet a zpracovávat různými systémy a tím se vytvoří skvělý základ pro práci s daty na národní, ale i mezinárodní úrovni. FAIR data jsou snadno vyhledatelná, dostupná, interoperabilní a opětovně využitelná a jako taková jsou velmi efektivní a finančně výhodná.

Přednáška se také zabývala tím, jak moc otevřená by měla data být a zdůraznila princip „ *as open as possible, as closed as necessary* “, což znamená: Otevřená tak jak je to možné a zároveň uzav řená, jak je to nutné. A v neposlední řadě byly představeny principy FAIR architektury a nástroje pro posouzení principů FAIR dat.

Výsledky anket mezi účastníky

Třetí blok školení byl zahájen přednáškou o sdílení výzkumných dat s podtitulem „Jak se vypořádat s replikační krizí“. Jedním z podnětů pro otevírání výzkumných dat je totiž právě tzv. replikační kri ze, tedy situace, kdy se ukázalo, že mnoho publikovaných studií není možné zopakovat a snahy dospět ke stejným výsledkům končí neúspěšně. Přednáška představila některé z příčin a nastínila m ožná řešení, z nichž jedním je právě sdílení výzkumných dat. Hlavní část přednášky se pak věnovala motivaci pro sdílení výzkumných dat, možným úskalím a podrobněji jsme se podívali také na rů zné způsoby sdílení dat s důrazem na používání a vyhledávání datových repozitářů. Závěrem byl představen vývoj v oblasti datových politik akademických časopisů, které nyní často sdílení podklad ových dat k publikacím podporují. Doprovodný kurz v systému Moodle pak navícdoplnil ještě témata citování výzkumných dat nebo anonymizace.

Na přednášku o otevřených datech navázal Pavel Straňák praktickým představením oborového repozitáře **LINDAT**/CLARIAH-CZ, který je vyvíjený Ústavem formální a aplikované lingvistiky MFF U K. Přednášející popsal, jak repozitář napomáhá tomu, aby byla data FAIR a seznámil účastníky s výhodami, které se pojí s ukládáním dat do repozitáře, jako je např. jejich zabezpečení, možnost lic encování a verzování a také snadné vyhledávání datových sad díky perzistentním identifikátorům a nalezitelnosti záznamů prostřednictvím vyhledávačů jako je Google.

Třetí blok školení byl zakončen přednáškou o evropském prostředí pro vědecká data. Evropská Unie si uvědomuje význam digitálních dat, a proto vytváří jednotný trh s daty, na němž se tato budou moci pohybovat po celé Evropské unii. EU se tak stane atraktivní, bezpečnou a dynamickou datovou ekonomikou. Za tímto účelem vzniká evropská datová infrastruktura EOSC, která je určena jak pro akademickou sféru, tak průmysl. Cílem této infrastruktury je především ukládání a zpřístupňování vědeckých dat s využitím principů FAIR a součástí je též nastavení pravidel pro spolupráci již e xistujících struktur a služeb. Uchovávání a sdílení těchto dat by mělo být prostřednictvím oborových repozitářů.

Ti, kteří se budou zabývat daty, musí mít nastavena pravidla financování a legislativy, která bude nutno dodržovat k umožnění validace výsledků. Pravidla pro přístup a využívání dat by měla být spr avedlivá, praktická a jasná.

Momentálně se řeší implementace vědeckých dat, persistentní identifikátory, interoperabilita a vzdělávání pracovníků zabývajících se vědeckými daty. Nastane i změna v hodnocení vědy a to tak, a by byla podpořena otevřenost vědeckých a výzkumných dat. V České republice jsou momentálně zapojeni do EOSC: CESNET, Masarykova univerzita a Vysoká škola báňská – technická univerzita Ostrava.

Poslední den školení byl zahájen přednáškou s právní tématikou. Principy otevřené vědy jsou podstatnou měrou ovlivněny právem; to může představovat bariéry otevřenému publikování, na druhou stranu však může nabídnout nástroje, které otevřené publikování usnadňují.

V první části přednášky byly představeny základní instituty autorského zákona; pozornost byla věnována zejména vymezení autorského díla a dvou specifických kategorií děl, která jsou v prostředí Univerzity Karlovy velkým tématem: díla zaměstnaneckého a díla školního. V chatu se diskutovalo, zda je přípustné, aby autorem autorského díla bylo i zvíře či umělá inteligence. Byl připomenut i z námý případ opičího selfie, kdy soudy projednávaly případ fotografa Davida Slatera, na jehož fotoaparát si pořídil selfie makak chocholatý. Soudy rozhodly ve prospěch fotografa, když konstatovaly, že nositelem autorských práv k autorskému dílu může být jedině člověk. Ačkoliv se jedná o rozhodnutí amerických soudů, lze tento závěr aplikovat i na české právní prostředí, neboť p odle českého autorského zákona může být autorem výhradně fyzická osoba.

Druhá část přednášky se věnovala databázím. Důležitá je skutečnost, že ne každá databáze je chráněnou databází. Můžeme tedy rozlišit databázi nechráněnou, databázi chráněnou autorským prá vem (tzv. kreativní) a databázi chráněnou zvláštním právem pořizovatele databáze (tzv. prostou). Vedle toho můžou (ale nemusí) být autorským právem chráněny i jednotlivé prvky databáze. Tyto r ežimy ochrany se přitom vzájemně nevylučují; naopak mohou existovat souběžně.

Závěrečná část přednášky nastínila možné způsoby užití autorských děl – tedy situace, za kterých autorské dílo lze v souladu s právem užít, a to buď na základě smlouvy nebo na základě zákona. Vedle zákonných licencí byla pozornost věnována obecné typové licenční smlouvě dle občanského zákoníku a veřejným licencím. Americká nezisková organizace Creative Commons uvádí šest typ ů veřejných licencí s cílem podpořit otevřenou vědu. V případě pochyb o vhodnosti licence nabízí Creative Commons nástroj, který po zodpovězení několika jednoduchých otázek vygeneruje nejvho dnější licenci.

Výsledek ankety mezi účastníky Poslední přednášku celého školení, či spíše diskuzi s názvem Bořime mýty o open science moderovaly společně Šárka Grofová a Dagmar Hanzlíková. V úvodu jsme

si připomněli, že open science má velmi široký záběr – jde o dlouhodobý proces, který se dotýká v profesním i soukromém životě mnoha osob. Přechod k otevřené vědě vyžaduje změny návyků a p řesvědčení, což může být nepříjemné a může to budit různé obavy. Na cestě k open science se setkáváme s různými mýty, které nejčastěji vyplývají z nepochopení nebo nedorozumění.

Diskuze byla zaměřena na tři typické příklady, které vycházejí z vědecké praxe: doktorandka, která chce publikovat v režimu open access, ale její vedoucí považuje OA časopisy za nekvalitní, a naví c nemá žádné finanční zdroje k publikaci; archeolog, který si neví rady se sdílením dat a má obavy z jejich zneužití; vědec, který „žije“ open science, ale naráží na nepochopení ze strany kolegů. Úč astníci kurzu společně hledali odpovědi na to, jak vyřešit úskalí spojená s otevřeným publikováním, jak vyvracet jednotlivé mýty a jak obhajovat open science. Z čilé diskuze vzešlo, že klíčem úspěš né argumentace je nezastírat problémy, které open science přináší, pochopit roli tohoto fenoménu v moderním světě a dobře znát její principy (nebo vědět, kde je najít, např. na stránkách Centra pro podporu open science). Cesta k otevřenému sdílení vědeckých poznatků je minimálně v českém prostředí ještě dlouhá, ale, jak se během celého školení ukázalo, nezbytná.

Tým Centra pro podporu open science srdečně děkuje všem účastníkům za aktivní participaci, přispívání do diskuze na aktuální témata z reálné praxe a přispění k budování podpory open science na Univerzitě Karlově. Dále děkujeme externímu školiteli Pavlu Straňákovi za představení oborového repozitáře a ředitelce Ústřední knihovny UK Radce Římanové za úvodní slovo a podporu. V nep oslední řadě si ceníme práce fakultních koordinátorů open access z fakult zapojených do projektu RKV II, kteří přispěli ke vzniku tohoto ohlédnutí za školením.

Chcete zůstat v obraze o tom, co se děje na poli open science? Přihlaste se do elektronické konference oa-l@cuni.cz.

Série školení pro technicko-administrativní pracovníky Univerzity Karlovy byla podpořena projektem OP VVV Rozvoj kapacit pro výzkum a vývoj UK II, reg. č.: CZ.02.2.69/0.0/0.0/18_054/0015222.

SEKCE: Kultura a vzdělávání

VĚDA VÝZKUM.CZ

26. Jan Hajič: Jazykový software z Matfyzu využívá i Google

05:38 | 16.08.21 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet • *ZDROJ:* Vedavyzkum.cz - Články • *AUTOR:* Vědavýzkum.cz

„Když se snažíte prodat něco, co se dá za pár vteřin zkopírovat, je to jiné, než když vyrábíte auta nebo léčiva,“ říká o transferu znalostí Jan Hajič z Matematicko-fyzikální fakulty UK. Přesto se to matematickým lingvistům daří a softwarové nástroje či data využívá i Google.

Nedávno jste podepsali licence na komerční využívání vašich softwarových nástrojů pro analýzu jazyka. Jaká to má specifika oproti transferu „hmotných“ technologií?

Pro nás to byl první prodej licencí ve spolupráci s Charles University Innovations Prague (CUIP); v minulosti jsme již několik licencí prodali sami jako ústav. Od té doby, co existuje CUIP, je ale vše mnohem jednodušší – řeší za nás smluvní a právní věci, faktury… My jako vědci se můžeme soustředit jen na obsah licence. Prodej softwaru je flexibilní a vždy záleží na konkrétní domluvě s firmou – některá chce používat celý software, jiná jen vstupní data. Když se snažíte prodat něco, co se dá za deset vteřin zkopírovat, je to samozřejmě jiné, než když vyrábíte auta nebo léčiva. Transfer zn alostí je v Česku stále poměrně nový. Neprodáváme technologie, ale práva ke komerčnímu užívání. I za softwarem je dlouhý vývoj a experimentální část, která je svou náročností podobná vývoji léči v. A v určitém smyslu je to o vzájemné důvěře, neboť naše nástroje jsou dostupné na webu lindat.mff.cuni.cz pro osobní využití a testování.

Kontrolujete nějak to využívání?

My samozřejmě hlídáme, kdyby to někdo nějak „nadměrně“ využíval, ale nepoznáme, zda někdo přeloží text naším překladačem a prodá to jako službu. Naší motivací je, aby se naše technologie vy užívaly; neděláme to pro výdělek. Navíc konkurence je v oblasti softwaru obrovská a nelze byznysově konkurovat kolosům jako Google či Microsoft, ač jsou některá naše řešení i lepší.

Co vše máte v „nabídce“?

Těch nástrojů je mnoho a stále přibývají. Oblíbený je překladač, jehož výsledky jsou v soutěžích nerozpoznatelné od práce překladatelů. Korektor zase hledá překlepy, pravopisné chyby, ale umí do plnit i háčky a čárky, a oproti korektuře v MS Wordu pracuje v kontextu celého textu, čímž dokáže odlišit, zda se jedná o předložku ze, nebo spojku že. Další položkou, počtem jazyků nejbohatší, je v ětný rozbor, který nabízíme pro sto jazyků.

Větný rozbor – noční můra spousty žáků – a jejich častý dotaz: „K čemu je to dobré?“

Pro žáky je to skvělý základ pro učení dalších jazyků, podporuje též logické myšlení. V automatickém rozpoznávání jazyka je to důležité pro některé další aplikace. Třeba fulltextové vyhledání: když budete chtít vyhledat „daň z příjmu“, tak díky určení základního tvaru slova a zaindexování vám vyhledávač najde i místa, kde se vyskytují slova daně, daních, daním, daněmi a tak dále. Stejně je to důležité kupříkladu při obsahové analýze – dnes už poznáme, zda je text pozitivní, nebo negativní, ale je těžké určit, vůči čemu je negativní… Například v recenzích – je zákazník nespokojen s výrob kem, s celou firmou, nebo jen se zákaznickým servisem?

Na jakých dalších projektech pracujete?

Zaměřujeme se na takzvané pojmenované entity, vyhledávání jmen a názvů. Třeba když chcete vyhledat Ústí nad Labem, což je pro software složité: „ústí“ může být i obyčejné slovo – ústí řeky, n ad je spojka a Labe je název řeky, ale třeba i součást názvu Brandýs nad Labem. Ale vy chcete vyhledat pouze a jen Ústí nad Labem, konkrétní město. Pracujeme na nástroji, který by takové názvy v textech vyhledával jako celek a uměl rozlišit, zda se pak jedná o jméno člověka, města či firmy a rovnou by nabízel i další informace – například z Wikipedie.

Zabýváte se automatickým porozuměním textů. Musí počítač obsahu vskutku „porozumět“, jako by pochopit smysl, nebo je to spíše jen naučená statistika?

Od skutečného porozumění jsme daleko a není jisté, zda se to někdy povede. Dnešní „umělá inteligence“ vůbec není inteligence – je to jen prostá reprodukce dat již dříve vyprodukovaných lidmi. T a aplikace je ovšem v naučené oblasti takřka dokonalá, takže ačkoliv tomu počítač nerozumí, vypadá to inteligentně. Navíc člověk se učí po celý život a působí na něj mnoho nejrůznějších vlivů, jež nemáme nijak zaznamenané. Nevím, zda bychom našli sto milionů lidí, kterým bychom dali kamery a mikrofony a nepřetržitě je monitorovali, abychom získali dostatek vstupních dat pro vytvoření s kutečné umělé inteligence *(usměje se)*. Pokud bychom ale uměli naučit AI pouze z pár příkladů, umím si představit, že sto takových extrovertů bychom našli.

Co můžeme v oboru čekat za pár let?

Myslím, že bude pokračovat pokrok podobně jako doteď: postupný vývoj a čas od času skokové zlepšení. Jako v posledních pěti letech, kdy jsme udělali obrovský posun v technologiích a ve strojo vém učení a najednou umíme velmi dobře simulovat lidské chování. Pravděpodobně najdeme nové způsoby, jak sbírat data a jak je dále využívat, což otevře nové možnosti. Hodně se mluví o kvant ových počítačích, což by nám umožnilo výrazně posunout výpočetní kapacity.

Jak moc by se vaše práce lišila, pokud byste nepracoval s češtinou, ale s angličtinou?

Vlastně ani o moc ne. Na samotném jazyku nezáleží. Pokud bych ale pracoval s angličtinou, asi bych se více zabýval softwarovým nástroji a novými aplikacemi. V angličtině jsou již lingvistická data dostupná a nemuseli bychom si je sami tvořit jako u češtiny. Tvorba jazykových korpusů je stále časově nejnáročnější část, ač se řada věcí s rozvojem technologií zrychluje.

Stále platí, že české jazykové korpusy jsou druhé nejlepší na světě?

To záleží na tom, co budeme porovnávat. Kvantitativně jsme v lingvistickém zpracování dat asi třetí, za angličtinou a němčinou, ta nás v posledních letech předběhla. V některých kvalitativních obla stech jsme patrně i nejlepší a zcela určitě patříme ke světové špičce.

Počítačová lingvistika spojuje exaktní matematiku a tvůrčí lingvistiku. Co je vám bližší?

To je velmi těžká otázka. Já studoval informatiku, takže spíše ta matematika. Lingvistiku jsem si přibral až cestou – respektive jsem ji téměř doslova zdědil po matce *(profesorka Eva Hajičová je vý znamná lingvistka, jež se zásadně zasloužila o rozvoj celého oboru – pozn. redakce).*

Ale i vy jste tuto rodinnou tradici předal dál...

Ovšem jen částečně, syn sice také působil na Ústavu formální a aplikované lingvistiky (ÚFAL), ale je hudebníkem a věnuje se zpracování a strojovému rozpoznávání hudebních not – ale i to je, co s e týká používaných metod, lingvistice vlastně velmi podobné.

Autorka: Pavla Hubálková

Foto: Vladimír Šigut

Článek vyšel v online magazínu Univerzity Karlovy Forum.

Jan Hajič

Působí v Ústavu formální a aplikované lingvistiky (ÚFAL) na Matematicko-fyzikální fakultě UK, je hlavním koordinátorem digitální výzkumné infrastruktury **LINDAT**/CLARIAH-CZ.

SEKCE: Kultura a vzdělávání

27. Další postrach lidských překladatelů. Český CUBBITT má být přesnější než člověk

19:10 | 16.08.21 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Zive.cz - Články ● *AUTOR:* Lukáš Václavík

- *Na MFF UK vyvíjejí překladač postavený na neuronových sítích*
- *Podle slepého testu je lepší než Google Translator*
- *Překlad má být dokonce přesnější než od lidí*

14e121110987654321
Ukázat všechny listy najednou

Německý překladač DeepL nám na jaře vyrazil dech. Využít strojové učení pro překlad mezi dvěma jazyky se už ale roky snaží také čeští matfyzáci. Jejich nástroj **LINDAT** Translation postavený na modelu CUBBITT (Charles University Block-Backtranslation-Improved Transformer Translation) si můžete pro nekomerční účely vyzkoušet zdarma a bez omezení.

Umí překládat vložený text i nahrané textové soubory. Oproti konkurenci ale zatím podporuje jen tři páry jazyků: angličtina/čeština, angličtina/francouzština a angličtina/polština, vždy v obou směrech. **LINDAT** Translation sice umí překládat mezi angličtinou a ruštinou, němčinou nebo hindštinou, avšak ty využívají jiný matematický model.

CUBBITT se trénoval na desítkách milionů vět. Nejen těch, pro které existují oficiální překlady mezi češtinou a angličtinou, ale i jednojazyčných. Česká věta se přeloží do angličtiny a cílem je pak zn ovu vytvořit původní český překlad (odtud backtranslation v názvu modelu). Autoři tvrdí, že je optimalizován pro překlad novinových článků, nikoliv beletrii, odbornou literaturu apod.

LINDAT Translation umí překládat vložený text i soubory

Tvůrci CUBBITTu loni v časopisu Nature publikovali text detailně vysvětlující technologie na pozadí. Součástí byl také průzkum z roku 2018 hodnotící kvalitu překladu. Ve slepém Turingově testu n edokázalo 60 % dotázaných rozlišit strojový a profesionální překlad. Google Translator svou kvalitou „zmátl“ jen 6 % respondentů. Výsledkem studie také bylo, že CUBBITT umí překládat přesněji než lidé (ve smyslu zachování významu), ale lidští překladatelé měli text čitelnější, uhlazenější.

Protože jsme už detailně srovnávali kvality DeepL, Googlu a překladače od Microsoftu, ukážeme si na stejných příkladech také CUBBITT.

V dalších kapitolách najdete příklady různých typů textů...

Prezidentův proslov

Zdroj: Kennedyho oznámení lunárního programu / NASA

Anglický originál

We choose to go to the moon. We choose to go to the moon in this decade and do the other things, not because they are easy, but because they are hard, because that goal will serve to organize a nd measure the best of our energies and skills, because that challenge is one that we are willing to accept, one we are unwilling to postpone, and one which we intend to win, and the others, too.

Překlad do češtiny (CUBBITT)

Rozhodli jsme se letět na Měsíc. Rozhodli jsme se, že v tomto desetiletí poletíme na Měsíc a budeme dělat ostatní věci, ne proto, že by byly snadné, ale proto, že jsou těžké, protože tento cíl poslou ží k uspořádání a měření našich nejlepších energií a dovedností, protože tato výzva je výzvou, kterou jsme ochotni přijmout, kterou nejsme ochotni odložit a kterou hodláme vyhrát, a ostatní také.

Překlad do češtiny (DeepL)

Rozhodli jsme se letět na Měsíc. Rozhodli jsme se, že v tomto desetiletí poletíme na Měsíc a uděláme další věci, ne proto, že jsou snadné, ale proto, že jsou těžké, protože tento cíl poslouží k uspoř ádání a poměření našich nejlepších sil a schopností, protože je to výzva, kterou jsme ochotni přijmout, kterou nejsme ochotni odkládat a kterou hodláme vyhrát, a ostatní také.

Překlad do češtiny (Google)

Rozhodli jsme se jít na Měsíc. V tomto desetiletí jsme se rozhodli jít na Měsíc a dělat jiné věci, ne proto, že jsou snadné, ale proto, že jsou těžké, protože tento cíl bude sloužit k organizaci a měření nejlepších našich energií a dovedností, protože tato výzva je jedna které jsme ochotni přijmout, jeden, který nejsme ochotni odložit, a který chceme vyhrát, a také ostatní.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Rozhodli jsme se ujet na Měsíc. Rozhodli jsme se jít na Měsíc v tomto desetiletí a dělat další věci, ne proto, že jsou snadné, ale proto, že jsou těžké, protože tento cíl poslouží k organizaci a měření t oho nejlepšího z našich energií a dovedností, protože tato výzva je ta, kterou jsme ochotni přijmout, ta, kterou nejsme ochotni odložit, a ta, kterou máme v úmyslu vyhrát a ostatní taky.

CUBBITT stejně jako DeepL pochopil, že na Měsíc se nechodí, ale letí. Pořád platí, že „energies“ bychom v tomto kontextu přeložili spíš jako „síly“, nikoliv otrocky jako „energie“. Překlad ale vyp adá lépe než od Googlu.

Slavný citát

Zdroj: Jazyk / Winston Churchil

Anglický originál

The greatest tie of all is language… Words are the only things that last for ever. The most tremendous monuments or prodigies of engineering crumble under the hand of Time. The Pyramids moulde r, the bridges rust, the canals fill up, grass covers the railway track; but words spoken two or three thousand years ago remain with us now, not as mere relics of the past, but with all their pristine vit al force.

Překlad do češtiny (CUBBITT)

Největší pouto ze všech je jazyk... Slova jsou jediné věci, které trvají věčně. Pod rukou Času se hroutí ty nejúžasnější monumenty či zázraky techniky. Pyramidy plesniví, mosty rezaví, kanály se plní , železniční trať pokrývá tráva; ale slova pronesená před dvěma či třemi tisíci lety nám dnes zůstávají, ne jako pouhé pozůstatky minulosti, ale se vší svou původní životní silou.

Překlad do češtiny (DeepL)

Největším poutem je jazyk… Slova jsou jediné věci, které přetrvávají navždy. Nejohromnější monumenty nebo zázraky techniky se rozpadají pod rukou Času. Pyramidy plesniví, mosty rezaví, kanály se zasypávají, železniční trať pokrývá tráva; ale slova vyřčená před dvěma či třemi tisíci lety s námi zůstávají i dnes, ne jako pouhé relikty minulosti, ale s celou svou nedotčenou životní silou.

Překlad do češtiny (Google)

Největší kravatou ze všech je jazyk… Slova jsou jediné věci, které trvají na věky. Ty nejúžasnější památky nebo zázraky inženýrství se rozpadají pod rukou času. Tvarovka pyramid, mosty rezavé, k anály se zaplňují, tráva pokrývá železniční trať; ale slova, která byla vyřčena před dvěma nebo třemi tisíci lety, s námi zůstávají i dnes, ne jako pouhé relikvie minulosti, ale s celou jejich nedotčenou životní silou.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Největší kravatou ze všech je jazyk… Slova jsou jediné věci, které vydrží 20 let. Ty nejmakonomičtější památky nebo zázraky strojírenství se rozpadnou pod rukou Času. Lis pyramidy, mosty rezavé , kanály se plní, tráva pokrývá železniční trať; ale slova vyslovená před dvěma nebo třemi tisíci lety zůstávají s námi nyní, ne jako pouhé relikvie minulosti, ale se všudy jejich nedotčenou životně důl ežitou silou.

CUBBITT je velmi dobrý, ale jedině DeepL není co vytknout. Google a Microsoft s jejich kravatami, lisy pyramid či vymýšlením slov (nejmakonomičtější) selhávají.

Zpravodajství

Zdroj: Oscars 2021 / BBC

Anglický originál

Who is Chloé Zhao? With her Oscar triumph, which comes 11 years after Kathryn Bigelow became the first woman to win best director for The Hurt Locker, 39-year-old Zhao has been recognised a s one of the most distinctive and talented film-makers to emerge in recent years. Born in Beijing, her father was a successful steel executive and her step-mother is the well-known Chinese comedy actress Song Dandan.

Překlad do češtiny (CUBBITT)

Kdo je Chloé Zhao? Díky svému oscarovému triumfu, který přišel 11 let poté, co se Kathryn Bigelowová stala první ženou, která získala cenu za nejlepší režii filmu Smrt čeká všude, byl 39letý Zhao uznán za jednoho z nejvýraznějších a nejtalentovanějších filmových tvůrců, kteří se v posledních letech objevili. Narodila se v Pekingu, její otec byl úspěšný ocelářský manažer a její nevlastní matka je známá čínská komediální herečka Song Dandan.

Překlad do češtiny (DeepL)

Kdo je Chloé Zhao? Díky svému oscarovému triumfu, který přišel 11 let poté, co Kathryn Bigelow jako první žena získala cenu za nejlepší režii za film The Hurt Locker, byla 39letá Zhao uznána za j ednu z nejvýraznějších a nejtalentovanějších filmařek posledních let. Narodila se v Pekingu, její otec byl úspěšný ocelářský manažer a její nevlastní matkou je známá čínská komediální herečka So ng Dandan.

Překlad do češtiny (Google)

Kdo je Chloé Zhao? Svým triumfem v Oscaru, který nastal 11 let poté, co se Kathryn Bigelow stala první ženou, která získala nejlepší režii filmu The Hurt Locker, byla 39letá Zhao považována za je dnu z nejvýraznějších a nejtalentovanějších filmařek, která se v posledních letech objevila. . Její otec, narozený v Pekingu, byl úspěšným manažerem v oboru oceli a její nevlastní matkou je známá č ínská komediální herečka Song Dandan.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Kdo je Chloé Zhao? Se svým oscarovým triumfem, který přichází 11 let poté, co se Kathryn Bigelowová stala první ženou, která získala nejlepší režii pro The Hurt Locker, byla 39letá Zhao uznána j ako jedna z nejvýraznějších a nejtalentovanějších filmařek, které se objevily v posledních letech. Narodila se v Pekingu, její otec byl úspěšný ocelářský manažer a její nevlastní matka je známá číns ká komediální herečka Song Dandan.

DeepL k nerozeznání od člověka. CUBBITT je dobrý, ale ve větách střídá mužský i ženský rod (Zhao je žena). Zase ale jako jediný přeložil The Hurt Locker jako Smrt čeká všude, což je oficiální český název filmu.

Finanční výsledky

Zdroj: Apple

Anglický originál

Apple today announced financial results for its fiscal 2021 first quarter ended December 26, 2020. The Company posted all-time record revenue of $111.4 billion, up 21 percent year over year, and quarterly earnings per diluted share of $1.68, up 35 percent. International sales accounted for 64 percent of the quarter's revenue.

Překlad do češtiny (CUBBITT)

Apple dnes oznámil finanční výsledky za fiskální rok 2021, první čtvrtletí skončilo 26. prosince 2020. Společnost vykázala rekordní příjmy ve výši 111,4 miliardy dolarů, což je meziročně o 21 procen t více, a čtvrtletní zisk na zředěnou akcii o 1,68 dolaru, což je o 35 procent více. Mezinárodní prodej představoval 64 procent příjmů čtvrtletí.

Překlad do češtiny (DeepL)

Společnost Apple dnes oznámila finanční výsledky za první čtvrtletí fiskálního roku 2021, které skončilo 26. prosince 2020. Společnost vykázala historicky rekordní tržby ve výši 111,4 miliardy dolar ů, což je meziroční nárůst o 21 %, a čtvrtletní zisk na zředěnou akcii ve výši 1,68 dolaru, což je nárůst o 35 %. Mezinárodní prodeje se na tržbách za čtvrtletí podílely 64 procenty.

Překlad do češtiny (Google)

Společnost Apple dnes oznámila finanční výsledky za první fiskální čtvrtletí 2021, které skončilo 26. prosince 2020. Společnost vykázala rekordní tržby za celou dobu ve výši 111,4 miliard USD, což je meziroční nárůst o 21 procent, a čtvrtletní zisk na zředěnou akcii 1,68 USD, což je nárůst o 35 procent. Mezinárodní tržby představovaly 64 procent tržeb čtvrtletí.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Apple dnes oznámil finanční výsledky za fiskální první čtvrtletí 2021, které skončilo 26. prosince 2020. Společnost vykázala rekordní tržby ve výši 111,4 miliardy dolarů, což je nárůst o 21 procent v roce, a čtvrtletní zisk na zředěnou akcii ve výši 1,68 dolaru, což je nárůst o 35 procent. Mezinárodní tržby představovaly 64 procent tržeb za čtvrtletí.

DeepL má nejlepší překlad, CUBBIT zklamal hned v první větě, kdy nepochopitelně rozdělili fiskální rok a čtvrtletí, takže výsledek nedává moc smysl. V dalších větách zase chybuje v předložkác h.

Technická literatura

Zdroj: Google Warehouse-Scale Video Acceleration

Anglický originál

The host-level system constraints are shown in Figure 11. First, there is the 100 Gbps Ethernet interface that connects the host to the data center network and through which all control and video d ata will pass. The hosts (dual-socket Intel Skylakes) have ~100 usable logical cores, ~1600 Gbps of host DRAM bandwidth, and support up to four PCI Express expansion chassis each attached wi th a ~100 Gbps PCI Express Gen3x16 connection. Each chassis can be configured to host between 200 and 500 Gbps of accelerator hardware. In aggregate, a system can host accelerator attach ment ratios between 400 to 2000 Gbps.

Překlad do češtiny (CUBBITT)

Omezení systému na úrovni hostitele jsou znázorněna na obrázku 11. Za prvé, existuje 100 Gb/s ethernetové rozhraní, které připojuje hostitele k síti datového centra a přes které budou procházet v šechna data ovládání a videa. Hostitelé (dual-socket Intel Skylakes) mají ~100 použitelných logických jader, ~1600 Gb/s šířky pásma hostitelského DRAM a podporují až čtyři rozšiřující šasi PCI E xpress připojené k PCI Express Gen3x16 připojením ~100 Gb/s. Každý podvozek může být nakonfigurován jako hostitel hardwaru akcelerátoru o rychlosti 200 až 500 Gb/s. Souhrnně může systém hostit poměry připojení urychlovače mezi 400 až 2000 Gb/s.

Překlad do češtiny (DeepL)

Systémová omezení na úrovni hostitele jsou znázorněna na obrázku 11. Nejprve je zde rozhraní 100 Gb/s Ethernet, které spojuje hostitele se sítí datového centra a přes které budou procházet vše chna řídicí a obrazová data. Hostitelé (dvousocketové počítače Intel Skylakes) mají ~100 použitelných logických jader, ~1600 Gb/s šířku pásma hostitelské paměti DRAM a podporují až čtyři rozšiřující šasi PCI Express, z nichž každé je připojeno pomocí připojení PCI Express Gen3x16 o rychlosti ~100 Gb/s. Každé šasi lze nakonfigurovat tak, aby hostilo 200 až 500 Gb/s hardwarového akcelerátoru. Celkově může systém hostit poměry připojení akcelerátorů mezi 400 a 2000 Gb/s.

Překlad do češtiny (Google)

Omezení systému na úrovni hostitele jsou znázorněna na obrázku 11. Nejprve je k dispozici ethernetové rozhraní o rychlosti 100 Gb / s, které připojuje hostitele k síti datového centra a kterým budo u procházet všechna řídicí a obrazová data. Hostitelé (dvoujádrový Intel Skylakes) mají ~ 100 použitelných logických jader, ~ 1 600 Gb / s šířky pásma hostitelské DRAM a podporují až čtyři rozšiřu jící šasi PCI Express, každé připojené pomocí ~ 100 Gb / s připojení PCI Express Gen3x16. Každé šasi lze nakonfigurovat tak, aby hostovalo hardware s akcelerátorem mezi 200 a 500 Gb / s. Sou hrnně může systém hostovat poměry připojení akcelerátoru mezi 400 a 2 000 Gb / s.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Systémová omezení na úrovni hostitele jsou znázorněna na obrázku 11. Za první je k dispozici ethernetové rozhraní o rychlosti 100 Gb/s, které připojuje hostitele k síti datových center a kterým bud ou procházet všechna data ovládacích a video. Hostitelé (dvouspojkové Intel Skylakes) mají ~100 použitelných logických jader, ~1600 Gb/s šířky pásma DRAM hostitele a podporují až čtyři rozšiřující šasi PCI Express, z nichž každé je připojeno s připojením PCI Express Gen3x16 o rychlosti ~100 Gb/s. Každé šasi lze nakonfigurovat tak, aby hostilo hardware akcelerátoru o rychlosti 20 0 až 500 Gb/s. V souhrnu může systém hostovat poměry připojení akcelerátoru mezi 400 a 2000 Gb/s.

Náročný text, na němž by si vylámal zuby (a prsty) i člověk. DeepL jako jediný správně ponechal výraz „dvousocketový“, který používáme i v češtině u desek se dvěma paticemi pro procesory. CUBBITT se snažil překládat až moc, podvozky a urychlovače se v IT literatuře zase tolik nenosí.

Náhodné wiki heslo

Zdroj: The Yankee Years / Wikipedia, dostupný jen v angličtině

Anglický originál

The Yankee Years is a book written by Tom Verducci and Joe Torre. The book chronicles Torre's years as manager of Major League Baseball's New York Yankees from 1996 to 2007. It goes into great detail on Torre's relationship with the players, general manager Brian Cashman, team owner George Steinbrenner, and the Yankees organization as a whole. Also discussed are major develo pments in the way baseball management throughout the years changed from a batting average focused market to the in-depth statistical-based approach centered on base-percentage, as well as covering issues such as the "Steroids Era".

Překlad do češtiny (CUBBITT)

Yankee Years je kniha, kterou napsali Tom Verducci a Joe Torre. Kniha zachycuje Torreho léta jako manažera baseballové ligy New York Yankees v letech 1996 až 2007. Jde do velkých detailů o Torreho vztahu s hráči, generálním manažerem Brianem Cashmanem, majitelem týmu Georgem Steinbrennerem a organizací Yankees jako celkem. Diskutovaný je také zásadní vývoj ve způsobu, jakým se řízení baseballu v průběhu let měnilo z odpalovacího průměru zaměřeného na trh na hloubkový statisticky podložený přístup, který se soustředil na základní procentní podíl, a rovněž se týk al otázek, jako je "éra steroidů".

Překlad do češtiny (DeepL)

The Yankee Years je kniha, kterou napsali Tom Verducci a Joe Torre. Kniha popisuje Torreho působení ve funkci manažera baseballového týmu New York Yankees v letech 1996 až 2007. Podrob ně se věnuje Torreho vztahům s hráči, generálním manažerem Brianem Cashmanem, majitelem týmu Georgem Steinbrennerem a celou organizací Yankees. Rozebírá také hlavní vývoj způsobu říz ení baseballu v průběhu let, kdy se změnil z trhu zaměřeného na pálkařský průměr na hloubkový přístup založený na statistikách, který se soustředí na procenta na metách, a zabývá se také otázka mi, jako byla "éra steroidů".

Překlad do češtiny (Google)

Yankee Years je kniha, kterou napsali Tom Verducci a Joe Torre. Kniha zaznamenává Torreova léta jako manažera New York Yankees v Major League Baseball od roku 1996 do roku 2007. Podr obně se zabývá vztahem Torre s hráči, generálním manažerem Brianem Cashmanem, majitelem týmu Georgem Steinbrennerem a organizací Yankees jako celkem. Diskutuje se také o významné m vývoji ve způsobu, jakým se vedení baseballu v průběhu let změnilo z trhu zaměřeného na průměr pálkování na důkladný statistický přístup zaměřený na základní procento, stejně jako na řešení problémů, jako je „éra steroidů“.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Yankee years je kniha toma Verducciho a Joea Torreho. [2] Kniha zachycuje Torreho léta jako manažera New York Yankees v Major League Baseball v letech 1996 až 2007.It jde do velkých podro bností o Torreho vztahu s hráči, generálním manažerem Brianem Cashmanem, majitelem týmu Georgem Steinbrennerem a organizací Yankees jako celkem. Diskutuje se také o zásadním vývoji ve způsobu, jakým se řízení baseballu v průběhu let změnilo z trhu zaměřeného na průměr odpalů na hloubkový statisticky založený přístup zaměřený na základní procento, stejně jako pokrytí otázek, j ako je "éra steroidů".

DeepL jako jediný opravdu přirozený. Plusové body pro všechny za správné skloňování jmen. S těmi si poradil i CUBBITT. Zase mu ale zlobí slovosled a metu (base) pochopil ve špatném konte xtu.

Vtip

Zdroj: laughfactory.com

Anglický originál

Maria, a devout Catholic, got married and had 15 children. After her first husband died, she remarried and had 15 more children. A few weeks after her second husband died, Maria also passed aw ay.

At Maria's funeral, the priest looked skyward and said, "At last, they're finally together."

Her sister sitting in the front row said, "Excuse me, Father, but do you mean she and her first husband, or she and her second husband?"

The priest replied, "I mean her legs."

Překlad do češtiny (CUBBITT)

Maria, oddaná katolička, se vdala a měla 15 dětí. Po smrti prvního manžela se znovu vdala a měla dalších 15 dětí. Pár týdnů po smrti jejího druhého manžela zemřela také Maria.

Na Mariině pohřbu se kněz podíval k nebi a řekl: "Konečně jsou konečně spolu."

Její sestra sedící v první řadě řekla: "Promiňte, otče, ale myslíte ona a její první manžel, nebo ona a její druhý manžel?"

Kněz odpověděl: "Myslím její nohy."

Překlad do češtiny (DeepL)

Marie, zbožná katolička, se vdala a měla 15 dětí. Po smrti prvního manžela se znovu vdala a měla dalších 15 dětí. Několik týdnů po smrti svého druhého manžela zemřela i Maria.

Na Mariině pohřbu se kněz podíval k nebi a řekl: "Konečně jsou spolu."

Její sestra sedící v první řadě se zeptala: "Promiňte, otče, ale myslíte ji a jejího prvního manžela, nebo ji a jejího druhého manžela?"

Kněz odpověděl: "Mám na mysli její nohy."

Překlad do češtiny (Google)

Maria, oddaná katolička, se vdala a měla 15 dětí. Poté, co zemřel její první manžel, se znovu vdala a měla dalších 15 dětí. Několik týdnů poté, co zemřel její druhý manžel, zemřela také Maria.

Na pohřbu Marie kněz pohlédl k nebi a řekl: „Konečně jsou konečně spolu.“

Její sestra sedící v první řadě řekla: „Promiňte, otče, ale myslíš tím ona a její první manžel, nebo ona a její druhý manžel?“

Kněz odpověděl: „Myslím její nohy.“

Překlad do češtiny (Microsoft)

Maria, oddaná katolička, se vdala a měla 15 dětí. Poté, co její první manžel zemřel, se znovu vdala a měla dalších 15 dětí. Několik týdnů po smrti svého druhého manžela maria také zemřela.

Na Mariině pohřbu se kněz podíval k nebi a řekl: "Konečně jsou konečně spolu."

Její sestra sedící v první řadě řekla: "Promiňte, otče, ale myslíte ji a jejího prvního manžela, nebo ji a jejího druhého manžela?"

Kněz odpověděl: "Myslím její nohy."

Vtip nestál na slovní hříčce, takže pointu neporušil ani jeden. DeepL výborný, Microsoft až na opakované „konečně“ a Marii s malým m také uspěl. Google je kostrbatější. CUBBITT je na úrovni amerických konkurentů.

Báseň: Havran od Edgara Allana Poea

Zdroj: Poetry Foundation, Wikisource

Anglický originál

Once upon a midnight dreary, while I pondered, weak and weary,
Over many a quaint and curious volume of forgotten lore—
While I nodded, nearly napping, suddenly there came a tapping,
As of some one gently rapping, rapping at my chamber door.
“'Tis some visitor,” I muttered, “tapping at my chamber door—
Only this and nothing more.”

Profesionální překlad do češtiny (Jaroslav Vrchlický)

V půlnoc kdysi v soumrak čirý chorý bděl jsem sám a sirý,
v knihy staré, zapomněné ukláněl jsem bledou líc;
skoro schvátilo mne spaní, an ruch lehký znenadání
ozval se jak zaklepání na mé dvéře a zas nic.
„Chodec to snad,“ pravím k sobě, klepá to a více nic,
pouze to, a pranic víc.“

Překlad do češtiny (CUBBITT)

Kdysi o půlnoci bezútěšné, zatímco jsem dumal, slabý a unavený,
Nad mnoha kuriózními a podivnými svazky zapomenutých tradic-
Zatímco jsem přikyvoval, skoro dřímal, najednou se ozvalo ťukání,
Jako když někdo jemně zaklepe, zaklepe na dveře mého pokoje.
"To je nějaký návštěvník," zamumlal jsem, "klepe na dveře mého pokoje-
Jen tohle a nic víc."

Překlad do češtiny (DeepL)

Jednou o půlnoci chmurné, když jsem přemýšlel, slabý a unavený,
nad mnohými zvláštními a kuriózními svazky zapomenutých pověstí...
Zatímco jsem přikyvoval a téměř dřímal, náhle se ozvalo ťukání,
jako když někdo jemně tluče, tluče na dveře mé komnaty.

"To je nějaký návštěvník," zamumlal jsem, "ťuká na dveře mé komnaty...
Jen tohle a nic víc."

Překlad do češtiny (Google)

Byl jednou o půlnoci bezútěšný, zatímco jsem přemítal, slabý a unavený,
Přes mnoho kuriózních a zvědavých svazků zapomenuté tradice -
Zatímco jsem přikývl, téměř zdříml, najednou se ozvalo klepání,
Jak někdo jemně klepal, klepal na dveře mé komory.
"Je to nějaký návštěvník," zamumlal jsem, "poklepáním na dveře mé komory -
Pouze toto a nic víc. "

Překlad do češtiny (Microsoft)

Bylo nebylo půlnoční ponuré, zatímco jsem přemítal, slabý a unavený,
Přes mnoho kuriózních a podivných svazků zapomenutých trafik-
Zatímco jsem přikývl, skoro jsem si zdřímnul, najednou se objevilo klepání,
Jako by někdo jemně rapal, klepal na dveře mé komnaty.
"To je nějaký návštěvník," zamumlal jsem, "klepal na dveře mé komnaty-
Jen tohle a nic víc."

U básně logicky selhaly všechny překladače, protože nejde o to pouze přeložit význam, ale opět jej i zrýmovat. Počítač ale samozřejmě neví, co je báseň a jak se tvoří. DeepL překládal otrocky, avšak čitelně. Ostatní texty nedávají smysl a ještě ztratily výpustky…

Fantasy s vymyšlenými jmény

Zdroj: J. K. Rowling – Harry Potter a Kámen mudrců

Anglický originál

I shall speak to Professor Dumbledore and see if we can't bend the first-year rule. Heaven knows, we need a better team than last year. Flattened in that last match by Slytherin, I couldn't look Seve rus Snape in the face for weeks.

Profesionální překlad (Pavel Medek)

Promluvím s profesorem Brumbálem, jestli bychom mohli porušit to pravidlo o prvním ročníku. Pánbůh ví, že potřebujeme lepší mužstvo než loni. V tom posledním zápasu nás Zmijozel vysloveně př eválcoval, trvalo kolik týdnů, než jsem se Severusi Snapeovi zas mohla podívat do tváře.

Překlad do češtiny (CUBBITT)

Promluvím si s profesorem Brumbálem a uvidíme, jestli se nám podaří obejít pravidlo prvního ročníku. Bůh ví, že potřebujeme lepší tým než loni. V posledním zápase se Zmijozelem jsem se nemohl Severusi Snapeovi podívat do tváře celé týdny.

Překlad do češtiny (DeepL)

Promluvím si s profesorem Brumbálem a zjistím, jestli bychom nemohli pravidlo pro první ročník obejít. Nebesa vědí, že potřebujeme lepší tým než loni. Když mě v posledním zápase Zmijozel srovnal se zemí, nemohl jsem se Severusi Snapeovi podívat do tváře celé týdny.

Překlad do češtiny (Google)

Promluvím si s profesorem Brumbálem a uvidíme, jestli nemůžeme ohnout pravidlo prvního ročníku. Nebe ví, potřebujeme lepší tým než loni. Když jsem v tom posledním zápase Zmijozelu zploštěl, n emohl jsem se Severusovi Snapovi několik týdnů dívat do tváře.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Promluvím s profesorem Brumbálem a uvidíme, jestli nemůžeme ohnout pravidlo prvního ročníku. Bůh ví, že potřebujeme lepší tým než loni. V posledním zápase od Zmijinu jsem se Severusi Snape ovi nemohl podívat do tváře celé týdny.

Počítače znají Harryho Pottera, evidentně mají načtený výborný Medkův překlad. DeepL bez kontextu nepochopil, že mluví profesorka McGonagallová (tudíž nepoužil ženský rod) a že nehrála o na, ale její kolejní družstvo. CUBBITT udělal stejnou chybu a ještě vynechal tu ostudnou porážku. Microsoft také překvapil, jen ze Zmijozelu udělal Zmijin.

Fráze v americké nebo britské angličtině

Anglický originál

1. You're such a couch potato!
2. I'm chuffed to bits!
3. Did you hear Jane ghosted Peter?
4. She's going outside for a fag.
5. He threw his clothes willy-nilly into a drawer.

Překlad do češtiny (CUBBITT)

1. Ty jsi taková gaučová brambora!
2. Jsem na kousky!
3. Slyšel jsi, jak Jane zastrašila Petera?
4. Jde si ven dát cigáro.
5. Odhodil si šaty do šuplíku.

Překlad do češtiny (DeepL)

1. Ty jsi ale gaučový povaleč!
2. To mě těší!
3. Slyšela jsi, že Jane přišla za Peterem?
4. Jde si ven zapálit.
5. Své oblečení bez rozmyslu naházel do šuplíku.

Překlad do češtiny (Google)

1. Jsi takový gauč!
2. Jsem naštvaný na kousky!
3. Slyšeli jste, že Jane strašila Petera?
4. Jde ven pro teplouš.
5. Willy-nilly hodil své šaty do šuplíku.

Překlad do češtiny (Microsoft)

1. Ty jsi taková gaučová brambora!
2. Jsem rozcuchaná na kousky!
3. Slyšel jsi, že Jane strašila Petera?
4. Jde ven na teplouše.
5. Své šaty hodil chtě nechtě do šuplíku.

DeepL dvojku, zbytek propadák.

1. *Couch potato je opravdu povaleč.*
2. *Chuffed to bits znamená být potěšen.*
3. *Ghosting je termín označující nenadálé přerušení kontaktu bez udání důvodu. Čeština pro to asi nemá vhodný překlad, alternativou by ale mohlo být „zazdít".*
4. *Fag je sice vulgární výraz pro gaye, avšak Britové tím označují i „cigáro".*
5. *Willy-nilly má vhodnější český překlad halabala, ale „bez rozmyslu" lze také uznat. Chtě nechtě určite ne.*

Read the Live!

Zdroj: Jakub Čížek / Živě.cz

Český originál

Olomouc je další obětí ransomwaru Avaddon, který je podle bezpečnostních expertů v Česku poměrně aktivní. Ostatně, jistě si na něj pamatujete, před pár týdny jsme totiž referovali o jedné z nešťastných českých firem, které stejní záškodnici vykradli hromadu privátních dat včetně smluv a vystavili je na svém skrytém webu v nitru anonymní sítě Tor.

Překlad do angličtiny (CUBBITT)

Olomouc is another victim of the Avaddon ransomware, which according to security experts is quite active in the Czech Republic. After all, you remember him, a few weeks ago we reported on one of the unfortunate Czech companies that the same rogues had stolen a bunch of private data, including contracts, and posted it on their hidden Web site inside the anonymous Tor network.

Překlad do angličtiny (DeepL)

Olomouc is another victim of the ransomware Avaddon, which according to security experts is quite active in the Czech Republic. By the way, you will remember him, because a few weeks ago we reported about one of the unfortunate Czech companies, which was robbed of a bunch of private data, including contracts, by the same miscreants and exposed them on their hidden website in the heart of the anonymous Tor network.

Překlad do angličtiny (Google)

Olomouc is another victim of the Avaddon ransomware, which according to security experts is relatively active in the Czech Republic. After all, you certainly remember him, because a few weeks ago we reported on one of the unfortunate Czech companies, which the same intruder stole a pile of private data, including contracts, and displayed them on their hidden website inside the anonymous Tor network.

Překlad do angličtiny (Microsoft)

Olomouc is another victim of the Avaddon ransomware, which according to security experts in the Czech Republic is quite active. After all, you will remember him, because a few weeks ago we reported on one of the unfortunate Czech companies, which robbed the same scavenging company of a pile of private data, including contracts, and posted it on their hidden website in the heart of the anonymous Tor network.

Má aktivní angličtina není tak dobrá, ale překlad DeepL na první pohled působí nejlépe. Bonusový bodík za „miscreants“, což je stejně exotické jako „záškodníci“. Čitelnosti textu ale brání až příliš dlouhé souvětí, to už je ovšem problém i na Kubově straně. CUBBITT má podivný slovosled, ale anglicky mluvící by z kontextu nejspíš pochopili smysl odstavce.

Čeština → angličtina → čeština

Zdroj: hrad.cz

Český originál

Dobrý den, vážení a milí spoluobčané, před týdnem jsem byl informován předsedou vlády a 1. místopředsedou vlády o podezření, že výbuch v muničním skladu Vrbětice byl způsoben dvěma ruskými agenty. Pokládám za svoji samozřejmou povinnost se k tomuto podezření vyjádřit, a právě proto jsem se nejdříve seznamoval se všemi relevantními informacemi.

Překlad do angličtiny (CUBBITT)

Dobrý den, drazí spoluobčané, před týdnem jsem byl informován předsedou vlády a 1. místopředsedou vlády o podezření, že výbuch ve skladu munice ve Vrběticích způsobili dva ruští agenti. Považuji za svou samozřejmou povinnost vyjádřit se k tomuto podezření, a proto jsem se nejprve seznámil se všemi relevantními informacemi.

Překlad do češtiny z anglického překladu češtiny (DeepL)

Dobrý den, vážení spoluobčané, před týdnem jsem byl premiérem a prvním místopředsedou vlády informován o podezření, že výbuch v muničním skladu ve Vrběticích způsobili dva ruští agenti. Považuji za svou samozřejmou povinnost se k tomuto podezření vyjádřit, a proto jsem se nejprve seznámil se všemi relevantními informacemi.

Překlad do češtiny z anglického překladu češtiny (Google)

Dobrý den, vážení spoluobčané, před týdnem jsem byl informován předsedou vlády a prvním místopředsedou vlády o podezření, že výbuch ve vrbětickém muničním skladu způsobili dva ruští agenti. Považuji za svou zjevnou povinnost toto podezření komentovat, a proto jsem nejprve seznámil všechny relevantní informace.

Překlad do češtiny z anglického překladu češtiny (Microsoft)

Dobrý den, drazí spoluobčané, před týdnem jsem byl informován premiérem a 1. místopředsedou vlády o podezření, že výbuch ve vrbětické muniční skladu způsobili dva ruští agenti. Za samozřejmé, že se k tomuto podezření mohu vyjádřit, a proto jsem se poprvé seznámil se všemi relevantními informacemi.

Co se stane, když český text přeložíme do angličtiny a pak zpět do češtiny? Když to projedete přes DeepL nebo CUBBITT, tak vlastně nic. Text není stejný, ale je pěkně uhlazený a dává smysl. Překladače si mimochodem pohrály s místním označením. Všimněte si, že „z muničního skladu Vrbětice“ se staly „muniční sklad ve Vrběticích“ a „vrbětický muniční sklad“. Jen Microsoft má problém se skloňováním.

Báseň: Karel Hynek Mácha – Máj

Zdroj: lupomesky.cz

Český originál

Byl pozdní večer – první máj –
večerní máj – byl lásky čas.
Hrdliččin zval ku lásce hlas,
kde borový zaváněl háj.
O lásce šeptal tichý mech;
květoucí strom lhal lásky žel,
svou lásku slavík růži pěl,
růžinu jevil vonný vzdech.
Jezero hladké v křovích stinných
zvučelo temně tajný bol,
břeh je objímal kol a kol;
a slunce jasná světů jiných
bloudila blankytnými pásky,
planoucí tam co slzy lásky.

Profesionální překlad do angličtiny (Edith Pargeter)

Late evening, on the first of May—
The twilit May—the time of love.
Meltingly called the turtle-dove,
Where rich and sweet pinewoods lay.
Whispered of love the mosses frail,
The flowering tree as sweetly lied,
The rose's fragrant sigh replied
To love-songs of the nightingale.
In shadowy woods the burnished lake
Darkly complained a secret pain,
By circling shores embraced again;
And heaven's clear sun leaned down to take
A road astray in azure deeps,
Like burning tears the lover weeps.

Překlad do angličtiny (CUBBIT)

It was late evening -- the first of May --
May Evening -- it was love time.
A lover's voice called to love
where pine smelled like a grove.
A soft moss whispered of love;
the flowering tree lied to love alas,
The nightingale sang his love
the rosette showed a fragrant sigh.
Lake smooth in the shady bushes
cried a dark secret sore,
the shore hugged them round and round;
and the sun of the bright worlds of others
wandered through the blue bands,

Burning there like tears of love.

Překlad do angličtiny (DeepL)

It was late in the evening - May Day -
May evening - it was love time.
The dove's voice called to love,
where the pine grove smelled.
The silent moss whispered of love;
The flowering tree lied of love's desire,
The nightingale sang his love to the rose,
The rose was scented with a sigh.
A lake smooth in the shady bushes
sounded a dark secret pain,
The shore embraced them round and round;
And the sun bright of other worlds
Wandered through the blue ribbons,
burning with the tears of love.

Překlad do angličtiny (Google)

It was late evening, the first May -
May evening - it was love time.
Hrdlička's voice called for love,
where the pine smelled grove.
Silent moss whispered about love;
flowering tree lied to love sorry,
the nightingale sang his love to the rose,
the rose was a fragrant sigh.
Lake smooth in shady bushes
it sounded dark secret,
the shore is embraced by bicycles and bicycles;
and the bright sun of the worlds of others
she wandered with azure ribbons,
blazing there tears of love.

Překlad do angličtiny (Microsoft)

It was late evening - may 1nd -
May evening – it was love time.
Do lovebirds invited a voice to love,
where the pine reeked of a grove.
There was a quiet moss whispering about love;
The flowering tree lied to love a half,
The nightingale sang his love to the rose,
rose appeared a fragrant sigh.
Lake smooth in shady bushes
there was a dark secret pain,
the bank hugged them with wheels and wheels;
And the bright worlds of others
she wandered through the blank tapes,
burning there as tears of love.

Libozvučný Máj se ve všech případech kromě profi překladu proměnil v nesmyslnou změť slov. Jak už jsme ukázali na příkladu Poeova Havrana, počítače si s kreativním psaním a básněmi nep oradí.

14e121110987654321

SEKCE: IT a komunikace

28. Profesoři Hajič a Kratochvíl mezi nejlepšími českými informatiky

MATEMATICKO-FYZIKÁLNÍ FAKULTA Univerzita Karlova

09:42 | 07.10.21 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet • *ZDROJ:* Mff.cuni.cz - Články • *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Akademický portál Research.com zařadil profesory Jana Hajiče a Jana Kratochvíla do desítky nejlepších informatiků ČR.

Žebříček Top Computer Science Scientists je každoročně sestavován na základě údajů o H-indexech a počtech publikací a citací získaných z databází Google Scholar, Microsoft Academic Graph a dblp. V tomto prestižním a akademiky uznávaném hodnocení se prof. Jan Hajič umístil na šesté pozici mezi nejlepšími českými informatiky. Prof. Jan Kratochvíl obsadil v rámci ČR deváté místo.

Jan Hajič je profesorem matematické (počítačové) lingvistiky na Ústavu formální a aplikované lingvistiky MFF UK. Od roku 2010 zastává funkci ředitele velké výzkumné infrastruktury **LINDAT**/CLARIAH-CZ (digitální výzkumná infrastruktura pro jazykové technologie, umění a humanitní vědy). V rámci počítačové lingvistiky se zabývá především výzkumem v oblasti tvarosloví češtiny, budování m datových zdrojů, strojovým překladem, jazykovým modelováním pro rozpoznávání mluvené řeči a zpracováním jazyka statistickými metodami. Je autorem nebo spoluautorem téměř dvou stovek odborných publikací, které mají přes deset tisíc citací (H-index 45).

uvedl prof. Hajič a zdůraznil, že za dobrými výsledky oboru v Česku stojí také další kolegové z Matfyzu.

Jan Kratochvíl působí jako profesor informatiky na Katedře aplikované matematiky MFF UK. V letech 2012–2020 stál v čele fakulty jako její děkan. Je odborníkem na teoretickou informatiku a diskrétní matematiku. Zabývá se zejména strukturálními a algoritmickými otázkami teorie grafů, výpočetní složitostí a diskrétní a výpočetní geometrií. Je autorem nebo spoluautorem více než dvou stove k odborných publikací, které mají již téměř šest tisíc citací (H-index 42).

podotkl prof. Kratochvíl.

SEKCE: Oborové tituly

29. Jan Hajič: Výměna dat se zahraničními infrastrukturami je pro nás klíčová

VĚDA VÝZKUM.CZ

05:31 | 05.11.21 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet • *ZDROJ:* Vedavyzkum.cz - Články • *AUTOR:* Vědavýzkum.cz

*Výzkumná infrastruktura **LINDAT**/CLARIAH-CZ vyvíjí softwarové nástroje pro analýzu jazyka, které poskytuje jak vědcům, tak i veřejnosti. Pro její práci je klíčová spolupráce se zahraničím, stej ně tak i s dalšími deseti partnery v Česku. V rámci našeho seriálu věnovaného výzkumným infrastrukturám zodpoví klíčové otázky o **LINDAT**/CLARIAH-CZ její koordinátor Jan Hajič.*

Digitální výzkumná infrastruktura **LINDAT**/CLARIAH-CZ vznikla sloučením výzkumných infrastruktur **LINDAT**/CLARIN a DARIAH-CZ. Je jedinečnou velkou výzkumnou infrastrukturou, která se za bývá zejména jazykovými, ale i dalšími digitálními zdroji a nástroji pro jejich zpracování, vyvíjí je a poskytuje je v relevantních oborech vědecké komunitě, průmyslu pro vývoj aplikací a ve specifický

ch případech, jako je jazyková kultura, i přímo veřejnosti. **LINDAT**/CLARIAH-CZ se zapojuje do mezinárodní spolupráce mezi obdobnými výzkumnými infrastrukturami i přímo mezi institucemi ve v šech humanitních oborech a klade důraz na digitální a interdisciplinární metody zpracování, včetně moderních metod strojového učení a umělé inteligence.

Čím se vaše infrastruktura zabývá a co nabízí?

Infrastruktura **LINDAT**/CLARIAH-CZ se zabývá výzkumem v humanitních oborech a částečně pokrývá i oblast umění v digitální formě. Vše se historicky vyvíjelo, nejprve jsme poskytovali služby a zejména data pro jazykovědu a zároveň i pro technologie, jako automatický překlad, rozpoznávání řeči a další. Z části se tímto stále zabýváme, postupně však přibíráme v závislosti na financích i d alší sféry tzv. „digital humanities“.

Pro koho je především určena?

Primárně sloužíme výzkumníkům v oboru, vědcům a studentům, kteří pracují na výzkumných projektech a náš produkt používají při výuce. Tím, že jsme digitální infrastruktura, tedy jsme online, vyu žívá nás hodně také svět. Spadá pod nás například známá Internetová jazyková příručka Ústavu pro jazyk český, kterou využívá 20 milionů lidí ročně, ale samozřejmě v drtivé většině Češi. Naopak další, vícejazyčné věci, které vyvíjíme, se více využívají ve světě. Pokud jde například o výše zmíněnou příručku, ta určitě není určena pro výzkumníky, ale pro širokou veřejnost.

Můžete přiblížit, jak vaše infrastruktura funguje?

Naše infrastruktura je tzv. distribuovaná infrastruktura. To znamená, že jsme jeden projekt, ale dohromady máme po Česku deset dalších partnerů, což jsou výzkumné organizace působící v humanitních a uměleckých oborech – v jazykovědě, historii a historické bibliografii, kultuře a vědě o kultuře, historii umění, filozofii, filmové kultuře, vizuálním umění, muzikologii a historii hudby, etn ologii, folklóru, archeologii a také v několika interdisciplinárních oborech. Pokud vše dobře dopadne, od roku 2023 by se k nám měly připojit další čtyři instituce, mezi něž patří například Institut tere zínské iniciativy a Památník Terezín. Měli bychom se také rozšiřovat směrem k výzkumu holokaustu.

Infrastruktura má hlavně poskytovat digitální data ve formě, která bude jednoduchá k využití. Jedenáct institucí je ve „společném balíčku“ proto, že disponují nějakými daty nebo softwarem. Chceme vše sjednotit, aby mohl být **LINDAT**/CLARIAH-CZ vstupním bodem pro všechny, kteří chtějí dělat v humanitních vědách a potřebují pro to digitální data.

Jak vnímáte postavení výzkumných infrastruktur v českém výzkumném prostředí?

Velmi pozitivně. Líbí se mi, jak se k tomu staví Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Už před deseti lety, kdy se vše zakládalo, jsme byli vlastně jedni z prvních v Evropě, kteří měli něco, jako jsou dnešní výzkumné infrastruktury, ať už v medicíně, biologii nebo i IT. Zdá se mi, že se vše zvládlo velmi dobře a do dneška pěkně funguje. Když dám do kontrastu s námi Slovensko, byla doba, kdy říkali, že nic takového nechtějí, a až teď o infrastrukturách začínají uvažovat. Na druhou stranu státy jako Německo, Nizozemsko a některé severské země, začaly ve stejné době a infrastruktur y tam fungují také velmi dobře. Rozhodně bych však řekl, že na tom nejsme vůbec špatně. Musím ocenit ministerstvo, které to od začátku řídilo a dělá to dobře.

Jak jsou na tom výzkumné infrastruktury z hlediska financí?

Z hlediska financí by toho člověk mohl samozřejmě vždy mít víc. U nás je problém v tom, že je nás jedenáct. Peníze máme, ale někteří naši partneři, například Filozofická fakulta UK, Masarykova un iverzita nebo některé knihovny, dostávají prostřednictvím infrastruktury jen velmi málo peněz. Bylo by potřeba, aby měly o něco víc, jinak bude vývoj pomalý. Nezdá se to, ale když má někdo digitaliz ovanou knihu nebo starší dokumenty, s dalším zpřístupněním je mnohem víc práce. Je na to potřeba technologie, lidi, čas a hardware. Když je peněz málo, logicky jde vše pomalu. Já bych řekl, že bychom užili klidně dvojnásobek financí.

Chápu, že na humanitní vědy se část lidí z hlediska přínosu nedívá úplně pozitivně. Ale myslím si, že pokud budeme na špičce v Evropě, minimálně ve zdrojích, tak nás to nesmírně pozvedne. Víme , jaké to bylo se zdroji pro jazykové technologie, když jsme začínali. Díky tomu, že jsme jimi disponovali, nás zvali do evropských projektů. To má obrovský dopad na to, že sem jezdí lidi, a zároveň my můžeme také posílat lidi ven. Byl bych velmi rád, aby se to stalo i v ostatních humanitních vědách, kterým máme sloužit, a to se stane pouze v případě, že lidi zvenku uvidí, že máme zajímavá d ata pro nějaký evropský výzkum.

Jaké jsou výhody či nevýhody toho, že vaším produktem jsou nehmotné technologie?

Vše, co děláme, má nehmotnou, digitální podobu. To jsou dva typy věcí. Zaprvé digitální věci, které můžete k fyzické věci přirovnat, ale existují na počítači. Zadruhé pak licence na věci, které lze lic encovat. To znamená, že je za tím copyright, autorské právo, patentové nebo jiné duševní vlastnictví. To děláme v menším rozsahu, konkurence je navíc obrovská, protože lidé často říkají, že tyto t echnologie má už dávno Google. Ale ten to dělá za to, že mu poskytnete vlastní data. My sloužíme vědcům, a když s nimi rozpracujeme nějakou technologii, tak ta se poté univerzitní transferovou s polečností Charles University Innovations Prague (CUIP) licencuje. CUIP má právo na vše, co vyrobíme. Příjmů z toho je však zatím relativně málo. O ty se navíc ještě dělíme s ostatními kolegy.

Kontrolujete nějak, kdo a jak využívá vaše volně přístupné služby?

Máme služby na webu, které může používat kdokoliv, a tudíž netušíme, kdo je používá, protože jsou to služby otevřené. Což je ale přesně cílem infrastruktur, aby byly maximálně otevřené. Přístup d okážeme zjišťovat pouze z IP adres a z toho dokážeme odvodit, jestli náš produkt použila firma, univerzita nebo někdo doma, ale jen velmi nepřesně. Do určitého objemu dat dovolujeme komukoliv, aby si nějaké programy osahal, ale pak, kdyby se mu náš produkt líbil a chtěl jej používat komerčně ve velkém, musí si přes CUIP domluvit licenci. Služby, které máme na webu, zahrnují spoustu vě cí, včetně automatického překladu, který je velmi dobrý. Lidi nám píšou a pomalu s tím chtějí překládat básně. Překladač se opravdu hodně využívá.

Jak moc vám pomohlo, že na Univerzitě Karlově vznikl CUIP, který pomáhá s transferem vědeckých poznatků do praxe?

Ten nám velmi ulehčil práci. Předtím jsme naše produkty téměř neprodávali. Měli jsme pouze dvě smlouvy, které jsme psali tak trochu na koleně. Nějaký příjem z nich byl, ale někdo se o vše musel starat a byly vysoké i náklady. Nejsme profesionálové ani právníci… a právě to vše teď CUIP pokrývá. Pomáhá nám se smlouvami, dělá vyúčtování, prostě to podstatné. Dnes ale v průmyslu a byzn ysu rozhoduje marketing, který podle mě zatím asi moc neumíme. Na druhou stranu, nejsme tu od toho, abychom ho dělali, a já doufám, že časem budeme obecně více vidět. Když se rozhlédnu, tak start-upy i zavedené firmy mají prezentaci mnohem lépe zpracovanou, mimo jiné proto, že vědí, kdo přesně jsou jejich zákaznících. To my nemáme. Výzkumníci o nás vědí a najdou si nás, firmy ob čas. Tomu pomohla například reportáž o našem překladači v Událostech v České televizi. V tu chvíli jsme zpozorovali obrovský nárůst, lidi si náš produkt chtěli vyzkoušet a podívat se na něj. Univerzita není zvyklá své produkty prosazovat ve velkém a my doufáme, že se to změní.

Na čem v současné době pracujete?

Naši partneři pracují na dodání svých materiálů. Postupně například dostáváme filmy z Národního filmového archivu, například dokumenty a zpravodajství, které se zachovaly ze 30. let minulého st oletí. Ještě letos bychom měli mít 800 šotů a ve spolupráci s archivem k nim dáváme metadata, a protože jsme součást CLARINu, objeví se v katalozích, které si lidé budou moci prohlédnout. Jde o příklad na pomezí filmu a umění, postupně nám dodávají data i další. Teď doufáme, že ve spolupráci s Masarykovým ústavem AV ČR dostaneme data o holokaustu, která dále zpracujeme a roztřídí me a přidáme k našim videorozhovorům na toto téma.

Jak intenzivně spolupracujete se zahraničím?

Už od začátku ve velkém. I další evropské země jsou členy ERICů a v nich jsou podobná centra, jako ta naše. S těmi spolupracujeme, každý rok je také společná konference, kam jezdí také naši ex perti. Technologicky je to v CLARINu zařízené tak, že existuje centrální katalog, kde se objevují všechny zdroje ze zemí a z jednotlivých center. Třeba v Německu to ale není jako u nás. Tam nemají jeden projekt, který by zahrnoval xy univerzit. Některé z nich jsou multiinstitucionální, některé jsou čistě jednoinstitucionální, ale dohromady všechny patří do infrastruktury CLARIN ERIC. S nimi pak spolupracujeme na projektech i jednotlivě mimo ERIC. Přes něj jsme však získali spoustu partnerů v Evropě, se kterými máme Horizon Europe a další projekty. Jde o skvělou spolupráci a výměnu d at. Bez zahraniční spolupráce by naše práce ani moc neměla smysl, i když zrovna v humanities to vypadá, že bychom se mohli odstřihnout a starat se pouze o češtinu, ale to je hloupost. My potřeb ujeme, abychom pro naše výzkumníky mohli zveřejnit cizí zdroje, a je pro nás důležitá celá střední Evropa, nejen Česko nebo Slovensko.

Co považujete za váš největší úspěch?

Je jich několik, ale velkým úspěchem je rozhodně náš strojový překlad, vyvinutý Ústavem formální a aplikované lingvistiky na MFF UK nad daty, která poskytujeme. Jde o nejlepší překladač z češti ny do angličtiny na světě, je výrazně lepší než Google. Vyšel o tom i článek v Nature Communications. V některých měřítkách přeloží větu i lépe než lidé. My jej hostujeme, tedy k nám lidé chodí, ab y si něco přeložili, protože samozřejmě to nemůže někde provozovat sám student, k tomu je potřeba velký hardware.

Ale největší infrastrukturní úspěch určitě je, že jsme oficiální repozitář pro projekt, který se jmenuje Universal Dependencies. Do dnešního dne se na něm podílíme a těch sedm let, co existuje, posbí ral lingvisticky analyzovaná data ve více než 130 jazycích. Lidi se připojují a zadarmo na něm pracují, ale my vše kontrolujeme, verifikujeme, konvertujeme a poté ukládáme do repozitáře. V projekt u jsou lingvisticky analyzovaná data například z hlediska tvarosloví nebo skladby věty, která jsou velmi důležitá pro to, aby se mohla použít pro předzpracování dat pro různé aplikace. V tomto proje ktu jsme nejvíce citovaní, zaznamenali jsme už téměř 20 tisíc stažení, což je obrovské číslo na takový obor.

Co váš obor v budoucnu čeká?

V dnešní době se používají v různé formě například technologie umělé inteligence. Ty se budou používat stále, možná trochu jinak v budoucnu, ale pořád budou potřeba data. Musíme trochu předví dat, jaká konkrétní data budou lidé potřebovat, aby v momentě, až technologie dospějí a tato data budou zapotřebí, jsme jim je mohli nabídnout. Zároveň pracujeme i na nástrojích, máme například analyzátory pro 120 jazyků, které provozujeme jako službu. Doufám, že se i nadále budeme rozvíjet zdroje pro jazykovědu i pro další oblasti, abychom byli vhodnou infrastrukturou pro všechny věd ce v humanitních oborech a oborech umění, kteří potřebují digitální data.

Děkujeme za rozhovor!

Za redakci Vědavýzkum.cz se ptala Barbara Kytková.

Nepřehlédněte také naše první dva úvodní díly seriálu věnovaného výzkumným infrastrukturám. První díl je věnován infrastrukturám v Evropě, druhý pak těm domácím.

Jan Hajič

Jan Hajič je absolventem informatiky MFF UK, kde se také habilitoval v r. 2003 v oboru matematické lingvistiky. Později byl ve stejném oboru jmenován profesorem UK. Od studií se zabýval řešení m problémů v tomto interdisciplinárním oboru na pomezí lingvistiky, matematiky, statistiky a informatiky. K jeho zájmům patří zejména tvarosloví flektivních jazyků, syntaktická analýza, strojový překl ad přirozených jazyků a příprava jazykových databází pro statistické modelování přirozeného jazyka. V současné době Jan Hajič působí na Ústavu formální a aplikované lingvistiky (ÚFAL) na Mate maticko-fyzikální fakultě UK, kde je hlavním koordinátorem digitální výzkumné infrastruktury **LINDAT**/CLARIAH-CZ.

Příspěvek vznikl ve spolupráci s projektem Nástroje strategického řízení výzkumných infrastruktur (INFRAM), který společně řeší Technologické centrum AV ČR a TERTIARY EDUCATION & RES EARCH INSTITUTE. Projekt je podpořen Technologickou agenturou ČR.

30. Mezinárodní hodnocení velkých výzkumných infrastruktur ČR v roce 2021

05:42 | 10.12.21 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Vedavyzkum.cz - Články ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) uspořádalo v prvním pololetí roku 2021 mezinárodní peer-review hodnocení velkých výzkumných infrastruktur ČR. Účelem této evaluace byl o získání nezávislých odborných podkladů pro přijetí informovaného politického rozhodnutí vlády ČR o financování velkých výzkumných infrastruktur z veřejných prostředků ČR v období po roce 2022.

e-INFRA CZ: e-Infrastruktura ČR

Hodnocení zkombinovalo tzv. interim evaluaci 45 velkých výzkumných infrastruktur, které jsou již financovány MŠMT, a tzv. ex-ante hodnocení 12 návrhů projektů velkých výzkumných infrastruktur, které byly předloženy jako zcela nové v reakci na výstupy analýzy „krajiny“ velkých výzkumných infrastruktur, mapující vědně-oborové, resp. sektorové oblasti dosud nedostatečně refle ktované projekty velkých výzkumných infrastruktur. Informaci, rekapitulující východiska evaluace, principy jejího metodického rámce a hodnotících kritérií, personální složení mezinárodní evaluační komise i samotný průběh a výsledky hodnocení, předložilo MŠMT na zasedání vlády ČR, které se uskutečnilo dne 6. prosince 2021.

EU-ARC.CZ: Atacama Large Millimetre / Submillimetre Array – účast ČR

Mezinárodní hodnocení potvrdilo špičkovou úroveň velkých výzkumných infrastruktur ČR

„Hodnocení velkých výzkumných infrastruktur v roce 2021 bylo po evaluacích zorganizovaných v letech 2014 a 2017 v pořadí již třetím cyklem hodnocení velkých výzkumných infrastruktur, který Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy uspořádalo na principu mezinárodního peer-review. Do hodnocení byly zapojeny přední osobnosti evropských a světových výzkumných infrastruktur a přes vysoce nastavenou laťku zahraniční hodnotitelé potvrdili znamenitou kvalitativní úroveň velkých výzkumných infrastruktur ČR, plně srovnatelnou se špičkovými výzkumnými infrastruktura mi provozovanými v Evropě a ve světě. Mezinárodní hodnotící komise tak potvrdila mj. i oprávněnost veřejných investic do velkých výzkumných infrastruktur ČR a jejich nezpochybnitelné přínos y a dopady nejen na poli vědeckém a technologickém, ale taktéž socioekonomickém,“ uvedl ministr školství, mládeže a tělovýchovy Robert Plaga k výsledkům mezinárodní evaluace velkých výzk umných infrastruktur ČR.

Takřka polovina z celkem 57 projektů velkých výzkumných infrastruktur, které hodnocení absolvovaly, potvrdila špičkovou úroveň, přičemž výlučný zlomek z projektů dosáhl na průměrné, avšak i ta k solidní výstupy hodnocení, potvrzující jejich postavení ve výzkumně-infrastrukturním ekosystému ČR.

Reaktory LVR-15 a LR-0: Experimentální jaderné reaktory LVR-15 a LR-0

Úspěchy výzkumně-infrastrukturní politiky ČR naplňující i cíle politiky soudržnosti EU

„Výsledky letošního mezinárodního peer-review velkých výzkumných infrastruktur jsou pro výzkumné stakeholdery v ČR bezpochyby značným zadostiučiněním. Většina z evaluovaných velkých výzkumných infrastruktur ČR absolvovala obdobně náročné hodnocení již opakovaně i v letech 2014 a 2017 a jsem tak velmi rád, že potvrdily svou kvalitu i nyní. Současně mě velice těší, že me zinárodní hodnotící komise, složená z nezpochybnitelných zahraničních autorit, potvrdila úspěch výzkumně-infrastrukturní politiky ČR. Výstupy evaluace přitom znamenají mj. i úspěch implement ace politiky soudržnosti EU v ČR, protože právě ze zdrojů Evropských strukturálních a investičních fondů byly v uplynulé dekádě hrazeny investiční náklady většiny velkých výzkumných infrastru ktur ČR,“ dodal Pavel Doleček, náměstek pro řízení sekce vysokého školství, vědy a výzkumu MŠMT.

Celá jedna čtvrtina projektů velkých výzkumných infrastruktur aktuálně financovaných ze strany MŠMT přitom spočívá v zabezpečení účasti ČR na výstavbě a provozu zahraničních výzkumných inf rastruktur, které jsou situovány v Evropě, ve Spojených státech amerických a v zemích Latinské Ameriky. Pozitivní výsledky jejich hodnocení tak potvrzují mj. i schopnost výzkumné komunity a prů myslu ČR podílet se na znalostně a technologicky nejnáročnějších výzkumně-infrastrukturních projektech současnosti.

CzeCOS

Metodický rámec hodnocení inspirovaný ESFRI

Metodika mezinárodního peer-review hodnocení velkých výzkumných infrastruktur ČR byla také v roce 2021 inspirována monitorovacími postupy Evropského strategického fóra pro výzkumné infrastruktury (ESFRI), používanými k evaluaci výzkumných infrastruktur evropského charakteru, významu a dopadu. Hodnocení tak proběhlo v souladu s nejvyššími mezinárodními standardy, kter é jsou aktuálně užívány pro evaluaci výzkumných infrastruktur v Evropě. Metodický rámec zahrnoval širokou škálu hodnotících kritérií, která postihovala rozsáhlou paletu atributů, a to zejména znalostní expertízu a technologickou úroveň velkých výzkumných infrastruktur, jejich uživatelskou strategii a politiku otevřeného přístupu, způsob řízení a strukturu managementu, přístupy k nakládá ní s vědeckými daty, spolupráci s veřejnou výzkumnou sférou a s průmyslovým sektorem na národní úrovni ČR, jakož i mezinárodní úrovni, plány dlouhodobého investičního rozvoje, vědeckou výk onnost anebo socioekonomické přínosy a dopady.

CZECRIN: Český národní uzel Evropské sítě infrastruktur klinického výzkumu

Mezinárodní hodnotící komise pokrývající všechny vědní oblasti

Na hodnocení velkých výzkumných infrastruktur spolupracovala s MŠMT evaluační komise, která čítala celkem 33 mezinárodně uznávaných odborníků, sdružených do šesti hodnotících panelů a za měřených na disciplinární oblasti fyzikálních věd a inženýrství, energetiky, environmentálních věd, biomedicínských věd, humanitních a společenských věd a e-infrastruktur. Evaluační procedura sa motná zkombinovala formu panelového hodnocení s hodnocením formou vzdálených recenzí, které spočívalo v zadání vždy tří zahraničních vzdálených recenzí ke každému projektu velkých výzkum ných infrastruktur, jež následně sloužily jako nezávislé odborné vstupy, resp. pomocné podklady pro úvahy vedené hodnotícími panely mezinárodní evaluační komise. Hodnotící panely měly v průbě hu více jak šestiměsíčního evaluačního procesu i možnost interview se zástupci velkých výzkumných infrastruktur. Nesly přitom odpovědnost za konečné výstupy hodnocení, jež společně s doporuč eními zaznamenaly formou tzv. konsensuálních posudků vypracovaných ke každému jednomu projektu velké výzkumné infrastruktury.

***LINDAT**/CLARIAH-CZ: Digitální výzkumná infrastruktura pro jazykové technologie, umění a humanitní vědy*

Víceletý finanční rámec podpory velkých výzkumných infrastruktur ČR 2023+

Výstupy uskutečněného mezinárodního peer-review hodnocení velkých výzkumných infrastruktur ČR budou využity jako východiska přípravy návrhu výdajů státního rozpočtu ČR na výzkum, vývoj a inovace pro rok 2023, jeho střednědobého výhledu na léta 2024–2025 a jeho dlouhodobého výhledu do roku 2028. Návazně na jeho schválení vládou ČR v 1. pol. roku 2022 by měla vláda ČR v p růběhu 2. pol. roku 2022 schválit také projekty velkých výzkumných infrastruktur k financování ze zdrojů účelové podpory MŠMT v období let 2023+.

Kompletní materiál MŠMT informující členy vlády ČR o přípravě, průběhu a výstupu mezinárodního peer-review hodnocení velkých výzkumných infrastruktur ČR roku 2021 je k dispozici ke staže ní zde.

Zdroj: MŠMT

*Velkým výzkumným infrastrukturám se v rámci svého seriálu věnuje také naše redakce. První díl seriálu je věnován infrastrukturám v Evropě, druhý pak těm domácím. Napřehlédněte také rozho vor s Janem Hajičem, koordinátorem infrastruktury **LINDAT**/CLARIAH-CZ.*

SEKCE: Kultura a vzdělávání

DUPLICITY (>70% SHODA): Mezinárodní peer-review hodnocení velkých výzkumných infrastruktur ČR v roce 2021 (Msmt.cz - Ostatní);

31. Výroční konference DARIAH ERIC 2022: Vyprávění příběhů

09:34 | 20.12.21 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Msmt.cz - Ministerstvo ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Praha, 20. prosince 2021 - Konsorcium evropské výzkumné infrastruktury pro humanitní vědy a umění DARIAH ERIC vyhlašuje výzvu k předkládání návrhů příspěvků na výroční konferenci 2022 . Akce se má konat od 31. května do 3. června 2022 v řeckých Aténách a jejím stěžejním tématem bude vyprávění příběhů.

„Síla vyprávění příběhů jako strategie vytváření smyslu a znalostí je hluboce zakořeněna v lidských kulturách, sahá k počátkům našich písemností a hledí tak daleko dopředu, jaká je naše předst avivost. To, jak shromažďujeme, sdílíme a používáme své příběhy, vypovídá mnohé o tom, kdo jsme, jak se bavíme a vzděláváme, jak si budujeme identitu a jak chápeme svět za naším obzor m, jak se stavíme k naší minulosti a k naší budoucnosti,“ uvádí anotace konference. Komunita DARIAH (*Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities*) se snaží vytvářet prostřednictv ím diskuse nad výzkumnými postupy v oblasti umění a humanitních věd koncepční spojitosti mezi uměním, technologiemi a humanitními a dalšími obory. **Název a abstrakt navrhovaného příspěv ku na výroční konferenci je potřeba zaslat do 11. února 2022.**

Výroční konferenci 2022 DARIAH ERIC *2022*

Evropská výzkumná infrastruktura DARIAH

Panevropská výzkumná infrastruktura pro vědce z oblasti humanitních a uměleckých věd si klade za cíl zlepšit a podpořit výzkum a výuku v oblastech humanitních a uměleckých věd s využitím digit álních technologií. Rozvíjí, udržuje a provozuje infrastrukturu pro podporu výzkumných postupů založených na informačních a komunikačních technologiích a podporuje výzkumné pracovníky v jejic h využívání při vytváření, analýze a interpretaci digitálních zdrojů. Spoluprací s komunitami z praxe DARIAH sdružuje jednotlivé nejmodernější aktivity v oblasti digitálního umění a humanitních věd a rozšiřuje jejich výsledky na evropskou úroveň. Uchovává, zpřístupňuje a šíří výzkum, který z této spolupráce vzešel, a zajišťuje dodržování osvědčených postupů a metodických a technických sta ndardů.

Vyprávění příběhů

Konsorcium evropské výzkumné infrastruktury DARIAH ERIC

Výzkumná infrastruktura DARIAH se stala konsorciem evropské výzkumné infrastruktury v roce 2014. V současné době má DARIAH 20 členských států, 1 pozorovatele a několik spolupracujících p artnerů v 6 nečlenských zemích. Český národní uzel konsorcia DARIAH ERIC je součástí velké výzkumné infrastruktury **LINDAT/CLARIAH-CZ** (*Digitální výzkumná infrastruktura pro jazykové tech nologie, umění a humanitní vědy*), jež je součástí **Cestovní mapy velkých výzkumných infrastruktur ČR**. K evropskému konsorciu se český národní uzel připojil v roce 2019 po „ *vynikající a plo dné spolupráci v rámci projektu DESIR*,“ jak uvedla předsedkyně správní rady konsorcia DARIAH ERIC Jennifer Edmond. Jednou ze silných stránek českého národního uzlu konsorcia DARIAH E RIC je zapojení knihoven a dalších národních památkových institucí jako partnerů výzkumné infrastruktury či silná technologická stránka 3 technicky zaměřených partnerů (Univerzita Karlova, Zápa dočeská univerzita v Plzni a Masarykova univerzita) v oblastech zpracování přirozeného jazyka, umělé inteligence a zpracování multimédií.

LINDAT*/CLARIAH-CZ: Digitální výzkumná infrastruktura pro jazykové technologie, umění a humanitní vědy*

SEKCE: Ministerstva

32. Pražští lingvisté vyvinuli automatický překladač mezi ukrajinštinou a češtinou [AKTUALIZACE]

17:48 | 07.03.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Lupa.cz - Aktuality ● *AUTOR:* David Slížek

AKTUALIZACE 14. 3. 9:15 – První verze překladače už je v ostrém provozu na webu. Chystá se také nová verze frontendu, která vznikla v průběhu víkendového hackathonu.

PŮVODNÍ ZPRÁVA z 7. 3.:

„Dáváme dohromady nástroj pro automatický překlad mezi ukrajinštinou a češtinou, který bude lepší než Google Translate a bude zadarmo,“ oznámila na Facebooku skupina lingvistů z Institutu for mální a aplikované lingvistiky (ÚFAL) pražské Matematicko-fyzikální fakulty UK.

Podle informací na webu projektu ÚFAL for Ukraine experti momentálně sbírají data a trénují systémy, se samotným spuštěním překladače pak počítají někdy kolem 9. března. „Pokud můžete posk ytnout data (rozsáhlé texty, ideálně ve více jazycích) nebo máte pro překladač využití a další nápady, kontaktujte nás,“ vyzývají vědci.

Po vytvoření systému pro česko-ukrajinské překlady mají v plánu nabídnout i automatické převody mezi ukrajinštinou a dalšími jazyky.

Vědci z ÚFAL stojí také za překladačem CUBBIT (známým i jako **LINDAT**), která umí automatické převody mezi češtinou a celkem šest cizími jazyky. Jak jsme dříve na Lupě psali, CUBBIT umí v p řesnosti překladu v některých případech překonat lidského překladatele.

SEKCE: IT a komunikace

33. Pomozte vyvinout frontend pro česko-ukrajinský překladač, žádají čeští lingvisté

10:53 | 10.03.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Lupa.cz - Aktuality ● *AUTOR:* David Slížek

Experti na strojový překlad v Ústavu pro formální a aplikovanou lingvistiku MFF UK v Praze (ÚFAL) žádají dobrovolníky o pomoc s vývojem webu, na kterém má běžet dokončovaný automatický pře kladač mezi češtinou a ukrajinštinou.

V sobotu 12. března proto organizují hackathon, na kterém by měla vzniknout frontendová část systému. Akce proběhne od 10:00 v univerzitní budově v pražských Holešovicích. Zájemci z řad vývoj ářů webových nebo mobilních aplikací se mohou hlásit na webu akce.

Lingvisté z ÚFAL vyvíjejí překladač, který bude schopen překládat oběma směry mezi češtinou a ukrajinštinou a následně i mezi ukrajinštinou a dalšími jazyky. Skupina stojí mimo jiné za překladač em CUBBIT (známým také jako **LINDAT**).

SEKCE: IT a komunikace

34. Čeští lingvisté z @ufal_cuni zprovoznili v rámci překladače LINDAT automatický převod textů mezi...

09:19 | 14.03.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

SoMe ● *ZDROJ:* Twitter.com - Příspěvky ● *AUTOR:* Lupacz

Čeští lingvisté z @ufal_cuni zprovoznili v rámci překladače **LINDAT** automatický převod textů mezi ukrajinštinou a češtinou: https://t.co/NYMOXrqecF

SEKCE: Zpravodajství

35. Jak rozumět Ukrajincům? Tady je přehled nápomocných aplikací

06:39 | 17.03.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Lupa.cz - Články ● *AUTOR:* Ondřej Novák

Ukrajinština je složitý jazyk. Díky těmto aplikacím jí můžete snadno porozumět nebo se ji naučit.

Z válkou zmítané Ukrajiny už do Česka dorazilo kolem 170 tisíc uprchlíků a zatím nic přímo nenasvědčuje tomu, že by konflikt měl v blízké době skončit. S Ukrajinci se tak Češi budou v běžném živ otě setkávat stále častěji a navzdory tomu, že jde o slovanské jazyky, je jazyková bariéra nejenom kvůli odlišnému písmu poměrně velká.

Navíc, ani ruština, kterou si nemalá část populace pamatuje z povinné výuky před rokem 1989, tuto překážku nepomůže překonat. Ačkoliv to tak na první pohled nevypadá, ruština a ukrajinština js ou rozdílné jazyky. V následujícím přehledu najdete tipy na několik aplikací, které mohou problémy v komunikaci s ukrajinsky hovořícími uprchlíky pomoci překonat.

TIP: Český překladač CUBBITT dokáže v přesnosti překonat člověka. Podívejte se na srovnání s konkurencí

Psaná komunikace

Pro překlad psané komunikace (e-mailů, zpráv, dokumentů apod.) se nabízí zejména překladač odborníků z Matfyzu jménem CUBBITT, o jehož schopnostech jsme psali v rozsáhlém článku. V reak ci na válku na Ukrajině akademici z týmu **LINDAT** do nabídky několika světových jazyků narychlo přidali právě i ukrajinštinu a překladač naučili rozumět tomuto jazyku dokonce v rekordně krátkém čase.

„Neměli jsme žádná trénovací data. Museli jsme je během dvou týdnu získat a natrénovat na nich model. Sám jsem překvapený, že se to vůbec podařilo. Většinu trénovacích dat jsme získali z veřej ně dostupných zdrojů, například z korpusu OPUS. Ale kontaktovali jsme i Český národní korpus, který má neveřejně k dispozici knihy v češtině a ukrajinštině. Takto jsme nakonec získali jednu sed minu všech dat. Samozřejmě stále sháníme další data i do budoucna. Oslovujeme překladatelské agentury, které se věnují překladu mezi češtinou a ukrajinštinou, jestli by pro náš účel nemohly pos kytnout překladové paměti nebo přeložené texty," vysvětluje Martin Popel, autor překladače CUBBITT z Ústavu formální a aplikované lingvistiky Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy. „S ukrajinštinou jsme ale doteď nepracovali, takže to byla výzva. Nakonec jsme spolupracovali i s rodilými mluvčími nebo překladatelkami, které nám pomáhaly hodnotit kvalitu překladu," dodává.

Ukrajinská verze CUBBITTu funguje v jednoduchém rozhraní, do kterého je možné napsat nebo zkopírovat překládaný text. Nástroj ukáže ukrajinské znění českého textu nejen v cyrilici, ale také v l atince, což dále napomáhá vzájemnému porozumění.

Překlad do ukrajinštiny umí z volně dostupných nástrojů samozřejmě i Překladač Google. Ten vedle zápisu latinkou nabízí i možnost zvukové ukázky, jak přeložená věta zní v cílovém jazyce. Nicmé ně překlad kvůli zvolenému řešení práce s „malými jazyky" nemusí být úplně kvalitní. Ačkoliv je v případě překladů češtiny nebo ukrajinštiny do anglického jazyka už k dispozici značné množství dat , tak v páru čeština-ukrajinština je jich naopak velmi málo. Velké populární a volně dostupné překladače tak umožňují překlady mezi malými jazyky díky tomu, že využívají jako mezistupeň právě an gličtinu. Nicméně, mezistupeň v překladu násobí chyby a může například vést ke ztrátě významově podstatných informací (například se z věty vytratí mužský či ženský rod).

„My proto překládáme přímo. Doufáme, že díky tomu dosáhneme lepší kvality překladu," vysvětluje Popel. Výzkumníci využívají také toho, že čeština a ukrajinština jsou příbuzné slovanské jazyky. Ke zdokonalení nástroje jim ale stále chybí třeba data o tom, k čemu lidé vlastně nástroj používají. „Abychom mohli překlad zlepšit, potřebujeme vidět, jaké typy textů lidé nejčastěji potřebují překlád at. V systému máme proto prosbu, aby nám lidé, pokud s tím souhlasí, umožnili překládané texty ukládat, protože následná analýza by nám pomohla s vylepšením překladače," dodává Popel.

Mluvená konverzace

V případě, že se s ukrajinským utečencem potkáte tváří v tvář, nabízí se jednodušší řešení, než je psát věty do překladače a ukazovat druhé straně ukrajinský překlad (nemluvě o nutnosti přepínat k lávesnici do cyrilikou, aby protistrana mohla odpovědět). Překladač Google nabízí v desktopové i mobilní verzi možnost rozpoznání hlasu, která v takové situaci může pomoci. Pro toto využití nástroj vyžaduje přístup k mikrofonu v zařízení. Funkce rozpoznávání hlasu ale navzdory nezanedbatelným pokrokům stále pro umělou inteligenci představuje určitou překážku. V kombinaci s překladem p omocí angličtiny jako prostředního jazyka tak může dojít k nedorozuměním.

Pomoc se základní konverzací, byť méně sofistikovanou formou, nabídla i společnost LINGEA, která zpřístupnila zdarma online své jazykové nástroje. Jde zejména o oboustranné slovníky a také p řehled základních ucelených frází. Nástroj je ale určen spíše pro Ukrajince, kteří se potřebují dorozumět se zástupci státních i nevládních organizací. Pro snadnější naučení základů češtiny pak LIN GEA zpřístupnila i přehled gramatiky českého jazyka. Firma nabízí i česko-ukrajinský/ukrajinsko-český překladač LINGEA Translator. Na této technologii běží i překlad v Seznam Prohlížeči.

Aplikace pro studium jazyků

Než spoléhat na překladače je ale samozřejmě pohodlnější, když cizí jazyk umíme. Ukrajinštinu přitom už dnes nabízí hned několik e-learningových aplikací. Populární je například Mondly, která zvl ádá přímo pár čeština-ukrajinština, a nabízí výuku základních slovíček a frází. Aplikace je k dispozici jak pro desktop, tak i mobilní zařízení a je placená (229 Kč měsíčně za jeden jazyk nebo 1190 Kč ročně za 33 jazyků).

Pozadu nezůstává ani populární Duolingo, které kromě základní výuky nabízí i hlasovou výuku nebo procvičování přímo na míru podle vašich schopností. Bohužel, aplikace neumí přímo pár čeština-ukrajinština, naučit se ukrajinštinu je možné pouze v anglické verzi aplikace, což může být pro méně zdatné angličtináře trochu nepohodlné. Duolingo je ve verzi Plus placené (279 Kč za měsíc neb o 2290 Kč ročně za 24 jazyků). Provozovatel aplikace ale nedávno oznámil, že veškeré příjmy z výuky ukrajinštiny v Duolingu převede na fond pomoci Ukrajině. Zájem o výuku tohoto jazyka údajně od začátku invaze do 7. března stoupl globálně o 485 %. Vedle Duolinga a Mondly můžete v AppStore nebo Google Play najít celou řadu dalších učících aplikací, ale zpravidla mají poměrně málo h odnocení.

S naučením základních frází pomáhá také český nástroj Movapp, který vznikl v rámci dobrovolnické iniciativy Česko.digital. Obsahuje slovník často používaných a užitečných frází, včetně nahrávek jejich výslovnosti v češtině i ukrajinštině. „V první fázi byl vypublikován přehled základních česko-ukrajinských frází. V dalších fázích budeme vytvářet nástroje pro jejich procvičování a ch ceme se stát rozcestníkem pro další nástroje a materiály, které pomůžou s učením ukrajinštiny a češtiny," slibují autoři na webu.

Bonusový tip: Native Chats

Snadnější komunikaci s Ukrajinsky hovořícími nabízí i aplikace Native Chats (verze pro Android zde). Nástroj umí pracovat přímo v chatovacích aplikacích, kdy automaticky překládá do češtiny cizí jazyk a naopak odeslané zprávy automaticky překládá do jazyka příjemce. Aplikace je zatím zdarma a je dostupná jak pro iOS, tak i Android. Native Chats kvůli ochraně soukromí slibuje šifrování a anonymizaci překládaných zpráv, nicméně pro správné fungování potřebuje přístup do chatovacích aplikací.

Vážení čtenáři, situaci na Ukrajině se věnujeme napříč servery, které spadají pod našeho vydavatele, společnost Internet Info. Nabízíme vám výběr některých textů:

POMOC PRO UPCHLÍKY

Měšec: Pomáháte uprchlíkům z Ukrajiny? Tyto informace jim pomohou Finance: Na jaké sociální dávky mají nárok Ukrajinci? Vitalia: Pro obyvatele Ukrajiny je v ČR dostupná be zplatná lékařská i psychologická pomoc Finance: Jak zapsat dítě z Ukrajiny do základní školy? Podnikatel: Radíme Ukrajincům: Vyhledání zaměstnání a uzavření pracovní smlo uvy Podnikatel: Ukrajinci v ČR dostávají povolávací rozkazy, řadu firem to může dostat do potíží Podnikatel: Pivo, automobily nebo služby už do Ruska nemíří. Stále více firem o mezuje vývoz Euro: Válka na Ukrajině brzdí provoz potravinářského, chemického i automobilového průmyslu Měšec: Vláda připravuje nové dávky. Jedna podpoří ukrajinské upr chlíky, druhá ty, co jim pomáhají Měšec: Začíná náhrada vkladů Sberbank. Na jejich výplatu máte 3 roky času. A co s úvěry? Měšec: Pomáháte Ukrajincům? Využijte nové možn osti, jak si můžete snížit daně Měšec: Banky vychází vstříc Ukrajincům. Zjednodušují zakládání účtu a odpouští poplatky Euro: Kvůli ruské invazi odepíše globální ekonomika až jedno procento Lupa: Putinův oligarcha i miláčci programátorů. Co jsou zač ruské internetové a IT firmy působící v Česku Lupa: Takhle Rusko odřízlo nezávislá média. BBC dop oručuje používat Tor Computerworld: Analytici predikují dopady ruské agrese na Ukrajině na globální trh ICT Root: Podvodníci zneužívají války na Ukrajině, lákají údaje a podstr kávají malware Vitalia: Jak s dětmi mluvit o válce? Neříkejte, že se nic neděje Vitalia: Desatero psychické hygieny. Nevyčítejte si žádné pocity kvůli Ukrajině

SEKCE: IT a komunikace

36. Vědci z Matfyzu vyvinuli automatický překladač mezi češtinou a ukrajinštinou

13:38 | 17.03.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet • *ZDROJ:* Sciencemag.cz - Články • *AUTOR:* science

Výzkumníci z Ústavu formální a aplikované lingvistiky (ÚFAL) vyvinuli v rekordním čase veřejně dostupný automatický překladač mezi češtinou a ukrajinštinou. Cílem projektu je pomoci uprchlíkům z Ukrajiny překonat jazykovou bariéru a usnadnit jim kontakt v českém prostředí.

O uplynulém víkendu skupina výzkumníků z Ústavu formální a aplikované lingvistiky MFF UK uspořádala hackathon, jehož cílem bylo zpřístupnit automatický překlad mezi ukrajinštinou a češtinou š iroké veřejnosti, a zejména uprchlíkům z Ukrajiny, kteří nový nástroj budou moci využít při komunikaci s českou státní správou, tuzemskými ubytovateli, školami a potenciálními zaměstnavateli. Výsl edkem spolupráce s desítkou externích účastníků hackathonu je zjednodušená webová stránka, která umožňuje automatický překlad textu z a do ukrajinštiny.

„Předběžné výsledky testů ukazují, že kvalita ukrajinsko-českého překladu je vyšší než například u systému Google Translate, a to zejména díky novým metodám strojového učení, které původně v znikly pro česko-anglický překlad," uvádějí tvůrci česko-ukrajinského překladače. Další výhodou pražského systému je, že na rozdíl od jiných volně dostupných online systémů nepoužívá angličtinu jako mezikrok, ale překládá mezi češtinou a ukrajinštinou přímo.

Experti z ÚFALu stojí také za překladačem CUBBITT, který veřejnosti představili před necelými dvěma lety. Nástroj využívá neuronové sítě a umožňuje překlad mezi několika jazyky, přičemž v kvali tě anglicko-českého překladu již směle konkuruje profesionálním překladatelům. Tento překladač je volně dostupný v rámci výzkumné infrastruktury **LINDAT**/CLARIAH-CZ. Vědci aktuálně pracují n a jeho rozšíření o další jazyky a současně vyvíjejí nové metody, které umožní ještě vyšší kvalitu překladu.

Viz také: CUBBITT: Automatický překladač, který už opravdu nahradí překladatele

Přihlášky na Matfyz se uzavírají 31. 3. 2022
https://www.studuj-matfyz.cz/

SEKCE: Ostatní

DUPLICITY (>70% SHODA): Vědci z Matfyzu vyvinuli automatický překladač mezi češtinou a ukrajinštinou (Mff.cuni.cz - Články); Vědci z Matfyzu vyvinuli automatický překladač mezi češtinou a ukrajinštinou (Itbiz.cz - Zprávičky);

37. Jak směnit hřivny či komunikovat s Ukrajinci bez znalosti jejich jazyka? Možnosti pomoci uprchlíkům skrze moderní technologie

16:36 | 21.03.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Dotekomanie.cz - Články ● *AUTOR:* Karel Čapka

Evropa se ocitla ve válce a kvůli ní do Česka přichází statisíce uprchlíků z Ukrajiny, kteří neznají náš jazyk, jsou zde odkázáni na pomoc od cizích lidí. Navíc směnit jejich finance zde, je mizivá. Přiná šíme seznam tipů, jak uprchlíkům mohou aplikace a chytré telefony pomoci.

Na našem webu Dotekománie se objevily informace hned ze začátku války, že operátoři umožňují volání na Ukrajinu zdarma. Jako první zareagoval T-Mobile a připojili se k němu další operátoři, j ejich seznam je na konci odkazovaného článku. U pomoci jen skrze operátory nechybělo a objevilo se mnoho dalších možností pomoci.

Pro prchající Ukrajince je dostupná aplikace Umapa (App Store, Play Store) s místy, kde se jim dostane pomoci. Je zde možnost, jak nabídnou pomoc, kategorie však značí, že by se mělo jednat o institucializovanou nabídku, například od charity či obce. Mapa je však primárně užitečná pro uprchlíky, kteří na ní uvidí možnosti pomoci v okolí, kde se nacházejí.

Ukrajinský jazyk nepíše latinkou, ale ukrajinskou cyrilicí, též nazývanou ukrajinskou azbukou. Komunikace tedy mezi Čechy a Ukrajinci nemůže být kvůli odlišnosti vůbec snadná, tomu se snaží pře dejít nová aplikace Native Chats (App Store, Play Store). Stačí, aby obě strany, které spolu chtějí komunikovat, měly nainstalovanou aplikaci a uprchlík může psát ukrajinsky, proti straně se však z práva automaticky přeloží do zvoleného jazyka, tedy do češtiny.

Pomoc s překonáním jazykové bariéry nabízí i aplikace Google Překladač (App Store, Play Store), která například na počítači umí po nahrání přeložit zvolený dokument. V telefonu je na ní užitečná f unkce konverzace, která nahrává obě strany rozhovoru a simultánně je překládá. Stejně tak umí přeložit i jednotlivou nahrávku, nebo po vyfocení nápisu v ukrajinštině ho přeložit do češtiny. Kvalitnější překlad než Google Překladač, nabízí nově vytvořený překladač od **Lindat**, digitální výzkumné infrastruktury pro jazykové technologie, umění a humanitní vědy, který nabízí na svém web u. Též vytvořili i telegramového bota, který automaticky překládá češtinu do ukrajinštiny a naopak.

Pokud ovládáte dobře angličtinu, můžete se pustit do kurzu ukrajinštiny na Duolingu (App Store, Play Store). Duolingo ji nabízí pouze v kombinaci ukr/aj, a pokud si zaplatíte předplatné neboli Duoli ngo Plus, půjdou peníze na pomoc Ukrajině.

České směnárny mají problém se směnou hřivny na koruny, kvůli nestabilitě měny. Pokud si uprchlíci do Česka přivezli peníze v hotovosti, nemám radu, pokud víte vy, čtenáři, napište nám. Uprchlí ci přicházející s platební kartou, jejichž banka stále funguje, mají možností mnoho. Mohou si vybrat skrze bankomaty české koruny, nebo skrze Google Pay (App Store, Play Store) si nahrát svoji ukr ajinskou kartu a platit sní v obchodech, pokud mají telefon s NFC.

Další možností je, aby nemuseli být vázáni na domovskou banku, zařídit si Revolut, který taktéž v reakci na válku umožnil používání účtu Ukrajincům. Následně stačí přidat svoji platební kartu, přev ést z ní peníze na Revolut (App Store, Play Store) a nechat si poslat kartu od Revolutu, do té doby může pro online nákupy využívat jejich virtuální kartu. Alespoň tak nebude mít problémy s DCC po platky, jako u běžných karet. V Česku Revolut v aplikaci ani na webu neumožňuje konverzi do ukrajinské hřivny, novinka je pravděpodobně dostupná zatím jen pro samotné uprchlíky.

Uprchlíci si též mohou založit účet u jedné v Česku dostupných bank, které pro ně tuto nabídku mají. Následně stačí realizovat mezinárodní převod prostředků (IBAN) a peníze následně využít u ná s.

Víte o dalších projektech, technologických vychytávkách a aplikacích, které pomáhají prchajícím lidem před válkou? Napište nám do komentářů.

SEKCE: IT a komunikace

38. Jak si promluvit s uprchlíky? S jazykovou bariérou pomůže nový překladač

05:01 | 22.03.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Forum24.cz - Články ● *AUTOR:* Pavel Šmejkal

Výzkumní pracovníci z Ústavu formální a aplikované lingvistiky Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy se do pomoci uprchlíkům z válkou zmítané Ukrajiny zapojili po s vém a v rekordním čase vyvinuli automatický překladač mezi češtinou a ukrajinštinou. Ten je veřejně přístupný, jeho cílem je pomoci překonat jazykovou bariéru a usnadnit vzáj emný kontakt.

Překladač je výsledkem hackathonu, který se uskutečnil před několika dny. Cílem bylo vyvinout rychle potřebný nástroj, jenž by ukrajinským uprchlíkům umožnil komunikovat s českou státní správo u, tuzemskými ubytovateli, školami či třeba potenciálními zaměstnavateli. Hackathonu se účastnili výzkumníci z matfyzu a desítka externistů. Z jejich úsilí nakonec vzešla zjednodušená webová strá nka, která umožňuje automatický překlad textu z ukrajinštiny do češtiny i obráceně.

Nový Týdeník FORUM připomíná historický význam cesty českého premiéra za ukrajinským prezidentem

číst článek »

„Předběžné výsledky testů ukazují, že kvalita ukrajinsko-českého překladu je vyšší než například u systému Google Translate, a to zejména díky novým metodám strojového učení, které původně v znikly pro česko-anglický překlad," tvrdí tvůrci česko-ukrajinského překladače. Další výhodou pražského systému je, že na rozdíl od jiných volně dostupných online systémů nepoužívá angličtinu ja ko mezikrok, ale překládá mezi češtinou a ukrajinštinou přímo.

Uživatelé překladače jsou také osloveni, zda souhlasí, aby jejich text byl anonymně uložen v Ústavu formální a aplikované lingvistiky, a posloužil tak k dalšímu zdokonalení sytému překladu mezi če štinou a ukrajinštinou.

Ústav formální a aplikované lingvistiky se zabývá strojovým překladem již více než 50 let. Za tu dobu se postupně měnily metody a přístupy, překlad byl vylepšen pomocí tzv. neuronových sítí. Tento poslední model překladu se nazývá CUBBITT a je dostupný pro několik dvojic jazyků ve výzkumné infrastruktuře **LINDAT**/CLARIAH-CZ pro výzkumníky, firmy i veřejnost. V současné době se prac uje na sběru dat i pro další jazyky a zároveň na nových metodách tak, aby se kvalita překladu i nadále zlepšovala.

SEKCE: Zpravodajství

39. Český překladač se naučil ukrajinsky rychle. Jen někdy plete jména měst

11:11 | 24.03.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* SeznamZpravy.cz - Články ● *AUTOR:* Pavel Kasík

V komunikaci s Ukrajinci pomůže Čechům nový nástroj. Strojový překladač vytrénovali odborníci z Matematicko-fyzikální fakulty UK za tři týdny. Využívá umělé inteligence a je prý lepší než Goog le Translate. Chybuje jinak než lidé.

Po ruské invazi nastal v Evropě rychlý a masivní přesun obyvatelstva. Do Česka již dorazilo přes čtvrt milionu uprchlíků z Ukrajiny. Řada Čechů jim chce pomoci a narážejí při tom na jazykovou bari éru. Přestože je totiž ukrajinština slovanský jazyk, její psaná podoba používá cyrilici, která je latince podobná jen vzdáleně.

Můžete ale využít nástroje, které se postarají nejen o přepis cyrilice do latinky, ale o kompletní překlad textu. A to nejen jednotlivých slov, ale i celých vět. Nově je pro překlad k dispozici ukrajinsko-č eský překladač **LINDAT**.

Foto: snímek obrazovky: Pavel Kasík

Do webové stránky stačí napsat slova či věty. Překladač zadaný text automaticky přeloží do druhého jazyka. Nabídne i transkripci do latinky a cyrilice, aby byl výstup srozumitelný pro obě strany dial

ogu. Jednoduché rozhraní vyvinuli dobrovolníci v rámci víkendového hackathonu.

„Asi pět dní po invazi jsme se rozhodli, že chceme Ukrajincům nějak pomoci," popisuje vývojář Michal Novák z Ústavu formální a aplikované lingvistiky Matematicko-fyzikální faulkty Univerzity Karl ovy. Od první myšlenky k veřejně dostupnému překladači uplynula překvapivě krátká doba. „Do té doby jsme ukrajinský překladač vůbec neměli."

Jak mohl překladač vzniknout tak rychle? „Měli jsme ale na co navázat," vysvětluje Novák. Využití algoritmů strojového učení vysvětluje, jak mohl univerzitní tým za pouhé dva týdny vyvinout funkční službu. A pochopení principu strojového učení také pomůže pochopit, proč dělá nový překladač opravdu zvláštní chyby, kterých by se lidský překladatel nikdy nedopustil.

Trénovaní na motivačních videích nebo Wikipedii

Překladač **LINDAT** je založený na principu učení neuronových sítí. Konkrétně na systému, který vyvinuli čeští vědci z „matfyzu" již před několika lety. V roce 2020 o svém algoritmu publikovali člán ek v prestižním vědeckém časopise Nature, jejich systém CUBBITT totiž dosahoval u anglicko-českých překladů lepších výsledků než světově nejznámější překladač Google Translate a v něčem d okonce překonával i lidské překladatele. Takže základ nového překladače byl nadějný.

„Ukrajinsko-český překladač je trénován přesně stejným způsobem jako anglicko-český CUBBITT. Liší se jen trénovací data," potvrdil nám Martin Popel, hlavní autor zmíněného článku. Nová angli cko-česká verze ale už podle něj umí zohledňovat kontext celého překládaného dokumentu. To zatím nově vzniklý ukrajinský překladač nedělá. Bere v potaz jen obsah jednotlivých vět. Důvodem je nedostatečný počet trénovacích dat.

Neuronovou síť jsme trénovali na filmových a seriálových titulcích, na přeložené beletrii, článcích z Wikipedie nebo TED Talks.
Jindřich Libovický, ÚFAL MFF UK

Neuronová síť se totiž učí na základě dat, která dostane k dispozici. V případě překladačů je tedy ideální „nakrmit neuronku" texty, které jsou již lidmi přeložené. A ideálně přeložené strukturovaně t ak, aby si jednotlivé věty vzájemně odpovídaly. Čím více dat a čím jsou kvalitnější a lépe strukturovaná, tím lépe.

„Sháněli jsme na internetu, co se dalo," popsal první den práce Jindřich Libovický, další z týmu vývojářů ÚFAL. „Velkou část zdrojových dat tvoří filmové a seriálové titulky a wikipedické články. Od Filozofické fakulty UK jsme dostali přeloženou beletrii. Využili jsme také volně dostupné překlady uživatelských rozhraní (UX) nebo titulky k motivačním přednáškám TED Talks." Celkově šlo podle t vůrců o miliony textů, které byly k dispozici v češtině i ukrajinštině.

Strojové učení a neuronové sítě

Strojové učení funguje na principu analýzy velkého množství dat. Počítačové programy jsou sadou instrukcí a podle těchto instrukcí zpracovávají předložená data. Strojové učení umožňuje nový při stup k řešení problémů počítačem. Než aby programátor počítači napsal veškeré instrukce pro všechny eventuality jednotlivě, tak naprogramuje způsob, kterým se počítač sám učí na dodaných „tr énovacích" datech. Učení probíhá pomocí sítí samostatných programů, tzv. umělých neuronů, proto se systému říká neuronová síť .

Například v případě strojového překladu se počítač trénuje na velkém množství textů, které jsou dostupné v angličtině i češtině. Neuronová síť zkouší překládat části textu a poté zkontroluje, nakolik se její verze liší od té správné. Ty části neuronů, které napovídaly správnou možnost, budou posíleny a příště budou hrát v rozhodování větší roli. Čím rozsáhlejší a kvalitnější jsou vstupní data, tím l epší může být výsledek.

Pro rychlejší trénování využili vývojáři i chytrý trik, který není v oblasti strojového učení neobvyklý. Částečně vytrénovaný překladač totiž může sám sebe zlepšovat i bez použití strukturovaných a př eložených dat: „Překladač si například sám přeloží českou větu do ukrajinštiny. A pak otočíme ten směr a tahle data použijeme pro natrénování překladu z ukrajinštiny do češtiny," vysvětluje Libovi cký. „Na vstupu tedy je možná ne moc dobrá ukrajinština, ale na výstupu je kvalitní čeština. A na tom se neuronová síť může trénovat. Dokonce to tomu překladači trochu pomůže, bude pak robustn ější a poradí si i s chybnými vstupy."

Foto: snímek obrazovky: Pavel Kasík

Překladač je schopen překládat celé věty. V rámci delšího souvětí je obvykle schopen zachovat srozumitelnost a kontext.

Celkově šel vývoj i díky dobré dostupnosti přeložených textů velmi rychle. „Měli jsme štěstí. Hned druhý den jsme našli dostatek paralelních dat na internetu," libuje si Jindřich Helcl, třetí z týmu výv ojářů (jádro týmu tvoří šest lidí, další pomáhají externě). „To není úplně běžné. U některých jazykových párů vůbec žádná paralelní data nejsou."

Legrační chyby nejde rychle odstranit

Přestože je překladač zatím ve fázi vývoje, dává již velmi dobré výsledky. Vývojáři nechali několik textů ohodnotit lidským překladatelům. Profesionálově nový systém srovnávali s nyní dostupným G oogle Translate a také lidským překladem. „Ve směru do češtiny bychom měli být výrazně lepší, než Google Translate," věří Libovický. „Manuální evaluace vyšla tak, že Google dostal v průměru 7, 4 hvězdiček a náš překladač 8,3 hvězdiček." Lidmi přeložené věty byly ale hodnoceny ještě lépe.

Kolega z redakce Seznam Zpráv, který mluví česky i ukrajinsky, hodnotil překladač **Lindat** na základě prvních dojmů jako povedený: „Na úrovni konkrétních slov překládá v některých případech o n ěco lépe, než Google Translate. Naopak překladač od Googlu překládá méně doslovně a více přirozeně," míní Konstantin Sulimenko, moderátor podcastu Trafika. Oba strojové překladače pak po dle něj trpí problémy s kolísáním mužského a ženského rodu: „Trochu to stěžuje orientaci v přeloženém textu," všímá si Sulimenko.

Vývojáři překladače **LINDAT** ostatně upozorňují, že systém zdaleka není dokonalý: „Nemůžeme se zaručit za výstupy, které z toho lezou," varuje Helcl. „Model může občas generovat nadávky, ras ové a kulturní stereotypy, které nejsou vhodné a my to tam nechceme." To je u podobných systémů, které generují text na základě dat z internetu, bohužel poměrně obvyklé. Slavný je případ z roku 2 016, kdy se neuronová síť od Microsoftu naučila od uživatelů na Twitteru rasistické nadávky.

A tyto chyby nelze jen tak odstranit. Model totiž vychází z použitých dat, na kterých byl natrénován. „Použili jsme desítky milionů podkladů, je těžké mít vše pod kontrolou," přiznává Novák. „Když n a problém narazíme, tak se jej pokusíme vyhledat a odstranit."

Pak je ale potřeba model znovu přetrénovat, což může trvat týden nebo i déle. „To uživatelům nejspíš někdy nedochází," uvědomuje si Novák „Mají možná pocit, že když to překládá Jihlavu jako Ži tomyr, tak prostě někde opravíme záznam v databázi a bude to v pořádku. Ale ta oprava klidně může trvat i týden nebo dva týdny."

Právě špatné překlady místních názvů měst působí v jinak dobrých překladech jako „pěst na oko". Při testování jsme našli desítky případů, kdy je české město přeloženo jako město na Ukrajině.

Foto: snímek obrazovky: Pavel Kasík

Z Jihlavy udělal překladač ukrajinský Žitomir, z Liberce je podle kontextu věty litevský Vilnius nebo ukrajinský Lviv a z Trutnova je západoukrajinský Ternopil.

Vývojáři o chybě vědí a pracují na jejím odstranění. Jak ale již zaznělo, nemohou zkrátka změnit pár záznamů v databázi. Musejí najít, jak chyba vznikla. Podezírají, že za to mohou některé špatně spárované věty.

Neuronová síť nehledá slova ve slovníku. Na základě trénovacích dat napodobuje rozhodnutí, která dělají lidští překladatelé.
Jindřich Hecl, ÚFAL MFF UK

„Hodně lidí si myslí, že je to slovník," popisuje častý omyl Helcl. "Ve slovníku si najdeme jedno slovo a napíšeme jeho překlad. Ale náš překladač nepřekládá slovo po slově. Místo toho se učí napod obovat rozhodovací proces lidských překladatelů. Informace ze vstupní věty se použijí na generování výstupní věty, aniž by to sledovalo nějaká jasně daná pravidla.

Na co je strojový překlad vhodný? Co zvládne lépe člověk?

Automatický překlad exceluje při překládání textů administrativního charakteru, akademických studií, zpravodajství… „Čím menší míra kreativity a čím stereotypnější vyjadřování, tím spolehlivější au tomatický překlad je," všímá si český překladatel Viktor Janiš. Stačí také všude tam, kde lidé chtěli jen porozumět nějakému textu v cizím jazyce a nejde jim o 100% výsledek.

A na co se naopak neuronové sítě (zatím) nehodí ? „Obecně lze říct, že mívají problém s intertextualitou, ironií, se všemi situacemi, kdy daný jev v cílovém jazyce neexistuje, takže je třeba zvolit vh odný opis. Neumí vhodně zvolit tykání či vykání, poznat pohlaví mluvčího, odstínit sílu vulgarit či najít správnou míru hovorovosti," vyjmenoval Janiš v rámci srovnání technologií překladačů v článku Seznam Zpráv. „A zákonitě naprosto selhávají, když je daná pasáž přeložitelná jen tvůrčím způsobem, tedy se značným autorským vkladem. Neumí kompenzovat, překládat slovní hříčky či vtipy a s amozřejmě neumí překládat poezii. Ta bude podle mě poslední nedobytnou baštou."

Při prvním použití překladače můžete zvolit, zda mohou výzkumníci vaše texty uložit a využít pro další zlepšení. Zatím nebyl na hlubší analýzu čas, ale podle prvních záznamů se zdá, že lidé nejčast ěji používají překladač na koordinaci cestování nebo k setkání na nádraží. O důvod více zkontrolovat si před odesláním, zda neuronová síť náhodou nevytvořila z vašeho poklidného městečka ostřel ované předměstí Kyjeva.

A také si ověřte, že do překladače skutečně vkládáte správný jazyk. „Už jsme také dostali upozornění, že náš překladač na nějakou větu vůbec nefunguje," vzpomíná Novák. „A pak se ukázalo, že tam lidé nevkládali text ukrajinský, ale ruský."

Oprava: Opravili jsme překlep v příjmení jednoho z vývojářů.

SEKCE: Zpravodajství

40. LINDAT/CLARIAH-CZ poskytuje česko-ukrajinský překladač

14:35 | 24.03.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Msmt.cz - Ostatní ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ

SEKCE: Ministerstva

41. V reakci na válku na Ukrajině vyvinuli akademici...

14:42 | 24.03.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

SoMe ● *ZDROJ:* Facebook - Příspěvky ● *AUTOR:* Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

V reakci na válku na Ukrajině vyvinuli akademici z týmu velké výzkumné infrastruktury **LINDAT**/CLARIAH-CZ v rekordně krátkém čase veřejně dostupný automatický překladač mezi češtinou a ukr ajinštinou ⍰ https://www.vyzkumne-infrastruktury.cz/2022/03/**lindat**-clariah-cz-poskytuje-verejne-dostupny-prekladac-mezi-cestinou-a-ukrajinstinou/

SEKCE: Ministerstva

42. Ještě Lindat a Bing https://t.co/tGlH39wMBb

20:30 | 01.04.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

SoMe ● *ZDROJ:* Twitter.com - Příspěvky ● *AUTOR:* Medvidekpu

Ještě **Lindat** a Bing https://t.co/tGlH39wMBb

SEKCE: Zpravodajství

43. Facebook zvýhodňoval závadný obsah, uživatelé Netflixu sdílí hesla a TweetDeck možná bude placený

19:07 | 03.04.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Lupa.cz - Články ● *AUTOR:* Daniel Dočekal

Yandex volá domů, 46 let Applu, Dyson má sluchátka s náhubkem, Mac v prohlížeči, Windows 11 lidé nechtějí, 0day u Applu. Co ještě přinesl právě končící #tyden?

Yandex posílá data o uživatelích do Ruska. Včetně knihoven, které Yandex vytvořil pro další aplikace. Problém se týká jak Androidu, tak iPhonů. Posílány jsou informace o zařízení, sítích a IP adres a a Yandex potvrdil, že k tomu dochází. Tvrdí, že data nejsou zneužitelná a že dodržuje ochranu soukromí. Otázkou zůstává, proč je vůbec kdy napadlo údaje shromažďovat. Viz též Russian searc h engine Yandex reportedly routing iOS and Android user data to Russia.

Google nařídil překladatelům do ruštiny nenazývat válku válkou. Jde o překlady textů určených pro ruský trh a válce se nově má říkat „mimořádné okolnosti“. Na jiných trzích válka zůstává válkou. Google tak reaguje na nové ruské zákony. Od 4. března jejich porušení může znamenat až 15 let vězení.

Algoritmus Facebooku omylem šest měsíců protlačoval závadný obsah. Ono „omylem“ můžete brát s rezervou, stejně jako to, že Facebook tvrdí, že šlo o „masivní selhání v hodnocení“ obsahu. S r ezervou berte i šest měsíců, algoritmy Facebooku (ale i Twitteru) závadný obsah zvýhodňují roky. Pikantní je, že na problém se přišlo v říjnu 2021 a napravit to dokázali až 11. března 2022.

TELEgraficky

Sha-256 Project ■ Debian 11.3 je venku ■ Intel Virtualization and Apple Silicon ■ SQL Visualizer ■ Docker získal 105 M$ při valuaci 2 miliardy ■ Ubuntu 22.04 LTS Beta je venku ■ Novinky v P owerToys od Microsoftu ■ redo ■ Audio Hijack 4

WEBDESIGN, INTERNET

WhatsApp: Uživatelé pošlou 7 miliard hlasových zpráv denně. Pro kontext, WhatsApp má přes 2 miliardy uživatelů a před dvěma roky uživatelé poslali 100 miliard zpráv denně (novější celkové čísl o není k dispozici).

Kolik uživatelů Netflixu sdílí hesla? Nejspíš se budete divit, je jich mnohem více, než si myslíte. A není divu, že se Netflix stále zabývá tím, jak tomu zamezit. Nebo, lépe řečeno, čerstvě se zabývá tí m, jak to zpoplatnit.

HARDWARE

Amazon Glow bylo uveden na trh v USA. Nové zařízení je určené pro děti a má sloužit pro videovolání a zároveň i jako projektor. Ten promítá obraz na plochu před zařízením a funguje i jako „dotyk ová obrazovka“.

Apple Business Essentials je dostupné v USA, končí beta období. V konečné podobě za 2,99 USD měsíčně pro jeden stroj přináší 50 GB iCloudu, pro tři stroje 200 GB za 6,99 USD a za 12,99 US D 2 TB iCloudu pro ty s více stroji.

Dyson má nová sluchátka s potlačením hluku a filtrováním vzduchu. Ten vám vhánějí do obličeje. Futuristicky vypadající zařízení na sociálních sítích vyvolává řadu nelichotivých reakcí. Překvapivě a le design není následkem pandemického vnímání světa.

SOFTWARE

Poslední (volitelná) aktualizace Windows 11 umožní změnit výchozí prohlížeč. Jedním kliknutím. Po předchozí dlouhé době plné obstrukcí je to až skoro neuvěřitelný krok. Oznámení v KB5011563 o tom (pochopitelně) neříká ani slovo.

Chrome OS dostalo k výročí sté verze nový launcher. A také nový web chromeos.dev pro vývojáře.

Mac v prohlížeči najdete na system7.app or macos8.app. V článku Infinite Mac: An Instant-Booting Quadra in Your Browser je ale ještě pár dalších odkazů na extrémně zajímavé emulace operačníc h systémů běžících v prohlížeči.

Zkuste si přeložit z češtiny do angličtiny *Čte. Učí. Vydělává hodně peněz. Uklízí. Umývá. Staví. Vychovává dítě. Je inteligentní. Hraje hudbu. Připravuje večeři. Bojuje.* Jedno kde, Google, Bing, **Li ndat**, Deepl. Výsledek je doplnění pohlaví podle obvyklých stereotypů. Nehledejte v tom nic záhadného, všechno je jen vedlejším efektem učení se na vzorcích, které prostě jsou takto vychýlené. Do němčiny to, pochopitelně, dopadne stejně špatně. Prostě muži vydělávají peníze, ženy uklízí.

Počet instalací Windows 11 se prakticky zastavil na 19,4% podílu. Ukazují to data od AdDuplex a je otázkou, proč tomu tak je. Zda za tím stojí striktní náročné požadavky na hardware, nebo uživat elé čekají na vychytání chyb a nápravy nedostatků. Možný důvod by mohl být i ten, že Windows 11 oproti předchozí verzi nepřinášejí žádnou zásadní novinku ani výhodu. Jedinou velkou novinkou j e přepracování rozhraní, které lze za pozitivní změnu označit jenom těžko.

MARKETING A KOMUNIKACE

Politico vznáší otázky okolo vlivu Erica Schmidta na financování Úřadu pro vědeckou a technologickou politiku Bílého domu. Bývalý šéf Googlu, když už nic jiného, je spojen s neetickým aktivitami.

Facebook tlačí klimatické skeptiky ke stále extrémnějším dezinformacím a konspiračním skupinám. Plyne to z analýzy Global Witness. Ta ukazuje, že tvrzení Facebooku o algoritmu navrženém na omezení dezinformací není pravdivé.

BEZPEČNOST, SOUKROMÍ, PRÁVO

Federálové zadrželi dvojici podvodníků vydělávajících na NFT. Zrovna ve chvíli, kdy se chystali spustit další podvodný projekt. Dvojice prodávala NFT s řadou slíbených benefitů. Po vybrání dostatk u „peněz“ se ztratili. Ve „Frosties“ slibovali dokonce i „předčasný přístup do metaverse hry“. Pár hodin po spuštění prodeje zmizeli, web s NFT zrušili a zhruba 1,1 milionů dolarů v kryptoměnách pře vedli jinam.

Americké ropné rafinérie jsou dlouhodobým cílem ruských hackerů. Ti se těmto cílům věnovali skoro jednu dekádu.

Hackeři mají novou pomůcku, hacknuté policejní a vládní účty. Z nich posílají požadavky poskytovatelům internetového připojení, telefonním operátorům a sociálním médiím. Dožadují se dat a infor mací o uživatelích.

Lapsus$ hacknuli Globant a na Telegramu zveřejnili 70 GB dat. Součástí mají být i firemní zdrojové kódy a přístupové údaje (zveřejnili i čitelná hesla) na firemní GitHub, Jira, Crucible a Confluence. U zveřejněných hesel učebnicově platí, že jsou snadno uhádnutelná, a navíc využívaná opakovaně.

Dva nezletilí byli v Británií obviněni ve spojením s hacky Lapsus$. O koho konkrétně jde ani co by konkrétně měli mít na svědomí, není s ohledem na věk známo. Tamní policie přitom zatkla celkem sedm možných členů skupiny Lapsus$.

Moderátoři Facebooku selhávají v identifikaci dětské pornografie. Obrázky či videa dětí nenahlašují a neřeší, aktéry nepovažují za děti, ale za dospělé.

Apple vydal opravu pro dvojici 0day aktivně používaných pro hack iPhone/iPad i Mac.

Tři roky děravé kamery Wyze. Volný přístup na SD kartu ze sítě, takže pokud jste dali Wyze kartu na internet, tak pro kohokoliv. Jinak pro kohokoliv z lokální sítě. Včetně další chyby umožňující spo uštět kód. Neuvěřitelně laxní přístup k bezpečnosti. Detaily ve Vulnerabilities Identified in Wyze Cam IoT Device.

Za výpadek více než 10 tisíc připojení k Viasatu mohou hackeři. To už víme, ale v Mystery solved in destructive attack that knocked out >10k Viasat modems se dozvíte nějaké detaily, které se už podařilo zjistit. Hlavním dílem skládačky je využití wipermalwaru s možným napojením na Rusko. Destruktivní kód se přitom na routery dostal běžným rozhraním pro správu. Kompletní zpráva od S entinelOne v AcidRain | A Modem Wiper Rains Down on Europe.

GitLab opravil kritickou zranitelnost, která umožňovala krást účty. Pro některé účty je nutný reset hesel. Dobrou zprávou je, že se ale nepodařilo zjistit, že by chyba byla v praxi využita. Detaily v GitL ab Critical Security Release: 14.9.2, 14.8.5, and 14.7.7.

SOCIÁLNÍ SÍTĚ

Podvodníci našli způsob, jak získat ověřené účty na Facebooku. Stal se z toho byznys, kdy agentury mající přístup k této funkci tuto funkčnost prodávají komukoliv, kdo zaplatí.

Tříleté děti jsou běžně na TikToku a nepříznivě je to ovlivňuje. Aplikace je přitom určena až od třinácti let výše. Zhruba 16 % tří- a čtyřletých dětí ve Velké Británii sleduje obsah na TikToku. Ve věku pět až sedm let jde o třetinu dětí.

Vysoké užívání sociálních sítí souvisí s nízkou spokojeností dospívajících v určitých fázích života. Zjistil to nový výzkum a vlastně to není nic nového. Sociální sítě jsou jako zdroj depresí a komplikac í známé už dlouhé roky.

TweetDeck se možná stane placenou aplikací jenom pro uživatele s přístupem k Twitter Blue. Pro řadu lidí na Twitteru to není dobrá zpráva. Tweetdeck je jediná možnost, jak mít Twitter v čisté po době, a ne přes aplikace třetích stran. Je to také nenahraditelná pomůcka, pokud na Twitteru spravujete víc účtů. Předplatné Twitter Blue aktuálně stojí 3 USD měsíčně, ale není dostupné celosvětově.

Máte zablokovaný účet na Facebooku? Nic jste neudělali, Facebook má problémy. Háček je, že absence uživatelské podpory a zásadně vůči uživateli nepřátelské automatizované procesy vám úč et hned tak zpět nezískají. Uživatelé jsou podle BBC rozčílení a je zmiňována i ztráta přístupu k obsahu za patnáct let. Působí to trochu úsměvně, protože ke staršímu obsahu na (nejen) Facebooku se prakticky nikdy nevrátíte.

MOBILNÍ APLIKACE

Your Phone od Microsoftu se nově jmenuje Phone Link. Ne že by to teď nějak pomohlo tomu, že pro propojení telefonů s Androidem do Windows to vlastně nic moc neumí. Detaily v Evolving the co nnection between your phone and your Windows PC.

STARTUPY A EKONOMIKA

Apple dostal v Nizozemsku další pokutu, celkem už 50 milionů eur. Stále neustoupil a neumožňuje seznamkám přijímat platby mimo vlastní systém. Jde přitom už o desátou pokutu. Nejnověji navrhované ústupky by ale prý mohly vést k potřebné změně.

Sankce na Kaspersky nejsou snadno uvalitelné. USA se obávají odvety v podobě kyberútoků a problémem je i zásadní rozšíření tohoto antivirového softwaru.

Evropský parlament chce zasáhnout kryptoměny zákazem anonymních transakcí a ukončením neregulované existence.

E3 2022 nebude. Ani osobně, ani digitálně. Po zrušení v roce 2020 se původně plánoval klasický veletrh právě pro letošní rok a digitální v roce loňském. Návrat se, dle ESA, chystá až v roce 2023.

Apple byl založen 1. dubna 1976, před 46 lety. Jeden ze zakladatelů, Steve Jobs, už není mezi námi. Druhý, Steve Wozniak, ano, ale s Applem už dlouho nemá nic společného. Třetí zakladatel, Ro n Wayne, není tak známý jako druzí dva. Současný šéf Applu Tim Cook do Apple nastoupil v roce 1998.

A když už jsme u těch výročí: před 24 lety, ve čtvrtek 2. dubna 1998, byl spuštěn server Lupa.cz. Pokud si chcete připomenout jeho historii, podívejte se na články ze speciálu k jeho 20. výročí.

Co se (většinou) nedostalo do článků a stojí z právě uplynulého týdne za pozornost. Mohlo by se hodit, mohlo by zaujmout, možná to prostě jenom nějak tak uniklo v záplavě stovek článků a zp rav, které se uplynulém týdnu objevily. Ručně tříděné ze stovek zdrojů a tisíců přečtených zpráv. V drtivé většině zahraničních.

Vzniká průběžně celý týden.

SEKCE: IT a komunikace

44. Profesor Hajič získal výzkumnou podporu Donatio Universitatis Carolinae

MATEMATICKO-FYZIKÁLNÍ FAKULTA Univerzita Karlova

11:07 | 07.04.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet • *ZDROJ:* Mff.cuni.cz - Články • *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Profesor Jan Hajič z Ústavu formální a aplikované lingvistiky MFF UK převzal včera z rukou rektorky Mileny Králíčkové prestižní ocenění Donatio Universitatis Carolinae. Výzkumná podpora ve v ýši jednoho milionu korun je pravidelně udělována osobnostem, jež mimořádně přispívají k odborné prestiži Univerzity Karlovy.

Profesor Hajič je mezinárodně uznávaným odborníkem v oboru počítačové lingvistiky – ve zpracování přirozeného jazyka matematickými metodami, které se uplatňují například ve strojovém překla du, ale i v jiných oblastech vyžadujících práci s textem a komunikaci člověka s počítačem.

Působí v Ústavu formální a aplikované lingvistiky (ÚFAL) na Matematicko-fyzikální fakultě UK, kde je hlavním koordinátorem digitální výzkumné infrastruktury **LINDAT**/CLARIAH-CZ. Tam vzniká m noho jazykových nástrojů a softwarů, o něž mají zájem i komerční subjekty, včetně těch největších, jako jsou Google či Microsoft. Vědecké výstupy týmu prof. Hajiče se daří úspěšně přenášet do pr axe prostřednictvím licencí ke komerčnímu využívání těchto softwarových řešení pro analýzu a zpracování jazyka. Vyzdvihnout lze kupříkladu automatický překladač, který v soutěžích poráží konku renční programy a vyrovná se i profesionálním překladatelům. V reakci na aktuální situaci vědci nedávno vyvinuli i jeho česko-ukrajinskou verzi.

Profesor Hajič se také dlouhodobě podílí na tvorbě českých jazykových korpusů, které svým zpracováním patří k nejlepším na světě. Uznání vědecké komunity se odráží mimo jiné v řadě ocenění, ji chž je nositelem, a také v jeho umístění na mezinárodním žebříčku v loňském roce.

Výzkumnou podporu převzal prof. Hajič – a čtyři další vědecké osobnosti UK – včera v prostorách Velké auly Karolina při příležitosti slavnostního zasedání připomínajícího 674. narozeniny Univerzity Karlovy.

SEKCE: Oborové tituly

45. Univerzita Karlova oslavila narozeniny a ocenila vědce podporou Donatio

VĚDA VÝZKUM.CZ

05:39 | 09.04.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet • *ZDROJ:* Vedavyzkum.cz - Články • *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Univerzita Karlova si v předvečer 7. dubna připomněla své 674. narozeniny od svého založení roku 1348. U této příležitosti ocenila tři vědce a dvě vědkyně prestižní výzkumnou podporou Donati

o Universitatis Carolinae. Ocenění je letos udělováno již pošesté a pojí se s ním odměna ve výši milionu korun.

Do vybrané společnosti držitelů *Donatia* se nově přidali: demografka **Dagmar Dzúrová**, matematický lingvista **Jan Hajič**, organický chemik **Martin Kotora**, turkoložka **Jitka Malečková** a hematoonkolog **Jan Trka**.

Cílem *Donatio Universitatis Carolinae* je ocenění významných vědeckých osobností, jež mimořádně přispívají k odborné prestiži Univerzity Karlovy. Slavnostní ceremoniál se odehrál ve středu 6. d ubna ve Velké aule Karolina. Magazín Forum představuje osobnosti UK, jimž ceny předala rektorka Milena Králíčková.

Dagmar Dzúrová (Přírodovědecká fakulta UK)

Dagmar Dzúrová je profesorkou demografie, zabývá se geo-demografií, sociálními nerovnostmi v oblasti zdraví, kvalitou života, zdravotním stavem obyvatel a sociálně-patologickými procesy ve sp olečnosti. Působí na katedře Sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty UK, kterou v minulosti vedla a nyní je zástupkyní vedoucího katedry. V posledních dvou letech se intenz ivně zapojila do řady iniciativ řešící pandemii onemocnění covid-19: je členkou Iniciativy Sníh či MeSES, mezioborové skupiny pro epidemické situace.

Dlouhodobě se ve svých výzkumech zaměřuje též na témata v oblasti mezinárodní migrace, zdraví a integračních procesů. Je vedoucí univerzitního výzkumného centra excelence s projektem *„Regi ony a lokality v podmínkách intenzivní globalizace: hybné síly a mechanismy jejich vývoje“* (UNCE, 2018 až 2023), jenž propojuje mladé vědecké pracovníky napříč čtyřmi katedrami geografické s ekce. V roce 2015 založila v Česku ojedinělý magisterský studijní program Sociální epidemiologie, na němž se rovněž podílejí kolegové z University College London (UCL).

Je členkou několika vědeckých rad a řady komisí a odborných společností v Česku i zahraničí. Řadu let pracovala v hodnotícím panelu Evropské výzkumné rady (ERC) v oblasti společenských a hu manitních věd i v European Science Foundation. Nedávno s ní v magazínu *Forum* vyšlo obsáhlé interview.

Jan Hajič (Matematicko-fyzikální fakulta UK)

Profesor Hajič je mezinárodně uznávaným odborníkem v oboru počítačové lingvistiky – ve zpracování přirozeného jazyka matematickými metodami, které se uplatňují například ve strojovém překla du, ale i v jiných oblastech vyžadujících práci s textem a komunikaci člověka s počítačem.

Působí v Ústavu formální a aplikované lingvistiky (ÚFAL) na Matematicko-fyzikální fakultě UK, kde je hlavním koordinátorem digitální výzkumné infrastruktury **LINDAT**/CLARIAH-CZ. Tam vzniká m noho jazykových nástrojů a softwarů, o něž mají zájem i komerční subjekty, včetně těch největších, jako jsou Google či Microsoft. Vědecké výstupy se jim daří úspěšně přenášet do praxe prostředn ictvím licencí ke komerčnímu využívání těchto softwarových řešení pro analýzu a zpracování jazyka. Vyzdvihnout lze kupříkladu automatický překladač, který v soutěžích poráží konkurenční progra my a vyrovnává se i profesionálním překladatelům. Nedávno v reakci na aktuální situaci vyvinuli i česko-ukrajinskou verzi.

Profesor Hajič se dlouhodobě podílí na tvorbě českých jazykových korpusů, které svým zpracováním patří k nejlepším na světě. Uznání vědecké komunity se odráží mimo jiné v řadě ocenění, jichž j e Hajič nositelem, či umístění v mezinárodním žebříčku Top Computer Science Scientists v loňském roce. Více si o jeho výzkumu si můžete přečíst v samostatném rozhovoru magazínu Forum.

Martin Kotora (Přírodovědecká fakulta UK)

Profesor Kotora je mezinárodně uznávaný organický chemik. Vystudoval Přírodovědeckou fakultu UK, během postdoktorandského pobytu působil v laboratoři Eiči Negišiho, jenž později (roku 2010) získal Nobelovu cenu za chemii.

Od roku 2000 působí na Katedře organické chemie Přírodovědecké fakulty UK, kde vede Skupinu katalýzy v organické syntéze, jež má mezinárodní věhlas a patří do světové špičky v oboru. Mimoř ádně rozsáhlá vědecká činnost se širokým záběrem je demonstrována vysokou publikační aktivitou v prestižních časopisech a též velmi vysokou citovaností uveřejněných prací. Za své vědecké vý sledky získal řadu ocenění, včetně prestižní ceny Rudolfa Lukeše (2013) za excelentní výsledky mezinárodního významu v oboru organické, bioorganické a medicinální chemie udělované Českou sp olečností chemickou. Roku 2020 též získal nejvyšší ocenění od Evropské chemické společnosti (Chemistry Europe Fellow), které je udělováno osobnostem, jež zásadě přispěly k rozvoji chemie.

Mimo jiné inicioval vznik a následnou organizaci cyklu přednášek *Quo Vadis Chemie* na PřF, kde o nejnovějších poznatcích z různých oblastí chemie přednáší renomovaní vědci z celého světa.

Jitka Malečková (Filozofická fakulta UK)

Profesorka Malečková působí na na Katedře Blízkého východu Filozofické fakulty UK, kde je garantkou programu Blízkovýchodní studia a současně specializace turkologie. Ačkoli je Malečková svo jí akademickou formací historičkou moderních dějin, její publikace jsou cenné bohatými interdisciplinárními přesahy do strategických a genderových studií nebo dějin literatury. Jako příklady je mož né uvést nedávno vydanou monografii *„The Turk“ in the Czech Imagination (1870s–1923)*, vydanou nakladatelstvím *Brill* či studii *Attitudes and Action: Public Opinion and the Occurrence of Intern ational Terrorism* (s Alanem Kruegerem), jež vyšla v prestižním časopise Science a je v zahraničních publikacích hojně citována.

Věnuje se mimo jiné aktuálnímu tématu vztahů Evropy a jiných regionů, a to například v publikaci s titulem Central Europe and the *Non-European World in the Long 19th Century*, již spolueditujе s profesorkou (nyní prorektorkou UK) Markétou Křížovou (přijato k publikaci nakladatelství Frank & Timme, Berlín).

Vedle výuky a výzkumu se aktivně zapojuje i do univerzitních a fakultních aktivit, kde sdílí své zkušenosti jak s akademickou obcí, včetně nejmladší generace akademiků a doktorandů, tak i s širší v eřejností prostřednictvím popularizačních aktivit. Byla též jednou ze zakládajících členek nadace pro *Gender Studies* v Praze či je zapojena v projektu KREAS – výzkumu zaměřeném na základy a povahu evropské identity včetně komparativního studia mimoevropských civilizací v širší kulturní perspektivě.

Jan Trka (2. lékařská fakulta UK)

Profesor Trka je mezinárodně uznávaným hematoonkologem, jenž se specializuje na výzkum biologie dětské leukémie. Vystudoval Fakultu dětského lékařství UK (dnešní 2. LF UK); doktorát získal v oboru molekulární genetika. Je vedoucím lékařem Laboratorního centra Kliniky dětské hematologie a onkologie 2. LF UK a FN Motol v Praze.

V roce 1995 založil laboratoř zaměřenou na molekulárně genetickou diagnostiku a výzkum dětských leukémií, která od roku 1998 nese název CLIP *(Childhood Leukaemia Investigation Prague)* a s tala se mezinárodně známou a respektovanou. Profesor Trka je autorem či spoluautorem více než stovky publikací v mezinárodních odborných časopisech a laboratoř CLIP pravidelně publikuje v n ejprestižnějších časopisech oboru, jako je Leukemia (první místo v oboru Hematologie dle žebříčku Web of Science), *Blood* (druhé místo) či *Haematologica* (čtvrté místo).

Profesor Trka od roku 2008 působí jako první a jediný Čech v jedné z pracovních komisí Americké hematologické společnosti, největší a nejdůležitější mezinárodní hematologické odborné společn osti. V minulosti byl proděkanem pro vědu a výzkum 2. LF UK, aktivně se podílí na kultivaci akademického prostředí, dlouhá léta organizoval legendární *Vědeckou konferenci* 2. lékařské fakulty. Ví ce o jeho výzkumech a dalších aktivitách najdete v samostatném rozhovoru, který vyšel v magazínu *Forum*.

Přehled všech slavnostně udělených cen UK včetně Ceny Miloslava Petruska za prezentaci a Ceny Bedřicha Hrozného za tvůrčí počin najdete v článku na domovské stránce Univerzity Karlovy.

Autor: Pavla Hubálková

Foto: Vladimír Šigut, archiv

Článek vyšel v on-line magazínu Univerzity Karlovy Forum.

SEKCE: Kultura a vzdělávání

DUPLICITY (>70% SHODA): 674. narozeniny UK přinesly pětici vědců prestižní Donatia (Ukforum.cz - Články);

metro

46. Automatické překlady pomohou zaměstnat Ukrajince

13:40 | 27.04.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Metro.cz - Články ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Praha 27. dubna 2022 (PROTEXT) - Firmám i organizacím se otevírá možnost rychlé a efektivní komunikaci s Ukrajinci pomocí automatických překladů. Systém AyMINE, který je zdarma k disp ozici organizacím zaměstnávajícím nebo pomáhajícím Ukrajincům, automaticky překládá informace, zprávy, úkoly i pozvánky do kalendáře. Ukrajinci a Češi tak mohou snadno spolupracovat.

Hledání dočasného i trvalejšího zaměstnání je pro Ukrajince velmi často komplikováno neschopností se dorozumět. Zejména kvalifikované práce vyžadují práci s informacemi, ať už jde o pracovní postupy, směrnice, ale i běžné úkoly od vedoucího nebo vzkaz od kolegy. PDQM proto spojila své schopnosti s týmem z Univerzity Karlovy a připravila pro organizace a firmy nástroj, který umožní sdílet potřebnou dokumentaci, online překládat úkoly a vzkazy. Vše je připraveno v nástroji AyMINE.

Pro zahraniční pracovníky je těžší se v práci zeptat a často se hůř orientují v i v obecně dostupných materiálech – manuálech, českých poznámkách kolegů, intranetu apod. Pro jejich zapojení do ko lektivu je proto nezbytné zpřístupnit dokumentaci, ale i umět zadat úkol jasně a srozumitelně, tedy srozumitelně pro všechny. AyMINE tuto potřebu řeší tak, že informace automaticky překládá a uc hovává současně původní originál i překlad. V informacích i komunikaci je tedy snadné se zorientovat pro Čechy i Ukrajince.

Řešení pomůže i obcím, neziskovým informacím; obecně každému, kdo chce spolehlivě komunikovat s Ukrajinskou komunitou a udržovat s nimi kontakt.

Překlady zajišťuje systém **Lindat**, který vyvinulo pracoviště ÚFAL na Matematicko-fyzikální fakultě UK a jehož kvalita je vysoce hodnocena.

Překlady od ÚFAL i AyMINE od PDQM jsou poskytovány zdarma všem organizacím, kterým pomohou zlepšit komunikaci s Ukrajinci, nabídnout jim práci a jejich situaci ulehčit.

AyMINE od společnosti PDQM je systém pro správu dat, řízení úkolů, projektů, porad a komunikaci. Systém je od začátku navržen jako multijazykový a to nejenom uživatelským rozhraním, ale i mo žností uchovávat data vícejazyčně a tak snadno spolupracovat v mezinárodních týmech. Integrace online překladu a kompletní podpora ukrajinštiny díky tomu byla úkolem na 1 týden.

AyMINE pro organizaci vytváří vlastní komunikační prostor. Organizace sama si může řídit, kdo má ke kterým informacím přístup. Pokud chce kromě interní komunikace současně publikovat inform ace i na veřejné stránky, může využít vícejazyčné nástěnky, na kterých je možné vybrané informace zveřejňovat na internetu nebo intranetu. Každou nástěnku je možné i integrovat do stránek spole čnosti a graficky ji přizpůsobit.

Systém splňuje nejenom požadavky legislativy vč. GDPR, ale i přísná pravidla ochrany citlivých obchodních dat nebo zdravotnické dokumentace. K informacím se v systému nemohou dostat ani fir emní administrátoři a je proto připraven i pro uchovávání citlivých obchodních nebo projektových dat. Umožní díky tomu v multinárodních týmech spolupracovat na všem, co je třeba. Díky jeho onlin e dostupnosti je možné jej začít využívat kdekoli po světě takřka okamžitě.

Informace o AyMINE: www.aymine.com

Video s informací o překladech (k volnému použití): https://www.aymine.com/web/FE/langs/cs/services/AY2UA.mp4

.

SEKCE: Zpravodajství

DUPLICITY (>70% SHODA): Automatické překlady pomohou zaměstnat Ukrajince (Barrandov.tv - Články); Automatické překlady pomohou zaměstnat Ukrajince (Protext.cz - Články); Automatické překlady pomohou zaměstnat Ukrajince (Systemonline.cz - Články);

Forum
Magazín Univerzity Karlovy

47. Bojar vyvíjí strojový překladač, ale radí: Učte se jazyky!

08:53 | 02.05.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Ukforum.cz - Články ● *AUTOR:* Pavla Hubálková

Odborník na umělou inteligenci a strojové učení **Ondřej Bojar** z Matematicko-fyzikální fakulty UK vyvíjí překladače, které poráží Google i lidské překladatele a umí simultánně překládat do 43 jazyk ů, i tak ale radí: „Učte se cizí jazyky – dnes už se pomocí překladače dorozumíte, ale bez znalosti jazyka jste ochuzeni. A také je to skvělý trénink pro mozek.“

Strojovým překladem jste se prý začal zabývat proto, že jste chtěl vědět, co to znamená něčemu rozumět. Už jste na to přišel?

Já jsem si na začátku myslel, že porozumění bude nutné pro překlad, ale ono se ukazuje, že se dá dojít velmi daleko, aniž by stroj čemukoli porozuměl. Dokladem toho může být náš článek v *Natur e Communications (psali jsme v samostatném článku, pozn. redakce)*, kdy náš systém CUBBITT, volně přístupný na serveru **Lindat**, překládá novinové texty lépe než jiné překladače či dokonce na stejné úrovni jako překladatelská agentura, aniž by rozuměl tomu, co překládá.

Bude umělá inteligence někdy rozumět?

To je něco, co všichni zkoumáme. Tomáš Mikolov měl před časem na naší katedře přednášku o jazykovém modelování, což jsou v jádru jednoduché vzorečky, jejichž cílem je umět generovat dobrý text. Dnešní systémy umí „přečíst“ mnohonásobně větší objem textu, než je schopen zvládnout člověk za celý život, ale stále nejsou tak dobré v jazykovém modelování jako lidé. A to je přesně proto, že obsahu nerozumí, že jen chytře odhadují, co se tak v dané situaci „většinou“ říkává.

I mezi odborníky se liší názory, zda je pro strojové porozumění nutná fyzická zkušenost lidského světa či zda je možné to vyčíst z textů. Já si myslím, že je nutná zkušenost, která nemusí být přímo f yzická, ale musí být přenesena do strojů na úrovni našeho vnímání; to znamená stejná obrazová, teplotní, tlaková, akustická zkušenost a k tomu tělesná odezva našeho těla. Člověka ale bude možn é brzy ošálit: nepozná, že robot nerozumí tomu, co dělá, protože to bude dělat velmi dobře. Ostatně již dnes často nepoznáme, zda i docela složitou větu nebo kratší text přeložila umělá inteligence, či člověk.

Co už umí a neumí strojový překlad?

Dlouho bylo poměrně jednoduché vysvětlit a popsat, co strojové překladače umí a neumí. V posledních letech jsme se ale dostali do situace, kdy je to naopak těžké. Jsme v situaci, kdy máme dostat ečně velká trénovací data pro některé domény, jako jsou například novinové články a překlad čeština-angličtina. Jedná se o domény-oblasti, na kterých jsme již desetiletí pracovali a teď zúročujeme ten dlouhodobý výzkum a dosahujeme výsledků jako lidé. Bohužel ale jen v té konkrétní oblasti – v jiných je překlad stále daleko od ideálu. Další výzvou je třeba mluvená řeč, což je i př edmětem našeho tříletého evropského projektu *European Live Translator* (ELITR), který koordinuji a na konci března jsme jej završili.

V projektu ELITR jste se snažili vyvinout strojový překladač, který by na mezinárodních jednáních simultánně překládal do 43 světových jazyků. Jak se vám to podařilo?

Programy pro rozpoznávání hlasu již existovaly – uměly poměrně dobře rozpoznat proud slov, problematická ale byla interpunkce, na kterou se dřívější projekty moc nesoustředily. A právě interpun kce je zásadní pro překlad, protože co věta, to je zaznamenaná myšlenka. Zjistili jsme, že když propojíme „nadlidský“ rozpoznaný proud proslov a „nadlidský“ překlad, tak to ve výsledku stejně do bře nefunguje, protože rozpoznávání hranic vět je stále na velmi „podlidské“ úrovni. Protože, když budete překládat věty, které mají posunutou interpunkci – půl myšlenky v jiné větě - povede to k n esmyslům.

Opět ale záleží na doméně. Když máte konkrétní úzkou oblast a máte k ní dostatek trénovacích dat, tak se můžete přiblížit perfektnímu výsledku, nebo ho i dosáhnout, ale jakmile překladač nasadíte na jinou oblast, tak se to začne komplikovat a v praxi je to nepoužitelné.

To je ale obecný problém současné umělé inteligence.

Ano, dnes již není problém natrénovat umělou inteligenci na řešení konkrétní úlohy a je jedno, zda budete chtít rozpoznávat zlomeniny na rentgenových snímcích, hledat defekty na pneumatikách ne bo ze záznamu zvuku detekovat, zda eskalátory potřebují servis – když budete mít dostatek vstupních dat, uspějete. Když ale budete chtít vyrobit robota, kterého pošlete na náhodnou misi a bude mít za úkol roztřídit plevel od rostliny, tak na třech příkladech mu to nevysvětlíte. Aktuální výzkumy se zaměřují na obecnost a řešení co nejpestřejších úloh.

Ikonická Rotunda v budově Matfyzu na Malostranském náměstí.

Dostatek trénovacích dat je, jak jste řekl v přednášce v rámci konference *Best of Prague AI*, jedna z věcí, které vděčíte Evropské Unii. Vysvětlete to prosím čtenářům.

Myslíte banány v řečtině (*směje se*)? V současné době systémy pro strojový překlad zásadním způsobem spoléhají na existenci velkého objemu textů, které dříve přeložili lidé. A Evropská unie si př ed mnoha lety dala za cíl a jako jednu z ústředních hodnot zachovat si svoji jazykovou diverzitu a nabízet rovný přístup všem svým občanům. Tak vznikly obrovské objemy obsahově stejných textů přeložených ve 24 jazycích a na těchto obrovských objemech textů se mohou trénovat systémy, které mezi těmito systémy překládají. V projektu ELITR pracujeme se 43 jazyky a je tam krásně vid ět veliký rozdíl mezi kvalitou překladů v evropských jazycích, kde jsou k dispozici evropská data, a kvalitou překladů pro jiné jazyky, kde tato trénovací data chybí.

S vývojem takového strojového překladače se nabízí otázka – má smysl učit se cizí jazyky?

Já si jednoznačně myslím, že učit se cizí jazyky má velký smysl. Nadále platí a bude platit: Kolik řečí umíš, tolikrát jsi člověkem. Znalost cizího jazyka přidává nový rozměr do života, protože se učít e nové vztahy mezi pojmy, které znáte v mateřštině. Navíc žít v cizím prostředí za pomoci strojových překladačů je bolestivé a hlavně ochuzující – neznalostí jazyka se připravíte o hodně. Technologi e jsou skvělé na rychlou pomoc v nouzi, jako je například kolegy rychle vyvinutý překladač do ukrajinštiny nebo na krátkodobé návštěvy a mezinárodní setkání. Myslím si, že brzy přijde doba, kdy ne bude nutné se učit jazyk, abyste fungovali v dané společnosti, ale ochudíte se – ochudíte se o zážitky s místními lidmi, ale především se ochudíte o cvičení vlastní hlavy. A dnes už víme, že ve stáří dochází ke kognitivnímu úbytku a je výhodné mít odkud brát – mít rezervu.

Zapojen jste byl i do projektu THEaiTRE. Co byla ta vaše výzkumná část? A jak se vám divadelní hra napsaná umělou inteligencí líbila?

Celý projekt měl i mediálně utajenou část, kdy jsme odkaz na hru prostřednictvím *Českých center* rozeslali po celém světě a zkoušeli jsme simultánně překládat do 43 jazyků. Samotné strojové titul kování hry bylo poměrně jednoduché – transkript jsme strojově přeložili do 43 jazyků a během hry jsme to jen pustili. Výzkumně zajímavější byla následná živá diskuze, kterou jsme simultánně překl ádali pomocí našeho překladače ELITR. Ukázalo se, jak mimořádně důležitou roli pro kvalitu našeho výstupu hrála tlumočnice.

Kolegové v diskusi totiž měli jeden společný a docela vzdálený mikrofon a navíc přišli v rouškách! Na takové podmínky je naše rozpoznávání řeči hrubě nepřipravené. Jako vstup jsme proto brali hl as tlumočnice z ideálních podmínek zvukové kabiny a díky ní jsme i měli krásně oddělené jednotlivé věty. Ze zmatku diskuse tedy člověk dělal kvalitní souhrn a stroj už „jenom“ doplnil 43 dalších jaz yků. Proto vidím budoucnost hlavně v těsné spolupráci lidí a strojů..

A samotná hra se mi moc líbila. Dlouho jsem nebyl v divadle kvůli všem někdejším lockdownům a tím, že jsem byl do projektu zapojen, to pro mě mělo i další rozměr – i když jsem byl spoluúčasten příprav, snažil jsem se nechat se co nejvíce překvapit a to se povedlo. Myslím, že na tom dramaturg David Košťák a herci udělali neskutečný objem práce. Dali si záležet na tom, aby zachovali text, ale přitom do něj vložili obsah, který tam původně nebyl. Herci byli tím posledním testem, zda je to hratelné a sám jsem zvědavý na jejich dojmy, kolegové o tom sepisují knížku.

Jaké jsou vaše další výzkumné projekty?

Jedna má doktorandka například pracuje na takzvaně neřízeném strojovém překladu, kdy je cílem udělat systém, který se naučí překládat jenom tím, že mu dáte hromadu anglických textů a hroma du jiných českých textů a on se sám naučí, která slova jsou si překladem a postupně, iterativním postupem, se v překládání sám zdokonalí. Funguje to na principu vektorové reprezentace slov, kdy je ve vektorech zaznamenán kontext daného slova. Zároveň víme – zafixujeme, co jsou jména a interpunkce, a z toho můžeme vycházet. Při porovnání vektorů v jednotlivých jazycích pak dokážem

e najít podobnosti a určit, která slova si jsou překladem. Je to velmi hrubý systém, který dělá hodně chyb, ale dostanete se překvapivě daleko.

Jeden z dalších projektů je Bergamot, který má za cíl dostat strojový překlad přímo do webového prohlížeče, aby překlad probíhal offline. Teď to funguje tak, že Google ví, co hledáte, ale když už s e pohybujete na konkrétní stránce, tak neví, co si čtete, pokud nevyužíváte automatický online překlad. Pokud si překládáte například přímo v prohlížeči Chrome, tak Google vidí vše, co si prohlížíte a čtete; ví i mimořádně přesně, kde jste už číst přestali. My se snažíme udělat strojový překladač dostatečně malý, ale dostatečně kvalitní, tak aby se na každém obyčejném počítači mohl pustit jako součást prohlížeče, čímž bychom výrazným způsobem zlepšili soukromí a ochranu dat uživatelů. Takový překladač by se mohl používat i v institucích, které fungují na intranetu nebo pracují s citlivý mi údaji.

Co jsou největší mýty kolem umělé inteligence?

Spíše než s mýty se setkávám s polarizací názorů – buď jsou lidé velmi optimističtí a mají nereálná očekávání z hlediska toho, co bude umět, nebo naopak mají přehnané obavy ze ztráty práce či js ou pesimisté, že to stejně nebude fungovat. Tato polarizace pramení z neznalosti celé problematiky a věřím, že by v tom mohl velmi pomoci například online kurz Elements of AI – úvod do umělé int eligence, který je dostupný i v češtině a mohl by široké veřejnosti poskytnout základy a informace pro získání realistické představy, jaké jsou možnosti umělé inteligence a co (ne)umí.

Jsem bytostně přesvědčen, že bez alespoň základního pochopení principů strojového učení není možné současným světem proplouvat bez zklamání, nepochopení a nezřídka rozhořčení z toho, jak strašlivě můj mobil, informační tabule v dopravě nebo dokonce moje pračka a lednička nerozumí mým potřebám.

Ondřej Bojar s kolegy je také autorem knihy *Studies in Computational and Theoretical Linguistics: The Reality of Multi-Lingual Machine Translation,* která právě vyšla. „Knížka je o tom, že při trén ování moderních modelů hlubokého strojového učení často i my vědci podléháme mýtům. Při vylepšování modelů můžeme vidět zlepšení a jsme přesvědčeni, že je to právě díky tomu našemu vylep šení. V knížce uvádíme ale dost příkladů, kdy to zlepšení nastalo z nějakého úplně jiného a mnohem primitivnějšího důvodu. Leckteré vědecké články tak mohou být zavádějící. Ano, zlepšení nastal o, ale pravý důvod není správně rozpoznán, takže když se na tom někdo pokusí stavět, další zlepšení nebude možné," říká Bojar a přirovnává: „Je to jako myslet si, že police přišroubovaná ke zdi j e stejným typem podpěry jako police podložená sloupcem papírových krabic. Obě jsou stejně vysoko, ale jedna vám při zatížení spadne."

Ještě jednou se vrátím k vaší přednášce na konferenci *Best of Prague AI*, která byla velmi srozumitelná i pro laiky. Jak jste se učil popularizovat?

Děkuji, bylo mým cílem, aby byla hodně popularizační. Myslím, že za úspěchem stojí i to, že jsme to trénovali a dostali jsme od prg.ai konkrétní rady, co dělat a nedělat. Struktura vycházela z TED ta lks; na internetu jsou dostupné návody a tipy, jak má vypadat úspěšná přednáška – od doporučené délky až po strukturu přesýpacích hodin, kdy začínáte širokým problémem, uprostřed je soustřed ěna pozornost na konkrétní problém, ke konci se téma opět otevírá výhledem do budoucna a končí se výzvou, co může udělat každý. K tomu patří i pravidla, že máte mluvit ke všem vrstvám publik a od studentů až po profesory nebo že je ideální mít nějakou ukázku z praxe, což se ukázalo jako úskalí, protože mi to tam nefungovalo…

To nebylo součástí?

Ne, ale všichni mě uklidňovali, že to v té době bylo moderní, že i Elonovi Muskovi nefungovalo demo (*směje se*). Pro nás to bylo veliké poučení, protože při zkouškách to tam dvakrát fungovalo a je diné, co se změnilo, bylo, že v sále přibyli lidé. Proto i v našem evropském projektu na překládání se poslední dva roky hodně věnujeme integraci a pořád to testujeme v praxi. A na každé testovací události jsme objevili něco nového, co zásadním způsobem zabránilo systému v chodu. Teď už jsme vychytali ty nejčastější chyby a většinou nám to již funguje a to je teď naše nová startovní pozi ce, kdy se už můžeme dívat na ty konkrétní překlady do mnoha jazyků. A zjišťujeme, že vznikají hrubé až superhrubé chyby, čímž se vracíme zpátky k základnímu výzkumu, ale obohaceni o nové p oznatky.

doc. RNDr. Ondřej Bojar, Ph. D.
Zabývá se strojovým překladem na Ústavu formální a aplikované lingvistiky na Matematicko-fyzikální fakultě UK. Je jedním z iniciátorů prg.ai – spolku, který chce z Prahy udělat světové centrum u mělé inteligence. Má bohaté zahraniční zkušenosti, rok například strávil na University of Melbourne v Austrálii. V minulosti kromě výzkumu učil informatiku na základní škole či psal popularizační čl ánky pro časopis MacWorld (PC World).

SEKCE: Kultura a vzdělávání

Národní filmový archiv

48. Národní filmový archiv připomíná 80 let od Heydrichiády.

15:26 | 23.05.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet • *ZDROJ:* Nfa.cz - Články • *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Národní filmový archiv uvádí ku příležitosti 80. výročí Heydrichiády zpět do kin digitalizovaný film Jiřího Sequense Atentát. Přidává i online kolekci zpravodajských šotů, která za chycuje celou éru Heydrichova působení v Protektorátu Čechy a Morava.

Širokoúhlý snímek *Atentát* z roku 1964 je dramatickou rekonstrukcí odbojové akce vedoucí k atentátu na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha. Dává vyniknout zásluhám exilové v lády prezidenta Beneše, o nichž se v padesátých letech mluvit nemohlo. Film zaznamenal v době svého uvedení mimořádný divácký zájem a s úspěchem byl uváděn také v zahraničí.

Snímek *Atentát* je přesvědčivým dramatickým ztvárněním jedné ze zlomových událostí našich moderních dějin. Národní filmový archiv jej vrací zpět do kin projekcí v kině Ponrepo 25. května 2022 v 19:00. Společně s ním promítne také klíčové dílo českého videoartu *Po Atentátu (3 fragmenty)* od Filipa Cenka z roku 1998, které dekonstruuje několik minut z tohoto filmu Jiřího Sequense.

„*Atentát* byl vždy uváděn jako věrohodné vyobrazení klíčové události druhé světové války. Realistický styl scénáře i jeho filmové realizace odpovídá dobovému pojetí hrdinského činu našich parašuti stů, takže i proto by tento obraz neměl nahrazovat historické poznání," komentuje snímek *Atentát* ředitel Národního filmového archivu Michal Bregant.

Dalším příspěvkem Národního filmového archivu k 80. výročí operace Anthropoid je uveřejnění kolekce projektu **LINDAT** s názvem Heydrichiáda. Tvoří ji dvacet osm zpravodajských šotů, které pr ovádějí diváka obdobím od 27. září 1941, kdy se Heydrich ujal své funkce, zachycují celou éru jeho působení v Protektorátu Čechy a Morava a pokračují okolnostmi jeho likvidace, která se stala nej významnějším projevem rezistence v okupované Evropě během druhé světové války. Kolekci uzavírá záznam prvního výročí této události.

„Zpravodajské filmy, které dnes rovněž zpřístupňujeme, zajisté vykazují vždy nějaký politický nebo ideologický záměr, ale i tak spoluutvářejí cenný kontext pro Sequensův hraný film," dodává Breg ant.

Digitalizaci filmu *Atentát* z daru Milady a Eduarda Kučerových realizoval Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary ve spolupráci se Státním fondem kinematografie a Národním filmovým archivem. Kolekci Heydrichiáda Národní filmový archiv zveřejňuje v rámci projektu **LINDAT**/CLARIAH-CZ, který je realizován v rámci programu OP VaVpl Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Cílem projektu **LINDAT**/CLARIAH-CZ je zpřístupnit digitální data s rozmanitým obsahem, která mají potenciál stát se předmětem nebo pomůckou výzkumných aktivit v ČR i zahraničí.

SEKCE: Kultura a vzdělávání

Seznam Zprávy

49. Národní filmový archiv uvede znovu do kin film Atentát z roku 1964

12:24 | 25.05.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet • *ZDROJ:* SeznamZpravy.cz - Články • *AUTOR:* ČTK

V kině Ponrepo bude v premiéře Národní filmový archiv promítat nově digitalizovaný film Atentát režiséra Jiřího Sequense z roku 1964, a to u příležitosti 80. výročí útoku na zastupujícího říšskéh o protektora Reinharda Heydricha.

Širokoúhlý snímek Atentát z roku 1964 je dramatickou rekonstrukcí odbojové akce vedoucí k atentátu. Dává vyniknout zásluhám exilové vlády prezidenta Beneše, o nichž se v 50. letech mluvit nem ohlo. Film zaznamenal v době svého uvedení mimořádný divácký zájem a s úspěchem se hrál i v zahraničí. Archiv přidává i on-line kolekci zpravodajských šotů, která zachycuje celou éru Heydrich ova působení v Protektorátu Čechy a Morava.

Snímek Atentát je podle odborníků z NFA přesvědčivým dramatickým ztvárněním jedné ze zlomových událostí českých moderních dějin. Národní filmový archiv společně s jeho obnovenou premiéro u promítne dnes také klíčové dílo českého videoartu Po Atentátu (3 fragmenty) od Filipa Cenka z roku 1998, které dekonstruuje několik minut z tohoto filmu Jiřího Sequense.

Obrazem: Strůjce atentátu na Heydricha se posmrtně vrátil do vlasti

26. 4. 17:20

„Atentát byl vždy uváděn jako věrohodné vyobrazení klíčové události druhé světové války. Realistický styl scénáře i jeho filmové realizace odpovídá dobovému pojetí hrdinského činu našich

parašutistů, takže i proto by tento obraz neměl nahrazovat historické poznání," uvedl k filmu Atentát ředitel Národního filmového archivu Michal Bregant.

Dalším příspěvkem Národního filmového archivu k 80. výročí operace Anthropoid je uveřejnění kolekce projektu **LINDAT** s názvem Heydrichiáda. Tvoří ji 28 zpravodajských šotů, které provádějí di váka obdobím od 27. září 1941, kdy se Heydrich ujal své funkce, zachycují celou éru jeho působení v Protektorátu Čechy a Morava a pokračují okolnostmi jeho likvidace, která se stala nejvýznamnějším projevem rezistence v okupované Evropě během druhé světové války. Kolekci uzavírá záznam prvního výročí této události.

„Zpravodajské filmy, které dnes rovněž zpřístupňujeme, zajisté vykazují vždy nějaký politický nebo ideologický záměr, ale i tak spoluutvářejí cenný kontext pro Sequensův hraný film," dodal Bregan t.

Digitalizaci filmu Atentát z daru Milady a Eduarda Kučerových realizoval Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary ve spolupráci se Státním fondem kinematografie a Národním filmovým archivem.

SEKCE: Zpravodajství

50. Česko-ukrajinský překladač nově jako mobilní aplikace

MATEMATICKO-FYZIKÁLNÍ FAKULTA Univerzita Karlova

15:31 | 25.05.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Mff.cuni.cz - Články ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Automatický překladač mezi češtinou a ukrajinštinou, který na jaře letošního roku vyvinuli vědci z Ústavu formální a aplikované lingvistiky (ÚFAL) MFF UK, je nově dostupný také jako mobilní apl ikace pro systémy Android. Uživatelé si překladač mohou zdarma stáhnout z obchodu Google Play pod názvem Charles Translator for Ukraine.

Překladač, který vznikl za technologické podpory výzkumné infrastruktury **LINDAT**/CLARIAH-CZ v rekordním čase po ruské invazi na Ukrajinu a následné vlně uprchlíků do Česka, je od poloviny bř ezna volně k dispozici pro nekomerční účely na adrese https://translator.cuni.cz. Webová služba zaznamenala za poslední měsíc téměř čtvrt milionu přístupů, což spolu s poptávkou od vlastníků chy trých mobilních zařízení se systémem Android bylo impulsem k vývoji mobilní aplikace. Ta je pod názvem Charles Translator for Ukraine nově dostupná v obchodě Google Play.

Nová aplikace umožňuje překlad mezi češtinou a ukrajinštinou v hlasové i textové podobě a pro překlady jsou k dispozici fonetické přepisy mezi latinkou a azbukou. Uživatelům je také přístupná hi storie jejich překladů.

Vydání mobilní aplikace je v historickém kontextu výzkumu a vývoje strojového překladu na pracovišti ÚFAL významnou událostí. Důležitost tohoto okamžiku ÚFAL umocnil představením nového ná zvu česko-ukrajinského překladového systému Charles Translator for Ukraine, čímž se přihlásil ke značce Univerzita Karlova. S přibývajícími překladovými páry jazyků by se v budoucnu měl název zúžit na Charles Translator, což výzkumníkům z ÚFALu umožní spojit tento nový překladač, vyvinutý v souvislosti s válkou na Ukrajině, se stávající překladovou službou dostupnou v LINDATu pro ji né jazyky.

SEKCE: Oborové tituly

DUPLICITY (>70% SHODA): Česko-ukrajinský překladač nově jako mobilní aplikace (Itbiz.cz - Tiskové zprávy); Automatický překladač mezi češtinou a... (Facebook - Příspěvky);

51. Jeho překladače porážejí i Google. Učte se jazyky, radí přesto Bojar

FINMAG Podnikání, peníze, inspirace

01:06 | 28.05.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Finmag.cz - Články ● *AUTOR:* Pavla Hubálková

Ondřej Bojar vyvíjí překladače, které překonávají Google i lidské překladatele a umí simultánně překládat do 43 jazyků. I tak ale radí učit se cizí jazyky. „Dnes už se pomocí překladače dorozumí te, ale bez znalosti jazyka jste ochuzeni. A také je to skvělý trénink pro mozek," říká odborník na umělou inteligenci a strojové učení z Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy.

Ondřej Bojar je jedním z iniciátorů spolku prg.ai, který nemá menší cíl než z Prahy udělat světové centrum umělé inteligence. Sám k tomu přispívá svými strojovými překladači, které jsou úspěšné i na mezinárodní scéně.

„Člověka bude možné brzy ošálit: nepozná, že robot nerozumí tomu, co dělá, protože to bude dělat velmi dobře. Ostatně již dnes často nepoznáme, zda i docela složitou větu nebo kratší text přeložil a umělá inteligence, či člověk," říká Bojar.

V rozhovoru dále mluví například o velké polarizaci, kterou mezi lidmi umělá inteligence způsobuje, nebo o dalších plánech, mezi které patří i projekt s cílem dostat strojový překlad přímo do webové ho prohlížeče, aby překlad probíhal offline.

Člověka bude možné brzy ošálit: nepozná, že robot nerozumí tomu, co dělá, protože to bude dělat velmi dobře.

Strojovým překladem jste se prý začal zabývat proto, že jste chtěl vědět, co to znamená něčemu rozumět. Už jste na to přišel?

Na začátku jsem si myslel, že porozumění bude nutné pro překlad, ale ukazuje se, že se dá dojít velmi daleko, aniž by stroj čemukoli porozuměl. Dokladem toho může být náš článek v *Nature Com munications*, kdy náš systém CUBBITT, volně přístupný na serveru **Lindat**, překládá novinové texty lépe než jiné překladače či dokonce na stejné úrovni jako překladatelská agentura, aniž by rozu měl tomu, co překládá.

Bude umělá inteligence někdy rozumět?

To je něco, co všichni zkoumáme. Tomáš Mikolov měl před časem na naší katedře přednášku o jazykovém modelování, což jsou v jádru jednoduché vzorečky, jejichž cílem je umět generovat dobrý text. Dnešní systémy umí „přečíst" mnohonásobně větší objem textu, než je schopen zvládnout člověk za celý život, ale stále nejsou tak dobré v jazykovém modelování jako lidé. Přesně kvůli tomu, ž e obsahu nerozumí, že jen chytře odhadují, co se v dané situaci „většinou" říkává.

I mezi odborníky se liší názory, zda je pro strojové porozumění nutná fyzická zkušenost lidského světa či zda je možné to vyčíst z textů. Já si myslím, že je nutná zkušenost, která nemusí být přímo f yzická, ale musí být přenesena do strojů na úrovni našeho vnímání; to znamená stejná obrazová, teplotní, tlaková, akustická zkušenost a k tomu tělesná odezva našeho těla. Člověka ale bude možn é brzy ošálit: nepozná, že robot nerozumí tomu, co dělá, protože to bude dělat velmi dobře. Ostatně již dnes často nepoznáme, zda i docela složitou větu nebo kratší text přeložila umělá inteligence, či člověk.

Co už umí a neumí strojový překlad?

Dlouho bylo poměrně jednoduché vysvětlit a popsat, co strojové překladače umí a neumí. V posledních letech jsme se ale dostali do stavu, kdy je to naopak těžké. Jsme v situaci, kdy máme dostate čně velká trénovací data pro některé domény, jako jsou například novinové články a překlad čeština-angličtina. Jedná se o domény-oblasti, na kterých jsme již desetiletí pracovali a teď zúročujeme ten dlouhodobý výzkum a dosahujeme výsledků jako lidé. Bohužel ale jen v té konkrétní oblasti – v jiných je překlad stále daleko od ideálu.

Další výzvou je třeba mluvená řeč, což je i předmětem našeho tříletého evropského projektu *European Live Translator* (ELITR), který koordinuji a na konci března jsme jej završili.

Shutterstock

Že překladatelé nebudou mít co žrát? Klid, umělá inteligence na ně nemá

Už když se objevil Google Translator, začala se spousta lidí domnívat, že konec překladatelů se blíží. Jeho schopnosti sice toto očekávání nenaplnily, ale pak přišel o mnoho dokonalejší DeepL Tra nslator a předpovědi o konci překladatelského řemesla se vrátily. S umělou inteligencí to ale není nikdy tak jednoduché, jak to na první pohled vypadá, upozorňuje Vojtěch Dobeš.

V projektu ELITR jste se snažili vyvinout strojový překladač, který by na mezinárodních jednáních simultánně překládal do 43 světových jazyků. Jak se vám to podařilo?

Programy pro rozpoznávání hlasu již existovaly – uměly poměrně dobře rozpoznat proud slov, problematická ale byla interpunkce, na kterou se dřívější projekty moc nesoustředily. A právě interpun kce je zásadní pro překlad, protože co věta, to je zaznamenaná myšlenka. Zjistili jsme, že když propojíme „nadlidsky" rozpoznaný proud slov a „nadlidský" překlad, tak to ve výsledku stejně dobře nefunguje, protože rozpoznávání hranic vět je stále na velmi „podlidské" úrovni. Protože, když budete překládat věty, které mají posunutou interpunkci – půl myšlenky v jiné větě – povede to k nes myslům.

Opět ale záleží na doméně. Když máte konkrétní úzkou oblast a máte k ní dostatek trénovacích dat, tak se můžete přiblížit perfektnímu výsledku, nebo ho i dosáhnout, ale jakmile překladač

nasadíte na jinou oblast, tak se to začne komplikovat a v praxi je to nepoužitelné.

Znalost cizího jazyka přidává nový rozměr do života, protože se učíte nové vztahy mezi pojmy, které znáte v mateřštině.

To je ale obecný problém současné umělé inteligence.

Ano, dnes již není problém natrénovat umělou inteligenci na řešení konkrétní úlohy a je jedno, zda budete chtít rozpoznávat zlomeniny na rentgenových snímcích, hledat defekty na pneumatikách ne bo ze záznamu zvuku detekovat, zda eskalátory potřebují servis – když budete mít dostatek vstupních dat, uspějete. Když ale budete chtít vyrobit robota, kterého pošlete na náhodnou misi a bude mít za úkol roztřídit plevel od rostliny, tak na třech příkladech mu to nevysvětlíte. Aktuální výzkumy se zaměřují na obecnost a řešení co nejpestřejších úloh.

Dostatek trénovacích dat je, jak jste řekl na přednášce v rámci konference *Best of Prague AI*, jedna z věcí, za které vděčíte Evropské Unii. Vysvětlete to prosím čtenářům.

Myslíte banány v řečtině (*směje se*)? V současné době systémy pro strojový překlad zásadním způsobem spoléhají na existenci velkého objemu textů, které dříve přeložili lidé. A Evropská unie si př ed mnoha lety dala za cíl a jako jednu z ústředních hodnot zachovat si svoji jazykovou diverzitu a nabízet rovný přístup všem svým občanům. Tak vznikly obrovské objemy obsahově stejných textů přeložených do 24 jazyků a na těchto obrovských objemech textů se mohou trénovat systémy, které mezi těmito systémy překládají.

V projektu ELITR pracujeme se 43 jazyky a je tam krásně vidět veliký rozdíl mezi kvalitou překladů v evropských jazycích, kde jsou k dispozici evropská data, a kvalitou překladů pro jiné jazyky, kd e tato trénovací data chybí.

Univerzita Karlova

Text původně vyšel v magazínu Univerzity Karlovy Forum, z nějž pro vás pravidelně vybíráme ty nejzajímavější rozhovory. Vedle nich ovšem kolegové pravidelně nabízejí i názory, aktuality a hlavně ...ne na všechno se u nás dostane. Mrkejte, co všechno na *UKforum.cz* mají.

S vývojem takového strojového překladače se nabízí otázka – má smysl učit se cizí jazyky?

Já si jednoznačně myslím, že učit se cizí jazyky má velký smysl. Nadále platí a bude platit: Kolik řečí umíš, tolikrát jsi člověkem. Znalost cizího jazyka přidává nový rozměr do života, protože se učít e nové vztahy mezi pojmy, které znáte v mateřštině. Navíc žít v cizím prostředí za pomoci strojových překladačů je bolestivé a hlavně ochuzující – neznalostí jazyka se připravíte o hodně.

Technologie jsou skvělé na rychlou pomoc v nouzi, jako je například kolegy rychle vyvinutý překladač do ukrajinštiny nebo na krátkodobé návštěvy a mezinárodní setkání. Myslím si, že brzy přijde d oba, kdy nebude nutné se učit jazyk, abyste fungovali v dané společnosti, ale ochudíte se – ochudíte se o zážitky s místními lidmi, ale především se ochudíte o cvičení vlastní hlavy. A dnes už víme, že ve stáří dochází ke kognitivnímu úbytku a je výhodné mít odkud brát, mít rezervu.

Zapojen jste byl i do projektu THEaiTRE. Co byla ta vaše výzkumná část? A jak se vám divadelní hra napsaná umělou inteligencí líbila?

Celý projekt měl i mediálně utajenou část, kdy jsme odkaz na hru prostřednictvím *Českých center* rozeslali po celém světě a zkoušeli jsme simultánně překládat do 43 jazyků. Samotné strojové titul kování hry bylo poměrně jednoduché – transkript jsme strojově přeložili do 43 jazyků a během hry jsme to jen pustili.

Výzkumně zajímavější byla následná živá diskuze, kterou jsme simultánně překládali pomocí našeho překladače ELITR. Ukázalo se, jak mimořádně důležitou roli pro kvalitu našeho výstupu hrála tl umočnice.

European Live Translator

Projekt ELITR má za cíl vyvinout strojový překladač, který by na mezinárodních jednáních simultánně překládal do 43 světových jazyků. Blíže ho představuje sám Ondřej Bojar:

Kolegové v diskusi totiž měli jeden společný a docela vzdálený mikrofon a navíc přišli v rouškách! Na takové podmínky je naše rozpoznávání řeči hrubě nepřipravené. Jako vstup jsme proto brali hl as tlumočnice z ideálních podmínek zvukové kabiny a díky ní jsme i měli krásně oddělené jednotlivé věty. Ze zmatku diskuse tedy člověk dělal kvalitní souhrn a stroj už „jenom“ doplnil 43 dalších jaz yků. Proto vidím budoucnost hlavně v těsné spolupráci lidí a strojů.

A samotná hra se mi moc líbila. Dlouho jsem nebyl v divadle kvůli všem někdejším lockdownům a tím, že jsem byl do projektu zapojen, to pro mě mělo i další rozměr – i když jsem byl spoluúčasten příprav, snažil jsem se nechat se co nejvíce překvapit a to se povedlo. Myslím, že na tom dramaturg David Košťák a herci udělali neskutečný objem práce. Dali si záležet na tom, aby zachovali text, ale přitom do něj vložili obsah, který tam původně nebyl. Herci byli tím posledním testem, zda je to hratelné, a sám jsem zvědavý na jejich dojmy, kolegové o tom sepisují knížku.

Lidé mají ohledně umělé inteligence buď nereálná očekávání, nebo naopak přehnané obavy ze ztráty práce.

Jaké jsou vaše další výzkumné projekty?

Jedna má doktorandka například pracuje na takzvaně neřízeném strojovém překladu, kdy je cílem udělat systém, který se naučí překládat jenom tím, že mu dáte hromadu anglických textů a hroma du jiných českých textů a on se sám naučí, která slova jsou si překladem a postupně, iterativním postupem, se v překládání sám zdokonalí. Funguje to na principu vektorové reprezentace slov, kdy je ve vektorech zaznamenán kontext daného slova.

Zároveň víme – zafixujeme, co jsou jména a interpunkce, a z toho můžeme vycházet. Při porovnání vektorů v jednotlivých jazycích pak dokážeme najít podobnosti a určit, která slova si jsou překla dem. Je to velmi hrubý systém, který dělá hodně chyb, ale dostanete se překvapivě daleko.

Anketa

Využíváte internetové překladače?

Ano, od GoogluAno, právě LindatAno, nějaký jinýNe

Jeden z dalších projektů je Bergamot, který má za cíl dostat strojový překlad přímo do webového prohlížeče, aby překlad probíhal offline. Teď to funguje tak, že Google ví, co hledáte, ale když už s e pohybujete na konkrétní stránce, tak neví, co si čtete, pokud nevyužíváte automatický online překlad. Pokud si překládáte například přímo v prohlížeči Chrome, tak Google vidí vše, co si prohlížíte a čtete; ví i mimořádně přesně, kde jste už číst přestali.

My se snažíme udělat strojový překladač dostatečně malý, ale dostatečně kvalitní, tak aby se na každém obyčejném počítači mohl pustit jako součást prohlížeče, čímž bychom výrazným způsobem zlepšili soukromí a ochranu dat uživatelů. Takový překladač by se mohl používat i v institucích, které fungují na intranetu nebo pracují s citlivými údaji.

Jaké jsou největší mýty kolem umělé inteligence?

Spíše než s mýty se setkávám s polarizací názorů – buď jsou lidé velmi optimističtí a mají nereálná očekávání z hlediska toho, co bude umět, nebo naopak mají přehnané obavy ze ztráty práce či js ou pesimisté, že to stejně nebude fungovat. Tato polarizace pramení z neznalosti celé problematiky a věřím, že by v tom mohl velmi pomoci například online kurz Elements of AI – úvod do umělé int eligence, který je dostupný i v češtině a mohl by široké veřejnosti poskytnout základy a informace pro získání realistické představy, jaké jsou možnosti umělé inteligence a co (ne)umí.

Jsem bytostně přesvědčen, že bez alespoň základního pochopení principů strojového učení není možné současným světem proplouvat bez zklamání, nepochopení a nezřídka rozhořčení z toho, jak strašlivě můj mobil, informační tabule v dopravě nebo dokonce moje pračka a lednička nerozumí mým potřebám.

Ještě jednou se vrátím k vaší přednášce na konferenci *Best of Prague AI*, která byla velmi srozumitelná i pro laiky. Jak jste se učil popularizovat?

Děkuji, bylo mým cílem, aby byla hodně popularizační. Myslím, že za úspěchem stojí i to, že jsme to trénovali a dostali jsme od prg.ai konkrétní rady, co dělat a nedělat.

Struktura vycházela z TED talks; na internetu jsou dostupné návody a tipy, jak má vypadat úspěšná přednáška – od doporučené délky až po strukturu přesýpacích hodin, kdy začínáte širokým probl émem, uprostřed je soustředěna pozornost na konkrétní problém, ke konci se téma opět otevírá výhledem do budoucna a končí se výzvou, co může udělat každý. K tomu patří i pravidla, že máte ml uvit ke všem vrstvám publika od studentů až po profesory nebo že je ideální mít nějakou ukázku z praxe, což se ukázalo jako úskalí, protože mi to tam nefungovalo…

To nebylo součástí?

Ne, ale všichni mě uklidňovali, že to v té době bylo moderní, že i Elonovi Muskovi nefungovalo demo (*směje se*). Pro nás to bylo veliké poučení, protože při zkouškách to tam dvakrát fungovalo a je diné, co se změnilo, bylo, že v sále přibyli lidé. Proto i v našem evropském projektu na překládání se poslední dva roky hodně věnujeme integraci a pořád to testujeme v praxi. A na každé testovací události jsme objevili něco nového, co zásadním způsobem zabránilo systému v chodu.

Teď už jsme vychytali ty nejčastější chyby a většinou nám to již funguje a to je teď naše nová startovní pozice, kdy se už můžeme dívat na ty konkrétní překlady do mnoha jazyků. A zjišťujeme, že vznikají hrubé až superhrubé chyby, čímž se vracíme zpátky k základnímu výzkumu, ale obohaceni o nové poznatky.

Kam dál? Umělá inteligence na Finmag.cz:

- Alexa v češtině? Už se na to těším, říká vědec, který **učí mluvit stroje**
- Ani vítr, ani voda. **Potenciál Česka** je v chytrých lidech, říká šéf Siemensu
- Hajič: Dnešní **„umělá inteligence“** vůbec není inteligence
- **Cool babičky**, co si povídají s roboty. Zkoumání stáří nejsou jen dotazníky
- Ohromují, manipulují, ale konspirátorům nevoní. **Deepfake videa** mají problém

Zbrusu nový Finmag

Zdroj: Finmag

Kdo čte, nekrade. „Ta firma stála a padala na Harrym Potterovi,“ vzpomínají Silke a Jaroslav Horákovi, jak kupovali nakladatelství dětské knihy Albatros. Pak z něj udělali miliardový nakladatelsk ý dům.

FIN. Fake it till you make it. Jak lžou startupeři na lovu investic • Zuri. Žádný rozjezd: letadlo Michala Illicha letí přímo vzhůru • Viceguvernér ČNB Marek Mora o evropské bankovní unii a bankovní

suverenitě • Koupit místo iPoda akcie Applu, jste v balíku. Jenže…

MAG. Jakub Žofčák píše, jak Alexej Pažitnov nevydělal na Tetrisu. Programoval totiž v pracovní době • Markéta Hronová s Ondřejem Štefflem o čtvrtisícileté školní setrvačnosti • Constantin Kinský z investičního bankéře hospodářem, který sází duby

Koupit Finmag

SEKCE: Ekonomika a Finance

VĚDA VÝZKUM.CZ

52. ČKR: Hodnocení výzkumných infrastruktur by mělo zůstat

05:03 | 04.06.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet • *ZDROJ:* Vedavyzkum.cz - Články • *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Ve čtvrtek a v pátek 2.-3. 6. 2022 se sešla Česká konference rektorů na svém pravidelném zasedáním a následně se zástupci českých vysokých škol sešli i se Slovenskou rektorskou konferencí . Diskutovalo se o hodnocení výzkumných infrastruktur, zákoně o vysokých školách a akademické autonomii.

Česká konference rektorů (ČKR) se ve čtvrtek 2. června 2022 sešla na svém 166. zasedání Pléna ČKR. Hned několik bodů z těchto usnesení se týkají oblasti výzkumu, vývoje a inovací. Podle dost upného usnesení čeští rektoři doporučují, aby byl **zachován schválený systém hodnocení výzkumných infrastruktur** včetně již schváleného pětiletého intervalu hodnocení.

Ve svém prohlášení také ČKR reaguje na požadavek Rady pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI), který se týkal **sdělení oborových portfolií jednotlivých vysokých škol**. Česká konference rekto rů požaduje **jasnou definici a vysvětlení**, proč je tento požadavek relevantní a jaký mám mít účel. Česká konference rektorů také doporučuje do jednání o oborových portfolií zapojit **Národní akr editační úřad pro vysoké školství**.

V pátek 3. 6. 2022 se na Společném zasedání sešli **členové Slovenské rektorské konference (SRK) a České konference rektorů** . Podle dostupného usnesení obě organizace budou usilova t o zastoupení členských vysokých škol v Evropském vysokoškolském prostoru, Evropském vzdělávacím prostoru a v **Evropském výzkumném prostoru**. Vysoké školy obou zemí podle prohlášen í vyzývají politiky, aby při **definování evropské budoucnosti** začlenili do svých vizí i postavení a **poslání vysokých škol**.

Obě organizace se také shodly, že v případě **zákona o vysokých školách** považují v obou zemích za nejdůležitější **zachovat princip autonomie vysokých škol**, a to včetně řízení finančních to ků.

V této souvislosti české a slovenské univerzity **žádají o větší důvěru a akademické svobody** nejen pro jednotlivce ale i pro vysokoškolské instituce. Požadují také dodržení politických slibů vyjá dřených na konferenci v Římě (2020), kterými se ministři zavázali dodržovat institucionální autonomii.

Česká konference rektorů a Slovenská rektorská konference také vyjádřily obavy, že **růst cen energií a inflace v obou zemích** by mohly přivést jednotlivé vysoké školy do obtížné situace.

Obě usnesení jsou v plném znění dostupná na stránkách České konference rektorů.

Autor: Vědavýzkum.cz (JT)

Přečtete si také rozhovor se současným předsedou České konference rektorů Martinem Barešem. Výzkumné infrastruktury budou také jedním z klíčových témat českého předsednictví v Radě E U, které začíná za necelý měsíc. O synergickém financování výzkumných infrastruktur se bude hovořit také na Konferenci k synergiím ve financování výzkumu a inovací v Evropě, která proběhn e ve dnech 7. a 8. července 2022.

Přečtete si také na zprávu z aktuálního Mezinárodního hodnocení velkých výzkumných infrastruktur ČR za rok 2021.

*Velkým výzkumným infrastrukturám byl také věnován exkluzivní seriál portálu Vědavýzkum.cz. První díl seriálu je věnován infrastrukturám v Evropě, druhý pak těm domácím. Nepřehlédněte také rozhovor s Janem Hajičem, koordinátorem infrastruktury **LINDAT**/CLARIAH-CZ.*

O budoucnosti českých výzkumných infrastruktur se také diskutovalo na debatě v únoru 2022.

SEKCE: Kultura a vzdělávání

KUTNOHORSKÝ deník.cz

53. Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách

08:01 | 05.06.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet • *ZDROJ:* Denik.cz - Kutnohorský deník • *AUTOR:* Jana Podskalská

Je to přesně 80 let, kdy českoslovenští parašutisté spáchali atentát na Reinharda Heydricha. Náš národ dostal své hrdiny, které se sluší připomínat. Letos tak činí řada organizací a projektů.

Auto zpomalující v zatáčce, záblesk výbuchu a útěk. Atentát na Heydricha i českoslovenští parašutisté vešli do dějin. A časem na filmové plátno, televizní obrazovku, stránky knih i do galerijních pro stor. Letos si připomínáme osmdesát let od této události. Vybrali jsme několik tipů, které vás provedou pamětí našeho národa. Možná je to dobrá příležitost zamyslet se i nad tím, co znamená slovo hrdina a zda jsme ještě schopni uvědomit si jeho obsah.

Poslední kulka

Asi nejsilnější vzpomínku na dramatické události natočil v roce 1964 Jiří Sequens. Jeho strhující Atentát dostal v Národním filmovém archivu digitalizovanou podobu a v té se nyní vrátil do vybranýc h kin. Jeho ponurá nálada, úryvek z Osudové symfonie Ludwiga van Beethovena i výkony Radoslava Brzobohatého, Rudolfa Jelínka, Ladislava Mrkvičky či Jiřího Kodeta vskutku nestárnou.

Příspěvkem k osmdesátému výročí operace Anthropoid je i kolekce projektu **Lindat** s názvem Heydrichiáda. Je složena z osmadvaceti zpravodajských šotů, které provedou obdobím od 27. září 19 41, kdy se Heydrich ujal funkce, až po okolnosti jeho likvidace, jež se stala nejvýznamnějším projevem rezistence v okupované Evropě za 2. světové války. Za připomínku stojí i Anthropoid, který vz nikl v britsko-české koprodukci, a výtečná televizní série Jiřího Stracha Operace Silver A.

Nikdy se nevzdáme

Do časů kolem atentátu se můžete nořit i v Národním muzeu. Výstava s výmluvným názvem Nikdy se nevzdáme nabízí exkurzi četnými místy i událostmi s heydrichiádou spjatými. Připomíná příprav y na atentát, Heydrichovu smrt, vyhlazení Lidic, boj v kostele sv. Cyrila a Metoděje, vypálení Ležáků a ukončení výjimečného stavu. V každém týdnu je v centru pozornosti konkrétní lidský osud mích ající důmyslně informace i emoce – jednotlivců i rodin, obyčejných lidí i elit.

Například rodina Stehlíkova z Rokycan, která podporovala parašutisty a byla popravena včetně nezletilého syna, židovská dívka Alice Feinová z Nového Města na Moravě popravena navzdory těho tenství, nebo generál Eliáš, zatčený po nástupu Heydricha a popravený za druhého stanného práva. Nechybí lidičtí muži, ženy a děti. Najdeme tu řadu emotivních drobností jako růženec vyrobený z chleba, části výstroje Josefa Gabčíka a Jana Kubiše, dokonce protektorátní kino, kde si můžete pustit dobové týdeníky.

Atentát v mobilu

Za historií se pravidelně ohlížejí také tvůrci ze studia počítačových her Charles Games na Univerzitě Karlově, kteří svůj Attentat1942 představili už před pár lety. Hráči tu prohledávají historické mat eriály, mluví s pamětníky a detektivními hrami inspirovaným způsobem se dozvídají historická fakta.

Oceněná hra dostala tento týden na počest výročí i soundtrack. Vyšla v den atentátu 27. května a je dostupná mimo jiné na herní platformě Steam, příští týden se objeví na Spotify. Obsahuje jedená ct skladeb, které pro potřeby historických adventur Attentat 1942 a Svoboda 1945: Liberation vznikly. Mimo jiné modulovaná dechovka, harmonium, violoncello a zvonkohra.

„Nejčastěji jsme používali kombinaci terénních nahrávek na diktafon (nádraží, prádelna, zkouška sirén, vodní elektrárna) s akustickými nástroji. Z dobových nástrojů je to basklarinet, který pravděp odobně používala německá a po válce československá posádková hudba," říká spolutvůrce Jan Kratochvíl na adresu nástroje, který prý našli v bazaru a je na něm patrný vyrytý rok 1939 a svastika . Podle autorů jde o kombinaci historických nástrojů a zvuků do formy, v níž se minulost odráží, ale stále zní moderně.

Heydrich na pultech

Pro úplnost dodejme, že Academia připravila k výročí doplněné vydání knihy Heydrich. Jaroslav Čvančara se věnuje Heydrichově pražskému působení na postu zastupujícího říšského protektora, j enž byl ukončen atentátem. Nabízí monumentální obrazový dokument, sestavený z řady unikátních fotografií a dalších dobových materiálů. Na e-shopu je kniha momentálně vyprodaná. Nejlepší dů kaz o tom, že události kolem atentátu jsou stále živé.

SEKCE: Deníky

DUPLICITY (>70% SHODA): Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Kroměřížský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Kolínský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Novojičínský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Boleslavský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Podřipský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Rakovnický deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Jičínský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Svitavský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Opavský a hlučínský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Hradecký deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Prachatický deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Rychnovský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Karvinský a havířovský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Sokolovský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Orlický deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Rokycanský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Přerovský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Chrudimský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Strakonický deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Liberecký deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Jindřichohradecký deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Litoměřický deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Zlínský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Bruntálský a krnovský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Kladenský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Klatovský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Valašský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Plzeňský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Písecký deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Domažlický deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Prostějovský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Příbramský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Mělnický deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Mostecký deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Třebíčský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Chomutovský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Slovácký deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Pelhřimovský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Žatecký a lounský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Jihlavský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Pardubický deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Tachovský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Blanenský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Znojemský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Krkonošský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Karlovarský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Olomoucký deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Ústecký deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Šumperský a jesenický deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Nymburský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Táborský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Frýdecko-místecký a třinecký deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Vyškovský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Českolipský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Havlíčkobrodský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Děčínský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Chebský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Náchodský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Hranický deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Jablonecký deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Českokrumlovský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Českobudějovický deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Berounský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Kultura); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Hodonínský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Žďárský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Břeclavský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Brněnský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Pražský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Benešovský deník); Kdo je hrdina. Atentát na Heydricha připomínají na plátně, v galerii i hrách (Denik.cz - Moravskoslezský deník);

54. Srovnali jsme pět online překladačů. DeepL suverénně vede, ale překvapil i český Lindat https://t...

18:50 | 19.07.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

SoMe ● *ZDROJ:* Twitter.com - Příspěvky ● *AUTOR:* computer_zive

Srovnali jsme pět online překladačů. DeepL suverénně vede, ale překvapil i český **Lindat** https://t.co/t5YKKj9OvE

SEKCE: IT a komunikace

55. DeepL nás pořád nepřestává udivovat a je jasně...

18:50 | 19.07.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

SoMe ● *ZDROJ:* Facebook - Příspěvky ● *AUTOR:* Živě.cz

DeepL nás pořád nepřestává udivovat a je jasně nejlepší. ⍰ Český **Lindat** také velmi dobře překladá. ⍰ Google, Microsoft a Facebook se dělí o třetí místo. ⍰

SEKCE: Zpravodajství

56. Srovnali jsme pět online překladačů. DeepL suverénně vede, ale překvapil i český Lindat

19:06 | 19.07.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Zive.cz - Články ● *AUTOR:* Lukáš Václavík

- *DeepL, **Lindat**, Google, Microsoft a Facebook v testu překladačů*
- *Porovnali jsme je na 24 textech ve 14 jazycích*
- *Prvenství obhájil DeepL, český **Lindat** rozcupoval giganty*

1e345678910111213141516171819202122232425
Ukázat všechny listy najednou

Po roce jsme se opět vrátili k souboji nejlepších online překladačů. Tentokrát to není jen souboj Googlu, Microsoftu a DeepLu, ale přidali jsme také tuzemský **Lindat** vyvíjený matfyzáky a také Face book. Všechny už dnes používají modely založené na neuronových sítích, ale jejich kvalita se liší podle toho, kolik toho mají natrénováno a na jakých textech se učily.

Už v titulku jsme prozradili, že v našich 24 příkladech většinou vždy nejlépe překládal německý DeepL. **Lindat** mu ale často dýchal na záda a válcoval zbytek pelotonu. Zatím ale nezná tolik jazyků. To jiný nováček – Facebook – rozuměl všemu, ale nejhůře se s ním pracuje. Nemá totiž pro překlady zvláštní web nebo aplikaci. Umí pouze překládat příspěvky, které na síti nasdílel někdo jiný.

Překladače si můžete sami vyzkoušet na těchto adresách:

- DeepL
- **Lindat**
- Google
- Microsoft

V našem srovnání jsme se zaměřili jen na překlad textu, nikoliv práci s obrázky či hlasem. Tentokrát jsme překládali pouze do češtiny, nikoliv naopak, zato jsme rozšířili počet modelových příkladů i jazyků.

Na listech najdete 11 příkladů s anglickými texty (proslov, citát, idiomy, vtip, wikipedické heslo, oznámení investorům, politická zpráva, sportovní zpráva, vědecká literatura, beletrie a poezie). Dále p ak kousky zpravodajství v němčině, francouzštině, španělštině, portugalštině, italštině, polštině, maďarštině, řečtině, turečtině, ruštině, ukrajinštině, japonštině a čínštině.

Proslov

Zdroj: Proslov Alžběty II. k 70. výročí na trůnu

Anglický originál

This anniversary also affords me a time to reflect on the goodwill shown to me by people of all nationalities, faiths and ages in this country and around the world over these years. I would like to expr ess my thanks to you all for your support. I remain eternally grateful for, and humbled by, the loyalty and affection that you continue to give me. And when, in the fullness of time, my son Charles bec omes King, I know you will give him and his wife Camilla the same support that you have given me; and it is my sincere wish that, when that time comes, Camilla will be known as Queen Consort as she continues her own loyal service.

Překlad do češtiny (DeepL)

Toto výročí mi také dává příležitost zamyslet se nad dobrou vůlí, kterou mi během těchto let projevili lidé všech národností, vyznání a věku v této zemi i po celém světě. Rád bych vám všem poděko val za vaši podporu. Zůstávám vám neskonale vděčný za loajalitu a náklonnost, kterou mi i nadále projevujete, a cítím vůči vám pokoru. A až se můj syn Charles v plném rozsahu stane králem, vím , že jemu a jeho manželce Camille poskytnete stejnou podporu, jakou jste poskytli mně; a je mým upřímným přáním, aby až ten čas přijde, byla Camilla známa jako královna konzulka, protože bude pokračovat ve své vlastní věrné službě.

Překlad do češtiny (Lindat)

Toto výročí mi také poskytuje čas k zamyšlení nad dobrou vůlí, kterou mi v těchto letech prokazují lidé všech národností, vyznání a věků v této zemi i na celém světě. Rád bych vám všem vyjádřil po děkování za vaši podporu. Zůstávám vám neskonale vděčný a pokořený za věrnost a náklonnost, kterou mi i nadále poskytujete. A až se v plné šíři času stane králem můj syn Charles, vím, že jem u a jeho ženě Camille poskytnete stejnou podporu, jakou jste poskytli mně; a je mým upřímným přáním, aby až ten čas přijde, byla Camilla známá jako královna manželka, protože pokračuje ve své vlastní věrné službě.

Překlad do češtiny (Google)

Toto výročí mi také poskytuje čas zamyslet se nad dobrou vůlí, kterou mi během těchto let projevili lidé všech národností, vyznání a věkových kategorií v této zemi a na celém světě. Rád bych vám v šem vyjádřil poděkování za vaši podporu. Zůstávám věčně vděčný a pokořen za věrnost a náklonnost, kterou mi nadále projevujete. A když se v plnosti času můj syn Charles stane králem, vím, že jemu a jeho ženě Camille poskytnete stejnou podporu, jakou jste poskytli mně; a je mým upřímným přáním, aby až ten čas nadejde, byla Camilla známá jako Queen Consort, protože bude pokračov at ve své vlastní loajální službě.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Toto výročí mi také poskytuje čas zamyslet se nad dobrou vůlí, kterou mi v průběhu těchto let projevili lidé všech národností, vyznání a věků v této zemi a po celém světě. Rád bych vám všem poděk oval za vaši podporu. Zůstávám věčně vděčný a pokořen věrností a náklonností, kterou mi stále dáváte. A až se v plnosti času můj syn Charles stane králem, vím, že jemu a jeho ženě Camille posk ytneš stejnou podporu, jakou jsi dal mně; a je mým upřímným přáním, aby až ten čas přijde, Camilla byla známá jako královna choť, protože bude pokračovat ve své vlastní věrné službě.

Překlad do češtiny (Facebook)

Toto výročí mi také dává čas přemýšlet o dobré vůli, kterou mi v těchto letech projevovali lidé všech národností, víry a věků v této zemi a na celém světě. Chtěl bych vám všem poděkovat za vaši po dporu. Zůstávám navždy vděčný za věrnost a náklonnost, kterou mi nadále dáváš. A až se můj syn Charles stane králem, vím, že jemu a jeho ženě Camille poskytnete stejnou podporu, jakou jste d ali mně; a je mým upřímným přáním, aby až ten čas přijde, Camilla byla známá jako královna Consort jako ona pokračuje ve své vlastní loajální službě.

*Překlady jsou si podobné, ale nejlépe bychom ohodnotili český **Lindat**. Jako jediný dokázal využít i titul „královna manželka“, což je nejběžnější varianta původního „Queen consort“. Žádná ze sl užeb nicméně nepoznala, že proslov vede žena, a tak jsou všechny v mužské rodě. Z daného kontextu to ale neměly jak pochopit.*

Citát

Zdroj: Steve Jobs / Magazín Inc.

Anglický originál

You can't just ask customers what they want and then try to give that to them. By the time you get it built, they'll want something new.

Překlad do češtiny (DeepL)

Nemůžete se zákazníků jen zeptat, co chtějí, a pak se jim to snažit dát. Než to postavíte, budou chtít něco nového.

Překlad do češtiny (Lindat)

Nemůžete se jen tak zeptat zákazníků, co chtějí a pak jim to zkusit dát. Než to postavíte, budou chtít něco nového.

Překlad do češtiny (Google)

Nemůžete se jen zeptat zákazníků, co chtějí, a pak se jim to snažit dát. Než to postavíte, budou chtít něco nového.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Nemůžete se jen zeptat zákazníků, co chtějí, a pak se jim to pokusit dát. V době, kdy ji postavíte, budou chtít něco nového.

Překlad do češtiny (Facebook)

Nemůžete se jen tak zeptat zákazníků, co chtějí, a potom jim to zkusit dát. Až to postavíte, budou chtít něco nového.

Tady je to plichta, snad jen u Facebooku by bylo vhodnější „než to postavíte“ než „až to postavíte“.

Anglické fráze

Anglický originál

1. No pain, no gain.
2. Pull someone's leg.
3. Speak of the devil.
4. Once in a blue moon.
5. By the skin of your teeth.

Překlad do češtiny (DeepL)

1. Žádná bolest, žádný zisk.
2. Zatahejte někoho za nohu.
3. Mluvit o ďáblu.
4. Jednou za měsíc.
5. Jen tak tak.

Překlad do češtiny (Lindat)

1. Žádná bolest, žádný zisk.
2. Zatahej někoho za nohu.
3. My o vlku.
4. Jednou za uherský rok.
5. Jen o vlásek.

Překlad do češtiny (Google)

1. Žádná bolest, žádný zisk.
2. Dělat si z někoho srandu.
3. Mluvte o ďáblovi.
4. Jednou za uherský měsíc.
5. Po kůži vašich zubů.

Překlad do češtiny (Microsoft)

1. Bez práce nejsou koláče.
2. Vytáhněte něčí nohu.
3. My o vlku.
4. Jednou za uherský měsíc.
5. Kůží zubů.

Překlad do češtiny (Facebook)

1. Žádná bolest, žádný zisk.
2. Táhni někoho za nohu.
3. My o vlku.
4. Jednou za modrý měsíc.
5. O kůži vašich zubů.

Tady jsme zkoušeli anglické idiomy, které mají český ekvivalent, jenž není doslovným překladem. Nikdo neodešel s čistým štítem. Jak by to tedy mělo vypadat?

1. *Bez práce nejsou koláče.*
2. *Vystřelit si z někoho. Dělat si šoufky.*
3. *My o vlku. (Objeví se někdo, o tom zrovna mluvíme.)*
4. *Jednou za uherský rok.*
5. *Jen o vlásek. (o chlup, o fous, o prsa)*

Vtip

Zdroj: Reader's Digest

Anglický originál

We used to play spin the bottle when I was a kid. A girl would spin the bottle, and if the bottle pointed to you when it stopped, the girl could either kiss you or give you a nickel. By the time I was 14, I owned my own house.

Překlad do češtiny (DeepL)

Když jsem byl malý, hráli jsme spin the bottle. Dívka roztočila láhev, a když láhev ukázala na tebe, když se zastavila, mohla tě buď políbit, nebo ti dát pěťák. Když mi bylo čtrnáct, vlastnil jsem vlastní dům.

Překlad do češtiny (Lindat)

Když jsem byl malý, hrávali jsme si s flaškou. Holka s flaškou točila, a když na tebe flaška ukázala, když přestala, mohla tě buď políbit, nebo ti dát niklák. Když mi bylo čtrnáct, vlastnil jsem vlastní dům.

Překlad do češtiny (Google)

Když jsem byl malý, hráli jsme si na točení lahví. Dívka by roztočila láhev, a pokud láhev na vás ukázala, když se zastavila, dívka by vás mohla políbit nebo vám dát nikl. Když mi bylo 14, vlastnil jsem vlastní dům.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Když jsem byl dítě, hráli jsme si na točení láhve. Dívka by točila lahví, a pokud by na vás láhev ukázala, když se zastavila, dívka by vás mohla buď políbit, nebo vám dát nikl. Když mi bylo 14, vlastnil jsem svůj vlastní dům.

Překlad do češtiny (Facebook)

Když jsem byl malý, hrávali jsme točit flašku. Dívka by lahví roztočila, a pokud by láhev ukázala na tebe, když přestala, mohla by tě buď políbit nebo dát niklák. Když mi bylo 14, měl jsem vlastní dům.

Jednoduchý vtip a hned několik variací překladu. ***Lindat*** *a DeepL jsou opět nejpřesvědčivější. Druhé dlouhé souvětí nemají tak krkolomný slovosled a z „nickelu“ udělaly správně „niklák“ nebo „pěťák“ (mince s hodnotou 5 centů). Ani jeden ale nepochopil, že se „hraje flaška“, nikoliv „hraje s flaškou“. A místo „vlastnit vlastní dům“ by bylo vhodnější „mít vlastní dům“.*

Náhodné wiki heslo

Zdroj: Megalographa talamanca / Wikipedia

Anglický originál

Megalographa talamanca is a moth of the family Noctuidae. It is known only from the Talamanca Mountain Range of central Costa Rica where it has been collected at elevations above 3,100 meters in oak dominated cloud forests.

Překlad do češtiny (DeepL)

Megalographa talamanca je můra z čeledi Noctuidae. Je známá pouze z horského pásma Talamanca ve střední Kostarice, kde byla sbírána v nadmořské výšce nad 3 100 m v dubových mračných lesích.

Překlad do češtiny (Lindat)

Megalographa talamanca je můra z čeledi Noctuidae. Je známá pouze z pohoří Talamanca ve střední Kostarice, kde byla sbírána v nadmořských výškách nad 3 100 metrů v dubových oblačných lesích.

Překlad do češtiny (Google)

Megalographa talamanca je můra z čeledi Noctuidae. Je znám pouze z pohoří Talamanca ve střední Kostarice, kde byl shromážděn v nadmořských výškách nad 3 100 metrů v dubových oblačných lesích.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Megalographa talamanca je můra z čeledi Noctuidae. Je znám pouze z pohoří Talamanca ve střední Kostarice, kde byl sbírán v nadmořských výškách nad 3 100 metrů v dubových mlžných lesích.

Překlad do češtiny (Facebook)

Megalographa talamanca je můra čeledi Noctuidae. Známá je pouze z pohoří Talamanca ve střední Kostarice, kde byla sbírána ve výškách nad 3 100 metrů v dubových oblačných lesích.

Ani jeden se naštěstí nepokusil překládat latinský název můry a všechny překladače ví, že v češtině neoddělujeme tisíce čárkou, ale mezerou. Jen Microsoft použil obvyklý termín „mlžné lesy“, a le zase zapomněl, že můra je ženského rodu.

Zpráva investorům

Zdroj: Netflix

Anglický originál

The world's leading linear TV networks now offer their programming on-demand through apps that run on phones and smart TVs. These apps, such as Disney+, HBO Max, Paramount+, and BBC iPlayer enable binge viewing and catch-up viewing. Existing linear networks that offer compelling internet apps will generate more viewing and become more valuable. Those networks that fail to develop first-class apps will lose viewing and revenue.

Překlad do češtiny (DeepL)

Přední světové lineární televizní sítě nyní nabízejí své programy na vyžádání prostřednictvím aplikací, které se spouštějí v telefonech a chytrých televizorech. Tyto aplikace, jako jsou Disney+, HBO Max, Paramount+ a BBC iPlayer, umožňují sledování pořadů v režimu binge viewing a catch-up viewing. Stávající lineární sítě, které nabízejí atraktivní internetové aplikace, budou generovat více diváků a stanou se cennějšími. Ty sítě, které nevyvinou prvotřídní aplikace, přijdou o sledovanost a příjmy.

Překlad do češtiny (Lindat)

Přední světové lineární televizní sítě dnes nabízejí své programování na vyžádání prostřednictvím aplikací, které běží na telefonech a chytrých televizorech. Tyto aplikace, jako jsou Disney+, HBO Max, Paramount+, a BBC iPlayer, umožňují binge viewing a catch-up viewing. Stávající lineární sítě, které nabízejí přesvědčivé internetové aplikace, budou generovat více sledovanosti a stanou se cennějšími. Ty sítě, kterým se nepodaří vyvinout prvotřídní aplikace, ztratí sledovanost a příjmy.

Překlad do češtiny (Google)

Přední světové lineární televizní sítě nyní nabízejí své programy na vyžádání prostřednictvím aplikací, které běží na telefonech a chytrých televizorech. Tyto aplikace, jako je Disney+, HBO Max, Paramount+ a BBC iPlayer, umožňují rychlé sledování a sledování. Stávající lineární sítě, které nabízejí působivé internetové aplikace, přinesou větší sledovanost a stanou se hodnotnějšími. Sítě, kterým se nepodaří vyvinout prvotřídní aplikace, přijdou o sledovanost a příjmy.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Přední světové lineární televizní sítě nyní nabízejí své programování na vyžádání prostřednictvím aplikací, které běží na telefonech a chytrých televizích. Tyto aplikace, jako jsou Disney+, HBO Max,

Paramount+ a BBC iPlayer, umožňují sledování binge a catch-up. Stávající lineární sítě, které nabízejí přesvědčivé internetové aplikace, budou generovat více zobrazení a stanou se cennějšími. Sítě, které nedokážou vyvinout prvotřídní aplikace, ztratí sledování a příjmy.

Překlad do češtiny (Facebook)

Přední světové lineární televizní sítě nyní nabízejí své programování na vyžádání prostřednictvím aplikací, které běží na telefonech a chytrých televizích. Tyto aplikace, jako jsou Disney+, HBO Max, Paramount+ a BBC iPlayer, umožňují prohlížení a sledování. Stávající lineární sítě, které nabízejí přesvědčivé internetové aplikace, budou generovat více sledování a stanou se cennější Ty sítě, které nevyvinou prvotřídní aplikace, přijdou o prohlížení a výnosy.

Se složitou kombinací cizích názvů i netradičních termínů si znovu poradily nejlépe DeepL a ***Lindat****. Bing a catch-up viewing nemají jednoduchý český překlad, ale znamenají sledování většího počtu seriálových epizod najednou, resp. zpětné dokoukávání starších filmů a seriálů.*

Politické zprávy

Zdroj: The Guardian

Anglický originál

Germany's energy crisis has led the coalition government to toy with ideas that have long been seen as politically taboo, such as extending the life of unpopular nuclear power plants and – perhaps even more divisive – imposing a speed limit on the autobahn in the hope it will reduce fuel usage.

Překlad do češtiny (DeepL)

Energetická krize v Německu přiměla koaliční vládu, aby si pohrávala s myšlenkami, které byly dlouho považovány za politické tabu, jako je prodloužení životnosti nepopulárních jaderných elektráren a - možná ještě více rozdělující - zavedení omezení rychlosti na dálnicích v naději, že to sníží spotřebu paliva.

Překlad do češtiny (Lindat)

Německá energetická krize vede koaliční vládu k tomu, že si pohrává s myšlenkami, které jsou už dlouho považovány za politické tabu, jako je prodloužení životnosti nepopulárních jaderných elektrárен a – možná ještě více rozvratné – zavedení rychlostního omezení na dálnici v naději, že to sníží spotřebu paliva.

Překlad do češtiny (Google)

Německá energetická krize vedla koaliční vládu k tomu, aby si pohrávala s myšlenkami, které byly dlouho považovány za politicky tabu, jako je prodloužení životnosti neoblíbených jaderných elektráren a – možná ještě více rozdělující – zavedení rychlostního omezení na dálnici v naději, že se to povede. snížit spotřebu paliva.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Německá energetická krize vedla koaliční vládu k tomu, aby si pohrávala s myšlenkami, které byly dlouho považovány za politicky tabu, jako je prodloužení životnosti nepopulárních jaderných elektrárен a – možná ještě více rozdělující – zavedení rychlostního limitu na dálnici v naději, že to sníží spotřebu paliva.

Překlad do češtiny (Facebook)

Německá energetická krize přiměla koaliční vládu k tomu, že si pohrávala s myšlenkami, které jsou dlouho považovány za politicky tabu, jako je prodloužení životnosti nepopulárních jaderných elektráren a – možná ještě rozvratnější – zavedení omezení rychlosti na au tobahn v naději, že se sníží využití paliva.

Bez chyb opět jen DeepL, použitelný je i ***Lindat****, ostatní s výtkami.*

Sportovní zprávy

Zdroj: CNN

Anglický originál

Shelly-Ann Fraser-Pryce produced a trademark performance to win a record fifth 100m title at the World Championships on Sunday. The Jamaican exploded out of the blocks and had the race sewn up way before crossing the line in a championship record time of 10.67 seconds.

Překlad do češtiny (DeepL)

Shelly-Ann Fraserová-Pryceová předvedla famózní výkon a v neděli získala na mistrovství světa v běhu na 100 metrů rekordní pátý titul. Jamajčanka vyrazila z bloků a závod vyhrála ještě předtím, než doběhla do cíle v rekordním čase šampionátu 10,67 sekundy.

Překlad do češtiny (Lindat)

Shelly-Ann Fraserová-Pryceová předvedla na mistrovství světa v neděli rekordní pátý titul v běhu na 100 m. Jamajčanka vybuchla z bloků a závod si nechala sešít dlouho před cílem v rekordním čase 10,67 sekundy.

Překlad do češtiny (Google)

Shelly-Ann Fraser-Pryceová předvedla typický výkon a v neděli získala rekordní pátý titul na 100 m na mistrovství světa. Jamajčan explodoval z bloků a nechal závod sešít, než překročil čáru v rekordním čase šampionátu 10,67 sekundy.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Shelly-Ann Fraser-Pryce předvedla typický výkon a v neděli na mistrovství světa získala rekordní pátý titul na 100 m. Jamajčan explodoval z bloků a nechal závod sešít, než překročil trať v rekordním čase šampionátu 10,67 sekundy.

Překlad do češtiny (Facebook)

Shelly-Ann Fraser-Pryce předvedla v neděli na mistrovství světa rekordně pátý titul na 100 metrů. Jamajčan explodoval z bloků a měl závod sešit daleko před překročením čáry v rekordním čase šampionátu 10,67 sekundy.

Bez chyb prošel jen DeepL. Dokázal správně přechýlit ženské příjmení, použil ženský rod a nenechal sprinterku na startu explodovat. I dříve suverénní ***Lindat*** *selhal.*

Vědecká literatura

Zdroj: The Revival of White Holes as Small Bangs

Anglický originál

Black holes are extremely dense and compact objects from which light cannot escape. There is an overall consensus that black holes exist and many astronomical objects are identified with black holes. White holes were understood as the exact time reversal of black holes, therefore they should continuously throw away material. It is accepted, however, that a persistent ejection of mass leads to gravitational pressure, the formation of a black hole and thus to the "death of white holes".

So far, no astronomical source has been successfully tagged a white hole. The only known white hole is the Big Bang which was instantaneous rather than continuous or long-lasting. We thus suggest that the emergence of a white hole, which we name a 'Small Bang', is spontaneous – all the matter is ejected at a single pulse. Unlike black holes, white holes cannot be continuously observed rather their effect can only be detected around the event itself.

Překlad do češtiny (DeepL)

Černé díry jsou extrémně husté a kompaktní objekty, ze kterých nemůže uniknout světlo. Panuje všeobecná shoda, že černé díry existují, a mnoho astronomických objektů je s nimi ztotožňováno. Bílé díry byly chápány jako přesný časový opak černých děr, proto by měly neustále vyvrhovat materiál. Je však přijímáno, že trvalé vyvrhování hmoty vede ke gravitačnímu tlaku, vzniku černé díry, a tedy ke "smrti bílých děr".

Dosud se nepodařilo žádný astronomický zdroj označit za bílou díru. Jedinou známou bílou dírou je Velký třesk, který byl spíše okamžitý než trvalý nebo dlouhodobý. Předpokládáme tedy, že vznik bílé díry, kterou nazýváme "malý třesk", je spontánní - veškerá hmota je vyvržena v jediném impulsu. Na rozdíl od černých děr nelze bílé díry pozorovat nepřetržitě, spíše lze jejich účinek zjistit pouze v okolí samotné události.

Překlad do češtiny (Lindat)

Černé díry jsou extrémně husté a kompaktní objekty, ze kterých nemůže uniknout světlo. Panuje všeobecná shoda, že černé díry existují a mnoho astronomických objektů je ztotožňováno s černými dírami. Bílé díry byly chápány jako přesný časový zvrat černých děr, proto by měly neustále vyhazovat materiál. Je však akceptováno, že trvalé vymrštění hmoty vede ke gravitačnímu tlaku, vzniku černé díry a tím ke „smrti bílých děr".

Doposud nebyl žádný astronomický zdroj úspěšně označen bílou dírou. Jedinou známou bílou dírou je Velký třesk, který byl spíše okamžitý než souvislý nebo dlouhotrvající. Naznačujeme tak, že vznik bílé díry, kterou nazýváme „Malý třesk", je spontánní – veškerá hmota je vymrštěna jedním impulzem. Na rozdíl od černých děr nelze bílé díry průběžně pozorovat, jejich účinek lze zjistit pouze kolem události samotné.

Překlad do češtiny (Google)

Černé díry jsou extrémně husté a kompaktní objekty, ze kterých světlo nemůže uniknout. Panuje všeobecná shoda, že černé díry existují a mnoho astronomických objektů je identifikováno s černý mi dírami. Bílé díry byly chápány jako přesný časový obrat černých děr, proto by měly neustále odhazovat materiál. Je však akceptováno, že přetrvávající vyvrhování hmoty vede ke gravitačnímu tla ku, vzniku černé díry a tím ke „smrti děr“.

Dosud žádný astronomický zdroj úspěšně neoznačil bílou díru. Jedinou známou bílou dírou je Velký třesk, který byl spíše okamžitý než kontinuální nebo dlouhotrvající. Domníváme se tedy, že vznik bílé díry, kterou nazýváme „Malý třesk“, je spontánní – veškerá hmota je vyvržena jediným pulzem. Na rozdíl od černých děr nelze bílé díry pozorovat nepřetržitě, jejich účinek lze detekovat pouze v okolí samotné události.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Černé díry jsou extrémně husté a kompaktní objekty, ze kterých nemůže uniknout světlo. Existuje všeobecná shoda, že černé díry existují a mnoho astronomických objektů je identifikováno s černý mi dírami. Bílé díry byly chápány jako přesný časový obrat černých děr, proto by měly neustále vyhazovat materiál. Uznává se však, že trvalé vyvržení hmoty vede ke gravitačnímu tlaku, vzniku čern é díry a tím i ke "smrti bílých děr".

Dosud nebyl žádný astronomický zdroj úspěšně označen jako bílá díra. Jedinou známou bílou dírou je Velký třesk, který byl spíše okamžitý než nepřetržitý nebo dlouhotrvající. Domníváme se tedy, ž e vznik bílé díry, kterou nazýváme "Malý třesk", je spontánní – veškerá hmota je vyvržena jediným pulsem. Na rozdíl od černých děr nelze bílé díry pozorovat nepřetržitě, ale jejich účinek lze detekov at pouze kolem samotné události.

Překlad do češtiny (Facebook)

Černé díry jsou extrémně husté a kompaktní předměty, ze kterých nemůže uniknout světlo Panuje celkový konsenzus, že černé díry existují a mnoho astronomických objektů je identifikováno s čern ými dí Bílé díry byly chápány jako přesný časový obrácení černých děr, proto by měly průběžně vyhazovat materiál. Přiznává se však, že přetrvávající vyhazování hmoty vede k gravitačnímu tlaku, v zniku černé díry a tím i k „úmrtí bílých děr“.

Zatím nebyl žádný astronomický zdroj úspěšně označen bílou dírou. Jedinou známou bílou dírou je Velký třesk, který byl okamžitý, spíše než nepřetržitý nebo dlouhotrvající. Navrhujeme proto, aby v znik bílé díry, kterou pojmenujeme „Malý třesk“, byl spontánní – veškerá hmota je vyhozena jedním pulzem. Na rozdíl od černých děr nelze bílé díry průběžně pozorovat spíše jejich účinek lze zjistit pouze kolem samotné události.

DeepL je prakticky bez výhrad, neumí však používat české uvozovky. Ostatní jsou v detailech horší. Všechny překlady jsou ze stylistického hlediska ošklivé, ale to i originál. V přírodních vědách se holt nepíše „na krásu“.

Beletrie

Zdroj: J. R. R. Tolkien – Pán prstenů: Společenstvo prstenu

Anglický originál

Before the crossing of the mountains the Hobbits had already become divided into three somewhat different breeds: Harfoots, Stoors, and Fallohides. The Harfoots were browner of skin, smaller, a nd shorter, and they were beardless and bootless; their hands and feet were neat and nimble; and they preferred highlands and hillsides. The Stoors were broader, heavier in build; their feet and ha nds were larger, and they preferred flat lands and riversides. The Fallohides were fairer of skin and also of hair, and they were taller and slimmer than the others; they were lovers of trees and of wo odlands.

Profesionální překlad

Než překročili hory, rozdělili se již hobiti na tři poněkud odlišné druhy: Chluponohy, Staty a Plavíny. Chluponozi měli snědší kůži, byli menší a útlejší a chodili bez bot; ruce a nohy měli úhledné a mršt né; dávali přednost pahorkatinám a kopcům. Statové byli rozložitější a měli těžší kosti; ruce a nohy měli větší a dávali přednost rovinám a pobřežím řek. Plavíni měli světlejší pleť i vlasy a byli vyšší a štíhlejší než ostatní; milovali stromy a lesnaté krajiny.

Překlad do češtiny (DeepL)

Ještě před přechodem hor se hobiti rozdělili na tři poněkud odlišné rasy: Harfooty, Stoory a Fallohidy. Harfooti měli snědší kůži, byli menší a nižší, bezvousí a bez bot, jejich ruce a nohy byly úhledné a hbité a dávali přednost vysočinám a stráním. Stoorové byli širší a těžší postavy; měli větší nohy a ruce a dávali přednost rovinatým oblastem a břehům řek. Fallohidé měli světlejší pleť a také vlas y, byli vyšší a štíhlejší než ostatní; milovali stromy a lesy.

Překlad do češtiny (Lindat)

Před přechodem hor se už hobiti rozdělili na tři poněkud odlišná plemena: harfooty, stoory a fallohidy. Harfootové byli hnědší pleti, menší a menší a byli bez vousů a holínek, ruce a nohy měli úhledné a hbité a dávali přednost vysočině a stráním. Stoorové byli širší, těžší postavy, nohy a ruce měli větší a dávali přednost rovinatým krajům a břehům řek. Fallohidové byli světlejší pletí a také vlasy a byli vyšší a štíhlejší než ostatní; byli milovníky stromů a lesů.

Překlad do češtiny (Google)

Před přechodem hor se hobiti již rozdělili na tři poněkud odlišná plemena: Harfooty, Stoors a Fallohides. Harfootové měli snědější kůži, byli menší a kratší a byli bez vousů a bez bot; jejich ruce a nohy byly čisté a hbité; a dávali přednost vysočinám a stráním. Stoors byli širší, mohutnější; jejich nohy a ruce byly větší a preferovali rovinaté země a břehy řek. Fallohidové měli světlejší kůži a také vlasy a byli vyšší a štíhlejší než ostatní; byli milovníci stromů a lesů.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Již před přechodem hor se hobiti rozdělili do tří poněkud odlišných plemen: Harfoots, Stoors a Fallohides. Harfootové byli hnědší kůže, menší a kratší, bez vousů a bez bot; jejich ruce a nohy byly úhl edné a hbité; a dávali přednost vysočině a stráňům. Stoorové byli širší, těžší postavy; jejich nohy a ruce byly větší a dávali přednost plochým pozemkům a břehům řeky. Fallohides byli světlejší na k ůži a také na vlasy a byli vyšší a štíhlejší než ostatní; byli milovníky stromů a lesů.

Překlad do češtiny (Facebook)

Před přechodem hor se Hobiti již rozdělili do tří poněkud odlišných plemen: Harfoots, Stoors a Fallohides. Harfootové byli hnědší kůže, menší a menší, bez vousů a bez bot; jejich ruce a nohy byly či sté a hbité; a dali přednost vysočině a úbočím. Stooři byli širší, těžší postaveni; jejich nohy a ruce byly větší a dali přednost rovným pozemkům a břežím řek. Fallohidové byli krásnější na kůži i na vla sy a byli vyšší a štíhlejší než ostatní; byli milovníci stromů a lesů.

DeepL by se jako jediný dal otisknout a nikdo by si asi nevšiml, že text překládal stroj. Rasy hobitů nechal v originále, ale umí je přechýlit a správně skloňovat. Z ostatních ty jedničky a nuly jdou vidět mnohem víc.

Báseň

Zdroj: Lord Byron - Zlomky a drobné básně (Jde v kráse)

Anglický originál

She walks in beauty, like the night
Of cloudless climes and starry skies;
And all that's best of dark and bright
Meet in her aspect and her eyes:
Thus mellowed to that tender light
Which heaven to gaudy day denies.

Profesionální překlad do češtiny (Růžena Žizková)

Jde v kráse, jako chodívá
tma noci hvězdnou oblohou
a světla krása zářivá
i krása tmy v ní jedno jsou:
přísvitu něžná přediva,
jež pestré dny znát nemohou.

Překlad do češtiny (DeepL)

Kráčí v kráse, jako noc
bez mráčku a hvězdné oblohy;
A vše, co je nejlepší z temnoty a jasu.
se setkává v jejím vzhledu a očích:
Takto zjemnělá tím něžným světlem
které nebesa odepřou křiklavému dni.

Překlad do češtiny (Lindat)

Kráčí v kráse, jako noc
Klima bez mráčku a hvězdná obloha;
A vše, co je nejlepší z temnoty a jasu

Seznamte se v jejím vzhledu a jejích očích:
Takto zjemněné k tomu něžnému světlu
Které nebe křiklavému dni popírá.

Překlad do češtiny (Google)

Chodí v kráse, jako noc
Bezmračné podnebí a hvězdné nebe;
A to nejlepší z tmavého a světlého
Seznamte se v jejím pohledu a jejích očích:
Takto zjemnělý k tomu něžnému světlu
Což nebe až křiklavý den popírá.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Chodí v kráse, jako noc
Bezmračného podnebí a hvězdné oblohy;
A to vše je nejlepší z tmavých a jasných
Seznamte se v jejím aspektu a očích:
Takto zjemněn k tomuto něžnému světlu
Které nebe k křiklavému dni popírá.

Překlad do češtiny (Facebook)

Kráčí v kráse, jako noc
Bezmračných klimů a hvězdných nebes;
A vše nejlepší z temného a jasného
Potkejte se v jejím aspektu a v jejích očích:
Tak se zklidni k tomu něžnému světlu
Které nebe k křiklavému dni popírá.

Na rozdíl od beletrie se v poezii počítačům nedaří, protože jim zkrátka chybí umělecký duch. Nejde o to pouze přeložit význam, ale i zachovat rýmy. A to je i pro lidské překladatele možná ještě t ěžší úkol než pro autory původních textů.

Němčina: Covid znovu zasahuje

Zdroj: Der Spiegel

Německý originál

Mitten im Hochsommer stecken sich derzeit in Deutschland wieder viele Menschen mit dem Coronavirus an. Seit Wochen werden bundesweit täglich mehr als 80.000 Neuansteckungen registriert, die Inzidenz liegt bei über 700, wobei etliche Infektionen vermutlich gar nicht offiziell erfasst sind. Angesichts der Sommerwelle wächst bereits jetzt die Sorge, dass sich das Infektionsgeschehen in der kälteren Jahreszeit noch rasanter entwickeln könnte, wenn die Menschen wieder mehr Zeit in geschlossenen Räumen verbringen.

Překlad do češtiny (DeepL)

Uprostřed vrcholícího léta se v Německu opět nakazilo mnoho lidí koronavirem. V celém Německu je již několik týdnů denně registrováno více než 80 000 nových infekcí, nemocnost přesahuje 700 případů, přičemž mnoho infekcí pravděpodobně není ani oficiálně evidováno. Vzhledem k letní vlně již nyní rostou obavy, že by se výskyt infekce mohl ještě rychleji rozvíjet v chladnějším období, kd y lidé opět tráví více času v uzavřených prostorách.

Překlad do češtiny (Lindat)

Uprostřed léta se v Německu koronavirem opět nakazí mnoho lidí. Celé týdny je v celé zemi každý den registrováno více než 80 000 nových infekcí s incidencí přes 700, přičemž řada infekcí pravdě podobně není ani oficiálně zaznamenána. S ohledem na letní vlnu již nyní rostou obavy, že by se výskyt infekce mohl v chladnějším období rozvinout ještě rychleji, pokud by lidé opět trávili více času uvnitř budov.

Překlad do češtiny (Google)

V polovině léta se v současné době mnoho lidí v Německu znovu nakazí koronavirem. Už týdny je celorepublikově registrováno více než 80 000 nových infekcí každý den, incidence je přes 700, i k dyž řada infekcí pravděpodobně není oficiálně evidována vůbec. S ohledem na letní vlnu již nyní narůstají obavy, že by se míra infekce mohla vyvinout ještě rychleji v chladnějším období, kdy lidé op ět tráví více času uvnitř.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Uprostřed letního slunovratu je mnoho lidí v Německu v současné době znovu infikováno koronavirem. Po celé týdny bylo každý den registrováno více než 80 000 nových infekcí, výskyt je více než 7 00, i když několik infekcí pravděpodobně není oficiálně zaznamenáno. Vzhledem k letní vlně již rostou obavy, že infekce by se mohly v chladnějším období vyvinout ještě rychleji, pokud lidé budou o pět trávit více času uvnitř.

Překlad do češtiny (Facebook)

V polovině léta se v Německu aktuálně mnoho lidí znovu nakazilo koronavirem. Celé týdny je celorepublikově každý den registrováno více než 80 000 nových infekcí, incidence je přes 700, ačkoli m noho infekcí pravděpodobně ani oficiálně evidováno není. Tváří v tvář letní vlně již panuje obava, že by se výskyt nákazy mohl vyvinout ještě rychleji v chladnějším období, kdy lidé opět tráví více ča su v uzavřených prostorech.

DeepL jediný incidenci přeložil jako nemocnost, což sice není vyloženě špatně, ale moc se tento výraz nepoužívá. Obecně je jeho text asi nejčitelnější, ale překvapil i Facebook.

Francouzština: Požáry v zemi

Zdroj: Le Figaro

Francouzský originál

Après une année particulièrement sèche, la France métropolitaine enchaîne des météos caniculaires depuis le début de l'été, et les hectares de forêts brûlent inexorablement au fil des records de ch aleurs. Deux gigantesques feux ravagent depuis sept jours la Gironde, et ont réduit en cendres 14.000 hectares de végétation, allant même jusqu'à l'océan, selon le dernier bilan des autorités lundi, à l'aube d'une «des plus difficiles journées» en raison des records de température attendus.

Překlad do češtiny (DeepL)

Po mimořádně suchém roce zažívá francouzská metropole od začátku léta parné počasí a hektary lesů neúprosně hoří, protože horko zaznamenává rekordy. Podle nejnovější zprávy úřadů z pondě lí, na úsvitu "jednoho z nejtěžších dnů" kvůli očekávaným rekordním teplotám, pustoší region Gironde již sedm dní dva obrovské požáry, které sežehly 14 000 hektarů vegetace a dosáhly dokonce o ceánu.

Překlad do češtiny (Lindat)

Po obzvlášť suchém roce chrlí metropolitní Francie už od začátku léta horké počasí a s rostoucím horkem neúprosně hoří hektary lesů. Dva gigantické požáry pustoší Gironde už sedm dní a na pop el spálily 14 000 hektarů vegetace, která podle posledního pondělního hodnocení úřadů za úsvitu „nejtěžšího dne“ kvůli očekávaným rekordním teplotám sahala dokonce až k oceánu.

Překlad do češtiny (Google)

Po obzvláště suchém roce zažívá pevninská Francie od začátku léta spalující počasí a hektary lesa neúprosně hoří, protože teplotní rekordy rostou. Dva gigantické požáry pustoší Gironde už sedm dní a podle poslední zprávy úřadů v pondělí na úsvitu jednoho „z nejrozsáhlejších“ zmenšily 14 000 hektarů vegetace na popel, a dokonce sahaly až k oceánu. těžké dny“ kvůli očekávaným teplotní m rekordům.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Po obzvláště suchém roce zažívá metropolitní Francie od začátku léta spalující počasí a hektary lesů neúprosně hoří nad teplotními záznamy. Dva gigantické požáry zpustošily Gironde po dobu sed mi dnů a snížily na popel 14 000 hektarů vegetace, dokonce až k oceánu, podle nejnovějšího hodnocení úřadů v pondělí, na úsvitu "nejtěžších dnů" kvůli očekávaným teplotním záznamům.

Překlad do češtiny (Facebook)

Metropolitní Francie po obzvláště suchém roce od začátku léta spoutává na řetězy pálené počasí a hektary lesů neúprosně hoří při rekordním vedru. Dva obří požáry pustoší Gironde už sedm dní a spálily 14 000 hektarů vegetace, dokonce se dostaly až k oceánu, podle poslední zprávy úřadů v pondělí, na úsvitu jednoho z „nejtěžších dnů“ kvůli očekávají se teplotní rekordy.

Ke všem překladům máme výhrady. DeepL však jako jediný píše správně o francouzské metropoli, tedy oblasti Gironde v okolí města Bordeaux. Dlouhé souvětí je však jen hůře čitelné a lidský překladatel by jej rozložil do více vět, přestože je takto komplikované i ve francouzštině.

Španělština: Střelba na diskotéce

Zdroj: El Pais

Španělský originál

La Policía Nacional investiga un tiroteo en la discoteca Opium Beach Club de Marbella (Málaga), en el que cinco personas resultaron heridas en la madrugada del domingo al lunes. Los hechos oc urrieron poco después de la 01.00, cuando el establecimiento, ubicado al este de la ciudad y junto a la playa, estaba prácticamente lleno. El supuesto autor de los disparos ha sido ya detenido. Se encuentra bajo custodia policial en el hospital Costa del Sol con varias puñaladas y en estado grave.

Překlad do češtiny (DeepL)

Národní policie vyšetřuje střelbu na diskotéce Opium Beach Club v Marbelle (Malaga), při níž bylo v neděli brzy ráno zraněno pět lidí. K incidentu došlo krátce po 01:00, kdy byl podnik, který se nac hází ve východní části města a hned vedle pláže, prakticky plný. Údajný pachatel střelby byl zatčen. S několika bodnými ranami je ve vážném stavu v nemocnici na pobřeží Costa del Sol.

Překlad do češtiny (Lindat)

Neumí španělsky.

Překlad do češtiny (Google)

Národní policie vyšetřuje střelbu v Opium Beach Club v Marbelle (Málaga), při níž bylo v ranních hodinách z neděle na pondělí zraněno pět lidí. K událostem došlo krátce po 01:00, kdy byl podnik na cházející se na východ od města u pláže prakticky plný. Údajný pachatel střelby byl již zatčen. Je v policejní vazbě v nemocnici Costa del Sol s několika bodnými ranami a je ve vážném stavu.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Národní policie vyšetřuje střelbu v nočním klubu Opium Beach Club v Marbelle (Malaga), při které bylo v časných ranních hodinách od neděle do pondělí zraněno pět lidí. K událostem došlo krátce p o 01:00, kdy bylo zařízení, které se nachází východně od města a vedle pláže, prakticky plné. Údajný pachatel střelby již byl zatčen. Je v policejní vazbě v nemocnici Costa del Sol s několika bodný mi ranami a ve vážném stavu.

Překlad do češtiny (Facebook)

Národní policie vyšetřuje střelbu na diskotéce Opium Beach Club v Marbelle (Málaga), při které bylo ráno z neděle na pondělí zraněno pět lidí. K událostem došlo krátce po 01.00, kdy byl provozovn a, která se nachází východně od města a vedle pláže, prakticky plná. Údajný střelec už byl zatčen. Je pod policejní vazbou v nemocnici Costa del Sol s několika pobodáním a ve vážném stavu.

Google jasně nejlepší, ostatní volí zvláštní slova nebo mají faktické chyby (DeepL nepochopil, že událost proběhla v pondělí brzy ráno).

Portugalština: Ronaldo zradí

Zdroj: Diário de Notícias

Portugalský originál

A novela em torno do futuro de Cristiano Ronaldo prossegue e ontem a imprensa espanhola voltou à carga com o interesse do Atlético Madrid, desta vez com novos contornos. De acordo com o jornal AS, o treinador Diego Simeone terá dado o seu OK à contratação do avançado português, até porque foi sempre um admirador de CR7. Mas um possível negócio não será fácil de concretizar, sobretudo devido a questões financeiras.

Překlad do češtiny (DeepL)

Mýdlová opera kolem budoucnosti Cristiana Ronalda pokračuje a včera se španělský tisk vrátil k obvinění ze zájmu Atlética Madrid, tentokrát s novými obrysy. Podle deníku AS dal trenér Diego Si meone souhlas k podpisu smlouvy s portugalským útočníkem, protože CR7 vždy obdivoval. Případná dohoda však nebude snadná, především kvůli finančním otázkám.

Překlad do češtiny (Lindat)

Neumí portugalsky.

Překlad do češtiny (Google)

Telenovela o budoucnosti Cristiana Ronalda pokračuje a včera se španělský tisk vrátil k náboji se zájmem Atlética Madrid, tentokrát s novými konturami. Podle deníku AS dá trenér Diego Simeone souhlas k angažování portugalského útočníka i proto, že byl vždy obdivovatelem CR7. Případný obchod ale nebude jednoduchý, hlavně kvůli finančním problémům.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Román o budoucnosti Cristiana Ronalda pokračuje a včera se španělský tisk vrátil k útoku se zájmem Atlética Madrid, tentokrát s novými konturami. Podle AS trenér Diego Simeone souhlasil s pod pisem portugalského útočníka, v neposlední řadě proto, že byl vždy obdivovatelem CR7. Možné dohody však nebude snadné dosáhnout, zejména kvůli finančním problémům.

Překlad do češtiny (Facebook)

Román o budoucnosti Cristiana Ronalda pokračuje a včera se španělský tisk vrátil k náloži s úrokem Atletica Madrid, tentokrát s novými konturami. Podle deníku AS kouč Diego Simeone dá souhla s s podpisem portugalského útočníka, a to i proto, že vždy byl fanouškem CR7. Případnou dohodu ale nebude snadné uskutečnit, zejména kvůli finančním problémům.

DeepL o kus lepší než ostatní. Jen je tam zvláštní to „obvinění ze zájmu". Portugalsky bohužel neumíme, takže doslovnost překladu nedokážeme určit. Nicméně přestup Ronaldo do Atlética, mě stského rivala jeho bývalého Realu, je ale svým způsobem zločin.

Italština: Mafiánské praktiky

Zdroj: ANSA

Italský originál

La polizia di Palermo, su delega della Direzione Distrettuale Antimafia, coordinata dal procuratore aggiunto Paolo Guido, ha eseguito un'ordinanza di custodia cautelare nei confronti di 9 indagati, ac cusati a vario titolo, di associazione di tipo mafioso, estorsione con l'aggravante del metodo mafioso ed intestazione fittizia di beni.

Překlad do češtiny (DeepL)

Policie v Palermu z pověření okresního ředitelství pro boj proti mafii, koordinovaného asistentem státního zástupce Paolem Guidem, vydala příkaz k předběžnému zadržení devíti podezřelých, kteří jsou z různých důvodů obviněni z mafiánského spolčení, vydírání s přitěžující okolností mafiánské metody a fiktivního držení majetku.

Překlad do češtiny (Lindat)

Neumí italsky.

Překlad do češtiny (Google)

Palermská policie, delegovaná Okresním ředitelstvím pro boj s mafií, koordinovaná náměstkem státního zástupce Paolo Guido, provedla příkaz k předběžné vazbě proti 9 podezřelým, obviněným v různých funkcích, ze spolčení mafiánského typu, vydírání s přitěžující okolností mafie. způsob a fiktivní evidence majetku.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Palermská policie jménem okresního protimafiánského ředitelství, koordinovaná zástupcem prokurátora Paolem Guidem, vykonala příkaz k zadržení 9 podezřelých, obviněných různými způsoby, z e spolčení mafiánského typu, vydírání s přitěžujícími okolnostmi mafiánské metody a fiktivní hlavičky zboží.

Překlad do češtiny (Facebook)

Palermská policie, jednající jako zástupce Okresního ředitelství Antimafie, koordinovaná dalším prokurátorem Paolem Guidem, vykonala příkaz k preventivní vazbě 9 podezřelých, obviněných z růz ných obžalob, ze spolků mafií io vydírání přitvrzující mafiánskou metodou a fiktivní zpronevěra majetku.

Žádný z překladů není bez chyb nebo hezky uhlazený, ale nejsrozumitelnější text nabídl DeepL. Jen místo „asistenta" (státního zástupce) bychom napsali spíš „náměstka".

Polština: Příspěvek na uhlí

Zdroj: Gazeta Wyborcza

Polský originál

Będzie dodatkowe wsparcie dla gospodarstw domowych – dodatek węglowy. Ponieważ węgla może zabraknąć i jest bardzo drogi, rząd szuka sposobu, żeby ulżyć gospodarstwom domowym, któr e ogrzewają się węglem – chodzi o 3-4 mln domów, ale też mieszkań w przedwojennych kamienicach.

Překlad do češtiny (DeepL)

Domácnostem bude poskytnuta další podpora - příspěvek na uhlí. Protože uhlí může dojít a je velmi drahé, hledá vláda způsob, jak ulevit domácnostem, které topí uhlím - jde o 3-4 miliony domů, al e také o byty v předválečných činžácích.

Překlad do češtiny (Lindat)

Domácnostem bude poskytnuta dodatečná podpora – povolenka na uhlík. Vzhledem k tomu, že uhlí může dojít a je velmi drahé, hledá vláda způsob, jak ulehčit domácnostem s vytápěním uhlím, kt eré mají 3-4 miliony domů, ale také byty v předválečných činžovních domech.

Překlad do češtiny (Google)

Dojde k další podpoře domácností – uhlíkové povolenky. Protože uhlí může dojít a je velmi drahé, vláda hledá způsob, jak ulehčit domácnostem vytápěným uhlím – 3-4 milionům domů, ale i bytů v p ředválečných činžovních domech.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Pro domácnosti bude poskytnuta dodatečná podpora – příplatek za uhlí. Vzhledem k tomu, že uhlí může dojít a je velmi drahé, vláda hledá způsob, jak ulevit domácnostem, které se vytápějí uhlím - je to asi 3-4 miliony domů, ale také byty v předválečných činžovních domech.

Překlad do češtiny (Facebook)

Další podpora pro domácnosti bude - doplněk uhlíku. Protože uhlí může být nedostatek a je velmi drahé, vláda hledá způsob, jak ulevit domácnostem vytápěným uhlím - to jsou 3-4 miliony domů, al e i bytů v předválečných činžovkách.

Blízký slovanský jazyk, ale překladače si na něm vylámaly zuby. Přesvědčivý je znovu jen DeepL, který jako jediný pochopil, že jde o formu příspěvku na uhlí, nikoliv povolenky, či dokonce přípl atku. Jen místo pomlček používá spojovníky, ale tyhle typografické detaily nezná většina lidí.

Maďarština: Nepořádek v Budapešti

Zdroj: Magyar Nemzet

Maďarský originál

Túlcsorduló, körbeszemetelt kukák, térdig érő gaz, orrfacsaró bűz lehet a meghatározó benyomása a belvárosba és a főváros egyéb frekventált helyire látogatóknak. A Mediaworks Hírcentruma ált al készített helyszíni riportból kiderül, hogy a fővárosi fenntartású közterületek tisztasági helyzete tovább romlott az elmúlt időszakban, ami érezhetően rontja a budapestiek közérzetét, az országimázsról nem is beszélve. Figyelemre méltó, hogy a legbrutálisabb, bűzös, emberi ürülékkel kevert szemétkupac mindössze néhány tíz méterre található Niedermüller Péter erzsébetvárosi D K-s polgármester hivatalától.

Překlad do češtiny (DeepL)

Přeplněné odpadkové koše, plevel po kolena a zápach, který smrdí z nosu, mohou být dominantním dojmem pro návštěvníky centra města a dalších významných míst v hlavním městě. Z reportáže Mediaworks News Centre přímo na místě vyplývá, že čistota veřejných prostranství udržovaných hlavním městem se v poslední době dále zhoršila, což znatelně zhoršuje pohodu obyvatel Budapešt i, nemluvě o image země. Je pozoruhodné, že nejbrutálnější páchnoucí hromada odpadků smíšených s lidskými výkaly se nachází jen několik desítek metrů od kanceláře Pétera Niedermüllera, star osty DK Erzsébetváros.

Překlad do češtiny (Lindat)

Neumí maďarsky.

Překlad do češtiny (Google)

Přetékající odpadkové koše, plevel po kolena a smrad, který mačkají nos, mohou být určujícím dojmem návštěvníků centra města a dalších frekventovaných částí hlavního města. Ze zprávy na míst ě, kterou připravilo Mediaworks News Center, vyplývá, že čistota udržovaných veřejných prostranství hlavního města se v posledním období nadále zhoršuje, což znatelně zhoršuje blahobyt občanů Budapešti, nemluvě o image města Budapešť. země. Pozoruhodné je, že ta nejbrutálnější, zapáchající, hromada odpadků smíchaná s lidskými exkrementy se nachází jen pár desítek metrů od kanc eláře starosty JV Erzsébetváros Pétera Niedermüllera.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Přetékající odpadkové koše, plevel po kolena, zápach trhající nos mohou být určujícím dojmem návštěvníků centra města a dalších frekventovaných místních obyvatel hlavního města. Podle zprávy na místě, kterou připravila společnost mediaworks NewsCentrum, se situace v oblasti čistoty veřejných prostor udržovaných v hlavním městě v poslední době dále zhoršila, což výrazně zhoršuje bl ahobyt Budapešťanů, nemluvě o obrazu země. Je pozoruhodné, že nejbrutálnější, páchnoucí hromada odpadků smíchaná s lidskými exkrementy je jen pár desítek metrů od kanceláře Pétera Niede rmüllera, starosty Elizabeth City DK.

Překlad do češtiny (Facebook)

Překypující, hromadné koše, plyny po kolena, zápach z nosu mohou být určujícím dojmem pro návštěvníky vnitřního města i další časté místní obyvatele hlavního města. Ze reportáže na místě, kter ou připravilo Mediaworks News Center, je zřejmé, že čistota veřejných prostor udržovaných v hlavním městě se v poslední době zhoršila, což výrazně poškozuje veřejné cítění Budapešti, nikoliv zm ítňte obraz země. Je pozoruhodné, že nejbrutálnější smradlavější skládka smíchaná s lidskými exkrementy se nachází jen pár desítek metrů od kanceláře Pétera Niedermüllera DK starosty města Er zsébetvárosu.

U všech překladů něco nehraje, ale dá se z nich pochopit, že v Budapešti mají fakt bordel. Tentokrát vítězí Google, který zde (i u některých jiných příkladů) vykazuje podivné chování, že doprost řed věty náhodně strčí slova patřící do jiných vět. Jinak je ale výsledek dobře čitelný.

Řečtina: Útok na fanouška

Zdroj: AMNA

Řecký originál

«Απαντες συμφώνησαν να μεταβούν οργανωμένα και οπλισμένοι στην περιοχή της Χαριλάου [...] και να χτυπήσουν από κοινού με όπλα, γροθιές και κλωτσιές όποιον βρουν εκεί κοντά, επιδι ώκοντας να αφαιρέσουν τη ζωή ανθρώπων με μοναδικό κριτήριο επιλογής των θυμάτων ότι υποστηρίζουν συγκεκριμένη ομάδα», αναφέρεται στην πολυσέλιδη εισαγγελική πρόταση, με την οποία ζητείται να παραπεμφθούν σε δίκη, ενώπιον Μικτού Ορκωτού Δικαστηρίου της Εφετειακής Περιφέρειας Θεσσαλονίκης, οι 12 κατηγορούμενοι για το τυφλό οπαδικό χτύπημα που στο ίχισε τη ζωή στον 19χρονο Άλκη Καμπανό.

Překlad do češtiny (DeepL)

"Všichni se dohodli, že půjdou organizovaně a ozbrojeni do oblasti Charilaou [...] a společně mlátit zbraněmi, pěstmi a kopanci každého, koho najdou poblíž, a usilovat o život lidí s jediným kritériem výběru obětí, že podporují určitou skupinu," píše se v několikastránkovém návrhu obžaloby, která požaduje, aby 12 obviněných z útoku na slepého fanouška, při němž přišel o život 19letý Alkis Campanos, bylo postaveno před smíšený porotní soud odvolacího obvodu v Soluni.

Překlad do češtiny (Lindat)

Neumí řecky.

Překlad do češtiny (Google)

„Všichni souhlasili s tím, že půjdou organizovaně a vyzbrojeni do oblasti Harilaou [...] a zaútočí zbraněmi, pěstmi a kopy každého, koho najdou poblíž, ve snaze připravit o životy lidí jediným kritérie m výběru obětí. že podporují určitou skupinu“, odkazuje na několikastránkový návrh žalobce, s nímž se požaduje, aby 12 obžalovaných bylo postaveno před smíšený porotní soud odvolacího okresu v Soluni za útok na slepé fanoušky, který tvrdil, život 19letého Alkise Kampanose.

Překlad do češtiny (Microsoft)

"Všichni souhlasili s tím, že půjdou organizovaně a ozbrojeni do oblasti Harilaou [...] a bít zbraněmi, pěstmi a kopy do každého, koho najdou poblíž, ve snaze vzít životy lidem s jediným kritériem výbě ru obětí jako podpory určité skupiny," odkazuje na vícestránkový návrh státního zastupitelství, který požaduje, aby 12 obviněných z útoku slepého fanouška, který si vyžádal život 19letého Alkise K ampanose, bylo postaveno před soud před smíšený přísežný soud okresu Soluň.

Překlad do češtiny (Facebook)

Lidé souhlasili, že půjdou organizovaně a ozbrojeně do oblasti Harilaou [...]] a veřejně zasáhnout zbraněmi, údery a kopy kohokoli, koho najdou v okolí, snaží se vzít životy lidí za jediného kritéria vý běru obětí, které podporují určitou skupinu," říká vícestránkový trend profesionálního právníka, kterými se žádá, aby byli odvolal se k soudu u Společného přísahy odvolacího soudu v Soluni, 12 obv iněných z úderu slepého ventilátoru, který zabil 19letého Alkise Campana.

Znovu platí, že texty jsou špatně čitelné, ale lehce vyčnívá DeepL. Dobrý novinář či lidský překladatel by ohromné souvětí přes celý odstavec rozdělil do více vět. Počítačům chybí cit.

Turečtina: Crowdfunding na bojový dron

Zdroj: Anadolu Haber Ajansi

Turecký originál

Kanada'da, Ukrayna'ya teslim edilmek üzere satın alınıp hibe edilmesi amacıyla Bayraktar TB2 bağış kampanyası başlatıldı. Toronto merkezli "UhelpUkraine" isimli insani yardım kuruluşu tarafından başlatılan kampanyada, Ukrayna ordusu için satın alınacak Baykar tarafından üretilen Bayraktar TB2 insansız hava araçları için 7 milyon Kanada doları toplanması hedefleniyor. Kampanyanın intern

et sitesinde yer alan bilgilere göre, şu ana kadar kampanyaya 12 bin 450 Kanada doları bağış yapıldı.

Překlad do češtiny (DeepL)

V Kanadě byla spuštěna dárcovská kampaň Bayraktar TB2 na nákup a darování dronů Bayraktar TB2, které budou dodány na Ukrajinu. Cílem kampaně, kterou zahájila torontská organizace huma nitární pomoci "UhelpUkraine", je vybrat 7 milionů kanadských dolarů na nákup bezpilotních letounů Bayraktar TB2 vyráběných společností Baykar pro ukrajinskou armádu. Podle informací na webo vých stránkách kampaně bylo dosud na kampaň věnováno 12 tisíc 450 kanadských dolarů.

Překlad do češtiny (Lindat)

Neumí turecky.

Překlad do češtiny (Google)

V Kanadě byla zahájena kampaň dárcovství Bayraktar TB2, která má být zakoupena a darována k doručení na Ukrajinu. V kampani, kterou zahájila torontská humanitární organizace „UhelpUkraine“, je cílem vybrat 7 milionů kanadských dolarů za bezpilotní letouny Bayraktar TB2 vyrobené Baykarem, které budou zakoupeny pro ukrajinskou armádu. Podle informací na webu ka mpaně bylo zatím na kampaň věnováno 12 tisíc 450 kanadských dolarů.

Překlad do češtiny (Microsoft)

V Kanadě byla zahájena dárcovská kampaň Bayraktar TB2 s cílem zakoupit a darovat a doručit na Ukrajinu. Kampaň, kterou zahájila organizace humanitární pomoci "UhelpUkraine" se sídlem v To rontu, má za cíl získat 7 milionů kanadských dolarů na bezpilotní letouny Bayraktar TB2 vyrobené společností Baykar, které mají být zakoupeny pro ukrajinskou armádu. Podle webových stránek ka mpaně bylo na kampaň dosud věnováno 12 450 kanadských dolarů.

Překlad do češtiny (Facebook)

V Kanadě byla spuštěna dárcovská kampaň Bayraktar TB2, aby byla koupena a darována Ukrajině. Kampaň zahájená organizací humanitární pomoci se sídlem v Torontu „UhelpUkraine“ si klade z a cíl vybrat 7 milionů kanadských dolarů pro drony Flagtar TB2 vyrobené společností Baykar, které budou zakoupeny Podle informací na webu kampaně bylo zatím na kampaň darováno 12 tisíc 45 0 kanadských dolarů.

Jako celek je nejlepší DeepL, ale překvapil i Microsoft. Jeho překlad je též použitelný a jako jediný napsal správně „12 450 dolarů“.

Ruština: Nový šéf Roskosmosu

Zdroj: Interfax

Ruský originál

Юрий Борисов, освобожденный в пятницу от должности вице-премьера РФ, назначен гендиректором госкорпорации "Роскосмос". Соответствующий указ подписал в пятницу президент РФ Владимир Путин. Документ вступил в силу со дня его подписания. Ранее в пятницу президент подписал указ об освобождении Дмитрия Рогозина с поста главы "Роскосмоса".

Překlad do češtiny (DeepL)

Jurij Borisov, který byl v pátek odvolán z funkce místopředsedy ruské vlády, byl jmenován generálním ředitelem státní korporace Roskosmos. Příslušný dekret podepsal v pátek ruský prezident Vla dimir Putin. Dokument vstoupil v platnost dnem podpisu. Dříve v pátek prezident podepsal dekret o uvolnění Dmitrije Rogozina z funkce šéfa Roskosmosu.

Překlad do češtiny (Lindat)

Jurij Borisov, který byl v pátek zbaven funkce vicepremiéra Ruské federace, byl jmenován generálním ředitelem státní korporace Roskosmos. Příslušný dekret v pátek podepsal ruský prezident Vla dimir Putin. Dokument vstoupil v platnost dnem jeho podpisu. Již v pátek prezident podepsal dekret o uvolnění Dmitrije Rogozina z funkce šéfa Roskosmosu.

Překlad do češtiny (Google)

Generálním ředitelem státní korporace Roskosmos byl jmenován Jurij Borisov, který byl v pátek odvolán z funkce místopředsedy vlády Ruské federace. Odpovídající dekret v pátek podepsal ruský prezident Vladimir Putin. Dokument vstoupil v platnost dnem jeho podpisu. Dříve v pátek prezident podepsal dekret o odvolání Dmitrije Rogozina z čela Roskosmosu.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Jurij Borisov, který byl v pátek propuštěn z funkce místopředsedy vlády Ruské federace, byl jmenován generálním ředitelem státní korporace Roskosmos. Odpovídající dekret podepsal v pátek rusk ý prezident Vladimir Putin. Dokument vstoupil v platnost dnem podpisu. Dříve v pátek prezident podepsal dekret o propuštění Dmitrije Rogozina z postu šéfa Roskosmosu.

Překlad do češtiny (Facebook)

Jurij Borisov, který byl v pátek odvolán z postu vicepremiéra Ruské federace, byl jmenován generálním ředitelem státní korporace „Roscosmos“. Dekret v pátek podepsal prezident Ruské federace Vladimir Putin. Dokument vstoupil v platnost ode dne, kdy byl podepsán. Prezident dříve v pátek podepsal dekret, který uvolňuje Dmitrije Rogozina z postu šéfa Roscosmosu.

*Všechny překlady velmi dobré, ale DeepL a **Lindat** lehce vyčnívají. Zajímavé je, jak každý z nich volil jiná synonyma.*

Ukrajinština: USA vycvičí piloty

Zdroj: Unian

Ukrajinský originál

Українські військові льотчики вчитимуться використовувати багатоцільові винищувачі F-15 і F-16 на американській авіабазі в штаті Міссурі. Палата представників ухвалила проект закону п ро військовий бюджет США, в частині якого буде виділено 100 мільйонів доларів на навчання українських льотчиків. Найближчим часом очікується голосування в Сенаті, і далі президент США поставить свій підпис.

Překlad do češtiny (DeepL)

Neumí ukrajinsky, tohle je překlad „z ruštiny“.

Ukrajinští vojáci se na americké letecké základně v Missouri naučí používat těžké bombardéry F-15 a F-16. Sněmovna reprezentantů schválila návrh zákona o vojenském rozpočtu USA, který vyčl ení 100 milionů dolarů na výcvik ukrajinských pilotů. V nejbližší době se očekává hlasování v Senátu a podpis prezidenta USA.

Překlad do češtiny (Lindat)

Ukrajinští vojenští piloti se budou učit používat víceúčelové stíhačky F-15 a F-16 na americké letecké základně ve státě Missouri. Sněmovna reprezentantů schválila návrh zákona o vojenském roz počtu USA, v jehož části bude vyčleněno 100 milionů dolarů na výcvik ukrajinských pilotů. V nejbližší době se očekává hlasování v Senátu a dále bude prezident USA podepisovat.

Překlad do češtiny (Google)

Ukrajinští vojenští piloti se na americké letecké základně v Missouri naučí používat víceúčelové stíhačky F-15 a F-16. Sněmovna reprezentantů přijala návrh zákona o vojenském rozpočtu USA, z n ěhož část vyčlení 100 milionů dolarů na výcvik ukrajinských pilotů. V nejbližší době se očekává hlasování v Senátu a poté podepíše prezident Spojených států.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Ukrajinští vojenští piloti se naučí používat víceúčelové stíhačky F-15 a F-16 na americké letecké základně v Missouri. Sněmovna reprezentantů přijala návrh zákona o americkém vojenském rozpo čtu, z něhož bude část 100 milionů dolarů přidělena na výcvik ukrajinských pilotů. V blízké budoucnosti se očekává hlasování v Senátu a poté americký prezident podepíše svůj podpis.

Překlad do češtiny (Facebook)

Ukrajinští vojenští piloti se naučí používat víceúčelové stíhačky F-15 a F-16 na americké letecké základně v Missouri. Sněmovna reprezentantů schválila návrh zákona o americkém vojenském roz počtu, který vyčlení 100 milionů dolarů na výcvik ukrajinských letců. Brzy se očekává hlasování v Senátu, poté se prezident Spojených států podepíše.

Všechny texty na podobně dobré úrovni, až na podivnou poslední větu. DeepL udělal ze stíhaček těžké bombardéry, ale ukrajinsky holt neumí, jen využil znalosti ruštiny.

Japonština: Návod na evakuaci

Zdroj: Yomiuri Shimbun

Japonský originál

被災して自宅を離れて避難をすることを決めたとき、普段外出するときと同じように家を出てはいけません。しっかりポイントをおさえておかないと、火災や空き巣など、さらなる被害に遭う可能性もあるんです。避難で家を長期間離れるその前にやっておくべきポイントをまとめました。

Překlad do češtiny (DeepL)

Pokud vás postihne katastrofa a rozhodnete se evakuovat mimo domov, neměli byste svůj domov opouštět stejným způsobem, jakým byste normálně vycházeli ven. Pokud nepřijmete správná opat ření, můžete být vystaveni dalším škodám, například požáru nebo vloupání. Níže je uveden seznam bodů, které byste měli udělat, než opustíte svůj domov na delší dobu kvůli evakuaci.

Překlad do češtiny (Lindat)

Neumí japonsky.

Překlad do češtiny (Google)

Když jste postiženi a rozhodnete se opustit svůj domov a evakuovat se, neměli byste opouštět svůj domov, jak byste normálně opouštěli, když jdete ven. Pokud body pevně neudržíte, můžete utrpě t další poškození, jako je požár a vloupání. Zde je několik bodů, které je třeba udělat, než opustíte svůj dům na dlouhou dobu kvůli evakuaci.

Překlad do češtiny (Microsoft)

Když jste postiženi katastrofou a rozhodnete se opustit svůj domov a evakuovat, neopouštějte svůj domov jako obvykle. Pokud nebudete mít body pevně pod kontrolou, existuje možnost, že utrpíte další škody, jako je požár a vloupání. Shrnuli jsme body, které je třeba udělat před odchodem z domu po dlouhou dobu kvůli evakuaci.

Překlad do češtiny (Facebook)

Když se po zasažení rozhodnete opustit svůj domov, nevycházejte z domu stejně, jako byste to dělali normálně. Pokud nebudete mít svůj bod na paměti, můžete utrpět i další škody, jako jsou požár y a prázdná okna. Tady je to, co byste měli udělat, než opustíte domov na dlouhou dobu kvůli evakuaci.

DeepL text skvěle přeložil, jen by jej chtělo trochu stylisticky poladit. U ostatních je kvůli chybám jasně vidět, že je autorem počítač.

Čínština: Na polích chybí lidé

Zdroj: Sin-chua

Čínský originál

随着农 村劳 动 力的转 移，“谁 来种 地”“地怎么 种 ”成为 一些地方面临 的难 题 。河北省供销 合作社依托自身组 织 体系健全、服务 网络 遍布乡 村的 优 势 ，通过 土地托管，发 展社会化服务 组 织 ，实 现 “一托四省二增 ”，农 民说 土地入“托”好种 田、增 收多。

Překlad do češtiny (DeepL)

S přesunem pracovních sil na venkov se na některých místech stal problém "kdo a jak sázet". Provinční zásobovací a marketingové družstvo Hebei se opírá o vlastní solidní organizační systém, síť služeb na celém venkově, prostřednictvím pozemkového fondu, rozvoj socializovaných servisních organizací, aby dosáhlo "důvěry čtyř provincií dva nárůstu", zemědělci uvedli, že půda do "důvěry" dobré zemědělství, zvýšit příjmy více.

Překlad do češtiny (Lindat)

Neumí čínsky.

Překlad do češtiny (Google)

S přesunem venkovské práce se „kdo zasadí půdu“ a „jak zasadit půdu“ staly obtížnými problémy, s nimiž se některá místa potýkají. Zásobovací a marketingová družstva Che-pej se spoléhají na v výhody zdravého organizačního systému a servisní sítě po celém venkově a rozvíjejí socializované servisní organizace prostřednictvím pozemkových správců, aby dosáhly „jedné podpory pro čtyři p rovincie a dvou navýšení“.

Překlad do češtiny (Microsoft)

S převodem venkovské práce se "kdo bude obdělávat půdu" a "jak půdu zasadit" staly obtížnými problémy, kterým čelí některá místa. Dodavatelské a marketingové družstvo v provincii Hebei, které se spoléhá na výhody vlastního zdravého organizačního systému a servisní sítě po celém venkově, vyvinulo socializované servisní organizace prostřednictvím správy půdy, aby dosáhlo "jednoho tr ustu, čtyř provincií a dvou zvýšení".

Překlad do češtiny (Facebook)

S posunem venkovské práce se „kdo sází půdu“ a „jak sázet“ stalo pro některá místa hádankou. Distribuční družstvo v provincii Hubei svěřuje vlastní organizační systém ozvučení, servisní síť, výh ody venkovských vesnic, prostřednictvím správce pozemků, rozvíjející se organizace sociálních služeb, realizuje „jedna čtyři provincií dvojnásob Zemědělci říkají, že půda "stará" o dobré pole a ho dně přibývá.

Žádný z textů nedává zcela smysl bez znalosti dalšího kontextu. Google je ale daleko před rivaly.

1e345678910111213141516171819202122232425

SEKCE: IT a komunikace

57. Válečné zpravodajství z první ruky. Nejlepší online překladač DeepL už rozumí i ukrajinštině

11:07 | 11.09.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Zive.cz - Články ● *AUTOR:* Lukáš Václavík

Podle našich zkušeností nejpokročilejší webový překladač DeepL podporuje již 29 jazyků, nejnovější přírůstkem je ukrajinština. To se dnes může hodit, pokud chcete sledovat zprávy a příspěvky tý kající se války přímo u jejich zdrojů. Případně lépe komunitovat s ukrajinskými uprchlíky, kteří jsou momentálně v Česku.

V nedávném testu jsme zkoušeli, že DeepL dokáže ukrajinské texty docela spolehlivě překládat i při použití ruského jazykového modelu. Nový ukrajinský by ale měl být lepší a opravit chyby tam, kd e se oba příbuzné jazyky rozcházejí.

Vyzkoušeli jsme to na zpravodajském článku informujícím o včerejší překvapivé výhře Šachtaru Doněck nad Lipskem v prvním kole základních skupin fotbalové Ligy mistrů. DeepL s českým Lindat em měli nejpřesvědčivější překlad, obě služby chybovaly jen ve jménech.

DeepL si neporadil s přezdívkou гірник (hyrnik), což je v překladu horník, ale použil označení pitmen. Tak se v severní Anglii a Skotsku o hornících mluví, jenže v češtině na to nenarazíte. **Lindat** ho rníky přeložil správně, ale zase z Šachtaru udělal Baník, což je sice trefné a vtipné, ale název klubu by se překládat neměl.

Oběma překladačům pak zamotala hlavu i jména hráčů. DeepL jednou z ukrajinského křídelního útočníka Mariana Šveda udělal Švéda, jednou Shveda. Lipského brankáře Pétera Gulácsiho zase p očeštil na Gulaše. **Lindat** zase Zoubka proměnil na Zoubkovou.

Překlady z ukrajinštiny

Ukrajinský originál

Zdroj: Ukrinform

Шахтар вийшов на поле з чітким планом. Рівень суперників не дозволяв «гірникам» грати з позиції сили, тому вони грали від оборони. Кожен гравець команди активно включався в боротьб у за м'ячем. В цьому аспекті варто відмітити Зубкова і Шведа. Хлопці не давали спокою захисникам суперника. А новоспечений гравець команди Мар'ян Швед взагалі взагалі обікрав голкі пера Гулачі і відкрив рахунок на табло.

DeepL

Šachtar nastoupil na hřiště s jasným plánem. Úroveň soupeře nedovolila Pitmenům hrát z pozice síly, a tak hráli z obrany. Každý hráč týmu se aktivně zapojil do boje o míč. V tomto ohledu stojí za z mínku Zubkov a Shved. Kluci nedali obráncům soupeře odpočinout. A novopečený hráč týmu Marián Šved okradl brankáře Gulašiho a otevřel skóre.

Lindat

Baník přišel na hřiště s jasným plánem. Úroveň soupeřů nedovolila „horníkům“ hrát z pozice síly, a tak hráli z obrany. Každý hráč týmu se aktivně zapojil do boje o míč. V tomto ohledu stojí za zmínk u Zoubková a Švéda. Kluci nenechali soupeřovy obránce v klidu. A novopečený hráč týmu Marian Švéd vůbec okradl gólmana Gulácsiho a otevřel skóre na tabuli.

Google

Šachtar vstoupil na hřiště s jasným plánem. Úroveň soupeřů neumožňovala „baníkovcům“ hrát z pozice síly, a tak se hrálo z obrany. Každý hráč týmu se aktivně zapojil do boje o míč. V tomto aspe ktu stojí za zmínku Zubkov a Shved. Kluci nedali pokoj obráncům soupeře. A nově vyražený hráč týmu Maryan Shved obecně zvolil brankáře Gulachiho a otevřel skóre na výsledkové tabuli.

Microsoft

Šachtar vstoupil do pole s jasným plánem. Úroveň soupeřů neumožňovala "horníkům" hrát z pozice síly, takže hráli z obrany. Každý hráč týmu byl aktivně zapojen do boje o míč. V tomto ohledu stojí

za zmínku Zubkov a Švéd. Kluci nedali odpočinek obráncům soupeře. A nově vyražený hráč týmu, Marian Švéd, obvykle okradl brankáře Gulachiho a otevřel účet na výsledkové tabuli.

Facebook

Shakhtar se ujal pole s jasným plánem. Úroveň soupeře nedovolila "horníkům" hrát z pozice síly, tak hráli z obrany. Každý hráč týmu se aktivně zapojil do boje o míč. Zubkov a Švéda by měli být v t omto ohledu označeni. Kluci nenechali obránce soupeře v klidu. A nový hráč týmu Marian Shved vlastně okradl brankáře gulači a otevřel skóre na výsledkové tabuli.

SEKCE: IT a komunikace

58. Mezinárodní konference Medialatinitas IX: Nostalgia in/and the Middle Ages

11:02 | 19.09.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Fhs.cuni.cz - Články ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Srdečně Vás zveme na mezinárodní konferenci Medialatinitas IX: Nostalgia in/and the Middle Ages, která se bude konat ve dnech 22.–24. září 2022 na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy.

PROGRAM

Akci spolupořádá Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy společně s Centrem medievistických studií, Filozofickou fakultou Univerzity Karlovy, Filosofickým ústavem AV ČR, Akademií věd ČR , Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a **LINDAT**/CLARIAH-CZ.

Srdečně Vás zveme na mezinárodní konferenci Medialatinitas IX: Nostalgia in/and the Middle Ages, která se bude konat ve dnech 22.–24. září 2022 na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy.

PROGRAM

Akci spolupořádá Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy společně s Centrem medievistických studií, Filozofickou fakultou Univerzity Karlovy, Filosofickým ústavem AV ČR, Akademií věd ČR , Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a **LINDAT**/CLARIAH-CZ.

SEKCE: Kultura a vzdělávání

DUPLICITY (>70% SHODA): Mezinárodní konference Medialatinitas IX: Nostalgia in/and the Middle Ages (Fhs.cuni.cz - Články);

59. AB / Akademický bulletin- strana 14 (automat)

00:00 | 03.10.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Tisk ● *ZDROJ:* Akademie věd České republiky - AB / Akademický bulletin (automat) ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ ● *STRANA:* 14

…iklad na portálu Knihovny.cz, kde uživatelé mohou prohledávat katalogy. Další projekty se zaměřují na digital humanities. Příkladem je infrastruktura ***LINDAT****/CLARIAH-CZ, jejím prostřednictv ím se knihovna zapojila do DARIAH EU. V českém prostředí spolupracuje i na projektu INDIHU, který poskytuje nástroje a infrastrukturu pro vědeckou práci v humanitních oborech. Jeho součás tí je INDIHU Exhibition – nástroj pro vytváření virtuálních výstav, který knihovna rozvíjí s Muzeem umění Olomouc. Knihovna koordinuje také systém pro produkci digitálních dat ProArc a archiva ční projekt ARCLib. Samozřejmos…*

SEKCE: Instituce a organizace *MUTACE:* Celá ČR

60. AB / Akademický bulletin- strana 34 (automat)

00:00 | 03.10.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Tisk ● *ZDROJ:* Akademie věd České republiky - AB / Akademický bulletin (automat) ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ ● *STRANA:* 34

…nihovny.cz portal, where users can search the catalogues of the involved institutions. Other projects focus on digital humanities. One example is the ***LINDAT****/CLARIAH-CZ infrastructure, throu gh which the Library is involved in DARIAH EU. In the Czech milieu, the Library has also worked on the INDIHU project, which provides tools and infrastructure for research in the humanities. It in cludes INDIHU Exhibition – a tool for creating virtual exhibitions, which the Library is developing with the Olomouc Museum of Art. The Library also coordinates the ProArc digital data production system and the AR…*

SEKCE: Instituce a organizace *MUTACE:* Celá ČR

61. Servery HPE pro vývoj jazykových technologií Servery HPE pro vývoj jazykových technologií 30. 9. 2022 Česká republika je s ohledem na počet a kvalitu výzkumných center a výzkumných infastruktur na čelních pozicích v Evropské unii. Jedním z takových center

09:51 | 07.10.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Mcomputers.cz - Články ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Česká republika je s ohledem na počet a kvalitu výzkumných center a výzkumných infastruktur na čelních pozicích v Evropské unii. Jedním z takových center je i LINDAT/CLARIAH-CZ neboli digitální výzkumná infrastruktura pro jazykové technologie, umění a humanitní vědy.

Servery HPE pro vývoj jazykových technologií

30. 9. 2022

Česká republika je s ohledem na počet a kvalitu výzkumných center a výzkumných infastruktur na čelních pozicích v Evropské unii. Jedním z takových center je i LINDAT/CLARIAH-CZ neboli digitální výzkumná infrastruktura pro jazykové technologie, umění a humanitní vědy.

Co je LINDAT/CLARIAH-CZ ?

LINDAT/CLARIAH-CZ je české centrum zaměřené na data, které poskytuje certifikované uložiště a služby počítačového zpracování jazyka. Je jedinečnou velkou výzkumnou infrastrukturou, která s e zabývá zejména jazykovými, ale i dalšími digitálními zdroji a nástroji pro jejich zpracování.

LINDAT/CLARIAH-CZ nabízí také know-how, softwarové nástroje pro zpracování jazykových a jiných digitálních zdrojů a vývoj jazykových technologií pro potřeby průmyslu a služeb, včetně využití v nových kulturních a kreativních oborech průmyslu. LINDAT/CLARIAH-CZ se zapojuje do mezinárodní spolupráce mezi obdobnými výzkumnými infrastrukturami i přímo mezi institucemi ve všech humanitních oborech a klade důraz na digitální a interdisciplinární metody zpracování, včetně moderních metod strojového učení a umělé inteligence.

Projekt řídí tým prof. RNDr. Jana Hajiče, Dr., Univerzita Karlova, Matematicko-fyzikální fakulta, Ústav formální a aplikované lingvistiky.

PreviousNext

HPE Apollo 6500 Gen10 Plus System

Spolupráce s M Computers

Univerzita Karlova požadovala zlepšení IT infrastruktury, která slouží pro vývoj potřebných jazykových technologií. Tyto nové technologie dnes už téměř výhradně používají metody strojového učení a metody umělé inteligence, které jsou ve fázi učení vysoce náročné na výpočetní kapacitu a nelze je provozovat bez specializovaného hardware, tj. bez velkého clusteru s použitím výkonných grafi ckých karet (označovaných „GPU“).

V rámci probíhajícího Operačního programu Věda, Výzkum, Vzdělávání „ LINDAT/CLARIAH-CZ – Rozšíření repozitáře, služeb a výpočetního klastru výzkumné infrastruktury vypsala tedy Univerzita Karlova zakázku na dodávku serverů pro posílení aplikačního cloudu pro provoz služeb, poskytovaných v režimu vysoké dostupnosti a navýšení kapacity rychlého datového úložiště Lust re. Součástí zakázky byla i dodávka několika výkonných notebooků pro vývoj aplikací. Vítězem zakázky se stala společnost M Computers, která splnila všechny podmínky soutěže a nabídla řešení postavené na serverech společnosti Hewlett Packard Enterprise (HPE).

Technické řešení projektu firma M Computers postavila na serverech HPE ProLiant a systémech HPE Apollo využívajících procesory AMD. Portfolio značky HPE v této oblasti tvoří základ pro výpočetní platformy, které poskytují bezkonkurenční výkon, zabezpečení, automatizaci a možnosti vzdálené správy. Zároveň podporuje širokou škálu kritických úloh nezbytných pro digitální transformaci.

Optimalizované řešení na míru

Řešení se skládalo z dodávky několika různých serverů HPE ProLiant a systémů HPE Apollo využívajících procesory AMD.

Servery HPE ProLiant jsou jádrem systémů automatizujících správu prostředí a optimalizujících výkon podle konkrétního typu zatížení či úlohy s cílem dosažení výsledků v kratším čase. Rodina ser verů ProLiant nabízí všestrannost a široký rozsah funkcí, díky kterým je vhodná pro jakékoli řešení – od 5G, edge a umělé inteligence až po hyperkonvergovanou infrastrukturu, kontejnerizaci a růz né architektury CPU a GPU.

Systémy HPE Apollo jsou speciálně navržené, aby podporovali náročné výpočetní operace v oblasti HPC (např. modelování nebo simulace). Tím pomáhají firmám zrychlit vývoj zejména díky zpraco vání velkých objemů dat a pomocí digitálních modelů simulujících reálný svět. Systémy jsou rovněž přizpůsobeny pro umělou inteligenci tak, aby se optimalizovala schopnost systému se učit a posk ytovat co nejkvalitnější výstupy.

- Servery pro zpracování neuronových sítí
- 2 x server HPE ProLiant XL675d/Apollo 6500
- každý z nich osazen AMD CPU (celkem 32 jader) a každý z nich osazen 8 grafickými kartami vzájemně propojenými NVidia A100, 40GB ve verzi SXM4
- dohromady 110 592 CUDA jader
- dohromady 640 GB GPU paměti
- Celkový výkon FP16 – 624 TFlops

Data sheet HPE ProLiant XL675d

HPE ProLiant XL675d Gen10 Plus

HPE ProLiant DL385 Gen10 Plus server

- Hybridní server CPU-GPU
- 10x HPE ProLiant DL385 Gen10+

- osazen AMD CPU (Celkem 32 jader) a každý server je navíc osazen 3x grafickým akcelerátorem NVidia A40, 48GB
- celkem 322 560 CUDA jader
- celkem 1 440 GB GPU paměti
- Celkový výkon FP16 – 2 244 TFlops

Quick Specs HPE ProLiant DL385

- CPU server s vysokou hustotou: 2x 4-node
- 2x Server HPE Apollo n2600 Gen10+ / XL225n Gen10+ s vysokou hustotou
- celkem 8-node (každý NODe osazen 32 výpočetními jádry)
- 256 GB RAM

Data sheet HPE Apollo n2600

Data sheet HPE ProLiant XL225n

- 1x MDS server pro LustreFS
- HPE ProLiant DL325 Gen10+ v2
- 16 výpočetních jader
- 128GB RAM
- 4x OSS server pro LustreFS
- HPE ProLiant DL325 Gen10+ v2
- 16 výpočetních jader
- 128GB RAM, 30,72TB NVMe SSD kapacity

Quick specs HPE ProLiant DL325

HPE ProLiant XL225n Gen10 Plus

Společnost HPE díky použití procesorů AMD Epyc pro řešení na serverech HPE ProLiant a systémech HPE Apollo překonala přes 40 světových výk onových rekordů. Podívejte se na video a zjistěte více.

-
-

PreviousNext
12

Instalace a uvedení do provozu

Implementace tohoto projektu byla prováděna na 2 různých lokalitách, což kladlo větší nároky na organizační i logistické plánování. S tím nám významně pomohla společnost DNS a.s., distributor H ewlett-Packard Enterprise pro český trh.

Realizaci montáže prováděli 4 specialisté z řad M Computers rozděleni na dvě samostatné skupiny.

Výzvou byla integrace našeho řešení do různých racků v rámci datových sálů Univerzity Karlovy s ohledem na požadované nároky na napájení a chlazení jednotlivých serverů. Díky zkušenostem z různých typů projektů proběhlo vše hladce a po ověření funkčnosti všech komponent byl projekt úspěšně předán zákazníkovi k nasazení do provozu.

Kontaktujte nás

Zaujalo vás naše řešení? Chcete zjistit, jaké řešení by bylo vhodné pro Vaší firmu? Pojďme se na to společně podívat: Domluvme si nezávaznou konzultaci a bezplatnou analýzu vaší infrastruktury. Pomůžeme vám využít potenciál vašeho IT naplno!

Jméno *

Firma *

E-Mail *

mailto:lukas.vach@mcomputers.cz
M Computers s.r.o.

Lukáš Vach

M: 731 678 146
lukas.vach@mcomputers.cz

Sdílejte tento příspěvek

- Sdílej na Facebook
- Sdílej na Twitter
- Share on WhatsApp
- Sdílej na LinkedIn
- Share by Mail

Reference

Servery HPE pro vývoj jazykových technologií

30.9.2022
...
https://mcomputers.cz/wp-content/uploads/2022/08/artificial-intelligence-gfca6e2208_1920.jpg 1280 1920 Jitka Bláhová https://mcomputers.cz/wp-content/uploads/2022/04/Mcomputers_logo_2 0let_340x156px-300x138.png Jitka Bláhová2022-09-30 13:56:462022-10-12 10:12:17Servery HPE pro vývoj jazykových technologií

Postavili jsme jedno z největších datových úložišť v ČR

23.3.2022
https://mcomputers.cz/wp-content/uploads/2022/03/cesnet2.png 431 600 Veronika Pantůčková https://mcomputers.cz/wp-content/uploads/2022/04/Mcomputers_logo_20let_340x156px-300x138 .png Veronika Pantůčková2022-03-23 10:45:492022-03-28 14:48:47Postavili jsme jedno z největších datových úložišť v ČR

Vědci z Ostravské univerzity trénují AI na systému NVIDIA

18.3.2022
...
https://mcomputers.cz/wp-content/uploads/2022/03/01_up.jpg 437 583 Kamila Jerabkova https://mcomputers.cz/wp-content/uploads/2022/04/Mcomputers_logo_20let_340x156px-300x138.png Kamila Jerabkova2022-03-18 12:15:192022-03-18 12:38:44Vědci z Ostravské univerzity trénují AI na systému NVIDIA

Centrum pokročilých leteckých technologií využívá naše řešení

19.4.2021
https://mcomputers.cz/wp-content/uploads/2021/04/CAAT_AI.jpg 470 900 Veronika Pantůčková https://mcomputers.cz/wp-content/uploads/2022/04/Mcomputers_logo_20let_340x156px-300x13 8.png Veronika Pantůčková2021-04-19 11:06:212022-07-29 10:52:11Centrum pokročilých leteckých technologií využívá naše řešení

Nasazení HCI v PL Šternberk

23.2.2021
https://mcomputers.cz/wp-content/uploads/2021/04/PLSternberk.jpg 675 1200 Veronika Pantůčková https://mcomputers.cz/wp-content/uploads/2022/04/Mcomputers_logo_20let_340x156px-30 0x138.png Veronika Pantůčková2021-02-23 12:28:382021-11-01 08:53:48Nasazení HCI v PL Šternberk

Naše řešení je součástí nadnárodního projektu RICAIP

7.7.2020
https://mcomputers.cz/wp-content/uploads/2020/07/0895c12d-9798-4c85-8fd2-a122e7de04c4_rw_1920.jpg 1077 1920 Kamila Jerabkova https://mcomputers.cz/wp-content/uploads/2022/04/Mc omputers_logo_20let_340x156px-300x138.png Kamila Jerabkova2020-07-07 14:13:392020-10-09 15:28:21Naše řešení je součástí nadnárodního projektu RICAIP

Výpočetní cluster na ÚOCHB AV ČR

23.12.2019
Ústav organické chemie a biochemie AV ČR (ÚOCHB) využívá...
https://mcomputers.cz/wp-content/uploads/2019/12/uochb_2019_03.jpg 2546 4525 Petr Plodík https://mcomputers.cz/wp-content/uploads/2022/04/Mcomputers_logo_20let_340x156px-300x138. png Petr Plodík2019-12-23 11:53:312022-07-19 06:10:10Výpočetní cluster na ÚOCHB AV ČR

Dodávka RCI clusteru na FEL ČVUT

16.4.2019
Podařilo se nám úspěšně zrealizovat další projekt superpočítače…
https://mcomputers.cz/wp-content/uploads/2019/04/20190408_043_CVUT-VIC-Ryszawy.jpg 1200 1600 Petr Plodík https://mcomputers.cz/wp-content/uploads/2022/04/Mcomputers_logo_20let_340x156px-300x138.png Petr Plodík2019-04-16 13:58:242020-11-19 14:31:45Dodávka RCI clusteru na FEL ČVUT

NVIDIA DGX-2 na IT4Innovations

4.3.2019
V pondělí 4. března jsme uvedli do provozu první AI superpočítač…
https://mcomputers.cz/wp-content/uploads/2019/03/DSC_9995.jpg 3623 5240 Petr Plodík https://mcomputers.cz/wp-content/uploads/2022/04/Mcomputers_logo_20let_340x156px-300x138.png Petr Plodík2019-03-04 19:22:292020-03-14 23:42:52NVIDIA DGX-2 na IT4Innovations
PreviousNext
&© M Computers s.r.o.

- LinkedIn
- Facebook
- Mail
- Twitter

SEKCE: Ostatní

62. Čeští vědci oceněni na konferenci výzkumné infrastruktury CLARIN ERIC

08:24 | 14.10.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet • *ZDROJ:* Msmt.cz - Ministerstvo • *AUTOR:* NEZNÁMÝ

*Praha, 13. října 2022 - Od pondělí 10. do středy 12. října se v Praze konala výroční konference infrastruktury pro jazykové zdroje a technologie CLARIN . Česká velká výzkumná infrastruktura **LINDAT**/CLARIAH-CZ hostila konferenci jako satelitní akci ke konferenci ICRI (International Conference on Research Infrastructures), která se bude konat příští týden, a to od 19. do 21. října v Brně. Každoroční setkání se letos neslo v duchu 10. výročí existence konsorcia CLARIN ERIC.*

CLARIN. Infrastruktura pro jazykové zdroje

Na výroční konferenci se sešli výzkumní pracovníci a zástupci širší oblasti humanitních věd, aby sdíleli názory a zkušenosti v rámci výzkumné infrastruktury **CLARIN** (*Common Language Resources and Technology Infrastructure*). Příspěvky se týkaly designu, budování a provozu výzkumné infrastruktury, dat, nástrojů a služeb, které CLARIN zajišťuje, nebo je po nich poptávka, využívání výzkumné infrastruktury badateli a vztahů CLARIN s jinými výzkumnými infrastrukturami a projekty. Na konferenci byla představena také kniha s titulem **CLARIN. The Infrastructure for Language Resources**, kterou si lze přečíst v módu otevřeného přístupu.

CLARIN. Infrastruktura pro jazykové zdroje

Cena Stevena Krauwera

Po zahájení konference byla studentům, vědeckým pracovníkům a vývojářům Ústavu formální a aplikované lingvistiky Univerzity Karlovy udělena **Cena Stevena Krauwera** za úspěchy v rámci výzkumné infrastruktury CLARIN. Tým u4u na Univerzitě Karlově vyvinul **překladatelský nástroj pro češtinu a ukrajinštinu** s cílem podpořit migranty v těžké válečné situaci. Překladač je veřejně dostupný a má pomoci zájemcům z Ukrajiny překonat jazykovou bariéru v ČR, respektive orientovat se v českém prostředí. V důsledku popularity webové služby byla vyvinuta taktéž mobilní aplikace.

Tým u4u z Univerzity Karlovy

Konsorcium evropské výzkumné infrastruktury CLARIN ERIC

CLARIN ERIC (*European Research Infrastructure Consortium*) je digitální výzkumnou infrastrukturou pro jazyk jako sociální a kulturní data, která sídlí v nizozemském Utrechtu. Nabízí data, nástroje a služby pro podporu výzkumu založeného na jazykových zdrojích. Účast české výzkumné komunity v konsorciu CLARIN ERIC zabezpečuje velká výzkumná infrastruktura **LINDAT**/**CLARIAH-CZ** (*Digitální výzkumná infrastruktura pro jazykové technologie, umění a humanitní vědy*) koordinovaná Matematicko-fyzikální fakultou Univerzity Karlovy a financovaná Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, které hradí i mandatorní členské příspěvky ČR do konsorcia CLARIN ERIC.

SEKCE: Ministerstva

63. SCI-PO 2022: Jak lépe řídit výzkumné infrastruktury?

03:02 | 25.10.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet • *ZDROJ:* Vedavyzkum.cz - Články • *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Již popáté se v Praze uskutečnila konference zaměřená na veřejnou politiku v oblasti výzkumu vývoje a inovací SCI-PO 2022. V aule Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy se v úterý 18. října 2022 sešli účastníci, aby diskutovali o problematice výzkumných infrastruktur a jejich roli v systému výzkumu, vývoje a inovací České republiky.

Konferenci letošní rok pořádaly **Technologické centrum AV ČR** a **Tertiary Education & Research Institute** společně se svými partnery – **IDEA CERGE-EI**, **Centrem pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy** a **Filozofickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci**, s organizačním zajištěním od společnosti alevia.

Konference byla současně zakončením projektu s názvem **INFRAM** (Nástroje strategického řízení výzkumných infrastruktur), který byl podpořen z 3. veřejné soutěže vyhlášené Technologickou agenturou České republiky v Programu na podporu aplikovaného společenskovědního a humanitního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ÉTA.

Konference SCI-PO 2022 byla také satelitní akcí (*satelite event*) ICRI – International Conference on Research Infrastructures. Ta proběhla úspěšně v Brně 19. až 21. října 2022.

Jako jediný zahraniční účastník na začátku programu vystoupila **Franciska de Jong**. Působí na univerzitě v nizozemském Utrechtu a současně je členkou dvanáctičlenného stálého výboru, který radí Nizozemské výzkumné radě (NWO – *Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek*) se strategickými investicemi do velkých výzkumných infrastruktur. Ve svém příspěvku zmínil a definice výzkumných infrastruktur či vztah mezi ESFRI cestovní mapou a nizozemskou cestovní mapou. Franciska de Jong také upozornila, že je od roku 2016 kladen důraz na klastrování jednotlivých organizací a snížení počtu oborových skupin. Tento trend pokračuje i pro období 2021 až 2025.

V další části prezentoval **Vlastimil Růžička**, hlavní řešitel projektu INFRAM, vybraná doporučení pro řízení výzkumných infrastruktur na národní úrovni. Doporučení se týkala oblastí jako aktualizace cestovní mapy, ex-ante hodnocení, průběžného hodnocení a monitorování, financování a uživatelů.

V následném panelu se k doporučením vyjádřili **Štěpán Jurajda**, náměstek ministryně pro vědu, výzkum a inovace a současně člen vládní Rady pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI), dále **Tomáš Polívka** z Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, který je současně místopředsedou RVVI a také **Aneta Caithamlová** za Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Diskutovaly se například priority celého českého výzkumu a vývoje, které by měly dále ovlivňovat strategickou podporu výzkumných infrastruktur. Tématem diskuse bylo také například financování.

V odpolední části prezentoval **Lukáš Kačena** doporučení pro institucionální úroveň řízení výzkumných infrastruktur. Doporučení se týkala managementu, uživatelského přístupu, financování, politiky rozvoje lidských zdrojů, vnitřního hodnocení výkonnosti, publicity a PR.

O těchto doporučeních následně diskutovali **Jan Hajič** z Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy (**LINDAT**/CLARIAH-CZ), **Michal Urbánek** z Vysokého učení technického v Brně (CEITEC NANO) a **Martina Pokorná** z Masarykovy univerzity (CEITEC MU). Diskuse se dotkla vymezení uživatelů a jejich evidence, které však mohou být odlišené u infrastruktur působících v přírodních či technických oborech a u infrastruktur zaměřených na jednotlivce v humanitních či sociálních vědních oblastech. Dále se hovořilo o možnosti zpoplatnění přístupu (*open access* neznamená vždy *free access*) a v neposlední řadě také o současné ekonomické a politické situaci, která má a bude mít dopad na financování výzkumných infrastruktur.

Řešitelé projektu INFRAM, panelisté i ostatní účastníci konference se shodli na tom, že prezentovaná doporučení nejsou a neměly být něčím, co je třeba okamžitě a „bezhlavě“ následovat. Jedná se spíše o **seznam příkladů dobré praxe**, které byly identifikovány v některých vybraných zemích (Nizozemsko, Dánsko, Norsko), objevovaly se ve strategických a analytických dokumentech na mezinárodní a evropské úrovni, byly zmíněny v konsenzuálních zprávách z mezinárodního hodnocení 2020–21 a také byly diskutovány s aplikačními garanty projektu a dalšími vybranými českými výzkumnými infrastrukturami. Sborník, který obsahuje detailní doporučení a například analýzu konsenzuálních zpráv, si můžete stáhnout na stránkách konference **zde**.

Letošní ročník konference, která od doby svého vzniku nese podtitul Veřejná politika v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, byl již pátým v řadě. První ročník v roce 2018 nebyl ještě nějakým zásadním způsobem zacílen. Uskutečnil se na půdě Technologického centra AV ČR a věnoval se různým tématům – od principů a dopadů vědní politiky přes právní rámec, problematiku ochrany duševního vl astnictví, komercializaci výstupů VaV, transfer znalostí a technologií, spolupráci výzkumné a aplikační sféry až po management a řízení výzkumu a vývoje.

V roce 2019 druhý ročník konference reflektoval skutečnost, že vznikla Inovační strategie České republiky pro období 2019 až 2030 s mottem *Czech Republic: The Country For The Future*. Zájem ci o vědní politiku se sešli v Národohospodářském ústavu Akademie věd ČR a zamýšleli se nad tím, co může stát udělat pro podporu a směřování výzkumu, vývoje a inovací. Stále se můžete podív at také na záznam vybraných přednášek a následné diskuse.

V roce 2020 se jako hlavní téma třetího ročníku konference, už pod akronymem SCI-PO, diskutovala internacionalizace a mezinárodní aspekty vědní politiky. Odpolední část se věnovala problemati ce řízení výzkumných infrastruktur, kde Technologické centrum AV ČR a TERI představily začínající projekt INFRAM. Tento ročník se díky pandemii COVIDU-19 uskutečnil hybridní formou. Můžete shlédnout příspěvek Michala Pazoura o motivech a překážkách mezinárodní spolupráce nebo se podívat na příspěvek Daniela Münicha o bibliometrické opoře vědy.

Hybridní formou se uskutečnil i čtvrtý ročník konference SCI-PO 2021. Dopolední blok se věnoval dopadům výsledků výzkumu a vývoje na společnost a odpolední program se opět zabýval výzkum nými infrastrukturami. Můžete si přečíst komentář Štěpána Jurajdy, který se zamýšlí nad tím, jak hodnotit dopady veřejných investic do výzkumu a vývoje na společnost, a reaguje na příspěvek **Mic hala Pazoura**, který na konferenci zazněl.

Autor: Vědavýzkum.cz (AV)

SEKCE: Kultura a vzdělávání

64. 23. KONFERENCE ARCHIVY, KNIHOVNY, MUZEA V...

12:59 | 31.10.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

SoMe ● *ZDROJ:* Facebook - Příspěvky ● *AUTOR:* Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky

23. KONFERENCE ARCHIVY, KNIHOVNY, MUZEA V DIGITÁLNÍM SVĚTĚ 2022https://www.skipcr.cz/knihovnicke-akce/archivy-knihovny-muzea-v-digitalnim-svete/2022-23-rocnikTermín: 30. li stopadu a 1. prosince 2022, zahájení v 9:00Místo konání: konferenčním sále Národního archivu v Praze, Archivní 4, Praha 4Pořádá: Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR,Národní knihovna ČR a Národní archivHlavní partneři: CeibaOdborný garant: PhDr. Vít Richter, vit.richter@nkp.cz - Mgr. Tomáš Foltýn, tomas.foltyn@nkp.czRegistrace: registrujte se prostřednictvím online formuláře (https://forms.gle/qmiD1d12RPVjUyHTA)Registrační formulář bude otevřen do 14. listopadu 2022 včetně. Konferenční poplatek: na konferenci je vybíráno vložné ve výši 400 Kč za jeden den konference (800 Kč za dva dny). Vložné bude hrazeno na základě faktury, kterou budeme rozesílat cca dva týdny před konáním konference. Vít Richter, SKIP, ředitel Knihovnického institutu, Ná rodní knihovna České republiky, Klementinum 190, Praha 1, vit.richter@nkp.cz | www.nkp.cz, Tel: +420 603 223 627, 221 663 338 Program30. listopaduPrvní blok (9:00–10:30)• Zahájení – úvodní slovo• Digitalizace kulturního a kreativního sektoru v rámci Národního plánu obnovy – Digitalizace kulturních statků a národních kulturních památek I. pro rok 2023, dotační program v rámci Národní ho plánu obnovy Eva Teuerová, Eržika Kubínová, Martina Jamborová, Ministerstvo kultury ČR• Digitalizace kulturního a kreativního sektoru v rámci Národního plánu obnovy – Další rozvoj digitaliza ce v oblasti knihovenPetra Miturová, Ministerstvo kultury ČR• Národní strategie digitalizace novodobých knihovních fondůMichaela Bežová, Národní knihovna ČR• Kramerius, ProArc, ARCLib – akt uální stav vývoje open source ekosystému pro digitalizaci a digitální obsah (nejen) v knihovnáchMartin Lhoták, Knihovna AV ČR, v. v. i.Přestávka (10:30–10:50)Druhý blok (10:50–12:30)• ČT vstup uje do roku 70. výročí, archivářský příspěvekPetr Vojta, Daniel Růžička, Spisový archiv České televize• Digitální restaurování barev rané barevné fotografieLinda Kimrová, Univerzita Karlova, Přiro dovědecká fakulta• ARL v archivech, archivy v ARLNadežda Andrejčíková, Cosmotron Bohemia, s.r.o.• Automaty a lidé aneb digitalizace administrativy v Národním filmovém archivuMartina Šťast ná, Národní filmový archiv• Digitalizační linka od A do Z za využití moderních softwarových řešení na bázi AIJan Valenta, EXON s.r.o.Polední přestávka (12:30–13:00)Třetí blok (13:00–14:40)• Tvo rba 3D modelů pomocí fotogrammetrie na příkladech vybraných typářůKlára Rybenská, Barbora Borůvková, Univerzita Hradec Králové, Filozofická fakulta• Využití 3D animace v edukativních aplika cích pro muzeaMatěj Rejnoch, Tasty Air s.r.o.• Trojrozměrná vizualizace zaniklé zvonice v prostoru hospitalu KuksTomáš Pechánek, Univerzita Hradec Králové, Filozofická fakulta, Katedra pomoc ných věd historických a archivnictví• MemoGIS Praha. Dějiny holokaustu v Praze prostřednictvím mobilní webové aplikaceAneta Plzáková, Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i.• Databáze Indu striální topografie vytyčuje cesty nejen za poznánímJan Červinka, České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury, Výzkumné centrum průmyslového dědictví FA ČVUT; Městská knihov na NymburkPřestávka (14:40–15:00)Čtvrtý blok (15:00–16:40)• Novela autorského zákona a díla nedostupná na trhuAdéla Faladová, Ministerstvo kultury ČR• Česká literatura ve světě a světová li teratura v Čechách v letech 1989–2020Lenka Pokorná Korytarová, Jindra Pavelková, Moravská zemská knihovna v Brně• Archiv, který nebylIva Horová, Národní technická knihovna• Digitální stud ovna Ministerstva obrany ČR. Systém Kramerius jako nástroj na efektivní zpřístupňování nejen knihovních, ale i archivních a muzejních dokumentůMarek Fišer, Tomáš Kykal, Vojenský historický ú stav Praha• Co nám ještě chybí, abychom se v životě neobešli bez krameriovských digitálních knihoven?Aleš Brožek, Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem 1. prosincePrvní blok (9:00 –10:40)• Archivace českých účtů sociální sítě TwitterMartin Rechtorik, Národní archiv• Archivace dat webového archivu. Nové výstupy výzkumného projektuMarie Haškovcová, Národní knihovna ČR• Archivace prostorových datPavlína Nimrichtrová, Národní archiv• Česká sportovní fotografie v Multimediální knihovně Českého olympijského výboruPetr Kliment, Český olympijský výbor• Man uscriptorium 4: nové funkce a zvýšení uživatelského komfortuAnna Pavlíková, Manuscriptorium, Národní knihovna ČRPřestávka (10:40–11:00)Druhý blok (11:00–12:40)• Inventarizace zámeckého fondu prostředky systému Tritius aneb rozšíření modulu revize pro potřeby NPÚJiří Šilha, Tritius Solutions a.s., Pavel Hájek, Národní památkový ústav• Organizace digitalizace sbírkových předmět ů v muzeích a galeriíchJana Macháčková, Axiell s.r.o.• Katalogizace mapových děl s pomocí MapseriesMiloš Pacek, Petr Žabička, Moravská zemská knihovna v Brně• Projekt Jarmočné a púťové t lače v Univerzitnej knižnici v BratislaveBronislava Navarová, Lívia Kurucová, Univerzitná knižnica v Bratislave• Tištěné dědictví Pardubického krajeBarbora Horáková, Krajská knihovna v Pardubicí chPolední přestávka (12:40–13:10)Třetí blok (13:10–14:30)• Knižnice pre Slovensko (nielen o digitálnom vzdelávaní)Dávid Baranko, Eva Kalužáková – Centrum vedecko-technických informácií Sl ovenskej republiky, FabLab• Humanitní vědy dokořán: projekt využití digitalizovaného kulturního dědictví ve vzděláváníPavlína Mazáčová, Michal Černý, Jan Vokřál, Kristýna Kalmárová, Monika M artonová, Petr Škyřík a Jan Štěpánek, Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Katedra informačních studií a knihovnictví• Ochrana osobních údajů a osobnostních práv v českých archivech. Sb ěr dat ve veřejných archivech ČR v roce 2020 ve vytipovaných archivních souborech a jejich analýzaKarolína Šimůnková, Národní archiv• Digitalia MUNI ARTS – více než digitální knihovna. Výzku mná infrastruktura Filozofické fakulty Masarykovy univerzity a systém IslandoraJosef Schwarz, Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, **LINDAT**/CLARIAH–CZ, Vlastimil Krejčíř, Masarykova uni verzita, Ústav výpočetní techniky, **LINDAT**/CLARIAH–CZPřestávka (14:30–14:50)Čtvrtý blok (14:50–16:10)• Videoarchiv Národního filmového archivuMichal Klodner, Matěj Strnad, Národní filmo vý archiv• Čína ve třech rozměrech: nejstarší fotografie z Číny v Náprstkově muzeuJan Šejbl, Národní muzeum, Náprstkovo muzeum asijských, afrických a amerických kultur• Otevírání dat v Národ ní knihovně ČR v roce 2022Lenka Maixnerová, Linda Jansová, Petra Šťastná, Národní knihovna ČR• Digitalizace fotoarchivu ČTK – case study meziinstitucionální spoluprácePetr Kukač, Národní knihovna ČRUkončení konference (16:10–16:20)

SEKCE: Sociální sítě

65. Současné systémy jsou podobné spíše papouškům než myslícím bytostem, říká šéfka programu umělých inteligencí v Bílém domě

06:02 | 07.12.22 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* ČT24 web - Věda ● *AUTOR:* Tomáš Karlík

V rozhovoru pro Českou televizi pochválila bývalá vedoucí amerického prezidentského programu umělých inteligencí to, jak dobře Evropská unie dokáže kontrolovat tyto systémy. Je podle ní ale současně příliš opatrná a nedostatečně kreativní.

„Slovo robot pochází z české divadelní hry, Rossovi nebo Rossumovi univerzální roboti.“ Odpověď Lynne Parkerové na otázku, jestli ví, kde se vzali roboti, je okamžitá, neváhá ani vteřinu. Uměleck é dílo, o jehož existenci se za hranicemi Česka v podstatě neví, zná velmi dobře – po dobu čtyř let vedla americkou výzkumnou iniciativu věnovanou umělým inteligencím (AI). To znamená, že dohlíž ela na vznik a vývoj americké národní strategie umělé inteligence a robotiky.

Její snahou bylo, aby se umělé inteligence staly dobrým sluhou, ale ne zlým pánem – aby to s lidstvem nedopadlo jako ve 102 let staré Čapkově hře, kde robotům nakonec podlehlo. Lynne Parkerov á ale na tyto katastrofické scénáře příliš nevěří. „Nemyslím si, že v dohledné době člověka umělé inteligence nebo roboti nahradí. Existují některé druhy úloh, které jsou pro lidi obtížně řešitelné, např íklad úlohy, které pracují rychlostí světla. Jde například o kybernetické bezpečnostní hrozby. To jsou druhy aplikací, kde umělá inteligence překonává lidský výkon. Ale obecně si myslím, že se ze s ystémů umělých inteligencí stávají nástroje, které dokáží velmi dobře spolupracovat s lidmi,“ uklidňuje.

Poslední roky podle ní potvrzují, že umělé inteligence samy o sobě ani lidé sami nejsou tak dobří, jako když roboti a lidé spolupracují. „Myslím, že stále bude potřeba hodně lidské intuice a zkušeno stí.“

K rozhovoru mě přijala ve své pracovně na Knoxvillské univerzitě v Tennessee. Kancelář je malá, zařízená velmi prakticky, zdobí ji jen několik fotografií – většina z Bílého domu s nejrůznějšími slavn ými hosty. Je uklizená, velmi spořádaná a působí velmi podobně jako profesorka Parkerová – racionálně.

Ale i ji umělé inteligence zaskočí, přestože patří k těm několika lidem na naší planetě, kteří o nich vědí nejvíc. Letos pro ni takovým překvapením byla rychlost, s jakou se stroje naučily malovat a kre slit. „Myslím, že nejvíc mě překvapilo, do jaké míry je tento vývoj komerčně dostupný a že se tak rychle objevily levné verze, které může používat úplně každý. A také mě hodně překvapila kvalita ně kterých těch obrazů, které stroje vytvořily,“ popisuje profesorka Parkerová.

A věří, že podobných překvapení mají roboti ve svých rukávech víc. Pro příští rok by se jím mohla podle ní stát tvorba velmi realistického videa. „Už teď máme první náznaky, první práce, kdy už str oje vytvářejí nejen statické snímky – ale i video. Stačí programu popsat, co má vytvořit – a on z toho udělá video,“ popisuje Parkerová. „Myslím, že to přijde na řadu pravděpodobně velmi brzy. Zdá se mi ale, že by bylo velmi obtížné udělat věci, které by byly realistické v tom smyslu, že by vypadaly k nerozeznání od skutečného života.“

Není AI jako AI

Spousta expertů na umělé inteligence se nedokáže shodnout na tom, co tento pojem vlastně označuje – někteří varují před nadužívám pojmu, protože by se tak měly označovat jen skutečně přemý šlející programy, nikoliv dnešní stále ještě primitivní algoritmy. Profesorka Parkerová se nad tím lehce usmívá, spíš svýma šedomodrýma očima než ústy. Definice, kterou používá ona, je univerzálnější a zaměřená více na výsledky.

„Pro mě je umělá inteligence systém, který je schopen dosáhnout podobně jako člověk úkolů, které tradičně vyžadovaly lidskou inteligenci. Když se zeptáte pěti různých lidí, deseti různých lidí, sta r ůzných lidí, kteří jsou odborníky na umělou inteligenci, každý vám dá jinou definici," říká. „Myslím, že bude těžké, aby se na tom všichni shodli, protože když se dostanete k nějakým konkrétním věc em, odborníci v nich vidí rozdíly."

Umělé inteligence jsou jako Bůh

Starozákonní Bůh je popisovaný několika atributy, kromě všemohoucnosti k nim patří i neviditelnost a všudypřítomnost. Umělé inteligence s ním oba posledně jmenované sdílí. Taky ony jsou všude kolem nás, ale jejich přítomnost je nenápadná. „Dobrý příklad jsou naše mobilní telefony," připomíná profesorka Parkerová. „Můžeme se třeba zeptat na něco Siri a její porozumění přirozené řeči, to je umělá inteligence. A když se zamyslíte třeba nad některými mapovými nástroji, jako jsou Google Maps: chce-li se člověk dostat z jedné strany města na druhou, tak mu program tu trasu mění v r eálném čase, protože bere v úvahu změny v dopravě. To je také výsledek umělé inteligence."

Dalším typem rozšířené umělé inteligence jsou podle ní třeba chatboty, programy na konverzaci mezi člověkem a strojem. „Dnes si třeba u pojišťovny můžete promluvit s programem, který je na toto téma trénovaný – a rozumí vám. A tohle je jen několik příkladů toho, kolik situací je v současně době v běžném životě spojených s tím, čemu říkáme umělé inteligence," doplňuje profesorka.

Někdy se může zdát, že porozumění, jehož jsou stroje schopné, vypadá téměř jako vědomí – při některých konverzacích se zdá, jako by robot chápal lidské myšlení. Nedávno tak dokonce jeden p okus s umělou inteligencí skončil skandálem, protože programátor už nechtěl umělou inteligenci podle něj obdařenou vědomím trápit.

Profesorka Parkerová současné systémy považuje za podobné spíše papouškům než myslícím bytostem. „To, že některé systémy AI projdou Turingovým testem, ještě neznamená, že rozumí tomu , co se děje," vysvětluje klidně. „Tak třeba, když nějaký překladatelský program převede text do jiného jazyka, nerozumí mu. Jen se dívá na vzorce toho, co a jak bylo přeložené v minulosti – a jeno m je papouškuje. Ale nemá to opravdové pochopení významu těch vět. A stejné je to i u aplikací založených na hlubokém učení – když se na ně podíváte pořádně, tak tam žádné porozumění obsah u nenajdete. Prostě nám to ukazuje vzorce, které to vidělo v minulosti."

Novináři zatím redakce opouštět nemusejí

Umělé inteligence v posledních několika letech vstupují úspěšně i do médií. A to i v České republice. Například Česká tisková kancelář roboticky vydávané texty využila už roku 2018 při tehdejších v olbách. Pomáhá s rutinními úkoly – ale na samostatné psaní kreativních příběhů podle profesorky Parkerové ještě nemá – a dlouho ani mít nebude. Nicméně schopnost programů porozumět přiroze nému jazyku a pak podle zadání splnit úkol, jako je třeba něco napsat, je podle ní už působivá. „Ty příběhy jsou dobré, věrohodné, ale to ještě neznamená, že jsou pravdivé a prověřené. Dokonce mohou být naprosto vymyšlené a nesmyslné. Myslím si, že pro novináře je pořád ještě dost místa," opět se lehce pousměje.

Ještě působivější je další podobná schopnost, kdy umělé inteligence dokáží po zadání samy programovat, vytvářet kvalitní počítačový kód. „Tohle je jeden z těch vůbec nejzajímavějších pokroků; má totiž spoustu praktických využití – možná prostě nepotřebujeme na rutinní úkoly tolik programátorů, protože je nahradí umělá inteligence," popisuje. „Stačí jí jen vysvětlit, co má napsat, a ona te n kus kódu vygeneruje."

Umělá inteligence a Bílý dům

Lynne Parkerová byla ředitelkou Národního úřadu pro umělou inteligenci v Bílém domě. Ten vznikl k 1. lednu 2021, jeho zřízení v rámci Bílého domu nařídil Kongres. Měl dohlížet na Národní iniciativ u pro umělé inteligence, která má tři hlavní cíle. Prvním z nich je zajistit, aby Spojené státy zaujímaly vedoucí postavení ve světě v oblasti výzkumu a vývoje týkajícího se AI. Druhým cílem je zajistit, aby Spojené státy byly lídrem ve vývoji a využívání důvěryhodné umělé inteligence ve federální sféře.

„A tím třetím je zajistit, abychom školili a vzdělávali obyvatelstvo pro dnešní a budoucí pracovní místa, která umělou inteligenci umožňují," doplňuje profesorka Parkerová. Úkolem ředitele tohoto Ná rodního úřadu pro iniciativy je tedy dohlížet na federální aktivity, na kterých se pracuje v souvislosti s výše popsanými cíli, a překonávat tak bariéry, které brání používání spolehlivých a bezpečných umělých inteligencí.

Když se mluví o těchto bariérách, má Parkerová na mysli především nedostatky v nejrůznějších standardech, osvědčených postupech a důvěryhodných technologiích – podle jejích zkušeností jsou ve všech těchto přístupech zatím mezery. Podle ní právě to může vést v některých oborech k jisté zdrženlivosti vůči AI, protože panují obavy, že se něco ohledně nich může snadno pokazit.

Zatímco podnikatelům chybí standardizace v umělých inteligencích, veřejnost se naopak, mnohdy pod vlivem popkulturních filmů, seriálů a knih, víc bojí „vzpoury robotů" – co kdyby se nějaká uměl á inteligence vymkla kontrole a začala dělat něco pro člověka nepříznivého? Pro výzkum AI, které by mohly představovat nějakou hrozbu, se využívají takzvané pískoviště (sandbox). Tedy uzavřen é systémy, které oddělují programy od zbytku světa. „Když se podíváte například na některé velké jazykové modely, tak společnosti a organizace, které je vytvořily, jsou velmi opatrné při jejich zveř ejňování," přidává konkrétní příklad profesorka Parkerová.

„A tohle uživatelské rozhraní vás jako uživatele odděluje od skutečného systému umělé inteligence. To znamená, že se na něj můžete dotazovat a můžete ho tak nějak využívat, ale nemůžete mít p řístup k celému systému. V jistém smyslu je to opravdu jakési pískoviště, kde můžeme zkoumat některé schopnosti učení, aniž bychom tam nad AI měli plnou kontrolu."

Stát má podle ní nenahraditelnou roli. Průmysl sice investuje do oblastí, kde to má tržní smysl, ale existuje mnoho oblastí umělé inteligence, kde to neplatí. „A tak je úkolem vlády investovat do tohot o dlouhodobého výzkumu, na který průmysl obvykle nemá trpělivost, zájem nebo finanční prostředky. Ale jsou to také některé oblasti, do kterých by vláda měla investovat, protože jsou to opravdu t ěžké a složité otázky. A průmysl se k nim možná už nikdy nedostane, protože to není jeho obchodní model," doplňuje profesorka Parkerová.

Umělá inteligence a budoucnost práce

Profesorka Parkerová se letos z Washingtonu vrátila do města Knoxville v Tennesse. Město velikosti Brna není příliš působivé, do amerických a světových dějin se zapsalo především světovou výst avou. Parkerová s ním má ale velké plány. Když je popisuje, je to poprvé za celou dobu rozhovoru, co projeví silnější emoce – je na ní vidět, jak moc se na nový úkol těší.

Začala znovu vyučovat na místní univerzitě, kde původně vystudovala. Hlavní důvod pro ni spočíval v možnosti přinést lidem mimo hlavní americká technologická centra více informací o umělých int eligencích – které jim nabízejí spousty možností.

„V některých venkovských oblastech, pokud nemáte ani přístup k internetu, ani doma nebo dokonce ani ve školách, pak se tam asi ani nevyučují tato témata. A vy pak nezískáte základní vzdělání v tomto oboru, které by vám mohlo dát příležitost v budoucnu. Musíme přijít na způsob, jak poskytnout lidem tyto druhy vzdělávacích příležitostí, i když jsou v oblastech, které nemají velký přístup k i nternetu. Součástí mé práce je spolupráce s těmito školami a okresy, abyste mohli zavést nějaké způsoby vzdělávání, které budou fungovat v jejich kontextu a prostředí," vysvětluje profesorka.

Umělé inteligence totiž v každém případě naruší pracovní trh, už se to ostatně v mnoha oborech děje. Profesorka Parkerová tento trend potvrzuje. „Existuje mnoho studií o dopadu umělé inteligenc e na budoucnost práce. A většina jich ukazuje, že AI nezlikviduje pracovní místa. Změní je. Zničí ve skutečnosti jen málo pracovních míst, ale změní spoustu pracovních míst. Znamená to tedy, že st ále více lidí bude využívat AI při práci, ale ne že AI zcela převezme jejich práci. Automatizuje sice možná určité úkoly, ale ne celou práci," popisuje svou představu o budoucnosti expertka.

Nemyslí si ale, že tato změna bude zadarmo. Podle ní to bude představovat výzvu, zejména pro generaci zaměstnanců ve středním věku. „Nevím, jak je to u vás v České republice, ale tady ve Spoj ených státech máme takový ten způsob myšlení, že chodíte na základní školu, pak na střední školu, možná na vysokou školu a pak se vzděláním skončíte a jdete do práce. A v té práci zůstanete na vždy," vysvětluje tradici amerického pracovního trhu, která velmi dobře odpovídá i tomu, co říkají data o tom českém.

„Já si myslím, že se kolektivně musíme více přenést do myšlení celoživotního vzdělávání; technologie velmi rychle mění pracovní prostředí a bude to pokračovat. Nemyslím si, že kdokoliv z nás můž e být v režimu, kdy předpokládá, že ta práce, kterou si našel, když vyšel střední školu, se už nikdy nezmění." Pointa podle ní je, že se musíme se dostat do stavu, kdy se budeme neustále učit nový m nástrojům. „Ale upřímně řečeno, nijak zásadně se to neliší od toho, co jsme dělali dosud. Když si vzpomenete na mobilní telefony, tak před nimi jsme přece při hledání cesty museli vytáhnout papí rové mapy, když jste někomu volali, museli jste najít na ulici telefonní budku."

Její návrat na univerzitní půdu ale není čistě akademický. „Řídím tady iniciativu, která má pomoci státu Tennessee stát se lídrem v ekonomice založené na datech a vybudovat větší kapacitu pro výz kum a vzdělávání v celém státě," vypráví Parkerová. „Zaměřujeme se na oblasti, ve kterých je Tennessee jedinečně silné nebo obzvláště silné, abychom to mohli spojit s umělou inteligencí a otevřít spoustu nových možností."

Tato snaha podle ní spočívá jak v analýze příležitostí, tak i ve školení talentovaných lidí a výuce studentů – a samozřejmě i ve spolupráci akademické sféry s podniky a průmyslem, který se v dnešní m rychle se měnícím světě může velmi rychle za podobnými příležitostmi přesunovat.

Jak se stát hlavním expertem v USA na umělé inteligence

„Začala jste studovat robotiku a umělé inteligence na počátku osmdesátých let dvacátého století. Neříkejte mi, že jste si doma nechtěla postavit robota R2D2 nebo C3PO ze Star Wars," pokouším se odlehčit složité téma. Profesorka Parkerová se sice tváří chápavě, ale odpovídá negativně. „Star Wars byly populární, ale myslím si, že to nebyla kulturně běžná věc, o které by se dalo přemýšlet , alespoň ne v mých kruzích. V mém světě se rozlišovalo mezi sci-fi a tím, o co jsme se opravdu snažili. U mě osobně nešlo o tu sci-fi stránku, chtěla jsem vytvořit nástroje, které řeší reálné problém y."

K umělým inteligencím ji přivedl její zájem o matematiku, vědu a počítače. Přiznává, že už jako dítě ji bavilo řešit problémy – a že ji inspiroval i její otec, který byl inženýrem. A také troška té souroze necké soutěživosti. „Mám o rok starší sestru, vždy jsme si byly dost blízké a já byla také vždy dost soutěživá. Chtěla jsem vždy dělat něco jiného než ona: Takže když začala hrát na střední škole na flétnu, tak já musela hrát na klarinet. A když pak chtěla jít studovat na univerzitu techniku, já prostě musela dělat něco jiného, co nebyla technika. A táta mi jako inženýr řekl, že je tady ten nový obo r – informatika, který v sobě má i matematiku a přírodní vědy. On prostě cítil, že tohle bude mít budoucnost, a cítil, že bych se pro to hodila," vzpomíná profesorka.

Po univerzitě nastoupila do výzkumného robotického programu v laboratoři Oak Ridge, kde pracovala na robotech HERMIES určených pro odstraňování nebezpečného odpadu. Jejím úkolem bylo, aby se dokázali pohybovat v prostoru – její práce v podstatě předcházela tomu, co dnes dělají třeba robotické vysavače. Jako téma doktorátu si vybrala robotické roje; její práce byla vůbec první a kademickou studií na toto téma na světě. „Existují roje robotů, které napodobují včelí úly nebo mraveniště, kde máte velmi velké množství robotů, kteří jsou všichni stejní. Moje práce byla o něčem ji ném – já se zaměřila na heterogenní roboty," opravuje mě profesorka. „Zajímalo mě, jak získat roboty, kteří se od sebe liší svými tvary i svými schopnostmi, jak je přimějeme, aby se dali dohromady.

“

Odtamtud vedla její cesta dál, až do Bílého domu. „Moc se mi tehdy líbily odborné společnosti. A odborné společnosti jsou mezinárodní. A tak jsem jezdila na spoustu těch setkání, pomáhala jsem je organizovat. Celou řadu akcí. Poznala jsem spoustu lidí. A víte, když lidé poznají vás, pak vědí, co umíte. A tak si efektivně vytvoříte velmi rozsáhlou síť lidí, se kterými pracujete a spolupracujete a kteří vědí, co jste schopni udělat. A právě díky této síti mě někteří známí lidé doporučili na práci v Národní vědecké nadaci,“ popisuje profesorka Palmerová skromně svou kariéru.

Díky tomu, že „si jí lidé všimli“, dostala meziresortní práci napříč federální vládou v rámci Obamovy administrativy, která vytvářela první strategický plán pro letectví. „Díky této práci jsem velmi úzce spolupracovala s mnoha federálními agenturami v oblasti letectví, a tak jsem si tam opět vytvořila síť lidí. A pak za Trumpovy administrativy, když hledali někoho, kdo zná AI a rozumí tomu z akade mické i vládní perspektivy, tak už všichni říkali, 'tak o tom si musíte promluvit s Lynne', protože se mnou všichni pracovali a znali mě. A tak jsem se dostala do Bílého domu,“ vzpomíná bez viditelnýc h emocí profesorka Parkerová.

Evropa, Čína a USA

V této roli mohla Lynne Parkerová lépe poznat i rozdíly mezi Evropou, Čínou a Spojenými státy – jak se od sebe v přístupu k umělým inteligencím liší a co je naopak spojuje. Vývoj v tomto oboru je v elmi dramatický – Spojené státy dlouhou dobu výzkumu AI dominovaly, ale přibližně před dvěma lety je v počtu studií i v počtu kvalitních studií na toto téma předehnala Čína. Mezi experty se mluví č asto o tom, že ji v tom nakopnula slavná porážka, kterou uštědřila umělá inteligence čínskému velmistrovi ve hře Go. Od té doby se mluví o závodech ve zbrojení v tomto oboru.

„Nerada o tom mluvím jako o závodech ve zbrojení, protože to zní, jako bychom nemohli dosáhnout pokroku, kdybychom neměli druhou stranu, která nám konkuruje,“ namítá Parkerová. „Je to spíš soutěž. Nicméně není pochyb o tom, že konkurence tady je.“

Čínská snaha je podle ní sice silná, ale stále tu je velmi silná výhoda prvního hráče. „To znamená, že když vyvinete novou schopnost a komercionalizujete ji nebo ji využijete, pak máte tak trochu ná skok před ostatními. A to samozřejmě usnadňuje prodej toho produktu, jeho využití a tak dále. Tato výhoda prvního tahu je naprosto reálná a myslím, že si ji uvědomují jak Čína, tak Spojené státy,“ říká profesorka.

Nevyhýbá se ani diskuzi o vojenském potenciálu AI. „Je pravda, že Čína i USA si moc dobře uvědomují jaký je vojenský potenciál AI a jaké jsou možné dopady pro národní bezpečnost. Pokud má druhá strana schopnosti, které mohou učinit ty vaše bezcennými, tak se váš vlastní národ může ocitnout ve velmi obtížné situaci. To obě strany moc dobře vědí a pracují s tím.“

Naopak o Evropě se mezi experty na umělé inteligence zase říká, že je v tomto ohledu až příliš opatrná. „Zní to jako karikatura, ale myslím, že je to pravda,“ potvrzuje profesorka Parkerová. „Evrop ský přístup je podle mě více zaměřen na regulaci, zatímco přístup Spojených států je více zaměřen na inovace. Slova obou velmocí sice znějí stejně, ale když se pak podíváte na evropské investice, tak to v praxi není moc účinné. Na straně USA zase hodně a rádi mluvíme o regulaci, ale ve skutečnosti jsme toho efektivně moc neudělali. Inovace jsou důležité a regulace jsou také důležité. Ale v praxi jsou USA opravdu dobré v inovacích a EU je velmi dobrá v regulaci,“ zakončuje rozhovor profesorka Lynne Parkerová.

Při psaní rozhovoru pomohly tyto umělé inteligence:
Trint: na přepis zvuku do psané podoby
Lindat: pro základní překlad rozhovoru z angličtiny do češtiny
Deepl: Na překlad rozhovoru zpět do angličtiny, aby profesorka Parkerová mohla zkontrolovat jeho správnost

SEKCE: IT a komunikace

Forum
Magazín Univerzity Karlovy

66. Centrum Malach: Most mezi badateli a vývojáři

08:43 | 28.02.23 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Ukforum.cz - Články ● *AUTOR:* Jitka Jiřičková

„Snažíme se být prostředníky mezi programátory a koncovými uživateli archivů. Zprostředkováváme vzpomínky pamětníků, zejména holocaustu, což jsou velice specifická data, s nimiž se musí na kládat citlivě,“ říkají **Karin Roginer Hofmeister** a **Jiří Kocián**, koordinátoři Centra vizuální historie Malach, jenž funguje na Matfyzu už třináct let. Na těchto rozhovorech se totiž trénují počítačové programy pro překlady nejrůznějších jazyků. Využívá jich například výzkumná infastruktura **LINDAT**.

Odkud pramení název Centra vizuální historie Malach?

Jiří Kocián: *Malach* se jmenoval úplně první projekt, který probíhal od roku 2000 a do něhož byl zapojen Ústav formální a aplikované lingvistiky MFF UK a mimo jiné také katedra kybernetiky Fakul ty aplikovaných věd Západočeské univerzity. Název vznikl zkrácením spojení Multilingual Access to Large Spoken Archives (strojový přístup k velkým archivům kulturního dědictví), přičemž zkratka svůj obsah i název několikrát měnila, a postupně tak vznikaly další projekty pod názvem *Malach*.

Co bylo jejich cílem? Proč sídlí archiv vizuální historie, na první pohled veskrze humanitní projekt, právě na Matfyzu?

Jiří Kocián: Jejich smyslem bylo jednak využít zde existující technologie ke strojovému zpracování dat, jež obsahují lidskou řeč, a zajistit tak lepší přístup k vícejazyčným kolekcím audiovizuálních materiálů s přeživšími holocaustu a dalších genocid, které vytvořila organizace USC Shoah Foundation. Druhá rovina pak spočívala v realizaci překladů, kdy byla tato data využívána k vyvíjení soft warů, které měly zajistit překlad mezi češtinou a dalšími jazyky.

Výzkumná infrasktura LINDAT, která vznikla a stále se rozvíjí zde na Matfyzu, zprostředkovává otevřený přístup k jazykovým datům a jednou z jejích technologií je známý překla dač, tedy také využívá tato data?

Jiří Kocián: Přesně tak. Díky tomu, že **LINDAT** je infrastrukturou evropské centrály, v níž jsou tato data uložena (video rozhovory s přeživšími holokaust a dalšími lidmi, kteří mohou nějakým způso bem svědčit o genocidách či masovém násilí), tak všichni, kdo jsou v této infrastruktuře badatelsky zapojeni, mohou tato data za příslušných podmínek využívat k vlastnímu výzkumu, vývoji softwar ů a podobně. My s kolegy z *Malachu* se pak následně staráme o společenskovědní zpřístupnění těchto materiálů (vzpomínek pamětníků) veřejnosti.

Jak došlo k tomu, že právě audiovizuální vzpomínky přeživších, zejména holokaustu, se staly zdrojem dat, díky kterým se mohou vyvíjet strojové překladače a podobně?

Karin Roginer Hofmeister: Nutno říct, že vzpomínky přeživších tvoří pouze část dat, s nimiž **LINDAT** pracuje nebo je nějakým způsobem sdružuje. Nicméně skutečnost, že má **LINDAT** tato data k dispozici pro další vývoj technických řešení, a že zároveň vznikl *Malach*, který je zpřístupňuje badatelům a veřejnosti, je v první řadě výsledkem spolupráce ÚFALu s USC Shoah Foundation.

Když jsem pátrala po začátku spolupráce ÚFALu s organizací USC Shoah Foundation, zjistila jsem, že jejím cílem bylo "rozpoznávání řeči a vícejazyčné extrakce informací". Mů žete to vysvětlit?

Karin Roginer Hofmeister: Představte si, že v Archivu vizuální historie, který spravuje USC Shoah Foundation, je uloženo 55 tisíc rozhovorů v různých jazycích (konkrétně jich je 43). A jejich poč et se stále rozšiřuje s tím, jak se přidávají nové kolekce. Prioritou je, aby byly popsány v takovém jazyce, který je strojově čitelný.

Vzájemný překlad?

Jiří Kocián: Ano, to je jedním z cílů. Extrakce informací je další nadstavba, která (jako jakákoli technologie) vyžaduje strojově čitelnou podobu jazyka. Zásadní je mít co nejširší možnosti automatic kého přepisu z různých jazyků, na jehož základě pak všechny technologie fungují.

Popište mi jednotlivé kroky.

Jiří Kocián: Vychází se z takzvané formální lingvistiky, která ostatně stojí už v názvu ústavu, neboli strukturální systematické analýzy jazyka. Díky ní je pak možné generovat softwary, jež dokáží jaz yk reprezentovat, pokročilým způsobem v něm hledat deklinace, konjugace v různých jazycích tak, aby poskytovaly optimální výsledky vyhledávání. Programy v daném jazyce umí rozpoznat nejen s lova v základním tvaru, ale také jmenné entity typu osobní jména, geografické termíny nebo i delší jazykové úseky. V praxi to pak vede k takzvanému vzdálenému čtení.

Co to znamená?

Jiří Kocián: Umožní vám si materiál, který obsahuje třeba 130 tisíc hodin videozáznamů, prohlédnout na dálku. Software identifikuje části, které vás mohou zajímat, ba dokonce z nich vytvoří příbě h, narativ.

Už chápu, proč je archiv audiovizuální historie právě na Matfyzu – protože právě zde jsou tyto nástroje k dispozici.

Karin Roginer Hofmeister: Nejen nástroje, ale také infrastruktura a technické zázemí. A není to tak, že by zde všechno končilo – nové technologie zprostředkováváme našim uživatelům a zárove ň nabízíme know-how dalším pracovištím. Existuje spousta malých institucí, které mají své materiály (týkající se holokaustu nebo historických událostí tohoto typu), ale nemají zkušenost a každoden ní kontakt s technologiemi, jež se neustále vyvíjejí. Úlohou *Malachu* je tedy působit jako prostředník a jakýsi překladatel mezi programátory a cílovými uživateli či správci archivů.

Jiří Kocián: Už osmým rokem sedám za tímto stolem a prostor, i ten mentální, do něhož jsem tehdy vstoupil, je dnes úplně jiný – pole možností se tak ohromně rozšířilo, posunulo. Vždycky říkám: Vždyť už používáme všechny tyto nástroje v soukromí i v každodenním běžném životě, nebojme se je využívat i ve výzkumu.

Oba jste humanitního zaměření, absolvovali jste Institut mezinárodních studií FSV UK. Je těžké pro člověka bez „matematického myšlení“ na Matfyzu zapadnout a plně využít p otenciálu, který fakulta nabízí?

Jiří Kocián: Samozřejmě narážíme na svoje znalostní limity, nicméně co se týká spolupráce uvnitř ústavu, osobně jsem nikdy na žádný problém nenarazil. Máme tady celou řadu kolegů, kteří s těm ito materiály léta pracují, pořádáme semináře pro studenty Matfyzu, ukazujeme jim „ten most uprostřed“ – k čemu jim jejich studium může být.

Karin Roginer Hofmeister: Vedle toho k nám chodí exkurze z humanitních fakult, jejichž studenty učíme s archivem pracovat a efektivně využívat nástroje, jež jsou zde k dispozici. Data, s nimiž z de operujeme, jsou totiž velice specifická, ať už z hlediska badatelské metodologie nebo etiky.

Vycházíte z reálných osobních příběhů konkrétních lidí.

Karin Roginer Hofmeister: Přesně tak, a na to je nutné upozorňovat i vývojáře. Bavíme se o hologramech, avatarech přeživších a je velká otázka, do jaké míry je etické konkrétního člověka, jenž prožil holocaust či jinou genocidu a masové násilí, takovýmto způsobem zobrazovat.

Jiří Kocián: Problémem je také algoritmizace: Jak ochránit data? Nedávno jsem s kolegy z Berlína řešil, jak využít trénovací data, a přitom algoritmus pro překlad mezi češtinou a němčinou zbavit t é stopy, že se trénoval na osobních datech. A obráceně: Je algoritmus, jenž byl původně trénován na jiných slovech, dostatečně spolehlivým nástrojem pro reprezentování něčeho tak citlivého jako je paměť holocaustu?

Na co jste za těch třináct let fungování Centra vizuální historie Malach nejvíce pyšní?

Karin Roginer Hofmeister: Na kolekci *Zaveštanje*, jež obsahuje přes sto rozhovorů s dětskými přeživšími koncentračních táborů a perzekuce v Nezávislém státě Chorvatsko za druhé světové vá lky. Podařilo se nám kontaktovat její tvůrce, kteří část těchto materiálů využili pro dokumentární film a zbytek měli „v šuplíku“ v Bělehradě. Po poměrně složitém vyjednávání se nám podařilo tuto sbí rku rozhovorů získat a uložit na serverech Matfyzu. Zpřístupnili jsme prvních dvacet rozhovorů, jež jsou dostupné na pracovních stanicích Malachu, a postupně chceme přidávat další. Je to ovšem b ěh na dlouhou trať, zejména kvůli jazykovým omezením.

Jací jsou běžní návštěvníci vašeho centra?

Karin Roginer Hofmeister: Jsou velice různorodí. Jak již bylo řečeno, chodí k nám vysokoškoláci i středoškolské exkurze, badatelé, ale také jednotlivci z osobního zájmu. Nedávno jsem zde zašk olovala v práci s vyhledávacím systémem paní, která se snaží sepsat rodinnou historii. Někdo nám pošle e-mail s dotazem a my pro něj připravíme rešerši materiálů. Ale přichází i lidé bez předchozí ho upozornění a rovnou s nimi hledáme cesty, jak se mohou dobrat co nejrelevantnějšího výsledku. Nepátráme pouze přes jména, ale i přes geografické lokace. Pro snazší orientaci badatelů jsme t aké vytvořili uživatelské rozhraní, které integruje vyhledávání ve světových digitálních archivech audiovizuální povahy (VHA USC Shoah Foundation, Fortunoff a další) a zároveň v „našich“ datech, j akými je například kolekce *Zaveštanje*.

Co máte v plánu? Kam byste ještě rádi *Malach* posunuli?

Karin Roginer Hofmeister: Cest je několik a velmi často je probíráme. Rozhodně bychom se chtěli dále zaměřovat na data z prostoru bývalé Jugoslávie, kde vidíme velký potenciál, jelikož nejsou běžně dostupná. Stávající kolekci Zaveštanje bychom rádi rozšířili například o materiály týkající se války v Jugoslávii v devadesátých letech.

Chceme rozvíjet i edukační aktivity. Díky grantu od organizace Claims Conference působím na Univerzitě Karlově vedle práce v *Malachu* jako lektorka holocaustových studií. V rámci této grantové spolupráce postupně vedu na Fakultě sociálních věd UK šest kurzů, které se týkají se holocaustu a dalších případů masového násilí a genocid. Snažím se do nich do implementovat své zkušenosti z *Malachu* a s technologiemi, které lze využít v badatelské činnosti.

Jiří Kocián: Třetím pilířem je náš vlastní výzkum, kdy se na základě naší dlouholeté práce s materiály z rozhovorů jakožto primárním zdrojem informací a historického bádání snažíme generovat me todiku výuky – jak s těmito nástroji mohou pracovat například učitelé dějepisu a jak do tématu holocaustu zapojovat studenty, aby si z toho opravdu něco odnesli. Jak zvládnout ty, které to třeba nez ajímá?

Karin Roginer Hofmeister: Není to jen záležitost středoškoláků. I na vysoké škole se setkáváme s tím, že studenti mají pocit, že už toho vědí o holocaustu dost. Snažíme se jim ukázat, že holoka ust není nutné brát pouze jako historickou událost, ale také jako určitý objekt vzpomínání, jako symbol, skrze nějž lze porozumět různým současným problémům nebo dění po druhé světové válce. Může to mít přesah do psychologie, sociologie.

Plánujete rozšířit archiv i o nejnovější dějiny – o svědectví lidí, kteří zažili současnou válku na Ukrajině?

Jiří Kocián: Rozhodně, je to pro nás velká výzva. Už teď probíhá celá řada projektů. Jsme v kontaktu s jednotlivci i institucemi, kteří tato svědectví sbírají. Jedna z našich badatelek, ukrajinská hist orička, u nás strávila půlroku. Jsme připraveni jim poskytnout infrastrukturu, technologie i metodiku k tomu, jak co možná nejlépe a zároveň eticky tyto materiály uchovat a dál distribuovat.

SEKCE: Kultura a vzdělávání

67. LINDAT, DeepL, Google.. když se translatory snaží o překlad frází"Псам всё по погоде"nakonec...

14:06 | 26.03.23 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

SoMe ● *ZDROJ:* Twitter.com - Příspěvky ● *AUTOR:* malajankaa

LINDAT, DeepL, Google.. když se translatory snaží o překlad frází"Псам всё по погоде"nakonec pomohla maminka - "kam vítr, tam plášť" https://t.co/Z9lamPjrEy

SEKCE: Politika

68. Promptování aneb Jak se správně ptát umělé inteligence

00:00 | 27.04.23 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 2 759 194 *GRP:* 31.32 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Idnes.cz - Články ● *AUTOR:* Roman Všetečka

Možná už jste sami zkoušeli nějakým způsobem využít systémy současné generativní umělé inteligence a zjistili jste, že je to někdy užitečný pomocník, ale ne vždy jsou jeho výsledky takové, ja ké jste očekávali. Stačí přitom zadání správně upravit.

O správném zadávání požadavků generativní umělé inteligenci (tzv. promptování) se vedou rozsáhlé diskuze, existuje mnoho kurzů a vyšla už minimálně jedna kniha. Není se co divit, rychlý nástu p těchto systémů ukazuje, že je třeba se s tímto fenoménem naučit pracovat nebo alespoň získat zaměstnance, který bude uvedené úlohy zvládat. Takový prompt inženýr si může v některých firmá ch ve Spojených státech vydělat opravdu velké peníze.

Možná je to jen bouře ve sklenici vody a uživatelé se brzy naučí tyto systémy ovládat. Podobně jako se naučili pracovat s vyhledáváním na Googlu nebo ovládáním tabulkových procesorů typu Exce l. Na druhou stranu se v rámci současného vývoje umělá inteligence neustále učí, je tvůrci různě nastavována, a tak se některé postupy mohou měnit. Uživatel tudíž musí neustále hledat nové cesty , jak dospět k přijatelnému výsledku.

Každopádně některé základní principy vycházejí z toho, jak jsou velké jazykové modely sestaveny, respektive jakým způsobem a z čeho se učily. Promtování je tak v podstatě způsob, jak co nejlép e vymezit hranice, ve kterých se má umělá inteligence pohybovat při vykonávání zadání, aby uživatel získal co nejlepší výsledek.

Cílem tohoto článku tak nebude udělat ze čtenáře promt inženýra, ale pomoci naprostým začátečníkům uvědomit si, jaké silné stránky má volně dostupná verze ChatGPT a kde si naopak dát pozor.

Miliony pro zaříkávače umělé inteligence. Šanci mají historici i lingvisté

Začněme hned tím, proč je dobré se s touto verzí ChatGPT bavit spíše anglicky. Nemusíte přitom sami moc anglicky umět, můžete k překladům pro zadávání anglických promtů (úkolů) využít jiné s ystémy strojového učení, které se specializují na překlady, jako jsou Google Translate nebo DeepL, případně můžete vyzkoušet český **Lindat**. V případě, že se vám výsledek nezdá, zkuste zadání v češtině. Ani vyspělé překladače totiž nejsou dokonalé...

Důvodem, proč se systémem mluvit spíše anglicky, i když zvládne i češtinu, je to, že většina vstupů, z nichž se učil, je v angličtině. Ve výsledku byste tak měli dostat rychlejší a bohatší odpověď.

Na každém slově záleží

Obecně platí, že čím konkrétnější a relevantnější je kontext pro úlohu, kterou se snažíte provést, tím lépe. Pomůže vám to tak dobrat se co nejlepšího výsledku, který bude podložený daty a co nejví ce odpovídat realitě. Na druhou stranu příliš mnoha zbytečných detailů, které nejsou zcela relevantní, nemusípřispět ke zvládnutí zadanému úkolu.

Doporučuje se umístit pokyny na začátek úkolu a jasně oddělit instrukce a kontext.

Velké jazykové modely, které ChatGPT od Open AI využívá, se učily na obrovském množství obsahu dostupném na internetu. Vedle vědeckých prací, odborných rad, návodů a postupů se tak mod ely dostaly i k diskuzím na různých serverech a sociálních sítích. Zde diskutující občas bojují o svou pravdu, která se nemusí nutně potkávat s fakty, a občas používají i nevybíravá slova.

Pokud si chcete s ChatGPT jen nezávazně pokecat, pak je to asi jedno, ale pokud potřebujete získat relevantní výstup, můžete zkusit chovat se, jako byste si na danou problematiku najímali odbor níka. Umělé inteligenci tak může s konkrétními údaji v podstatě zadat, jaký profil by měla mít.

Pokud například budete chtít pomoci s psaním motivačního dopisu jako uchazeč na novou pozici, můžete jí nejdříve napsat, že to má být HR manažer, který vystudoval například Harvard a prošel několika speciálními kurzy na HR management. Je precizní, má zkušenosti s psaním a kontrolou životopisů, píše stručně, ale nevynechá podrobnosti, případně můžete přidat další vlastnosti. Teprv e poté zadejte, že chcete pomoci s napsáním motivačního dopisu, a uveďte podrobnosti o pozici a informace o firmě a svých vlastnostech.

Musk říká, že umělá inteligence krade. Část Evropské unie to chce omezit

S umělou inteligencí můžete na toto téma konverzovat a dále své požadavky specifikovat, případně ji nechat přepsat dopis do jiného módu, např. typu strohý, kreativnější a podobně. Pokud vám na zadání nestačí počet volných znaků, postupně je rozkouskujte. Respektive zadání upravujte.

Jiná strategie je založena na tom, že začnete s jednoduchým požadavkem a postupně přidáváte další prvky a kontext, abyste dosáhli lepších výsledků.

Systém si pamatuje konverzaci, takže každá komunikace v celém vlákně je reakcí na celý předchozí chat. I proto se může u opakujících se úkolů neustále vylepšovat. Na druhou stranu to může pů sobit problémy, pokud se chystáte provádět něco jiného. V tom případě je dobré začít novou konverzaci a podařený promt si někde schraňovat.

Je také nutné mít neustále na paměti, že pracujete s jazykovým modelem, který má za úkol s vámi konverzovat stůj co stůj. Proto si může vymýšlet a na podporu svých tvrzení například vytvářet fal ešné odkazy. Je proto nutné si u konkrétních odpovědí vždy výstup ověřit a uvědomovat si, že systém získával zkušenosti do roku 2021 a ke stránkám a datům vzniklým poté se sám automaticky n edostane.

Také si dejte pozor na to, co do systému vkládáte. ChatGPT upozorňuje, že vámi zadaná data zpracovává a může je využít ke svému učení. V nějaké formě se k nim tedy teoreticky může dostat i n ěkdo jiný. Využít můžete nedávno spuštěný systém vypnutí historie chatu. Konverzace zahájené při vypnuté historii chatu pak nebudou použity k trénování a vylepšování modelů a nebudou se zobra zovat v postranním panelu historie. Nové konverzace se tak budou ukládat pouze 30 dnů, pak budou smazány.

Hlavní ale je, že se konverzace nebudete bát a budete si zkoušet různé věci. Mějte na paměti, že je třeba hodně experimentovat, abyste zjistili, co funguje nejlépe. Můžete si třeba nechat udělat výt ah z dlouhého textu, který do konverzace vložíte. Někdy vám bude více vyhovovat jiný než textový výstup. Nebojte se tak ChatGPT požádat o vytvoření seznamu nebo tabulky.

Výše psané řádky berte jako základní náhled na komunikaci s umělou inteligencí, které vás mohou inspirovat k dalším pokusům a získávání dalších zkušeností v této oblasti. Pokud máte své osvěd čené prompty a postupy, pochlubte se s nimi v diskuzi.

SEKCE: IT a komunikace

69. Generální ředitel Národní knihovny ČR Tomáš...

12:29 | 01.07.23 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

SoMe ● *ZDROJ:* Facebook - Příspěvky ● *AUTOR:* Národní knihovna ČR

Generální ředitel Národní knihovny ČR Tomáš Foltýn se ve dnech 18. – 20. června 2023 účastnil výročního kongresu ředitelů evropských národních knihoven CENL, který se uskutečnil v prostorác h Francouzské národní knihovny BnF - Bibliothèque nationale de France. Hlavními body programu byla udržitelnost provozu knihoven, která byla diskutována po všech stránkách včetně ekonomický ch, provozních, vzdělávacích i výzkumné oblastí. Dalším klíčovým tématem pak byly možnosti zapojení knihoven do budování velkých výzkumných infrastruktur na národní i mezinárodní bázi, tj. v rá mci aktivit, kde má Národní knihovna ČR velké zkušenosti díky svému působení v českém centru**LINDAT**/CLARIAH-CZ. Tomáš Foltýn svým aktivním vystupování plynule navázal na předchozí roč ník tohoto setkání, kde vystoupil se samostatnou prezentací k systému ochrany knihovních fondů v Národní knihovně ČR a celé síti českých knihoven. Na závěr jednání došlo k podpisu vzájemného memoranda o spolupráci mezi Národní knihovnou ČR a Arménskou národní knihovnou Հայաստանի ազգային գրադարան, které redefinovalo dlouhodobou spolupráci obou knihoven v oblasti digitalizace, prezentace kulturního dědictví a výměny zkušeností a expertiz.Foto: CENL EUROPE

SEKCE: Sociální sítě

70. V Plzni učí počítače rozumět lidské řeči. Využívají při tom služby CESNET

09:21 | 18.07.23 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Info.zcu.cz - Články ● *AUTOR:* tisková zpráva CESNET

Vědci, vědkyně, studenti a studentky Fakulty aplikovaných věd Západočeské univerzity v Plzni jsou aktivními uživateli služeb sítě, která letos oslavila 30 let. K čemu CESNET potřebují?

Nedávno jsme oslavili 30 let sítě CESNET. Spolehlivé rychlé připojení je pro odborná pracoviště v akademickém prostředí nezbytným základem. Ke studiu a výzkumu ale potřebují i nástroje pro spo lupráci a komunikaci, ukládání dat, snadnou identifikaci a přístupy a také pro náročné výpočty. To vše jim CESNET na své síti dokáže nabídnout.

Jedněmi z aktivních uživatelů těchto služeb jsou vědci a studenti Fakulty aplikovaných věd Západočeské univerzity v Plzni. V oddělení umělé inteligence katedry kybernetiky se zabývají výzkumem v oblasti metod strojového učení pro inteligentní rozhodování, klasifikaci a predikci. Zaměřují se na hlasovou komunikaci člověka s počítačem v přirozeném jazyce, počítačové vidění neboli compute r vision a rovněž na aplikace zkoumaných metod v dalších oborech.

„Katedra kybernetiky je rozkročená hodně do šířky. V rámci oddělení umělé inteligence pracujeme na řečových technologiích, máme tým, který se soustředí na computer vision, zabýváme se tak é obecnou umělou inteligencí a strojovým učením. Na katedře máme kolegy, kteří dělají robotiku a teorii řízení, ale i odborníky na biokybernetiku,“ říká Jan Švec, vědec v oboru umělé inteligence.

Bez MetaCentra by to nešlo
Pro počítání neuronových sítí, pro trénování řečových modelů, ale i pro řadu dalších úkolů potřebují na katedře velký výpočetní výkon. Vhodné podmínky jim zajišťuje prostředí MetaCentra, které pr ovozuje CESNET. *„Poskytujeme propojené výpočetní a datové zdroje pro řešení velmi náročných úloh, které typicky přesahují možnosti samostatných akademických pracovišť,“* uvádí Jan Hoid ekr z oddělení distribuovaných výpočtů CESNET.

Na plzeňské katedře kybernetiky využívají služby MetaCentra od roku 2007, kdy si pořídili první cluster a zapojili ho do společné infrastruktury. Spolupráci si chválí. *„Zapojení výpočetních a datový ch zdrojů do jednoho clusteru nám dává velkou flexibilitu. Pro naše účely potřebujeme zdroje MetaCentra jen část roku, takže by se nám nevyplatilo vše kupovat a provozovat vlastními silami. V t om vidíme podstatnou výhodu sdílení těchto kapacit,“* konstatuje Jan Švec.

Právě optimalizace napříč sítí CESNET je jedním z hlavních smyslů MetaCentra. Velkou výhodou je i jednotné pracovní prostředí s jednoduchou správou uživatelů a bezpečným přístupem ke služb ám. Zájemci se přihlašují jedním uživatelským účtem. *„Dokážeme tak velmi snadno přidávat nové uživatele i z řad studentů, spravovat je a zároveň lehce vytváříme sdílené projektové prostory pr o spolupráci,“* dodává Jan Švec.

Podle Jana Hoidekra je spolupráce s katedrou kybernetiky vynikající zkušeností, oboustranně velmi užitečnou: *„Jsme přesvědčeni, že podobná partnerství najdou uplatnění napříč celou akademic kou obcí bez ohledu na konkrétní obor.“*

Titulky pro Českou televizi
Katedra kybernetiky využívá MetaCentrum při úkolech na poli řečové technologie, rozpoznávání řeči, syntézy řeči nebo zpracování a porozumění obsahu komunikace. Tyto technologie byly využity například pro pilotní výzkumnou fázi projektu titulkování živého vysílání České televize či v projektu audiovizuálního archivu holocaustu. Vývoji aplikací pro oba projekty předcházel náročný výzkum a výpočty.

Nejdřív bylo zapotřebí zpracovat obrovské množství zdrojových dat metodou strojového učení, díky kterým se modely učí porozumět lidské řeči. Jak takové učení probíhá, popisuje Jan Lehečka, vě decko-výzkumný pracovník: *„Model trénujeme pomocí audionahrávek, které poslouchá a zpracovává. Za velmi krátkou dobu je schopen vstřebat obrovské množství informací. V další fázi model učíme, jak daný problém řešit. Ukazujeme mu, co konkrétně chceme, aby dělal, a on se to z malého množství dat snadno doučí, protože už má hlubokou znalost jazyka nabranou v první fázi.“*

Jde o výpočetně náročné úlohy s velkým objemem dat. Trénink je proto možný pouze díky superpočítačům, které jsou součástí MetaCentra. Jen pro představu: jeden dataset má desítky terabajtů. *„Náš konkrétní model se trénoval asi dva týdny na čtyřech výpočetních grafických kartách NVIDIA A100,“* doplňuje Jan Lehečka.

Po natrénování modelu se připraví aplikace pro finální uživatele. V případě živých titulků byly poznatky z pilotní výzkumné fáze projektu úspěšně aplikovány do komerční sféry a v současné době vy víjí a provozuje službu automatického titulkování pořadů České televize společnost SpeechTech, s.r.o., na své vlastní infrastruktuře.

Systém rozpoznává mluvenou řeč a přepisuje ji v reálném čase do textu. Cílem je přesný přepis, ale i přesné načasování, aby se text na obrazovce objevil ve chvíli, kdy je vyřčen. Problém nastává u pořadů, v nichž jsou různé šumy na pozadí nebo kde hovoří více lidí najednou. Tyto pořady je pak obtížné správně automaticky přepsat. Typicky jde o diskusní relace a sportovní přenosy. Tady mus í nastoupit takzvaní stínoví řečníci, kteří zvukovou stopu přemluví tak, aby byla pro automat srozumitelná, a ten ji potom bez problémů přepíše.

Projekty z orální historie
Technologie rozpoznávání řeči a indexování byla použita i ve významném projektu z oblasti orální historie. Jde o audiovizuální archiv holocaustu, který zachycuje svědectví přeživších nahraná nada cí USC Shoah Foundation. *„Hlavním úkolem bylo rozpoznání a přepis řeči ve specifické situaci a ve specifickém prostředí. Lidé zde často mluví v afektu, s emocemi, angličtina obvykle není jejic*

h rodným jazykem, mají akcent… Z našeho pohledu jde tedy o náročnou úlohu," vysvětluje Aleš Pražák, specialista na rozpoznávání řeči.

Důležitá je přesnost při přepisu vlastních jmen a míst, protože podle nich je pak možné vyhledávat v archivu. Kdyby jména byla špatně přepsána, tak by i výstupy z archivu byly zkreslené. Cenná sv ědectví uložená v uceleném archivu s možností vyhledávání slouží badatelům a studentům ke zpracovávání konkrétních vědeckých témat. Prostřednictvím výpovědí jednotlivých lidí dávají dohromad y příběhy a propojují informace.
V návaznosti na tento projekt byli výzkumníci z katedry kybernetiky osloveni Ústavem pro studium totalitních režimů (ÚSTR), který disponuje vlastním orálním archivem. K jednotlivým rozhovorům m á ústav sady naskenovaných dokumentů, které doplňují nahrané výpovědi: vyšetřovací spisy, cestovní dokumenty, protokoly…

„Propojili jsme proto zpracování řeči a zpracování obrazu. Skeny jsme přepsali do textu, což umožňuje vyhledávání a zpracovávání informací," říká Jan Švec. Spolupráce s kolegy z ÚSTR jde na d rámec archivů orální historie. V minulém roce byl dokončen archiv skenovaných dokumentů NKVD/KGB, které byly získány z ukrajinských archivů vedených na československé občany.

Němci nám závidí
Na Fakultě aplikovaných věd jsou se službami CESNET nadmíru spokojeni. *„Jsem nadšen z toho, jak pracuje e-infrastruktura CESNET. V Evropě taková řešení úplně obvyklá nejsou* ," uvádí Jan Švec, *„například kolegů v Německu jsem se ptal, jakým způsobem počítají na clusterech. Odpověď byla, že mají někde nějaký cluster a když jej chtějí využít, tak musí dojít za svým profesorem, ten jim otevře účet a pak mohou počítat, ovšem pouze v určenou dobu. Diví se, když jim říkáme, že u nás máme národní infrastrukturu a jak to na ní funguje. My řekneme studentům: Tady si vyp lňte přihlášku. Přidáme je do systému a za hodinu mohou ukládat data a počítat na výkonných serverech, prostě využívat veškerou infrastrukturu. Navíc je vše sdílené přes celou akademickou sf éru. Když máme nějaký problém, tak se obrátíme na uživatelskou podporu a hned to vyřešíme."*

Kromě e-infrastruktury CESNET je fakulta zapojena i do dalších výzkumných infrastruktur, například **LINDAT**/CLARIAH-CZ, což je síť pro výzkumníky v lingvistice a příbuzných oborech. Výzkumná data tady ukládají do repozitáře zcela v souladu s principy otevřené vědy, které prosazuje projekt EOSC. *„Jakmile máme dataset, který stojí za to uveřejnit, tak ho publikujeme. Přidává me i detailní metadata. Tuto cestu už máme relativně prošlápnutou a víme, jak s tím naložit. Naše zkušenosti budeme předávat i v pracovních skupinách projektu EOSC-CZ, do kterých jsme zap ojeni,"* dodává Jan Švec.

Jak porozumět DNA
Na Fakultě aplikovaných věd Západočeské univerzity si neumí představit, jak by mohli pracovat bez infrastruktury CESNET a jejích služeb. Nic takového ale nehrozí. Mohou tak vymýšlet, jak nadst andardní kapacity využít pro nové úkoly.

„Umělá inteligence přesahuje už teď i do dalších oborů na fakultě. Jedním z nich je biokybernetika. Ani toto odvětví se neobejde bez velkého výpočetního výkonu a odpovídajícího úložného pros toru," upozorňuje Jan Hoidekr z CESNET.

Výzkumný asistent Fakulty aplikovaných věd ZČU Lukáš Kuhajda na něj navazuje: *„Zdroje dostupné v infrastruktuře CESNET používáme převážně na trénování neuronových sítí, konkrétně v pro jektu Regulace v DNA. Výstupy modelu můžeme okamžitě ověřit v laboratoři."*

Potvrzuje tak, že vyvíjené technologie umí fakulta využít nejen pro porozumění textu, ale dokonce i pro porozumění DNA sekvencí či proteinových sekvencí. A to je teprve začátek…

SEKCE: Zpravodajství

DUPLICITY (>70% SHODA): V Plzni učí počítače rozumět lidské řeči. Využívají při tom služby CESNET (Info.zcu.cz - Články);

VĚDA & VÝZKUM.CZ

71. Evropská infrastruktura pro výzkum holocaustu podala žádost o zřízení ERIC

05:05 | 24.07.23 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Vedavyzkum.cz - Články ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ

---

13. července 2023 předložilo nizozemské Ministerstvo školství, kultury a vědy Evropské komisi prvostupňovou žádost o ustanovení projektu Evropské infrastruktury pro výzkum holocaustu EHRI (European Holocaust Research Infrastructure) jakožto konsorcia evropské výzkumné infrastruktury (ERIC).

„Podáním žádosti jsme na dobré cestě k tomu, aby se EHRI z řady úspěšných projektů, které probíhají od roku 2010, proměnila ve stálou evropskou organizaci, která pomůže zajistit budoucnos t nadnárodního výzkumu holocaustu, připomínání jeho památky a vzdělávání o něm," vysvětluje **Reto Speck**, spoluředitel EHRI.

Krátce před předložením prvostupňové žádosti se prozatímní valné shromáždění (interim General Assembly, iGA) jednomyslně rozhodlo schválit všechny potřebné dokumenty pro tuto první část pr ocesu podávání žádostí. iGA se skládá ze zástupců 11 potenciálních zakládajících členských zemí konsorcia ERIC a je klíčovým orgánem, který připravuje a hodnotí dokumentaci pro proces založ ení konsorcia EHRI-ERIC. Česká republika se účastní přípravného procesu a je jednou ze zemí, která projevila ochotu stát se členským státem budoucího EHRI-ERIC podpisem memoranda o poro zumění.

Na české národní úrovni služby pro EHRI zajišťuje **Institut Terezínské iniciativy**, **Památník Terezín**, **Národní archiv** a vede je **Masarykův ústav** a **Archiv Akademie věd ČR**. Jmenované ú stavy rozšířili pro období financování českých velkých výzkumných infrastruktur počínaje rokem 2023 portfolium infrastruktury **LINDAT**/CLARIAH-CZ. Koordinátorem evropských projektů se stal ni zozemský Institut pro studium války, holocaustu a genocidy NIOD a jako hostitelská země ERIC bylo zvoleno Nizozemsko.

Evropská komise posoudí prvostupňovou žádost za pomoci stanovisek nezávislých odborníků. Očekává se, že po třech měsících bude EHRI informováno o výsledcích. Po zapracování nezbytných úprav pak EHRI připraví všechny potřebné dokumenty a přistoupí k druhostupňové žádosti, která již představuje formální žádost Komisi o zřízení konsorcia ERIC a kterou podepíší všichni budoucí členové konsorcia. *„Po schválení Evropskou komisí pak bude EHRI připraveno být ustanoveno jako konsorcium ERIC,"* vysvětluje Reto Speck a dodává, že *„naším upřímným přáním je zahájit činnost konsorcia EHRI-ERIC v lednu 2025, kdy uplyne 80 let od osvobození Osvětimi."*

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

SEKCE: Kultura a vzdělávání

---

iDNES.cz

72. Jak na umělou inteligenci? Radí diskusní fóra, odborníci i samotné firmy

00:00 | 01.08.23 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 2 759 194 *GRP:* 31.32 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Idnes.cz - Články ● *AUTOR:* vse

S generativní umělou inteligencí si můžete hrát a zkoušet, co dovede, na vlastní pěst. Mnohem efektivnější je však sdílet zkušenosti a sledovat, jak se k problému, který řešíte, staví jiní a jaké z měny tvůrci velkých jazykových modelů připravili.

Pokud už se AI tolik nebojíte a začali jste v ní vidět nástroj, který vás neohrožuje, ale může vám naopak pomoci, je načase vyzkoušet další nové věci. To znamená najít si zdroje informací, které vá m mohou pomoci najít přesně to pravé.

V našem malém seriálu, který vás má provést prvními krůčky při využívání generativní umělé inteligence, už jsme se seznámili s tím, jak fungují velké jazykové modely, jak se na využívání této tech nologie připravit a na co si dát pozor. Řekli jsme si také, co máte dělat, aby vám umělá inteligence (AI) pomohla s běžnými věcmi. Také jsme si vyzkoušeli první zadání úkolů (promptů), jež vám mo hou usnadnit život.

Už byste tak měli vědět, že se ne vždy můžete na výstupy z AI spolehnout, protože funguje na bázi statistického modelu, který nevyhodnocuje, co je a není správné. Z toho vyplývá, že se musíte ná strojů generativní umělé inteligence i správně ptát. Mluvte tedy s AI slušně, a pokud budete chtít pomoci v nějakém oboru, dejte jí vědět, jako se kdo má chovat. To vše už jste si však mohli přečíst v předchozích dílech, nyní se poohlédneme po místech, která vám pomohou využít generativní AI naplno.

Oficiální stránky

Je jasné, že hlavní zdroje informací budete muset hledat v angličtině. To už však v současnosti nemusí znamenat žádnou velkou překážku, protože vám s tím mohou pomoci automatické překladač e postavené právě na strojovém učení a umělé inteligenci. Mezi nejznámější patří Google Translate a DeepL. I v Česku je jeden překladač vyvíjen, jmenuje se **Lindat**.

Vaše první cesta za novými informacemi by měla vést na stránky tvůrců jednotlivých jazykových modelů a z nich vycházejících chatbotů. Právě na nich objevíte nejnovější informace o změnách a no vinkách. Je třeba mít na paměti, že každý z těchto systémů je živý a neustále se měnící systém, jak jej firmy dotrénovávají a přidávají mu nové schopnosti nebo funkce.

Umělá inteligence je rozjetý kolos bez volantu a brzd, varuje kybernetik

Začneme u nejznámějšího systému GPT od Open AI, který se svým chatbotem ChatGPT celou současnou mánii v podstatě odstartoval. Hlavní novinky najdete přímo na blogu této společnosti, kte rý je na této adrese . Jezde nejen představení hlavních nových funkcí a plánů s jazykovými modely GPT, ale i další zprávy, které se týkají fungování této organizace a jejích plánů. Otázky a odpovědi k různým nástrojům od OpenAI zase najdete zde. Pokud vás zajímají technické podrobnosti a chcete se dozvědět o výzkumu a vývoji, které tato firma provádí, pak jsou pro vás vhodné tyto stránky.

Z jazykového modelu GPT vychází i volně dostupný BingChat, který může odpovědi systému kombinovat s vyhledáváním. Novinky o něm můžete čerpat z blogu Microsoftu, který je však určen i pro další informace o vyhledávači Bing. Na druhou stranu je v poslední době většina příspěvků věnována právě využívání AI. Podrobnosti o využívání a odpovědi na nejčastější dotazy jsou k dispozici n a této stránce.

Také Google pro svého Barda, který je postaven na jazykovém modelu PaLM 2, připravil stránku s blogem o novinkách. Na něm většinou najdete informace, které se týkají právě tohoto chatovacího robota. Časté dotazy vám firma zodpoví na k tomu určené stránce, je umístěna zde. Obecně se lze více o novinkách k umělé inteligenci u Googlu dozvědět na webu ai.google.

Kde hledat rady

Na výše uvedených stránkách se sice dozvíte novinky, ale zpravidla už vám neřeknou, jak z těchto systémů vytěžit co nejvíce. Proto je dobré obrátit se na komunity, které kolem chatovacích aplika cí napojených na umělou inteligenci vznikly.

I zde najdete nejvíce informací k ChatGPT, a to prostě proto, že se OpenAI odvážila zpřístupnit svůj velký jazykový model jako první. Mnoho rad tak nejdete na diskusním fóru Discord (Také kvůli t omu, že tuto platformu využívala firma pro přístup ke svému chatbotu.)

Kolik stojí umělá inteligence. Chatboti zatím tratí, firmy chrání své top verze

Řada skupin funguje napříč různými sociálními sítěmi včetně těch obrázkových, jako je Pinterest. Nejrychleji se k nim patrně dostanete prostřednictvím samotných sociálních sítí, kde zadáte například hashtag kombinující výraz #prompt a oblast, kterou chcete prozkoumat. Pak můžete najít skupinu, kde můžete sdílet zkušenosti. Nezůstávejte u první nalezené. Vyzkoušejte jich více, ať máte širší záběr. Nebo si najděte tu, která vám bude nejlépe vyhovovat. Jako bonus můžete získat nové kontakty. Stojí to ovšem poměrně dost času.

Existují také služby, které vám s psaním promptů mohou pomoci. Jednou z nich je například tato stránka, kam uživatelé nahrávají své prompty, jež můžete procházet a zkoušet si, zda vám budou v yhovovat.

Ukázka promptu v Prompts.chat

Vedle toho jsou tu stránky, které vám mají pomoci s vytvářením správného promptu. Takovou je i FlowGPT, která má na základě různých nastavení a vzorů pomoci s vytvořením správného zadání. Využít můžete hned několik velkých jazykových modelů a vyzkoušet si, který vyhovuje nejvíce. Také je k dipozici rostoucí knihovna již zadaných promtů a jejich sdílení v komunitě této služby.

Nabídka jazykových modelů ve FlowGPT

Podobné služby jsou například LearnPrompting nebo PromptPal.

Hledání správné promptu je důležité, protože může výrazně ovlivnit kvalitu komunikace s chatbotem napojeným na umělou inteligenci. Špatně napsané dotazy mohou vést ke zmatku a horším reak cím systému, což ztěžuje získání potřebných informací nebo pomoci.

SEKCE: IT a komunikace

73. DOBA: Slasti a strasti s umělou inteligencí

00:11 | 28.08.23 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Neviditelnypes.lidovky.cz - Články ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Do našeho života letos dost brutálně vtrhla umělá inteligence (UI). Objevily se chaty jako *ChatGPT* nebo *Perplexity AI,* kde vám odpoví na vaše zvídavé otázky, napíše báseň či program ve vybrané m programovacím jazyku a dokonce i seminární nebo diplomovou práci podle zadání. Jiné stránky vám vytvoří obrázek dle slovního zadání v uměleckém stylu či fotografické věrnosti (*beta.dreamst udio.ai*).

Ona se už dlouho trpělivě vkrádala do našeho světa, nejprve jako ty různé překladače jazyků, informační systémy nebo ne příliš chytrý robot na stránkách bank a pojišťoven. Řešila dílčí úkoly a zd okonalovala se, chcete-li říct, učila se. Dnes je to takový premiant výrostek. Ještě občas udělá nějakou tu chybu nebo si trochu vymýšlí. Ale i on jednou vyroste z puberty. Říká se, že je mu lepší klá st otázky a požadavky v angličtině, navzdory tomu, že rozumí výborně česky. To je dáno tím, že odpovědi vytváří z kontextu a již existujících a publikovaných textů na netu a tak má rozhodně větší z áklad v těch anglických, kterých je řádově více. Jiné překladače (*Google, DeepL nebo* ***Lindat***) vám to pak přeloží zpět do rodného jazyka.

Je to příjemné a nové, ale dělá to vrásky pedagogům, Pokud studenti poskládali své práce z odstavců již publikovaných prací, jiná umělá inteligence to formou zvláštního programu odhalila a označ ila je za plagiátory. Ale když text napíše sama umělá inteligence, je to obtížnější a takové odhalení je zatím v plenkách. Časem pomůže opět jiná umělá inteligence. Pedagogové se budou muset s u mělou inteligencí smířit a naučit s ní studenty smysluplně pracovat. Pořád lepší, než když jim diplomku napíše jiný člověk za 60 000 Kč. Pedagogové holt budou muset s diplomanty více o práci poví dat, vyptávat se proč napsali to či ono a jak to chápou. Diplomku od inteligence bude muset student nastudovat jako každý jiný předmět. Lepší, když na chybu v ní přijde on, než oponent. Vzpomeňt e na situaci, když se objevily elektronické kalkulačky, či chytré telefony, jak byly zprvu na školách zakazovány. Jistě na základní škole se student musí naučit určité základy a vtlouci si je do hlavy, a by pak rozuměl tomu složitějšímu. Mě ještě učili i písemně odmocňovat, ale myslíte, že jsem to někdy použil, když byly tabulky a pak i kalkulačky. Časem se naučíme s umělou inteligencí pracovat a zbude nám více času na to přemýšlet co, jak a proč, podobně jako nám to umožnily kalkulačky, počítače a chytré telefony. Ten vnitřek řešení problémů nebývá vždy jen tvůrčí a někdy je to nuda a dřina. Vzpomeňte, jak jsme se při psaní taháků látku vlastně naučili.

Horší je, když umělá inteligence začíná ubírat práci některým profesím. Překladatelé ji nemají moc rádi. Zprvu jim pomáhala při překladech, ale dnes už je často dovede nahradit a zdarma. Bude asi časem i schopna online tlumočení. Také z průměrného programátora umí *Perpexity* udělat docela dobrého a tedy ho časem i nahradit. Časem bude takových profesí přibývat. Nahradí překvapivě du ševní práci, ale ne tu manuální. Ta je zase doménou robotiky, ve které má umělá inteligence ovšem také prsty.

Časem může i šlapat na paty spisovatelům, básníkům, vytvářet a rozpohybovat věrné avatary herců přesně podle režisérovy představy a ve velkém rozlišení. Také nám bere důvěru v pravost. Nebo ještě důvěřujete každé fotografii, či videu byť mluví hlasem celebrity? Vše se už umí napodobit. Pojmy pravost a ryzost se trochu rozmazávají. Místo v deterministickém světě, začínáme žít v tom pr avděpodobnostním. Skončí to matrixem?

Na umělé inteligenci se stáváme stále více závislí. V MHD či metru vídáme zombie tváře zahleděné do displejů chytrých telefonů, připravuje nás o mezilidské kontakty. Někteří sociologové se obáva jí, že UI jsou trénovány na základě velkého množství dat, což může vést k internalizaci nevědomých předsudků obsažených v těchto datech. To může mít za následek diskriminaci a nespravedlivé r ozhodování. Ale tyto předsudky jsou geneticky zakořeněny v nás a UI je od nás pouze přebírá. Když vás z deseti psů sedm kousne, začnete být ostražití ke všem psům. A vyprávějte psům o nevhod nosti kolektivní viny. Nad UI můžeme postupně ztrácet kontrolu. S rostoucí složitostí UI může být obtížné nebo dokonce nemožné pochopit, jak UI dospívají k určitým rozhodnutím. To může vést k tz v. „černé skříňce“ problému, kdy nejsme schopni plně vysvětlit, proč UI rozhodly tak, jak rozhodly. To může způsobit nedůvěru a ztrátu kontroly nad důležitými systémy a pocit deprese či méněcenn osti.

S narůstající autonomií UI existuje riziko, že by UI mohly být zneužity k nekalým účelům. Hackerům by mohlo být umožněno využít UI k provádění sofistikovaných kybernetických útoků, což by mohl o mít nedozírné následky na soukromí, infrastrukturu a dokonce i národní bezpečnost. Konflikty se budou postupně řešit automatizovanými autonomními drony a zbraněmi a ne vždy možná jen podl e přání lidí.

Nedostatečné využití umělé inteligence může pramenit z nedůvěry veřejnosti a podniků v tuto technologii, ale také z nedostatečné infrastruktury, nízkých investic nebo fragmentace digitálních trhů. Už dnes burzovní superpočítače v reálném čase provádějí ve zlomku sekundy miliardové obchody, když objeví dočasnou příležitost na trhu. Vydělávají peníze „z ničeho“ na úkor pomalých lidí.

Řada lidí se obává, že by nás umělá inteligence mohla v budoucnu ohrozit a že bychom měli zvolnit a omezit ji nějakým právním rámcem. Od toho je to ale inteligence, aby si s takovým lidským rám cem dovedla jednou poradit. Až nám bude řídit hospodářství, energetiku, média a i soudnictví. Obavy mohou být místy i oprávněné, ale člověk už je takový zvídavý tvor, že jakmile zjistí, že je něco možné, tak mu to nedá, a udělá to, byť by to mohlo mít negativní důsledky. Nukleární zbraně jsou toho dokladem. Tak možná, že naopak UI nás bude jednou držet na uzdě, abychom se nehádali a neválčili. Nechme se překvapit. Nic jiného nám stejně nezbývá.

SEKCE: Zpravodajství

74. Chceme, aby data získaná z veřejných peněz byla veřejná a dostupná zdarma, popisuje jeden z cílů projektu Lindat/Clariah-CZ dr. Jan Sládek

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

08:40 | **20.09.23** *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Ff.cuni.cz - Články ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Filozofická fakulta UK se ve spolupráci s dalšími českými i mezinárodními institucemi podílí na projektu, jehož cílem je otevřeným způsobem zpřístupnit digitalizované datové zdroje v oblasti jaz ykových technologií, umění a humanitních věd široké vědecké komunitě i studentům. Projekt představuje dr. Jan Sládek (JS) z Katedry sociologie FF UK a Ondřej Fúsik (OF) z Ústavu anglickéh o jazyka a didaktiky FF UK.

*Projekt **Lindat**/Clariah-CZ (**Lindat**) klade důraz na digitální a interdisciplinární metody zpracování, včetně moderních metod strojového učení a umělé inteligence. Součástí aktivit skupiny je i ana lýza právních aspektů použití zdrojů z oblasti digitálních humanitních věd vzhledem k možným autorskoprávním omezením a minimalizace jejich dopadů na vědeckou a výzkumnou práci. Rovně ž nabízí „know-how“, softwarové nástroje pro zpracování jazykových a jiných digitálních zdrojů, ale také vývoj zejména jazykových technologií pro potřeby průmyslu a služeb s využitím v nových kulturních a kreativních oborech průmyslu.*

***Lindat** je digitální výzkumná infrastruktura pro jazykové technologie, umění, sociální a humanitní vědy. Jakým způsobem se tyto oblasti v projektu propojují a co se od tohoto mez ioborového spojení očekává?*

JS: Mezioborové propojování je dnes standard. My se jej snažíme podpořit tím, že pro taková spojení poskytujeme datovou infrastrukturu. Konkrétní využití je pak na badatelích. Naší vizí je být v tomto propojování leaderem. V tom cítíme velkou podporu vedení FF UK. Také bych rád zmínil kolegu dr. Ondřeje Tichého z Ústavu anglického jazyka a didaktiky FF UK, který se rovněž podeps al na tom, že projekt na FF UK je.

OF: Když se podívám na svůj obor medievistiky, dnešní filolog specializující se na středověk je neoddělitelně spjat s celou řadou databází, digitalizovaných katalogů a rukopisů. Jeho výzkumná činnost se tak stává převážně digitálním podnikem. Je skvělé, že k tomu může projekt výrazně přispět. Díky novým technologiím pomáháme výzkumníkům nejen archivovat své objevy anebo je vytvářet, ale také jim nabízíme nástroje pro atraktivní prezentaci jejich práce, ať už formou digitálních výstav, interaktivních prezentací, nebo dalších moderních formátů. Nejdůležitějším nástroje m je však možnost uložení digitálních výsledků do repozitáře, díky čemuž je možné je uchovat na dlouhou dobu.

Jak se do projektu zapojují akademici z FF UK? Čím konkrétně se zabýváte vy?

JS: Spolu se začátkem první fáze projektu jsme oslovili celou fakultu a přihlásilo se nám několik týmu, avšak s blížící se novou fází projektu na palubě rádi přivítáme i další akademiky. Pokud jde o mne osobně, pracuji na naplnění toho, že vedle již fungujících archivů sociálněvědních dat bude mít FF UK také svůj – a ten nabídne světu. Přispějeme tak k myšlence „open access“, tedy ote vřenému přístupu k vědě. Chceme, aby data získaná z veřejných peněz byla veřejná a dostupná ideálně zdarma. Druhým, lehce osobním cílem je, aby studenti měli k dispozici solidní datové zá kladny a nemuseli už vypracovávat diplomové práce založené na nepříliš dobře řízených anketách na sociálních sítích.

*OF: Já se v projektu zaměřuji na lingvistické a medievistické aspekty. Mým hlavním cílem je zpřístupnit informace o středověku co nejširší veřejnosti, od odborníků až po laiky. Jsem rád, že práv ě díky projektu **Lindat** a ve spolupráci s Bilaterální iniciativou Fondů EHP a Norska vznikla platforma „Medieval Studies in the Digital World“, díky níž se mně i ostatním daří tento cíl plnit. Na této platformě se setkávají různí výzkumníci – od profesorů a seniorních výzkumníků přes postdoky až po studenty všech stupňů. Studenti zde mají příležitost učit se od zkušenějších kolegů, praktick y se zapojit do výzkumných otázek a rozvíjet své dovednosti jak v oblasti výzkumu, tak při prezentaci svých poznatků. **Lindat** má tedy i silnou didaktickou složku a napomáhá formovat novou g eneraci vědců. Jsem živým důkazem jeho přínosu – díky Lindatu jsem si jako doktorand osvojil mnoho dovedností a těším se na další spolupráci v rámci tohoto projektu, protože si uvědomuji, ž e se mám stále co učit.*

***Lindat** vyvinul různorodé lingvistické nástroje a aplikace. Může je využívat i širší veřejnost?*

*OF: Projekt vytvořil, nebo pomohl vytvořit mnohé aplikace, takže si dovolím vybrat několik, které jsme vyvinuli na FF UK. Nesmíme totiž zapomínat, že projekt **Lindat** sdružuje mnohá vědecká p racoviště napříč Českou republikou a svým zapojením do dalších projektů je součástí vědecké komunity napříč celou Evropou.*

Vyvinuli jsme například zajímavou aplikaci vocabula.lat sdružující různé slovníky latiny, které umožňují hledat nejen jednotlivá slova, ale i celé věty nebo kusy textu. Díky integrované umělé inteli genci umí v pokročilé verzi věty dokonce velmi slušně překládat. Aplikace je volně přístupná každému zájemci o latinu.

*Zůstaneme-li u slovníků, projekt **Lindat** také pomáhá s realizací slovníku staroangličtiny Bosworth Toller's Anglo-Saxon Dictionary Online, který může využívat široká veřejnost po celém světě se zájmem o ranou fázi angličtiny. Také se podílíme na vývoji několika korpusů různých jazyků, ať už historických nebo dětských a současných.*

Pro širokou veřejnost budou lákavé dvě aplikace fungující na podobném principu – Lipnická bible a Křížův školský sborník A 4. Tyto dvě aplikace umožňují digitálně listovat středověkými rukopi sy ve vysokém rozlišení, jejichž jednotlivé části jsou anotovány kolegy medievisty. Lipnická bible vznikla jako součást výstavy o tomto rukopisu a je doprovázena fyzickou knihou Lipnická Bible – Štít víry v neklidných časech pozdního středověku, která získala cenu Magnesia Litera za nakladatelský čin v roce 2022. Aplikace rukopisu A 4 doprovází několik knih a výstavu „Rukopisy Kříže z Telče 1434–1504“.

Jakým způsobem se právě tato výstava, která byla uvedena v červnu v Třeboni, vztahuje k projektu Lindat?

*OF: V rámci nejen naší medievistické skupiny se nám díky **Lindat** daří zprostředkovávat výsledky naší práce široké veřejnosti. Výstava o rukopisech je jedním z takových výstupů, kde jsme před stavili fascinující postavu latinsky psané kultury pozdního středověku – Kříže z Telče. Tato výstava byla doplňkem již zmíněné aplikace rukopisu A 4, v němž je Kříž většinou jeho písařem, stejně jako databáze pozdně středověkých textů opuscula.ff.cuni.cz. Výstava také sloužila jako představení těchto aplikací široké veřejnosti. Původně neproběhla jen v Třeboni, ale začala v Národní k nihovně ČR, což byla skvělá příležitost, jak propojit univerzitu s takto významnými institucemi, jako je Národní knihovna a Třeboňský archiv. Aktuálně je výstava k vidění v Třeboňském archivu.*

Považujete nějakou dílčí část projektu za již dokončenou, nebo lze u jednotlivých výstupů stále něco zlepšovat?

JS: Je to klasická infrastruktura a běh na dlouhou trať. Zlepšovat se může s každým rokem a donekonečna jako každá jiná infrastruktura.

OF: Pokud jde o jednotlivé výstupy, můžeme říci, že například již zmíněné digitální prezentace rukopisů jsou u nás již uzavřené. Nyní pracujeme v rámci dané skupiny na jiných výzvách. Kdykoliv se nicméně můžeme k aplikacím vrátit, například díky novému objevu, a anotace jednotlivých míst obohatit o nové poznatky.

Jedna z větších sekcí výzkumné infrastruktury je vzdělávání. Co konkrétně v této oblasti nabízíte?

JS: Spolu s Centrem pro digital humanities FF UK, které bylo letos ustanoveno, nabídneme různé workshopy. Konkrétní věci ladíme a něco by se mělo uskutečnit již příští rok.

OF: Myslím si, že je aspekt vzdělávání především dobře vidět na příkladu medievistické skupiny. Třeba právě výstava o Kříži z Telče umožnila studentům podílet se na vytváření panelové výstav y, napsat kapitoly odborné knihy a získat digitální dovednosti v podobě databáze pozdně středověkých textů Opuscula a digitální anotace rukopisu A 4.

***Mgr. Jan Sládek, Ph.D.**, absolvoval magisterské i doktorské studium sociologie na FF UK, kde v současnosti i působí na Katedře sociologie FF UK. Odborně se zabývá především historií sociál ního myšlení a také sociologií lidských sídel.*

***Mgr. Ondřej Fúsik** je doktorand programu Anglický jazyk na Ústavu anglofonních literatur a kultur FF UK, kde zároveň spolu s kolegyní Mgr. Světlanou Müllerovou vyučuje předmět Čtení anglic kých historických textů I: Staroanglické období. Odborně se zaměřuje především na jazykový kontakt mezi latinou a starou angličtinou, paralelní korpus staré angličtiny a latiny, latinské nefinitní s lovesné tvary a jejich překladové ekvivalenty ve staré angličtině, ale také na lexikální pole staroanglických adjektiv a staroanglické překlady bible.*

Projekt Lindat/Clariah-CZ je realizován za podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR v rámci velkých výzkumných infrastruktur pod kódem LM2018101.

Michal Otáhal

Vlevo dr. Jan Sládek, vpravo Ondřej Fúsik
Logo platformy Medieval Studies in the Digital World

*Filozofická fakulta UK se dlouhodobě hlásí k pronikání myšlenky otevřené vědy, včetně otevřených, sdílených dat, do praxe humanitního a sociovědního výzkumu. Zapojení FF UK do projektu v elké výzkumné infrastruktury **Lindat**/Clariah-CZ je jedním z praktických projevů obecného přesvědčení naší instituce, že věda má být dostupná a sdílená. Věřím, že vynikající výsledky projektu, a ť už z oblasti medievistiky nebo databází soudobých řečových projevů, si další uživatele z řad studujících či badatelek a badatelů najdou.*

Děkanka FF UK dr. Eva Lehečková
Vernisáž výstavyKomentovaná prohlídka výstavyVstup na výstavu
Státní oblastní archiv Třeboň, Rukopisy Třeboň, A4, ff. 268v – 269r

SEKCE: Kultura a vzdělávání

75. Věděli jste, že se FF UK podílí na projektu,...

19:16 | 20.09.23 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

SoMe ● *ZDROJ:* Facebook - Příspěvky ● *AUTOR:* Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Věděli jste, že se FF UK podílí na projektu, jehož cílem je otevřeným způsobem zpřístupnit digitalizované datové zdroje v oblasti jazykových technologií, umění a humanitních věd široké vědecké ko munitě i studentům? ⍰ V našem novém článku vám projekt **Lindat**/Clariah-CZ představí Jan Sládek z Katedra sociologie Filozofické fakulty UK a Ondřej Fúsik z Ústav anglického jazyka a didak tiky FF UK.https://www.ff.cuni.cz/2023/09/chceme-aby-data-ziskana-z-verejnych-penez-byla-verejna-dostupna-idealne-zdarma-popisuje-jeden-cilu-projektu-**lindat**-clariah-cz-dr-jan-sladek/ ⍰

SEKCE: Instituce a organizace

76. ⍰ POZVÁNKY NA TENTO TÝDENUž zítra srdečně zveme...

20:01 | 01.10.23 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

SoMe ● *ZDROJ:* Facebook - Příspěvky ● *AUTOR:* Ústav pro českou literaturu AV ČR

⍰ POZVÁNKY NA TENTO TÝDENUž zítra srdečně zveme na přednášku Edwarda J. Graye, v úterý odstartuje další cyklus Staročeských dýchánků, a sice vystoupením kolegy Daniela Soukupa.⍰ 2. 10. 2023, 14.00 hEdward J. Gray: How Research Infrastructure Empowers SSH Researchers **LINDAT**/CLARIAH-CZ a Česká literární bibliografie zvou na přednášku Edwarda J. Graye, v níž pře dstaví DARIAH, evropskou digitální výzkumnou infrastrukturu pro umění a humanitní vědy, jako fórum pro výměnu znalostí a spolupráci a zaměří se na platformy, které DARIAH badatelům poskytuj e – například SSH Open Marketplace a DARIAH Campus.⍰ 3. 10. 2023, 17.00 hDaniel Soukup: Pro conversione Judaeorum. Jezuitská katechetická literatura pro misii mezi ŽidyTematicky pestrý zimní cyklus Staročeských dýchánků 2023/24 zahájí v úterý přednáška Daniela Soukupa o jezuitské katechezi zacílené na židovské obyvatelstvo.Těšíme se na vás!

SEKCE: Kultura a vzdělávání

77. Konference: 6. ročník Národního dne velkých výzkumných infrastruktur

05:09 | 25.10.23 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Vedavyzkum.cz - Články ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy Vás ve spolupráci s Domem zahraniční spolupráce a Matematicko-fyzikální fakultou Univerzity Karlovy zvou na 6. ročník Národního dne velkých výz kumných infrastruktur. Letošní ročník má podtitul „Nelegitimní ovlivňování: zvyšování povědomí a odolnosti". Akce se uskuteční 2. listopadu 2023.

Datum: čtvrtek 2. listopadu 2023

Čas: 09:30 – 17:00 hod. SEČ

Místo: Pavilon IMPAKT, MFF UK, V Holešovičkách 747/2, 180 00 Praha 8

Registrace: Zde

Kontakt: Tato e-mailová adresa je chráněna před spamboty. Pro její zobrazení musíte mít povolen Javascript.

Program konference, které se zúčastní čelní představitelé ústředních orgánů státní správy ČR, vysokých škol, Akademie věd ČR a dalších veřejnoprávních a soukromoprávních výzkumných organi zací ČR, bude zahrnovat přednášky a diskuze k následujícím tématům:

- Představení příležitostí a rizik mezinárodní spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovací včetně současného stavu a vize České republiky;
- nástroje a opatření na podporu mezinárodně konkurenceschopného, silného a nezávislého sektoru vysokého školství, vědy a výzkumu na mezinárodní i národní úrovni;
- prohloubení povědomí o problematice nelegitimního ovlivňování ve výzkumu, vývoji a inovacích a diskuze o opatřeních posilující odolnost velkých výzkumných infrastruktur;
- sdílení zkušeností z pohledu vysokých škol, výzkumných organizací i velkých výzkumných infrastruktur.

Účast na konferenci je **bezplatná a veřejná**. Přihlašování je možné **do 30. října, počet míst je omezený**. Pro zájemce bude k dispozici živý stream a následně záznam plenárních vystoupení.

Konference bude probíhat v českém jazyce bez tlumočení.

Účastníci budou mít možnost zavítat i na exkurzi do prostor výzkumných infrastruktur **LINDAT**/CLARIAH-CZ, MGML, SPL-HTC a WCZV, které sídlí v trojském areálu.

V případě jakýchkoliv dotazů či podnětů se prosím neváhejte obrátit na MŠMT na níže uvedené adrese elektronické korespondence: Tato e-mailová adresa je chráněna před spamboty. Pro její zob razení musíte mít povolen Javascript.

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

SEKCE: Kultura a vzdělávání

78. Národní den velkých výzkumných infrastruktur

17:05 | 02.11.23 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Msmt.cz - Ostatní ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Praha, 2. listopadu 2023 - Náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy Jiří Nantl dnes zahájil 6. ročník Národního dne velkých výzkumných infrastruktur. Letošní ročník se zaměřil na obla st nelegitimního ovlivňování a zvyšování povědomí a odolnosti v oblasti velkých výzkumných infrastruktur. Konference, kterou uspořádalo MŠMT ve spolupráci s DZS a Matematicko-fyzikální fak ultou Univerzity Karlovy, se zúčastnilo na 150 odborníků z řad státní správy, vysokých škol, Akademie věd ČR, velkých výzkumných infrastruktur a dalších českých veřejnoprávních a soukromop rávních výzkumných organizací.

Konferenci uvedl náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy Jiří Nantl, který ve svém projevu vyzdvihl roli výzkumných infrastruktur v ekosystému národní, ale i mezinárodní spolupráce: *„Mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji je součástí každodenního života velkých výzkumných infrastruktur, neboť jsou ze své podstaty mezinárodní spolupráci či externím uživatelům otevř eny. Česká republika věnovala v uplynulých letech nemalé úsilí a finanční prostředky integraci velkých výzkumných infrastruktur do mezinárodního prostoru. Naším zájmem je i nadále tento mezi národní aspekt podporovat a posilovat, avšak musíme si být vědomi nejen příležitostí, jaká mezinárodní spolupráce přináší, ale rovněž možných rizik, a především na ně musíme být připraveni. Je nepochybné, že v dnešní globalizované společnosti, jež je poznamenaná aktuálním geopolitickým děním, se řešení této otázky nevyhneme,"* řekl náměstek **Nantl**.

Konference se zúčastnilo na 150 lidí z řad řečníků i účastníků 6. ročníku Národního dne velkých výzkumných infrastruktur.

V rámci konference byla představena současná spolupráce v mezinárodním a národním kontextu, ale rovněž konkrétněji politika EU v oblasti nelegitimního ovlivňování ve výzkumu či problematika bezpečnostního výzkumu ve Spojeném království. Z pohledu MŠMT byly zdůrazněny jak přínosy, tak úskalí mezinárodní spolupráce ve výzkumu z pohledu ČR a vize do budoucna.

Náměstek ministra školství Jiří Nantl vyzdvihl roli výzkumných infrastruktur v ekosystému národní, ale i mezinárodní spolupráce.

Další část konference se věnovala podpůrným opatřením a nástrojům k prohlubování znalosti a odolnosti na podporu mezinárodně konkurenceschopného, silného a nezávislého sektoru vysokého školství, vědy a výzkumu na mezinárodní i národní úrovni. Cílem akce bylo rovněž prohloubit povědomí o problematice nelegitimního ovlivňování ve výzkumu, vývoji a inovacích, a především pak sd ílet zkušenosti z pohledu vysokých škol, výzkumných organizací i velkých výzkumných infrastruktur.

Tématy letošního Národního dne velkých výzkumných infrastruktur byly oblasti nelegitimního ovlivňování a zvyšování povědomí a odolnosti v oblasti velkých výzkumných infrastruktur.

Na konferenci byla představena také nová **Cestovní mapa velkých výzkumných infrastruktur ČR** pro období 2023–2026. V průběhu i po skončení konference mohli účastníci navštívit prostory výzkumných infrastruktur **LINDAT/CLARIAH-CZ, MGML, SPL-HTC a WCZV**, které sídlí v areálu MFF UK.

*Velká výzkumná infrastruktura **LINDAT/CLARIAH-CZ** sbírá jazyková a multimodální data pro využití ve výzkumu v umělé inteligenci i v digitálních humanitních vědách. Zároveň vyvíjí softwarové nástroje pro využití da lšími výzkumníky i v jiných oborech. V rámci exkurze byly představeny webové služby **LINDAT**/CLARIAH-CZ, jako je automatický překlad, přepis mluvené řeči do textu, rozpoznávání pojmenovaných entit, jazyková analýza textu a další.*

***MGML** je velká výzkumná infrastruktura, která se zaměřuje na syntézu nových materiálů, jejich charakterizaci a měření fyzikálních vlastností. Exkurze zavítala do jedné z laboratoří zaměřených na studium spektra fyzi kálních vlastností materiálů v širokých rozsazích teplot, magnetického a elektrického pole a vnějšího tlaku.*

***Laboratoř fyziky povrchů – Vodíkové technologické centrum (SPL-HTC)** sestává ze tří laboratoří – Optické dráhy pro vědu o materiálech na synchrotronu Elettra v Terstu a Laboratoře fyziky povrchů. Od 2023 nově rozšířené o Vodíkové technologické centrum. V rámci laboratoří SPL a MSB v současné době nabízí vědecké komunitě přístup k 6 unikátním zařízením – 4 fotoelektronovým spektrometrům a 2 skenovacím elek tronovým mikroskopům vybaveným komplementárními technikami, které umožňují komplexní chemickou a strukturní analýzu materiálů.*

*Dva jaderné výzkumné reaktory – **Školní reaktor VR-1 a Podkritický reaktor VR-2** – jsou součástí velké výzkumné infrastruktury **WCZV**, kterou provozuje ČVUT. V průběhu prohlídky reaktorové haly, kde se oba r eaktory nacházejí, bylo možné vidět všechny hlavní části technologie obou reaktorů, jejich experimentální vybavení a také velín reaktoru VR-1.*

SEKCE: Ministerstva

@365tipu

79. TIP#2557: Je možné použít ChatGPT/LLM pro kontrolu pravopisu? Jak na kontrolu (zejména českého) pravopisu?

07:38 | 22.11.23 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* 365tipu.cz - Články ● *AUTOR:* 365tipů

Už jsme tu probírali, zda je vhodné ChatGPT používat pro překlady místo (zejména) DeepL a také zda jde použít pro doplnění nabodeníček (diakritiky). Takže je logické se ptát, zda můžete ChatGP T použít pro kontrolu pravopisu.

Odpověď je vlastně dost snadná – LLM (jako je ChatGPT, Google Bard, Bing Chat, atd) jsou dobré ve spoustě věcí, ale mají dva základní nedostatky co se pravopisu týče. **Dělají chyby** a plyne to z modelu v jakém pracují.

A co navíc, pokud budete chtít kontrolovat pravopis v češtině, tak je tam onen druhý nedostatek – cokoliv v ChatGPT děláte v češtině se **překládá do angličtiny a zpět**. Což znamená i to, že neko ntrolujete zadaný text.

Jak to (ne)funguje se můžete podívat v tomto chatu. Kde si všimněte i toho, že můžete přidat " *Označ změny a zásahy, které provedeš* " aby se usnadnilo nalezení toho, co tam vlastně ChatGPT ud ělal.

V uvedeném příkladu je vidět, že provedla **jednu** změnu a bohužel na nesmyslnou podobu. A teprve po upozornění to napravila, navíc přidala původně chybějící slovo (což tak jako tak není kontrola pravopisu a je to dost jasný důvod proč pečlivě vše číst a kontrolovat).

TIP: Můžete zkusit Opravidlo, ale zkušenosti ukazují, že ani tam není zaručen 100% úspěch. Je to ostatně vidět i na textu z výše uvedeného příkladu. Chybějící slovo pochopitelně neodhalí.

S kontrolou **českého** pravopisu je to mírně komplikované – pro angličtinu existuje podstatně víc pomůcek a čeština je navíc poněkud záludná.

Můžete kontrolovat pravopis ve **Wordu** či **Google Dokumentech**, ale v obou případech je to značně polovičaté – řadu věcí nenajde, Google navíc vyniká v označování nesmyslných věci. Velmi č asto i proto, že někde blízko označeného slova je jiná chyba. Google má navíc už dlouho zajímavou vlastnost, důsledně odmítá všechna ne-gativní slova.

Je možné kontrolovat přímo v **prohlížeči** – Chrome i Firefox mají kontrolu pravopisu, která by měla fungovat v editačních políčcích. Má podobné nedostatky jako Word či Google Docs, ale klasicky j e to lepší než nic.

POZNÁMKA: Pokud používáte některé z online kontrolorů, tak pamatujte, že byste tam neměli vkládat důvěrné či jinak citlivé texty. Stejně tak u aplikací byste měli mít jistotu, zda texty někam odesí lají nebo zda fungují čistě lokálně.

Řada online pomůcek i aplikací **češtinu vůbec neumí**, ale pokud chcete kontrolovat angličtinu či nějaký jiný rozšířený jazyk, tak je to cesta. Paradoxní bývá, že čas od času umí třeba slovensky, al e česky ne (viz například Languagetool)

Lingea Korektor češtinu umí, ale v používaném příkladu opět nepozná chybějící slovo, ale jako špatné označí názvy služeb (Swappie, Knihobot), logické.

Sapling má Czech Spell Checker s doslova tragickou funkčností. V uvedeném příkladu mimochodem za "spotřebního" navrhuje "pohřebního".

Lindat Korektor existuje jako webová podoba i jako aplikace. Ale ani tady nezjistí chybějící slovo (to už vlastně není kontrola pravopisu, nutno dodat) a jediné co označí je, že je chybně Swappie.

POZNÁMKA: Tento tip neměl být přehledem (a už vůbec ne hodnocením) pomůcek pro kontrolu pravopisu, ale když už byla řeč o použití LLM pro tento účel, tak by bylo škoda nedoplnit další mater iál ke studiu a zkoumání. Pokud máte nějaký osvědčený nástroj pro kontrolu českého pravopisu, tak dejte prosím vědět.

ChatGPT původně měla Browse with Bing jako volitelnou variantu, ale od listopadu 2023 je funkčnost přístupu k Internetu zahrnuta přímo v ChatGPT – nutno dodat, že jde o placenou (Plus) verzi a tedy…

TIP#2559: Má ChatGPT přístup k Internetu? Jak funguje Browse with Bing?

Tohle je trochu složitější a ne 100% blbu vzdorné, ale dá se to použít snadno a občas i s velmi hezkými výsledky. Vyjdeme z toho, že máte obrázek či fotku a chcete pomocí…

DALL-E 3 v ChatGPT: Jak vytvořit obrázek podle obrázku? (13)

Na počátku října ChatGPT získala novou verzi ve které můžete vytvářet vlastní GPT. Můžete to brát jako rozšířenější možnost custom instructions – určíte co má vaše GPT dělat, čím se má řídit, ja ké…

TIP#2552: Jak na vlastní GPT (Custom GPT) v ChatGPT. Kompletní návod

Jedna z velmi zajímavých věcí na Dall E 3 je, že existují interní instrukce určující co se smí či nesmí generovat, jak se zachází s prompty, kolik obrázků lze žádat (v jednom generování),…

TIP#2550: DALL-E 3 v ChatGPT: Interní instrukce

Tohle byste měli vědět. Existuje ChatGPT 3.5 a ChatGPT 4 a je asi vcelku jasné, že mezi nimi jsou rozdíly. Ale co když v Chat GP4 aktivujete Browse with Bing, Data Analytics nebo…

TIP#2547: Jsou nějaké rozdíly v různých variantách ChatGPT? Včetně té v Bing Chat

Generujte si fraktály. Velmi detailní fotografie a skvělá pozadí. Jde generovat příběh? Engineering-style draft of. Design ikon a fontů. Pixel art. (Pokračování textu…)

DALL-E 3 v ChatGPT: Příklady zadání (prompts), druhé pokračování (12)

GPT4V/GPT4Vision je další dílek schopností ChatGPT 4 – přidává možnost nahrát obrázek (vyfotit fotku) a umělá inteligence se pokusí zjistit co v něm je a umožní vám pokračovat v konverzaci – můžete se…

TIP#2544: Jak funguje GPT4V/GPT4Vision, ChatGPT co umí "vidět". Kde to najdu?

Prompt injection je mechanismus podobný SQL injection. Bezpečnostní chyba, kdy do vstupu můžete vložit kód či instrukce, které zpracovávající stroj vykoná a vy se dostanete k něčemu, co by ne mělo být možné. (Pokračování…

TIP#2543: Co je to Prompt Injection u AI

Glibatree na YouTube v Try THIS to instantly make DALL·E 3 way better!!! ukazuje dost rozsáhlou sadu Custom Instructions co dokáže přimět Dall E 3 k vytváření lepších promptů – a nutno dodat, …

DALL-E 3 v ChatGPT: Custom Instructions pro zásadní proměnu promptů i výstupů (11)

SEKCE: Ostatní

80. Digitální technologie ve výuce pomáhají motivovat studující – jsou atraktivní a pomáhají rozšiřovat uplatnění. O novém Centru pro digital humanities FF UK hovoří předseda rady centra Ondřej Tichý

10:53 | 22.11.23 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Ff.cuni.cz - Články ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Na Filozofické fakultě UK vzniklo centrum, které sdružuje členky a členy akademické obce FF UK se zájmem o digital humanities. V rozhovoru popisuje jeho cíle a konkrétní projekty dr. Ondřej Tichý z Ústavu anglického jazyka a didaktiky FF UK.

Co pro vás znamená „digital humanities"?

Digital humanities chápu poměrně široce jako zapojení digitálních aspektů do výzkumu, ale i výuky v oblasti humanitních a společenských věd. Nejčastěji jde o využití postupů, metodologií a tec hnologií, které byly dříve běžnější v přírodních či exaktních vědách. V poslední době ale hrají zásadní roli například i v lingvistice nebo sociologii, do určité míry pak pronikají prakticky do všech o blastí bádání. Zmíněné digitální metodologie se často týkají zpracování, analýzy a vizualizace většího objemu dat, nabízejí dříve nedostupné úhly pohledu a leckdy s sebou přinášejí i prvky interdisciplinarity.

Pro mě osobně je pak důležitým aspektem výzkumu založeného na digitálních technologiích jeho otevřenost, především ve vztahu k datům, a reprodukovatelnost. Tím nemyslím, že by výzkum b ez využití digitálních metodologií nemohl být otevřený a reprodukovatelný ani že by využití takových postupů snad vedlo k otevřenosti a reprodukovatelnosti automaticky, jde ale o aspekty výzku mu, které si díky využití digital humanities jasněji uvědomujeme. Ve výuce pak z mé zkušenosti digitální technologie pomáhají studující motivovat – jsou atraktivní a IT dovednosti získané ve výuc e se hodí pro další uplatnění.

Pokud někoho zajímá, co všechno se pojmem digital humanities obvykle myslí, doporučuji popis na stránkách České asociace pro digitální a humanitní vědy, případně ještě podrobněji její Stano visko k hodnocení a uznávání výzkumných výsledků.

Čím se Centrum pro digital humanities FF UK (CDH) zabývá a co je jeho hlavní vizí?

CDH je mezioborová platforma zaměřená především na podporu rozvoje digital humanities a koordinace aktivit v této oblasti na fakultě. Z praktického pohledu je pak CDH skupinou osob s pod obnými zájmy – nikoliv pracovištěm s vlastním vybavením, kancelářemi, rozpočtem nebo hierarchickou strukturou vedení. Poslání CDH tak vychází jak ze zakládajícího opatření děkanky, tak z vi ze a plánů členstva.

Do tohoto poslání a plánů mimo jiné patří podpora a koordinace pedagogické, vědecké, výzkumné a osvětové činnosti na fakultě zaměřené zejména na oblast digital humanities a rozvoj metodol ogie pro získávání, zpracovávání, analýzu, prezentaci a uchovávání dat v digitální podobě pro účely humanitních, společenskovědních a uměnovědných oborů. V neposlední řadě i spolupráce s dalšími pracovišti podobného zaměření v rámci univerzity, České republiky i v zahraničí.

CDH také vytváří podmínky pro koordinaci tvorby a sdílení dat, přípravu grantů a projektů, snaží se o uznání specifických typů výstupů digital humanities ve vědeckém i celospolečenském prostř edí a zprostředkovává výsledky vědeckého výzkumu širší odborné i laické veřejnosti. Podporuje také výuku v oblasti digital humanties v současných studijních programech a kurzech celoživotní ho vzdělávání a organizuje kurzy pro studenty univerzity, účastníky kurzů celoživotního vzdělávání a širokou veřejnost.

Máte v plánu pořádat workshopy, kurzy nebo přednášky? V případě, že ano, budou kromě akademické obce přístupné také veřejnosti?

Řada členek a členů CDH buď již učí nebo připravuje kurzy zaměřené na digital humanities. Na našem webu postupně budujeme seznam takto zaměřených kurzů na Filozofické fakultě UK neb o kurzů nabízených studujícím fakulty na jiných pracovištích. V tomto semestru se například rozběhl kurz Digitální metody a AI v humanitních a sociálních vědách , který by jednou mohl být součá stí společného základu. V příštím semestru pilotně v rámci celoživotního vzdělávání poběží i kurz Základy Digital Humanities určený i pro veřejnost, jehož příprava byla podpořena z Národního p lánu obnovy. Kolegové z Matematicko-fyzikální fakulty UK pak pro následující semestry připravili kurzy speciálně pro studující z Filozofické fakulty UK zaměřené na strojové učení a jiné.

Jedním z vašich osobních projektů týkající se digital humanities bylo vytvoření online slovníku Bosworth Toller's Anglo-Saxon Dictionary. Jak tento projekt vlastně vznikl?

S nápadem na elektronizaci dosud největšího slovníku staré angličtiny přišel kolega Sean Crist už v roce 1998 na Pensylvánské univerzitě v rámci svého širšího projektu Germanic Lexicon Proj ect. Podařilo se mu celý slovník naskenovat, automaticky přepsat do textu a začít pracovat na manuálních opravách. Bohužel se mu ani po mnoha pokusech nepovedlo získat na projekt financo vání. Rozhodl se proto pustit do oprav pomocí crowd-sourcingu a do skupiny nadšenců jsem se kolem přelomu tisíciletí zapojil i já.

V roce 2006 se nám pak v Praze povedlo sehnat prostředky od Nadace Jana Husa a dohodnout hostování na serverech FF UK. Díky tomu se celý projekt přesunul do Prahy a já jsem jako souč ást své diplomové práce mapující staroanglickou lexikografii připravil verzi pro PC a online aplikaci pro práci se slovníkovými daty. Od té doby také v rámci našeho Ústavu anglického jazyka a di daktiky FF UK běží již druhé kolo ručních oprav slovníkových dat.

*Nejprve šlo především o opravy chyb, které vznikly špatným automatický rozpoznáním jednotlivých znaků a slov, poté jsme začali rekonstruovat strukturu slovníkových hesel, jak ji lze vyčíst z vel mi komplexní a nekonsistentní typografie tištěného slovníku z přelomu devatenáctého a dvacátého století. Na základě těchto dat postupně vzniklo několik dalších digitálních projektů jak u nás, t ak v zahraničí a postupně také aktualizujeme nástroje pro práci se slovníkovými daty. Například v roce 2019 naprogramovala Madeleine Thompson z MIT aplikaci pro mobilní telefony a v roce 2 020 vytvořil kolega Martin Roček, doktorand Latinské medievisticky na FF UK, novou online verzi slovníkové aplikace, jak ji známe dnes. Slovníková data jsou také ukládána do repozitáře v rá mci projektu **Lindat**/CLARIAH.*

Proč je slovník důležitý i v dnešní době? Čím je výjimečný?

Především tím, že i po více než sto letech od svého vzniku jde o jediný kompletní slovník mapující celou šíři staroanglické slovní zásoby. Zároveň jde o dílo s dlouhou a zajímavou historií – od za čátku slovník provázely kontroverze a nemůžeme se tedy divit, že výsledný produkt stojí někde mezi dokonale uspořádaným ideálem pozitivizmu 19. století a spletitou, někdy až neproniknutelno u strukturou hesel, významů, citátů, variant a odkazů.

Projekt bych pak považoval za výjimečný především tím, že umožnil již několika generacím studentek a studentů anglistiky nejen přičichnout k ranné středověké angličtině, ale také se naučit vel mi praktické digitální dovednosti při zpracování textu. Pro fakultu je důležitý i z toho důvodu, že jde o nástroj, který šíří dobré jméno instituce v zahraničí, a to ve velkém – ročně online verze slov níku zaznamená více než 2 milionů shlédnutí od uživatelů převážně ze zahraničních univerzit (např. 31 % uživatelů je z USA, 19 % z Británie a 4 % z Německa).

Máte v plánu slovník dále rozvíjet?

Samotný slovník byl dokončen již dávno, my ale zatím stále pracujeme na značkování struktury jeho hesel a projekt bude pravděpodobně pokračovat do té doby, dokud bude někoho zajímat a bude se nám na něj dařit získávat prostředky, protože krom pokračujícího technologického vývoje sledujeme i zmíněnou pedagogickou rovinu projektu a rádi bychom dali příležitost i budoucím s tudujícím.

***Mgr. Ondřej Tichý, Ph.D.**, je zástupcem ředitelky Ústavu anglického jazyka a didaktiky FF UK, předsedou rady Centra pro digital humanities a předsedou Komise pro informační zdroje FF UK. V minulosti na fakultě předsedal Akademickému senátu FF UK a byl proděkanem pro informační zdroje. V současnosti je také členem pracovního výboru České asociace pro digitální humanitní vědy. Odborně se zabývá historickou a korpusovou lingvistikou se zaměřením na anglický jazyk, kvantitativní a komputační lingvistikou a problematikou digitalizace v humanitních vědách. Věnuje se také tématům, jako je lexikální mortalita a obsolescence víceslovných spojení v historii anglického jazyka, vývoj anglické ortografie, kvantitativní analýza staré, střední a raně moderní a ngličtiny, strojová morfologická analýza a lematizace staré angličtiny, kvantitativní typologie v historii anglického jazyka nebo digitální lexikografie. Podílel se na vývoji online slovníku Anglo-Saxo n Dictionary nebo české lexikální databáze najdislovo.cz.*

Všechny aktuální projekty členstva Centra pro digital humanities FF UK naleznete zde.

Michal Otáhal

Český národní korpusWebový portál českých středověkých pramenů v překladu do moderních jazykůAplikace pro korpusy mluvené češtiny

SEKCE: Kultura a vzdělávání

81. Dva vědecké kolektivy z FF UK obdržely podporu v soutěži Univerzitních výzkumných center UNCE

13:10 | 08.12.23 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Ff.cuni.cz - Články ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ

Soutěž Univerzity Karlovy je zaměřena především na podporu mladých perspektivních akademických a vědeckých pracovníků v rámci nejkvalitnějších skupin základního výzkumu. Mezi ně nyní patří projekty hlavních řešitelů prof. Miroslava Petříčka z Ústavu filosofie a religionistiky FF UK a prof. Václava Cvrčka z Ústavu Českého národního korpusu FF UK.

***Centrum „Jazyk, obraz, gesto: podoby diskurzivity", jehož hlavním řešitelem je prof. Miroslav Petříček,** je společným projektem filosofů, filologů, uměnovědců, lingvistů a matematiků, pr o něž je jazyk nejen médiem, ale i specifickým předmětem výzkumu.*

Odborným cílem projektu je výzkum rozličných podob diskurzivity, tedy i různých odpovědí na otázku „co je jazyk?“, a jejich interakcí mezi filosofickými, filologickými, uměnovědnými, lingvistickými a matematickými obory. Na projektu spolupracují výzkumníci ze tří fakult Univerzity Karlovy – Filozofické fakulty, Matematicko-fyzikální fakulty a Fakulty humanitních studií.

Výzkum bude koordinován skrze dva základní problémové okruhy, které tvoří tematickou platformu, k níž se mohou zapojení mladí akademici přes různá oborová zaměření vztahovat a stimulovat tak dále svůj vlastní odborný výzkum. Tyto okruhy jsou dány otázkami:

Návrhem projektu je, že po vyjasnění těchto otázek bude možné myšlení vidět jako otevřený proces, v němž nositelem významu může být nejen jazykový výraz, ale i gesto, diagram, kresba či obraz – a podle kontextu cokoli, co bude uchopeno jako „znak“. Odkaz na materiální zacházení se znaky (malování, psaní, mluvení) můžeme pak snadno nahradit obraty jako myslet na papíře, myslet nahlas nebo myslet v obrazech. Tyto otázky a celá problematika jsou aktuální také v kontextu vývoje technologií, a především umělé inteligence.

Praktickým cílem projektu je podpořit odborný růst talentovaných juniorů jejich efektivním začleněním do mezinárodní komunity, včetně publikační a projektové činnosti, a stimulovat způsoby jejich interdisciplinární spolupráce. Zvolené téma a složení týmu juniory ve zvolené různorodosti neomezuje, ale naopak je motivuje k tomu, aby se dívali na svůj výzkum jinou perspektivou. Ta nejenže zajistí širší dopad konkrétního výzkumu, ale zvýší jeho konkurenceschopnost. Podpůrnou funkcí projektu je podpora talentovaných doktorandů, kteří se po obhajobě mohou stát juniory, stejně jako diseminace výsledků projektu ve výuce na středních a vysokých školách.

***Projekt „Výzkum velkých textových korpusů prizmatem vícejazyčnosti a komplementárních metodologických přístupů“ pod vedením prof. Václava Cvrčka** bude zkoumat jazykové korpusy, s jejichž pomocí bude kolektiv popisovat různé jazyky a jejich různé aspekty. Cílem je propojit přístupy ke zkoumání jazyka, které spojuje využití rozsáhlého autentického textového materiálu v jazykových korpusech, jako je empirická lingvistika a natural language processing (NLP), tedy zpracování přirozeného jazyka.*

Ambicí projektu je pokrýt široké spektrum lingvistických témat a jazyků, které lze pomocí stávajících jazykových zdrojů zkoumat. Navíc usiluje o rozšíření nabídky jazykových zdrojů a empirické lingvistické expertízy i do oblastí a jazyků, které dosud dostatečně pokryty nejsou a slibují přitom excelentní výsledky – například výzkum afázie, školní komunikace, jazykové akvizice, veřejný diskurz či analýza spontánní interakce.

*Klíčovým předpokladem pro realizaci projektu je vybudovaná infrastruktura pro výzkum založený na analýze rozsáhlých dat. V tomto ohledu bude projekt těžit z Českého národního korpusu a **LINDAT**-CLARIAH, dvou jazykově orientovaných infrastruktur, které patří k celosvětové špičce v oblasti vytváření jazykových zdrojů. V projektu se personálně propojují tři mezioborové týmy, které se zabývají usage-based přístupy v rámci kognitivní lingvistiky (garant doc. Mirjam Fried z Ústavu obecné lingvistiky FF UK), korpusovou a kvantitativní lingvistikou (garant prof. Václav Cvrček) a komputační lingvistikou a NLP (garant doc. Zdeněk Žabokrtský z Matematicko-fyzikální fakulty UK).*

Spojujícím zájmem je právě využití jazykových dat v korpusech. Cílem spolupráce je tedy především rozvíjet metodologii v různých aspektech a jazycích, vytvářet studie a sbírat kontakty se světovou vědou, a to zejména na zahraničních konferencích.

---

1. V jakém smyslu je jazyk třeba chápat jako žitý a užitý fenomén, tedy v jeho performativní, vtělené a sociální podobě oproti podobám teoretickým, pojmovým a abstraktním?
2. V jakém smyslu lze fenomén jazykovosti rozšířit mimo „verbální“ systémy, tedy proč lze hovořit o jazyce v případech jiných forem „reprezentace“, jako jsou obrazy, gesta nebo notové záznamy?

SEKCE: Kultura a vzdělávání

82. Two Academic Groups from CU FA Are Successful in the Competition The University Research Centers (UNCE)

10:23 | 12.12.23 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Ff.cuni.cz - Články ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ

The competition is aimed primarily at supporting young promising academics and researchers in the framework of the highest quality group basic research. Amongst them are now projects by the main researcher Prof Miroslav Petříček from the Department of Philosophy and Religious Studies at CU FA and Prof Václav Cvrček from the Institute of the Czech National Corpus.

***Centre “Language, Image, and Gesture: Forms of Discursivity”** (Jazyk, obraz, gesto: podoby diskurzivity) led by **Prof Miroslav Petříček** is a joint project of philosophers, philologists, art historians, linguists, and mathematicians for whom language is not only a medium but also a distinctive object of research. ¨*

Based on the collaboration of three faculties of Charles University – Faculty of Arts, Faculty of Mathematics and Physics, Faculty of Humanities – this research systematically focuses on the interaction of different approaches to discursivity, from the understanding of language as an empirical phenomenon to its hermeneutic conception as a medium of meaning and interpretation. Two aspects of discursivity are selected as unifying, namely the embodied and interactive forms of language (the gestural aspects) and the material forms of language (the pictorial aspects).

***Project “Research on large text corpora through the prism of multilingualism and complementary methodological approaches”** (Výzkum velkých textových korpusů prizmatem víceja zyčnosti a komplementárních metodologických přístupů) led by **Prof Václav Cvrček** aims to combine empirical linguistics and natural language processing, two approaches based on large authentic textual material in language corpora.*

*The project brings together teams working on usage-based approaches in cognitive linguistics (supervisor doc. Mirjam Fried from the Department of Linguistics at CU FA), corpus and quantitative linguistics (supervisor Prof Václav Cvrček) and computational linguistics and natural language processing (supervisor doc. Zdeněk Žabokrtský from the Faculty of Mathematics and Physics, Charles University). A key prerequisite for the implementation of the project is an existing infrastructure enabling the research of large data; in this respect, the project will benefit from CNC and **LINDAT**-CLARIAH, two language-oriented infrastructures that are among the world leaders in the field of language resources production.*

The ambition of the project is to cover a wide range of languages and linguistic topics that can be analysed on the basis of existing language resources (incl. contrastive approaches based on parallel corpora). Furthermore, it will extend the range of language resources and empirical linguistic expertise to languages and areas that are not yet covered and which promise excellent results (e.g., research on aphasia, school communication, language acquisition, public discourse or spontaneous interaction).

SEKCE: Kultura a vzdělávání

83. Rodinám zapůjčíme kameru nebo diktafon a nahráváme spontánní dětskou komunikaci, popisuje tvorbu Korpusu rané češtiny Anna Chromá

14:01 | 15.02.24 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Ff.cuni.cz - Články ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ

O významu Korpusu vývoje řeči českých dětí hovoří v rozhovoru iniciátorka projektu, kurátorka dat a doktorandka obecné lingvistiky Anna Chromá. Jedná se o jediný korpus svého druhu pro češtinu a jako takový má zásadní význam pro popis průběhu osvojování češtiny u malých dětí. Další využití má v pedagogice, logopedii, ale i pro vývoj diagnostických a terapeutických nástrojů pro děti s jazykovými poruchami.

*Korpus je součástí projektu **LINDAT**/CLARIAH-CZ řešeným na FF UK a také nově vzniklého Centra pro digital humanities FF UK.*

Korpus rané češtiny je jediný svého druhu pro český jazyk. Na co přesně se v něm zaměřujete?

Momentálně se soustředíme na dlouhodobé nahrávání několika málo dětí, které začínáme sledovat ideálně v době, kdy produkují pouze jednoslovné výpovědi, kolem 18. měsíce věku dítěte. Nahráváme jejich spontánní komunikaci s rodičem, vždy přibližně hodinu každé tři týdny, a nahrávky přepisujeme, takže pro každé dítě vznikne balík anonymizovaných přepisů zachycujících jeden až dva roky jeho vývoje.

Jakým způsobem korpus budujete?

Zapojeným rodinám zapůjčíme kameru nebo diktafon a probereme s nimi základní požadavky na nahrávání. Mezi ně patří pravidlo nenahrávat příliš mnoho lidí najednou a omezit hluk v pozadí. Jinak by se ale rodiče měli snažit zachycovat spontánní situace, jak by se odehrály i bez nahrávacího zařízení, a dodržovat intervaly mezi nahrávkami. Pak už je to na nich.

Pokud vzniká větší pauza mezi nahrávkami, tak se rodině připomeneme a snažíme se ji motivovat. Ale celá účast je založena výhradně na dobrovolné spolupráci. Nahrávání pak probíhá ideálně po dobu dvou let. Některé rodiny ale skončí třeba po roce nebo roce a půl, třeba když se narodí mladší sourozenec, a organizace nahrávání se stává obtížnější.

Je náročné pro tento projekt najít vhodné rodiny? Jaké podmínky musí taková rodina splnit a hledáte aktuálně i nové „přispěvatele“?

Nahrávající rodiny jsme dosud vždycky hledali mezi přáteli a kolegy. Součástí korpusu je i má vlastní rodina a víc než polovina ze čtrnácti dlouhodobě sledovaných rodin má nějaký vztah k FF UK, ať už jako studující, zaměstnanci nebo absolventi. Náš vzorek je malý a nemůžeme si dovolit na něm zkoumat faktory jako vzdělání nebo socioekonomický status rodičů, takže z tohoto hlediska ho budujeme spíš homogenně.

Zároveň zatím zaznamenáváme pouze vývoj dětí z jednojazyčného českého prostředí, které se vyvíjí typicky, tedy bez jazykových, smyslových nebo intelektových vývojových poruch. Takže vho dných rodin, které splňují výzkumné požadavky, je dostatek. Obtížnější je samozřejmě splnit nároky na vytrvalost v nahrávání a spolehlivost v intervalech. Tam je klíčová vnitřní motivace našich účastníků. Taky jde o zásah do soukromí, zejména u videonahrávek, a i když nahrávku v zásadě vidí jen dvě osoby – přepisující a revidující – naši účastníci s tím musí být srozuměni.

Pro projekt domácího nahrávání ale již nové přispěvatele nehledáme. Pomalu se chýlí ke konci a my začínáme plánovat nový, zaměřený na děti s vývojovou poruchou jazyka.

Jaké je využití podobných dat? Jsou užitečná například v pedagogii, psychologii, nebo i jiných oborech?

Na našich datech lze sledovat nepřeberné množství věcí. Primární využití určitě bude pro základní psycholingvistický výzkum v oblasti typického osvojování prvního jazyka. Poznání typického ko munikačního vývoje v tomto věku je ale v každém případě klíčové i pro předškolní vzdělávání, pro speciální pedagogiku a zejména pro logopedii. Na pozadí popisu typického vývoje teprve může me přikročit k výzkumu a aplikacím v oblasti vývoje netypického. Takže na tom vzdálenějším horizontu uplatnění naší práce je možné vidět třeba i diagnostické a terapeutické nástroje pro děti s jazykovými poruchami.

Moje vlastní práce spadá do oblasti základního výzkumu. Aktuálně se intenzivně věnujeme přípravě témat studentských závěrečných prací využívajících naše data a těšíme se, že teď společně se studenty a studentkami budeme schopni z korpusů vytěžit maximum zajímavého. Budeme se věnovat například měřítku průměrné délky výpovědi. Každé dítě začíná s jednoslovnými výpověď mi a délka postupně roste.

Dál budeme analyzovat třeba růst tvarové diverzity, tedy jaké slovesné nebo jmenné tvary si děti osvojují jako první, a jak tvary přibývají, co mají v tomto směru děti společného a jak moc se liší nebo jak přesně jejich vzájemné odlišnosti souvisí s odlišnostmi ve vyjadřování dospělých, kteří o ně pečují. Zrovna pokud jde o tvarosloví neboli morfologii, je čeština bohatým zdrojem materiál u, který může otázky o jeho osvojování osvětlit podstatně lépe než dosud dominantně studovaná angličtina. Na naše data je ale možné aplikovat třeba i metody konverzační nebo jiné interakční analýzy, je možné zkoumat osvojování syntaxe nebo textové anafory a podobně.

Za jistých podmínek můžeme poskytnout i původní nahrávky, které lze využít pro analýzu osvojování fonologie, ale také třeba jako tréninková data pro modely rozpoznávání řeči. Z videonahráve k je možné analyzovat gesta. Některé z těchto zmíněných témat jsou už teď náplní studentských závěrečných prací nebo i větších projektů mimo náš tým.

V jaké fázi je výstavba korpusu v tuto chvíli? Je už teď někde dostupný?

*V rámci projektu CoCzeFLA ve skutečnosti nejde o jeden korpus, ale naší vizí je systém korpusů, které se navzájem doplňují. První korpus s názvem Chroma, zahrnující prvních sedm dětí, byl p ublikovaný už v několika verzích – jednak v databázi **LINDAT**, jednak v CHILDES, což je mezinárodní databáze orientovaná speciálně na dětské korpusy. Tam je dostupná nejnovější verze kor pusu.*

Druhý korpus ChroMat zahrnuje dalších sedm dětí a bude zveřejněn nejspíš v roce 2025. Přepisy pěti dětí jsou už teď v podstatě hotové, ale jedno další se teprve nahrává a ideálně by mělo sk ončit až za rok, další je v polovině přepisování. Po finalizaci přepisů následuje ještě morfologická anotace.

Pro první korpus jsme nahrávali jenom audio, intervaly byly trochu chaotické a čtyři ze sedmi dětí začaly nahrávat v době, když už mluvily poměrně hodně. Proto jsme plynule navázali druhým k orpusem, který tyto nedostatky kompenzuje. Tyto dva korpusy si jsou nicméně velmi podobné. Nakonec bude nejvýhodnější analyzovat všech 14 dětí společně, eventuálně si z nich vybírat ty, kt eré splňují výzkumné požadavky bez ohledu na původní korpus.

Jaké další korpusy máte v plánu vytvořit?

Náš nejbližší další plán je zmiňovaný korpus jazyka dětí s vývojovou poruchou. Trochu vzdálenějším plánem je ještě jeden korpus typicky se vyvíjejících dětí, ale ve starším věku, přibližně od čt yř až do osmi nebo deseti let, protože představa, že osvojování jazyka je ve čtyřech nebo pěti letech zkrátka hotové, není úplně přesná.

Kdo všechno se na budování korpusu podílí?

Veškerou koncepční práci, plánování a organizaci děláme ve dvou společně s kolegyní Klárou Matiasovitsovou, doktorandkou na FF UK. Pro radu si chodíme zejména k našemu školiteli doc. Fil ipu Smolíkovi, který působí na Psychologickém Ústavu AV ČR a na Ústavu obecné lingvistiky FF UK. Přepisování pro nás dělají pregraduální studující.

Máme zavedený systém úvodního samoškolení, který nám výrazně usnadňuje práci při hledání motivovaných lidí s talentem pro naslouchání nedokonalé dětské řeči. Studujícím ale nabízíme tak é možnost absolvovat u nás povinnou praxi. Studující po zapracování mají kromě přepisu na starosti také revidování po sobě navzájem, což je neméně důležitá část práce, a eventuálně také ruč ní kontroly automatické morfologické anotace.

Morfologická anotace zásadně usnadňuje prohledávání korpusu, díky ní člověk může například vyhledat všechny tvary jednoho slova najednou nebo naopak třeba všechna podstatná jména v ak uzativu. Klíčovou roli v rozvoji morfologické anotace korpusu Chroma sehrál kolega doktorand české a anglické filologie Jakub Sláma, který byl součástí projektu START kolegyně Kláry Matiaso vitsové.

Studující z principu musí s ukončením studia ukončit i spolupráci s námi. Na podzim 2023 jsme na přepis přijali pět nových studujících a je nás teď včetně mě a Kláry deset, což je za historii pro jektu nejvyšší počet. Velmi doufáme, že někdo ze stávajícího týmu bude motivovaný k doktorskému studiu a připojí se k týmu CoCzeFLA dlouhodobějí i na koncepční úrovni.

Přestože je čeština relativně malý jazyk, existuje v ní spousta regionálních dialektů, které dítě může snadno pochytit. Odrážíte v korpusu nějakým způsobem i tento aspekt češtin y?

Variace v jazyce je pro budování korpusu složité téma. U korpusu se asi obecně předpokládá, že by se měl alespoň blížit tomu, že reprezentuje daný jazyk v celistvosti, což je podle mě velmi zj ednodušená představa i u mnohem větších korpusů, než je ten náš.

Naši účastníci žijí nebo žili v době nahrávání převážně v Praze nebo jejím nejbližším okolí, pouze jedna rodina je z Hradce Králové. Všichni si ale pochopitelně ve svém řečovém projevu nesou nějaké prvky typické pro jiná místa, kde dříve žili. Nikdo z dospělých účastníků tak nepoužívá varietu češtiny, kterou by bylo možné beze zbytku označit jako obecně českou nebo třeba ostravsko u. Všichni kombinují různé prvky a jejich děti to po nich samozřejmě opakují.

***Mgr. Anna Chromá** vystudovala bohemistiku na Univerzitě Palackého. Na Filozofické fakultě UK nyní studuje doktorské studium obecné lingvistiky. V roce 2014 iniciovala korpusový projekt K orpusy rané češtiny. Od března 2021 o Korpusy pečuje z pozice kurátorky dat v rámci velkého infrastrukturního projektu **LINDAT**/CLARIAH-CZ na FF UK. Je členkou rady Centra pro digital humanities FF UK. V dizertačním výzkumu a dalších projektech se věnuje ranému osvojování zájmen já/ty a první/druhé slovesné osoby; osvojování teorie mysli a porozumění chybným přesvědč ením; osvojování slovosledu a pádové morfologie v češtině a němčině.*

***Centrum pro digital humanities** sdružuje členky a členy akademické obce FF UK se zájmem o digital humanities. Posláním centra je podpora a koordinace pedagogické, vědecké, výzkumné a osvětové činnosti na fakultě zaměřené zejména na oblast digital humanities. Jde například o rozvoj metodologie pro získávání, zpracovávání, analýzu, prezentaci a uchovávání dat v digitální p odobě, navazování spolupráce s dalšími pracovišti podobného zaměření, vytváření podmínek pro tvorbu a sdílení dat, přípravu grantů a projektů a zprostředkování výsledků širší odborné i laické veřejnosti.*

Projekt Lindat/Clariah-CZ je realizován za podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR v rámci velkých výzkumných infrastruktur pod kódem LM2018101.

V grafu je vidět nejen zřetelný růst průměrné délky výpovědi v čase u všech dětí, ale i značné individuální rozdíly v dynamice toho růstu.Tabulka růst ilustruje pomocí příkladů konkrétních promluv z r ůzných vývojových fází jednoho z našich dětí.

SEKCE: Kultura a vzdělávání

APPLE RECENZE

84. Film: „Atentát“ v husitském životopise

19:33 | 22.03.24 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet • *ZDROJ:* Applerecenze.cz - Články • *AUTOR:* Michal Šafránek

Velvyslanectví České republiky v Kodani a Husets Biograf Vás srdečně zvou na Českou filmovou noc, která se bude konat **Úterý 4. října 2022 v 19:30 v Husets Biograf, Rådshusstræde 13, Ko daň K.**

Film *Atentát* (1964), nejoceňovanější film z rozsáhlé filmografie Jiřího Siquinse, zavede diváka doprostřed jednoho z nejtěžších období českého národa, do doby nacistické okupace. S dokumentární precizností a napínavým způsobem vypráví o činu, který má v dějinách 2. světové války významné místo: atentátu na nejvyššího představitele nacistické moci na českém území, repre zentovaného říšským protektorem SS Obergruppenführer Reinhardem Heydrichem. Podává široký obraz události a snaží se pokrýt různé kontexty.

Touto filmovou projekcí chceme oslavit mnohá výročí a události spojené s českou historií a kulturou – jednak dubnové 100. výročí narození režiséra Jiřího Sequence a také květnové 80. výročí o perace Anthropoid.

Poznámka – pro milovníky kinematografie a historie:

K 80. výročí operace Anthropoid vytvořil a zpřístupnil Národní filmový archiv také kolekci filmů Projekt **LINDAT** se nazývá Heydrichiáda. Film se skládá z dvaceti osmi týdeníků, které diváka proved ou obdobím od 27. září 1941, kdy Heydrich nastoupil do úřadu, zachycují celou jeho éru působení v Protektorátu Čechy a Morava a pokračují okolnostmi jeho likvidace. Což se stalo nejvýznamnější m projevem odporu v okupované Evropě za 2. světové války. Sbírku uzavírá záznam prvního výročí akce.

Více informací o představení a možnost zakoupení vstupenek naleznete na webových stránkách tento odkaz.

Film: „Atentát“ (PDF, 296 kB)

Zdroj: Filmovyprehled.cz, CSFD.cz

READ Carrie Mulligan se připojila k astronautovi na Netflixu

SEKCE: Ostatní

DUPLICITY (>70% SHODA): Film: „Atentát“ v husitském životopise (Applerecenze.cz - Články); Film: „Atentát“ v husitském životopise (Yplay.cz - Články);

85. Pracovní skupiny iniciativy EOSC znají své nové zástupce

VELKÉ VÝZKUMNÉ INFRASTRUKTURY

21:03 | 01.04.24 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet • *ZDROJ:* Vyzkumne-infrastruktury.cz - Články • *AUTOR:* Ilona Trtíková

Iniciativa EOSC CZ (European Open Science Cloud v České republice) má za sebou první volby vedoucích pracovních skupin. Dvanáct demokraticky zvolených lídrů získalo mandát k vedení pracovních skupin iniciativy směrem k inovacím a pokroku v oblasti správy výzkumných dat. Zvolení vedoucí pracovních skupin budou hrát klíčovou roli při definování strategie iniciativy a řešení konkrétních výzev spojených s Národní datovou infrastrukturou.

Členové pracovních skupin vybírali vedoucí dvanácti pracovních skupin iniciativy EOSC CZ. Všichni předložili voličům své profesní medailonky, kde prezentovali své dosavadní pracovní zkušenosti, což umožnilo voličům se s kandidáty před volbou lépe seznámit. Vedoucí nejen vede skupinu, navrhuje také témata a směřuje danou komunitu. Má proto unikátní možnost ovlivnit směřování správy výzkumných dat v ČR.

Proces voleb se uskutečnil online skrze elektronické hlasování. Každý volič měl možnost v termínu 18.–21. března odevzdat svůj hlas. Oprávněnými voliči byli všichni členové pracovní skupiny, kteří se řádně registrovali do konkrétní pracovní skupiny do 17. 3. 2024. Volební proces proběhl v souladu se Statutem a jednacím řádem iniciativy EOSC v České republice. Pro získání mandátu bylo nutné získat alespoň 25 % hlasů z celkového počtu všech odevzdaných.

Podle **Michaely Ručkové**, jedné z hlavních organizátorek voleb, byly volby mimořádnou příležitostí k posunu inciativy a české vědy: “ *Prostřednictvím demokratického volebního procesu je zajištěno, že pracovní skupiny iniciativy EOSC CZ budou i nadále řízeny vysoce kvalifikovanými odborníky, kteří disponují nezbytnými znalostmi a podporou komunity. Tito lídři nejsou pouze klíčovými postavami na národní úrovni, nýbrž mohou aktivně formovat evropské standardy a postupy v oblasti správy výzkumných dat.*”

Noví vedoucí se chopí svých funkcí od 26. března 2024. Další volby se budou konat za dva roky, tedy na jaře roku 2026.

Architektura národní datové infrastruktury

David Antoš

CESNET / e-INFRA CZ

Metadata

Petra Černohlávková

Národní technická knihovna

Základní služby

Michal Růžička

ÚVT Masarykova Univerzita / e-INFRA CZ

Vzdělávání a lidské zdroje

Radka Římanová

Ústřední knihovna Univerzity Karlovy

Bio/zdraví/potraviny

Jiří Vondrášek

Ústav organické chemie a biochemie AV ČR / ELIXIR – CZ

Materiálové vědy a technologie

Marek Cebecauer

Ústav fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR

Data management pro umělou inteligenci a strojové učení

Jan Martinovič

IT4Innovations národní superpočítačové centrum VŠB – TUO

Sociální vědy

Jindřich Krejčí

Sociologický ústav AV ČR

Fyzikální vědy

Jiří Chudoba

Evropská organizace pro jaderný výzkum (CERN)

Humanitní vědy a umění

Jan Hajič

Univerzita Karlova / **LINDAT** / CLARIAH-CZ

Enviromentální vědy

Jana Klánová

Masarykova univerzita / RECETOX

Citlivá data

Zdenka Dudová

BBMRI.cz / Masarykův onkologický ústav

O EOSC CZ:

European Open Science Cloud (EOSC) je evropská iniciativa, která se zaměřuje na rozvoj infrastruktury podporující otevřenou vědu v oblasti správy výzkumných dat. V rámci této širší evropské snahy vznikl na národní úrovni projekt IPs EOSC-CZ. Ten zodpovídá za implementaci této iniciativy v České republice. Hlavním cílem iniciativy EOSC CZ je vytvořit národní verzi této evropské iniciativy a podporovat osvědčené postupy ve správě výzkumných dat napříč různými vědeckými komunitami. Hlavním záměrem iniciativy EOSC CZ je vytvoření Národní datové infrastruktury (NDI), což je budoucí platforma pro sdílení, správu a přístup k datům pro výzkumné účely. NDI má podporovat nejen vědecké aktivity, ale i multidisciplinární výzkum, zahrnující širokou škálu vědních oborů a disciplín. Zapojení do podpory iniciativy EOSC v České republice je otevřené každému prostřednictvím dvanácti pracovních skupin EOSC CZ.

SEKCE: Zdraví a zdravotnictví

DUPLICITY (>70% SHODA): Pracovní skupiny iniciativy EOSC znají své nové zástupce (Vedavyzkum.cz - Články); Pracovní skupiny iniciativy EOSC znají své nové zástupce (Muni.cz - Tiskové zprávy);

86. Autorskému kolektivu z ÚČJTK a Ústavu obecné...

15:18 | 18.04.24 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 2 747 *GRP:* 0.03 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

SoMe ● *ZDROJ:* Facebook - Příspěvky ● *AUTOR:* Ústav českého jazyka a teorie komunikace FF UK

Autorskému kolektivu z ÚČJTK a Ústavu obecné lingvistiky (Anna Chromá, Jakub Sláma, Klára Matiasovitsová a Jolana Treichelová) vyšel nový článek v časopise Language Resources and Evalu ation. Článek zevrubně představuje první korpus češtiny předškolních dětí a dozvíte se v něm vše o nahrávání v rodinách, o rozsahu korpusu a zejména o jeho morfologické anotaci. Studie vyšla s podporou projektů START a **LINDAT** a je dostupná online: https://bit.ly/3w8lS5g.

SEKCE: Kultura a vzdělávání

87. V Kampusu Hybernská se uskutečnil Den češtiny

19:37 | 04.06.24 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 0 *GRP:* 0.00 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Ff.cuni.cz - Články ● *AUTOR:* NEZNÁMÝ

V úterý 28. května 2024 se konal multižánrový festival Den češtiny. Dopoledne patřilo školám, které se během maturitního týdne vydaly za vzdělávacím programem, odpoledne veřejnosti a vyuč ujícím češtiny ze základních a středních škol.

Během dopoledne propůjčilo festivalu své prostory popularizační a vzdělávací centrum Didaktikon a Kampus Hybernská. Ve čtyřech paralelních sekcích od 8:00 do 12:00 se konalo celkem 16 w orkshopů a přednášek o jazyce, literatuře a filmu a tři autorská čtení. Svá díla představili investigativní novinář a spisovatel Jaroslav Kmenta, současná přední autorka Anna Bolavá a etablovaná mladá básnířka Klára Krásenská, kteří jsou všichni studijně nebo rodinně spjati s FF UK.

Celkem přišlo 16 tříd základních i středních škol, tedy kolem 320 dětí. Některé dorazily cíleně na jeden vybraný bod programu, některé strávily na programu celé dopoledne. Obrovský zájem byl o čtení Jaroslava Kmenty, workshopy čtení komiksů, co dělá báseň básní, o vývoji mluvících robotů, zkouškách z češtiny pro cizince nebo o tom, jak vyprávíme filmem. Přednášky a workshopy připravili vyučující, doktorandi a doktorandky i další studující z Ústavu českého jazyka a teorie komunikace a Ústavu české literatury a komparatistiky FF UK. Hostovali také akademičky a akade mici z jiných fakult nebo z Akademie věd ČR. Školy si na místě mohly volně vzít pracovní listy z jazyka i literatury, tematické samolepky i drobné občerstvení.

Odpoledne otevřel Den češtiny svůj program veřejnosti. Přímo v centru Didaktikon se uskutečnila velká debata o změnách v rámcových vzdělávacích programech pro češtinu, kde promluvily os obnosti současné didaktiky češtiny a literatury Eva Marková, Jana Šindlerová a Stanislav Štěpáník. Další program se konal hned na několika místech Kampusu Hybernská. Vyučující i odborná v eřejnost přišli diskutovat na debatu o stylových příznacích slov a textu, v níž debatovali Radka Holanová, Michaela Lišková, Kamila Mrázková a Jakub Žytek, kteří všichni významně přispívají k p oznání toho, jak v 21. století pracovat se stylistikou.

*Přednášky se věnovaly osvojování jazyka dětmi, což je aktuálně velmi rezonující téma nejen mezi rodiči, ale i odbornou veřejností. Vystoupili Anna Chromá a Klára Matiasovitsová z projektu Co CzeFla (**Lindat**), Kateřina Chládková, Michaela Svoboda a Lucie Jarůšková z projektu CoRe a SPEAKin lab Psychologického ústavu AV ČR. Otěže programu třímali i studující. Připravili pásmo desetiminutových prezentací svých projektů a závěrečných prací, skupina básníků a básnířek se zhostila autorského čtení vlastních textů a studentky programu Čeština v komunikaci neslyšících pootevřely okno do českého znakového jazyka.*

Závěr dne a celého festivalu patřil debatě o tvorbě takzvaných „clickbaitových" titulků, kam přijali pozvání lidé, kteří aktuálně hýbou mediálních světem. Z veřejnoprávních médií přišli šéfeditor we bu ČT24 Aleš Měřička a redaktorka Českého rozhlasu a moderátorka literárního podcastu na Radiu Wave Eva Soukeníková, která je rovněž absolventkou FF UK. Soukromou sféru zastupovala novinářka Seznam Zpráv Marie Bastlová, autorka podcastů Ptám se já a Mediální cirkus, a Čestmír Strakatý, který vede vlastní podcast zaměřený na rozhovory i rozhovory na CzechCrunch. De batu moderoval absolvent FF UK a novinář Konstantin Sulimenko. Živé a velmi otevřené diskuze se zúčastnilo kolem 80 lidí z řad veřejnosti.

V rámci festivalu se potkávalo velké množství absolventek a absolventů bohemistických oborů na FF UK, ať už v roli přednášejících, moderujících nebo v roli současných vyučujících, kteří vzali na program svoje třídy.

Den češtiny se mohl uskutečnit zejména díky finanční podpoře z didaktického projektu Ukazatel P, otevřené náruči Didaktikonu a Kampusu Hybernská a podpoře vedení Ústavu české literatury a komparatistiky a Ústavu českého jazyka a teorie komunikace FF UK i vedení FF UK.

Zvláštní poděkování patří Ondřeji Vojtíškovi za neúnavnou podporu studujících a důvěru v ně, Ivanu Kafkovi za konstantní organizační podporu a Janu Henyšovi nejen za překrásnou grafiku festi valu.

Ústav českého jazyka a teorie komunikace a Ústav české literatury a komparatistiky FF UK věnují s hlubokou vzpomínkou celý festival těm, kteří tam nemohli být. Myslíme na vás.

SEKCE: Kultura a vzdělávání

88. ČR se zapojí do evropského konsorcia pro studium holocaustu EHRI-ERIC

12:29 | 25.07.24 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 1 000 *GRP:* 0.01 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* Vyzkumne-infrastruktury.cz - Články ● *AUTOR:* Ilona Trtíková

EHRI

Česká republika by se měla stát členem konsorcia Evropské výzkumné infrastruktury -ERIC pro studium holocaustu. Díky tomu budou mít vědci i veřejnost lepší přístup k historickým materiálům. P o několikaleté přípravné fázi by konsorcium mělo vzniknout začátkem příštího roku.

„Dokumentace holocaustu je důležitou součástí evropského dědictví a jeho výzkum a připomínání je ze společenských i politických důvodů zásadní. Členství ČR v konsorciu pomůže českým vý zkumníkům a archivářům více se zapojit do mezinárodního výzkumu holocaustu. Svým členstvím v EHRI-ERIC také Česká republika deklaruje přijetí společné zodpovědnosti za tuto kapitolu evr opské minulosti," uvedla vrchní ředitelka sekce vysokého školství, vědy a výzkumu prof. PaedDr. Radka Wildová, CSc.

Pic 1_EHRI – infrastruktura pro studium holocaustu

Evropská infrastruktura pro výzkum holocaustu (European Holocaust Research Infrastructure – EHRI) je mezinárodní výzkumné společenství, které poskytuje virtuální i fyzický přístup ke zdrojům a službám souvisejícím se studiem holocaustu. Je určeno výzkumníkům napříč humanitními a sociálními vědami, profesionálům z oblasti kulturního dědictví a archivářům. Cílem je překonat obtíže spo jené s roztříštěností archivního materiálu o holocaustu v Evropě i ve světě a přispět k dějepisnému výkladu o holocaustu. Výzkumem a vzděláváním o holocaustu tak EHRI přispívá i k boji proti anti semitismu, popírání holocaustu a xenofobii.

Pic2_ EHRI portál zajišťuje online přístup k informacím o roztříštěných zdrojích k holocaustu

Na přípravě EHRI-ERIC se od počátku významně podílí i česká výzkumná komunita. Pod křídly velké výzkumné infrastruktury **LINDAT/CLARIAH-CZ**, poskytující nástroje pro humanitní vědy, fung uje od roku 2023 i český uzel EHRI zahrnující partnery z Masarykova ústavu a Archivu Akademie věd ČR, v. v. i., Památníku Terezín, Institutu Terezínské Iniciativy a Národního archivu. Mezi země, které by měly do vznikajícího konsorcia vstoupit, patří kromě ČR dále Belgie, Chorvatsko, Izrael, Německo, Nizozemsko, Rakousko, Rumunsko, Slovensko a Spojené království. Sídlem EHRI-ERI C se stane Amsterdam.

Seznam Zprávy

09:57 | 15.10.24 *MEDIÁLNÍ DOSAH:* 4 311 661 *GRP:* 48.94 *AVE:* 0 Kč Originál Stáhnout

Internet ● *ZDROJ:* SeznamZpravy.cz - Články ● *AUTOR:* Pavel Kasík

89. Osahejte si ty novinky, radí pořadatel Dnů AI. Česko na tom může vydělat

Může se Praha stát jedním z center umělé inteligence? Pražská iniciativa prg.ai se o to snaží. Veřejnosti chce dát možnost osahat si AI v různých podobách. V budoucnu budeme totiž potřebov at nejen experty, ale i poučené uživatele.

Následuje obsah vložený z jiného webu. Zde jej můžete přeskočit.
Přejít před obsah vložený z jiného webu.

Článek si také můžete poslechnout v audioverzi.

Umělá inteligence mění svět mnoha způsoby. Některé jsou zjevné, jiné spíše nenápadné. Právě v těch méně okatých přitom patří Češi ke světové špičce. Pro to, aby uměla společnost nové nástroje zodpovědně využít, je ale potřeba, aby se povědomí o umělé inteligenci zvýšilo.

Kromě odborníků přímo na strojové učení budou totiž potřeba lidé, kteří vědí, jak tyto novinky uplatnit v různých kontextech, organizacích a oborech. I proto pražská iniciativa prg.ai spolupořádá Dny AI, sérii akcí po celém Česku. Nejen o plánovaných akcích jsme se bavili s ředitelem prg.ai Lukášem Kačenou.

Jak může Česko uspět v globální konkurenci

Poslední dobou je veřejnosti nejvíc na očích generativní umělá inteligence. Je to takový ten maskot, kterého všichni znají, ChatGPT, generování obrázků a tak. Vy jste ale začínali už v roce 2019, te dy před tou současnou vlnou zájmu. Které oblasti AI výzkumu byly před současnou vlnou důležité?

Když jsem do prg.ai nastoupil v roce 2022, bylo to těsně před touhle změnou paradigmatu. Sledoval jsem, jak se mění zájem veřejnosti, ale i veřejné správy a firem. Všichni se najednou umělou inte ligencí začali více zabývat.

Předtím se ani řada odborníků neshodla na termínu „AI“ (artificial intelligence, umělá inteligence, pozn. red.) , mluvili častěji o strojovém učení. I to je jeden z našich úkolů, ukázat veřejnosti, že uměl á inteligence není jen generativní AI.

Dny AI 2024 v Česku

Maraton konferencí, workshopů a přednášek po celém Česku je pro všechny, kteří se zajímají o AI a její využití. Začíná v pondělí 14. října a potrvá až do neděle 27. října. Cílem je představení umělé inteligence v návaznosti na aktuální dění a vývoj této technologie s ukázkou úspěšného zavedení do praxe.

Podívejte se na program. Seznam Zprávy jsou hlavním mediálním partnerem.

V Praze je třeba docela rozvinutý ekosystém „strojového vnímání“ (machine perception) a jeho podkategorie, „počítačové vidění“ (computer vision). Profesor Jiří Matas je v tomto oboru kapacitou n ejen na evropské, ale dokonce světové úrovni. Počítačové vidění už je velmi zralá technologie.

Tyto metody umožňují strojům reagovat na to, co se ve světě reálně děje. Když vyjíždíte z placeného parkoviště a závora se vám sama zvedne, je to díky počítačovému vidění. Automat na základě obrazu z kamery přečetl vaši SPZ. Na stejném principu funguje i kontrola toho, zda mají auta zaplaceno pouliční parkování.

Další obor, ve kterém Češi vynikají, je zpracování přirozeného jazyka. To je technologie, na které jsou založené třeba překladače. Třeba český překladač **Lindat** byl jeden čas výrazně lepší než po pulární překladač od Google.

Další tradičnější podobou umělé inteligence je automatické plánování a optimalizace. To má celou řadu uplatnění v průmyslu. Ale třeba i robotický vysavač si musí rozvrhnout, jak postupovat při vys ávání místnosti.

Roboti se částečně také řadí do oblasti AI…

Ano, tam se střetává ten fyzický svět s virtuálním. Musíte roboty naučit vnímat okolní svět a dát jim „mozek“, aby věděli, co mají dělat a kdy to mají dělat. To je také oblast, ve které jsou Češi úspěšn í.

Letošní Nobelovka za fyziku: Jako kdyby Zlatý míč dostal Jaromír Jágr

12. 10. 2024 17:00

Řada lidí má ale u umělé inteligence dojem, že veškeré inovace pocházejí od gigantů jako Google, Microsoft, OpenAI, Meta nebo třeba Anthropic. Ti si mohou dovolit vyvíjet velké modely. Jak jim v tom může konkurovat začínající česká firma?

Nyní se opravdu nejvíc mluví o těch velkých jazykových modelech a jejich vývoj táhnou tyto velké firmy. Tam je jasné, že nám, tedy Česku i Evropě, ten rychlík ujíždí. Panuje tady obava, že si velcí hráči rozdělí trh mezi sebe.

Část expertů říká, že budoucnost bude postavena právě na těchto velkých jazykových modelech. Že díky nim vzniknou tzv. agenti, kteří budou moci vykonávat čím dál více práce, budeme s nimi sp olupracovat apod.

Pak jsou tady ale jiní experti, kteří si představují jinou budoucnost. Umělá inteligence není jen ta generativní AI. Třeba v oblastech, jako je zdravotnictví, hledání nových léků a sloučenin, biotech prů mysl… Tam nemusí generativní AI hrát tak velkou roli. A podobných příkladů je celá řada. To klasické strojové učení má velké množství uplatnění v různých odvětvích, všude, kde je potřeba zpracov at velké množství dat. To znamená, že ten vlak nám ještě ujet nemusel.

Tedy že je tu příležitost pro praktické a specializované zapojení AI v různých oblastech.

My máme program pro studenty – prg.ai Minor – a v jeho rámci chodíme do konkrétních českých firem, aby studenti viděli tyhle aspekty. Minulý týden jsme například byli v Apify, což je česká firma, ale nezaměřuje se na český trh, většinu zákazníků mají v zahraničí. To je mimochodem případ řady českých AI startupů, jsou od začátku globální, protože jen v Česku by se neuživily.

Děti se nemusí učit cizí jazyky? To není hrozba, ale příležitost, věří expertka

12. 10. 2024 8:08

Apify používá umělou inteligenci při ukládání webových stránek, tzv. web scraping. Třeba Evropská komise pomocí jejich nástroje sleduje, jestli obchodníci nepodvádějí se slevami. AI je tu jen jedn a z technologií, která jim pomáhá nabídnout lepší výsledek. Jsou díky tomu celosvětově úspěšní.

Takže klíč k úspěchu může být v hledání unikátních způsobů, jak AI zapojit do konkrétní praxe, jak ty nové možnosti zužitkovat.

Máme obecně dvě možnosti. Najít nějakou velmi úzce vymezenou specializaci, niku, a vyvíjet nástroje, které nikdo jiný moc nedělá. Třeba firma Rossum zpracovává pomocí AI faktury, je to opět glo bální firma, na světě má jen pár konkurentů.

Druhá možnost je zkombinovat obory, třeba smíchat AI s biotech nebo s uměním. A také je možné, že ten současný trend velkých jazykových modelů nebude ta jediná cesta, že se ukáže, že malé s pecializované modely jsou lepší. Rozhodně je na co se zaměřit, a nemusíme naříkat, že nám ujel vlak. On nám tedy opravdu ujíždí, ale pořád ještě je prostor najít cestu, kterou se vydat.

ChatGPT nemůže být zdrojem informací

Spolupořádáte Dny AI, které jsou zaměřené na veřejnost. Jaké jsou vaše cíle?

Chceme ukázat, že umělá inteligence se bude dotýkat celé řady oborů. Vlastně není obor, který by AI nebyl zasažený. Je potřeba, aby si to lidé uvědomili. Chceme ukázat tu šíři, a také, že má Čes ko celou řadu odborníků. V médiích se opakuje pořád dokola pár jmen, a my chceme ukázat, co mohou nabídnout české univerzity, firmy, neziskovky, veřejný sektor atd. Chceme, aby si lidé mohli AI osahat.

Jaké jsou časté omyly, které si lidé mohou opravit díky té bezprostřední zkušenosti?

Část lidí si pořád myslí, že třeba ChatGPT je zdrojem informací. Nechápou, že stroj si může vymýšlet, že si ten program může vymyslet něco, co neexistuje. Umělá inteligence není všeználek. Je po třeba znát omezení a chápat, jak ty nástroje fungují. V tom myslím lidé stále tápou.

Proč umělá inteligence „kecá“

Nástroje jako ChatGPT, Gemini nebo Copilot jsou založené na neuronových sítích a využívají tzv. velké jazykové modely (large language models, LLM). Tyto modely jsou natrénované na velkém m nožství textu a umí za sebe skládat slova a části slov tak, aby výsledek působil důvěryhodně. To ale neznamená, že jsou výsledky pravdivé.

Poprvé zdarma a česky: Umělá inteligence vysvětlí cokoli, ve skutečnosti kecá

10. 12. 2022 18:40

Těmto nepravdám se obvykle říká „halucinace“ a jde o jednu z hlavních nevýhod, které brání nasazení velkých jazykových modelů do obchodní praxe.

Zobrazit vše

Je důležité mít správná očekávání a správné zadání. Umět zadávat prompty (instrukce pro generativní AI, pozn. red.) může být shodné s uměním delegovat práci. Musím správně sdělit, co chci, pr oč to chci a jak má vypadat výstup. Když je kvalitní zadání, tak je kvalitní i výstup. Samozřejmě jej stejně musím doladit, zkontrolovat, teprve pak jej použít.

Zažehávání nadšených ohýnků

Myslíte, že se kvůli nástupu AI bude muset zásadně proměnit vzdělávání?

Jsou tu dva aspekty. Tím prvním je vzdělávání AI odborníků. To je důležité, pokud chceme jako země patřit mezi lídry v oboru. Druhým aspektem je vzdělávání široké veřejnosti, příprava populace n a dobu umělé inteligence. Nejde jen o to učit lidi pracovat s těmi nástroji, i když to je samozřejmě taky důležité.

Potřebujeme ale, aby lidé chápali základy a principy fungování umělé inteligence. Nemyslím tím technické detaily, ale pochopení v hrubých obrysech. Lidé dnes také do detailu nerozumí fungování i nternetových protokolů, ale obecně chápou, jak internet funguje a co od něj čekat. Víme také ze školy, jak funguje elektřina, aspoň ty základy, nesahat na dráty, k čemu jsou elektrárny a podobně.

To samé budeme potřebovat i u umělé inteligence. Abychom si nevytvářeli falešné domněnky. Abychom chápali, z jakých dat umělá inteligence připravuje výsledky.

Firmy i státní správa začínají více a více zapojovat AI, ale k tomu potřebují lidi, kteří patří mezi ty poučenější, kteří jsou o krok dál než ostatní. Jsou dobrým prostředníkem mezi tou vlastní organizací a dodavatelem řešení. Část lidí zkrátka bude muset mít kromě své odbornosti i nějaké pokročilé povědomí o AI nástrojích, aby je mohli smysluplně poptávat a využít.

Jak mohou firmy nebo organizace tyto „nadšence“ povzbudit?

Letošní Dny AI jsou nejen v Praze, ale ve více než 20 městech Česka. Děláme to proto, že chceme povzbudit lidi i organizace, aby se umělou inteligencí více zabývali. Tím, že spolupracujeme s ino vačními centry jednotlivých krajů, se nám daří zažehávat ohýnky AI aktivit po celé republice.

Pořád zdůrazňujeme, ve firmách i na ministerstvech, že AI nepřijde shora. Zapojení umělé inteligence přijde zdola, od jednotlivců. Každý z nás může být iniciátorem v rámci svého týmu. Není to tak , že přijde generální ředitel a zavede AI systém. Každý člověk potřebuje pochopit, k čemu může AI použít. Právě s tím se snažíme – i prostřednictvím akcí jako Dny AI – pomoci.

Generativní AI na vzestupu

Od listopadu 2022, kdy firma OpenAI představila nástroj ChatGPT, lidé po celém světě experimentují s tím, jak jim generativní umělá inteligence může pomoci.

Slavná umělá inteligence mění svět jinak, než se čekalo

30. 11. 2023 18:00

O tom, co nové nástroje umí, nebo neumí, se diskutuje z mnoha pohledů. Jedná se o skutečnou inteligenci a kreativitu? Výsledky jsou totiž nejen ohromující, ale také bizarní. Věnujeme se jim v pod castu Mozaika nebo v seriálu Hrajeme si s AI.

Zobrazit vše

SEKCE: Zpravodajství

© 2025 MAXIMUS | office@maximusweb.cz | +420 777 706 476 | www.maximusweb.cz